

วารสารวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

MUBAN CHOMBUENG RAJABHAT UNIVERSITY
RESEARCH JOURNAL
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568
Vol.13 No.1 January – June 2025

ISSN 2651-1924
E-ISSN 2651-1916

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

MUBAN CHOMBUENG RAJABHAT UNIVERSITY RESEARCH JOURNAL (HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567 Vol.12 No. 2 July – December 2024)

ความเป็นมา: วารสารวิจัยเป็นช่องทางสำคัญช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้จัดทำวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงขึ้น โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2556 เริ่มออกวารสารฉบับแรก ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 เมษายน 2556 – กันยายน 2556 และออกวารสารอย่างต่อเนื่อง มาจนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์: 1. เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่อยู่ในรูปของบทความวิจัยในสาขาที่ระบุไว้ในขอบเขตของวารสาร
2. เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานการวิจัยของอาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา บุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏและบุคลากรทั่วไป

ขอบเขตของวารสาร: เปิดรับบทความวิจัยครอบคลุมสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้แก่ การศึกษา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ พัฒนาชุมชน ภาษา วัฒนธรรม นิเทศศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี การจัดการ การท่องเที่ยว และสาขาวิชาอื่น ๆ ตามการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

บรรณาธิการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช

กองบรรณาธิการ : ศาสตราจารย์ชวน เพชรแก้ว

ศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชัยเจริญ

รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติรัตน์ แสงเลิศสุทัย

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุธาสีโนบล

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร อินทรสมพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตกาฬ ชาร์ลีย์ ขปภูผา

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

กองการจัดการ : อาจารย์ ดร.ปัญญาพัฒน์ จันทร์เพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณิชกร ปทุมรังสรรค์

อาจารย์ยศอนันต์ จันทรมาศ

นางสาวสมัชญา พูลศักดิ์

อาจารย์ว่าที่ร้อยโทศุภกฤษ สุขเจริญ

อาจารย์อินธิรา เกื้อเสนาะ

อาจารย์กิตติภา หิมพานต์ แสนยากร

เจ้าของ : มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

กำหนดเผยแพร่ : ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

สำนักงาน : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
46 หมู่ 3 ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150
โทรศัพท์ 0-3272-0536 ต่อ 1084
Website : <http://rdi.mcru.ac.th>
Online : <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hssj>

พิมพ์ที่ : บริษัท เพชรเกษมพรินติ้ง กรุป จำกัด
18/49 ถนนทรงพล ตำบลลำพญา อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
โทร. (034) 259111, 253333 (สายด่วน) (081) 8527555

วารสารวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567

Vol.12 No. 2 July – December 2024

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2567

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ของปี 2567 ซึ่งนับเป็นฉบับที่ครบรอบ 12 ปีของวารสารฉบับนี้ ที่ได้เป็นพื้นที่ให้นักวิจัยได้นำผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ เผยแพร่สู่สาธารณชน โดยเฉพาะฉบับนี้บทความวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นบทความวิจัยด้านการศึกษา ที่มีความหลากหลายทั้งระดับอุดมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครอบคลุมศาสตร์การศึกษา ทั้งด้านการบริหาร รูปแบบการสอนและวิธีสอน การผลิตและการพัฒนาครู เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในแวดวงวิชาการด้านการศึกษาได้เห็นแนวทางและนวัตกรรมด้านการศึกษาที่เป็นที่สนใจในปัจจุบัน เช่น การเรียนการสอนออนไลน์ การบริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เป็นต้น อย่างไรก็ตามยังมีบทความด้านสังคมศาสตร์ ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคมสูงวัยของประเทศไทยที่ชวนให้ศึกษาและติดตามได้แก่ บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน บทความวิจัยแนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี เป็นต้น

บทความทุกบทความในวารสารฉบับนี้ ได้ผ่านการตรวจคุณภาพและคัดกรองอย่างดีจากผู้ทรงคุณวุฒิจึงต้องขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ได้ทำให้ วารสารฉบับนี้ยืนหยัดมาจนครบ 12 ปีแล้ว และจะยังคงทำหน้าที่นี้ต่อไป ตราบใดที่นักวิจัยยังผลิตผลงานวิจัยที่ดีและมีประโยชน์ออกสู่สายตาสาธารณชนและถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางในแวดวงวิชาการและวิชาชีพ นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณกองบรรณาธิการและสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่ได้ประสาน ดำเนินการจนทำให้วารสารจัดทำเป็นรูปเล่ม พร้อมทั้งจะเผยแพร่ต่อไป และหวังว่านักวิจัยและผู้อ่านทุกท่านที่ได้ติดตามจะได้ประโยชน์สูงสุด จากแนวคิด ข้อค้นพบที่น่าสนใจในบทความทั้ง 15 บทความ

ด้วยความขอบคุณอย่างยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช)

บรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่เรียนออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม The Development of The Quality of The Learning Management Plan and The Learning Achievements of The Teachers' Students Muban Chom Bueng Rajabhat University Who Study Online Through Google Classroom จรินทร์ งามมั่น จริยะ วิโรจน์ และ บุญอินทร์ วิลัยเกษม <i>Jarin Ngamman ChariyaWirot and Boonin Wilaikasem</i>	1
สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษา ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร Competencies of The School Administrators in a New Normal to Enhance Teachers' Educational Innovation under The Office of Surat Thani, Chumphon, Secondary Educational Service Area กิตติวัฒน์ ดิษฐประเสริฐ พัทธพล พำขุนทด และ พรศิริ เรืองสันติ <i>Kittiwat Ditprasert Phatcharaphon Phumkhunthod and Phornsiri Ruangsunti</i>	19
ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ Problems on Franchisee Protection as Consumers in Franchise Contracts วุฒิพร สุวรรณพร และ อรอมล อาระพล <i>Wutthiporn Suwannaporn and Ornamol Arapol</i>	35
การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยใช้โปรแกรม Stellarium ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ A Study of Learning Achievement and Satisfaction in the Application of Star Topic for Grade-5 Students by Using the Stellarium Program สุดารัตน์ พุทธวงศ์ นิชากร และ ปทุมรังสรรค์ <i>Sudarut Putthawong and Nichakorn Pathumrangsarn</i>	51
การศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้บทยายนามเพื่อยกระดับทักษะการใช้ภาษาจีน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง The Study of The Errors in Using Chinese Attributive to Improve Chinese Language Skill Among Second Year Students of Muban Chombueng Rajabhat University กฤษดา กฤตเมธกุล <i>Kritsada Krittamethakun</i>	67

สารบัญ

หน้า

การสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป Intention of Main Characters and Minor Characters in Aesop's Fables Book เขียนถึง หลิว และ ซัลมาน ดาราฉาย <i>Yanting Liu and Salman Darachai</i>	90
ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง Tourism Potential and Guidelines for Tourism Development of Palean Sub-district, Palean District, Trang Province กัลยาณี ยุทธการ ชลิต เฉียบพิมาย และ พีรวิชญ์ สิงขาละ <i>Kanlayanee Yutthakarn Chalit Chiabphimai and Peravich Singkhala</i>	106
การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน The Development of a Health Promotion Program for The Elderly People With an Emphasis on Community Participation วาสิฏฐี สายสุดใจ สมภัสสร บัวรอด นิตยา เรืองมาก และ นิชารีย์ เทียมเท่าเกิด <i>Warsittee saisudjai Somphatsorn Buarod Nittaya Ruangmak and Nicharee Teamtaokerd</i>	124
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษาคณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ Development of Active learning on Industrial Psychology Subject for student of Faculty of Industrial Technology in Muban Chom Bueng Rajabhat University by using The Inquiry Process (5Es) อมรดา รงค์ทอง <i>Amonrada Rongthong</i>	137
การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง The Development of the English Reading Comprehension through the SQ6R Technique of the 10th Grade Students at Ratanaratbumrung School จันทรพิมพ์ รังษี วชิระ จันทรราช และ มณฑนา พันธุ์ดี <i>Jantrapim Rangsi Vachira Jantraraj and Manthana Phundee</i>	152

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 The Development of STEMEducation Learning Management Related to Climate Change of Global WarmingIssues Enhancing Creative Problem-Solving Skills of Fourth Grade Students ชมพูนุท แก้วใจรักษ์ กฤษฏากร ผาสุข และ กุลธิดา นุกุลธรรม Chompunut Kaewjairak Kritsadakorn Phasook and Kulthida Nukulthum	167
แนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ในจังหวัดราชบุรี Guidelines for Participatory Community Management to Accommodate Tourists from The Elderly in Ratchaburi Province ประภัสสร มีน้อย Prapatsorn Meenoi	186
การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ Political Communication of The New GenerationCase Study of Students at Nakhon Sawan Rajabhat University นันทิยา สัตยวาที และ รตา อนุตตรังกูร Nuntiya Sattayawatee and Rata Anuttarangoon	208
ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร The Relationship Between Teachers Happiness at Work and Schools Effectiveness under The Office of Secondary Education Area Kamphaeng Phet ธีระพัฒน์ ช้อยนิยม และ ทศนะ ศรีปัดดา Thiraphat Choiniyom and Tussana Siputta	242
การพัฒนาองค์ประกอบของอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น สู่ความเป็นครูมืออาชีพ Development of Identity Components and Activities to Enhance The Potential of Kru Rak Tin towards Becoming Professional Teachers นิตยา เรืองมาก ปุณญาพัฒน์ จันทรเพชร วิจิตรา เงินบาท ธนภฤต สาขะจันทร์ และ จินตนา โนนทิง Nittaya Ruangmak Punyapat chanpet Wijitra Ngoenbat Thanakrit Sakachan and Jintana Nonthing	258

**การพัฒนาคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครู
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่เรียนออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม**

**The Development of The Quality of The Learning Management Plan
and The Learning Achievements of The Teachers' Students**

**Muban Chom Bueng Rajabhat University
Who Study Online Through Goolgle Classroom**

จรินทร์ งามแน่น¹ จริยะ วิโรจน์^{2*} บุญอินทร์ วิลัยเกษม³

Jarin Ngamman¹ ChariyaWirot^{2*} Boonin Wilaikasem³

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

¹Assist. Dr. Faculty of Education Muban Chombueng Rajabhat University

²อาจารย์ ดร. ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

²Lecturer Dr. Pensioner Muban Chombueng Rajabhat University

³นักวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

³Academician Studies Graduate School Muban Chombueng Rajabhat University

***Corresponding author email : Dr.ChariyaW.@gmail.com**

วันที่รับ: 13 มกราคม 2566

วันที่แก้ไข: 7 มิถุนายน 2566

วันที่ตอบรับ: 6 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้รายวิชาคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครูก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม และ 2) ประเมินและเปรียบเทียบคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้รายวิชาดังกล่าวตามความเห็นของนักศึกษา ก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยและสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 38 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มส่วนขึ้นประเมินและเปรียบเทียบคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ใช้แบบประเมินที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลขึ้นวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพในเชิงคุณภาพ ขึ้นประเมินคุณภาพวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบด้วยสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนจัดการเรียนรู้มีค่า IOC ระหว่าง 0.53-1.00 ซึ่งส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ 0.50-1.00 ที่กำหนด แต่มีการปรับปรุงแก้ไขในหมวดที่ 2 หมวดที่ 4 หมวดที่ 5 และหมวดที่ 6 ตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้ 2) คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักศึกษาในภาพรวมทุกองค์ประกอบ นักศึกษาทั้งสองเพศและทั้งสองสาขาวิชาเห็นว่าแผนจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสูง เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพของแผนตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เพศและสังกัดสาขาวิชาต่างกัน พบว่านักศึกษาที่เพศและสังกัดสาขาวิชาต่างกันเห็นว่าแผนจัดการเรียนรู้ที่จะใช้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูมมีคุณภาพไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ช่วยให้พบว่ามหาวิทยาลัยจำเป็นต้องจัดให้มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ / การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม / นักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Abstract

The purposes of this research were twofold: (1) to analyze and improve the quality of the learning management plan for the "Morality and Ethics" and "Teacher Spirit" subjects, and (2) to evaluate and compare the quality of the learning management plan based on student feedback before its implementation. The sample consisted of 38 first-year teaching professional students from the Early Childhood Education and Social Studies programs at MubanChombueng Rajabhat University during the first semester of the 2022 academic year. The sample was selected through purposive sampling. Data were collected and analyzed using focus group discussions to improve the quality of the learning management plan. For evaluation and comparison, an assessment form designed by the research team was employed. Data analysis involved both qualitative improvements and quantitative methods, including frequency, arithmetic mean, standard deviation, and t-test statistical analysis.

The results were as follows: (1) The learning management plan had an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.53 to 1.00, exceeding the criteria of 0.50–1.00. However, revisions were made to sections 2, 4, 5, and 6 based

on feedback before implementation. (2) According to student feedback, the overall quality of the learning management plan was rated as high across all components. Additionally, when comparing the quality of the learning plan based on students' gender and academic discipline, there were no statistically significant differences in perceived quality between different genders or departments.

Keywords: Developing the quality of the learning plan / Management of online learning through Google Classroom / Teacher Vocational Students Muban Chom Bueng Rajabhat University

บทนำ

ครูหรือบุคคลที่ประกอบวิชาชีพครูเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการให้บริการการศึกษาในสังคม เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียน เป็นผู้คิด เป็นผู้ทำ เป็นผู้นำมวลความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนถ่ายทอดไปยังผู้เรียนโดยตรง ด้วยเหตุนี้ การเตรียมบุคคลเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครู การพัฒนาครู รวมทั้งการแก้ปัญหาเกี่ยวกับครูในประเทศต่าง ๆ จึงมีความสำคัญและมีรูปแบบทั้งคล้ายกันและแตกต่างกัน (จริยะ วิโรจน์, 2563)

ในภาษาอังกฤษ “ครู” คือ “Teacher” ซึ่งตามพจนานุกรมอังกฤษ-ไทยฉบับสำนวนกับวลี (ENGLISH-THAI DICTIONARY with Idioms & Phrases) ระบุว่าเป็นคำนาม (Noun) และคำพ้องความ (Synonym) หมายถึง ครู, อาจารย์, ผู้สอน (วิทย์ เทียงบุรณธรรม, 2553) ส่วนคำว่า “Lecturer” ผู้เชี่ยวชาญคนเดียวกันนี้ระบุไว้ใน An Advanced Pocket ENGLISH-ENGLISH-THAI : พจนานุกรมอังกฤษ-อังกฤษ-ไทยว่าเป็นคำนาม หมายถึง person who gives a lecture or course of lectures โดยแปลเป็นภาษาไทยไว้ว่า “ผู้บรรยาย ผู้ปราศรัย ผู้แสดงปาฐกถา” (วิทย์ เทียงบุรณธรรม, 2547) เฉพาะในประเทศไทยมีการบัญญัติความหมายของ “ครู” ในกฎหมายสำคัญ 2 ฉบับในทิศทางเดียวกันคือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติว่า “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548) และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 บัญญัติว่า “ครู” หมายความว่า บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียน

การสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2548) นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังบัญญัติให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพควบคุม ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุมโดยไม่ได้รับอนุญาต พร้อมทั้งบัญญัติความหมายของ “ใบอนุญาต” และความหมายของ “วิชาชีพ” ที่ครอบคลุมคำว่าครู คือ ใบอนุญาต หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพซึ่งออกให้ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู และ “วิชาชีพ” หมายความว่า วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

ในทางวิชาการ คำว่า “วิชาชีพ” เป็นคำที่อธิบายได้หลากหลาย เช่น พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยฉบับสำนวนกับวลี (ENGLISH-THAI DICTIONARY with Idioms & Phrases) อธิบายในคำ Occupation ว่าเป็นคำนาม (Noun) และคำพ้องความ (Synonym) หมายถึง อาชีพ การครอบครอง และช่วงเวลาการครอบครอง และอธิบายในคำ Profession ว่าเป็นคำนาม (Noun) และคำพ้องความ (Synonym) หมายถึง อาชีพ วิชาชีพ การสารภาพ (Profession of Arms) วิชาชีพทหาร (Profession of Faith) การปฏิญาณตัวในการนับถือศาสนา (วิทย์ เทียงบุญธรรม, 2553) ส่วนทางด้าน ยนต์ ชุ่มจิต (2544) ได้นำงานทางการสอนหรืออาชีพครูหรือลักษณะงานครูไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพขั้นสูงอื่น ๆ คือ (1) รับเป็นอาชีพได้ตลอดชีวิต (Life-long career commitment) (2) เป็นบริการสังคม (Social Service) (3) ใช้วิธีการทางปัญญา (Intellectual techniques) (4) มีจรรยาบรรณ (Code of ethics) (5) มีอิสระในการตัดสินใจตามสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพ (Independent judgement relative to professional performance) (6) ใช้ระยะเวลาในการศึกษาอบรมยาวนาน (Professional training or requires extended professional preparation) (7) มีการฝึกอบรมประจำการอย่างต่อเนื่อง (Continuous in-service growth) และ (8) มีองค์กรพิทักษ์ประโยชน์ (Professional organization) และสรุปว่างานทางการสอนของครูเป็นอาชีพขั้นสูงหรือวิชาชีพอย่างแน่นอน

คำอธิบายของผู้เชี่ยวชาญข้างต้นก่อกำเนิดกับทฤษฎีของกฎหมายที่บัญญัติให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพควบคุม ชี้ให้เห็นว่าผู้ประกอบวิชาชีพมีความแตกต่างจากอาชีพทั่วไปตั้งแต่ขั้นเตรียมตัวเข้าสู่วิชาชีพ คือ ต้องได้รับการศึกษาอบรมในระยะเวลาที่ยาวนานจนมีความรู้ทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก เช่น ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการให้การศึกษาหรือวิชาชีพครูที่ต้องผ่านการศึกษาอบรมยาวนาน

จนมีความรู้กว้างขวางลึกซึ้งกว่าผู้ประกอบอาชีพอื่น ๆ ส่งผลให้ครูหรือวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่สำคัญวิชาชีพหนึ่งในสังคมและมีผลให้การเตรียมบุคคลเข้าสู่วิชาชีพครูหรือการผลิตบัณฑิตครูในประเทศไทยให้มีคุณสมบัติตามที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนดกลายเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ อย่างไรก็ตามการที่ประเทศไทยมีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง (อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้วยวิธีการชี้แนะสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่พบว่า นักศึกษาต้องการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ระดับมากที่สุด (ประยูร เขาวินาต, 2560) รวมทั้งสอดคล้องกับผลงานวิจัยสมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ที่พบว่าแม้สมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพของนักศึกษาในด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จุฑารัตน์ คชรรัตน์ และคณะ (2556) สมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และผลงานวิจัยการศึกษาการรับรู้ความรู้และสมรรถนะตนเองของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่พบว่านักศึกษามีค่าเฉลี่ยสมรรถนะเฉลี่ยต่ำสุดและต่ำรองลงมาในด้านหลักสูตรและด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา (จริยะ วิโรจน์ และ จรินทร์ งามแม่น, 2561)

จากทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัย มีความตระหนักว่าทรัพยากรมนุษย์กลุ่มนักศึกษาวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อชาติบ้านเมืองไม่ยิ่งหย่อนกว่านักศึกษากลุ่มอื่น ๆ กอปรกับยังไม่ปรากฏสารสนเทศที่ชัดเจนว่ามีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ยุคเกิลคลาสรูมพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย อีกทั้งได้พิจารณาเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการเรียนการสอนและเพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน (ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เรื่อง ทุนอุดหนุนการวิจัย โครงการ 1 อาจารย์ 1 งานวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน งบประมาณประเภทเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลงวันที่ 22 ธันวาคม พ.ศ. 2564) จึงตกลงใจดำเนินการวิจัยการพัฒนาคูณภาพแผนจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงที่เรียนออนไลน์ผ่านยุคเกิลคลาสรูม เพื่อก่อให้เกิดสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการผลิตบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้รายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู ก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม
2. เพื่อประเมินและเปรียบเทียบคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้รายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู ตามความเห็นของนักศึกษาที่เรียนตามแผนผ่านแพลตฟอร์มกูเกิลคลาสรูม

สมมติฐานของการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม รายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงคุณภาพก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้
2. แผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม รายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณภาพระดับสูงขึ้นไป และนักศึกษาที่เพศและสาขาวิชาที่สังกัดต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูมไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. **ด้านประชากร** นักศึกษาวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่เรียนรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครูในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 68 คน จำแนกเป็น สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2 หมู่เรียน 53 คน และสาขาวิชาสังคมศึกษา 1 หมู่เรียน จำนวน 15 คน
2. **ด้านพื้นที่** มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
3. **ด้านเนื้อหา** แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่มุ่งศึกษา เน้นในเรื่องการพัฒนาคุณภาพของแผนและการประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม ส่วนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ใช้เป็นหลักในการเลือกตัวแปรและสนับสนุนการตั้งสมมติฐาน ประกอบด้วย ลักษณะทางประชากรศาสตร์ คือ อายุ เพศ ขนาดครอบครัว สถานภาพ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่วัดได้ของประชากร สามารถช่วยกำหนดขนาดกลุ่มเป้าหมายและทำให้ง่ายต่อการวัดตัวแปรอื่น ๆ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ 2550)
4. **ด้านระยะเวลา** ดำเนินการในช่วงเวลาของภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่เรียนรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งสิ้น 68 คน จำแนกเป็น สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย 2 หมู่เรียน 53 คน และสาขาวิชาสังคมศึกษา 1 หมู่เรียน จำนวน 15 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่เรียนรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครู ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกสังกัดสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ร้อยละ 60.53 สังกัดสาขาวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 39.47

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบตรวจพิจารณาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ที่คณะผู้วิจัยใช้เอง และ (2) แบบสอบถามเชิงประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาประเมิน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบผสมผสานระหว่างแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบตรวจพิจารณาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity)

1. การสร้างและพัฒนาคุณภาพของแบบตรวจพิจารณาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) ของแผนจัดการเรียนรู้

1.1 ศึกษาองค์ประกอบและคำอธิบายการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา ตามแนว มคอ.3

1.2 จัดทำแบบตรวจพิจารณาองค์ประกอบและรายละเอียด (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ของแผนจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดตามแนว มคอ.3รวมทั้งตรวจพิจารณาถ่วงดุลความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์

1.3 เสนอแบบตรวจพิจารณาองค์ประกอบและรายละเอียด (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ตรวจพิจารณา (สุรพงษ์ คงสัตย์ และ อธิชาติ ธรรมวงศ์, 2551) โดยมุ่งพิจารณาในแง่ความเที่ยงตรงหรือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด

1.3.1 รายชื่อและคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ

(1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล

- (2) ผู้เชี่ยวชาญ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

1.3.2 เกณฑ์การให้คะแนน

- (1) ให้ +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาข้อนั้นสอดคล้องกับองค์ประกอบที่กำหนดและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้
- (2) ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าเนื้อหาข้อนั้นสอดคล้องกับองค์ประกอบที่กำหนดหรือไม่และจะสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้หรือไม่
- (3) ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาข้อนั้นไม่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่กำหนดและไม่สามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้

1.3.3 นำคะแนนจากการตรวจพิจารณาของคณะผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่า IOC โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

- เมื่อ
IOC	= ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามปฏิบัติการ
R	= ผลรวมของคะแนนที่ได้จากผู้พิจารณากลั่นกรอง
N	= จำนวนของผู้พิจารณากลั่นกรอง

ทั้งนี้ โดยกำหนดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการตามองค์ประกอบที่กำหนดกับเนื้อหาที่ผู้สอนลงรายละเอียด หรือค่า IOC ไว้ ดังนี้

- (1) ค่า IOC 1.00 ถือว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรง นำไปใช้ได้
- (2) ค่า IOC 0.50-0.99 ถือว่าข้อคำถามต้องปรับปรุงก่อนนำไปใช้
- (3) ค่า IOC 0.49 ลงมา ถือว่าข้อคำถามไม่เที่ยงตรง ต้องตัดออก

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพของแบบประเมินคุณภาพแผนจัดการเรียนรู้

2.1 ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้

2.2 นำเนื้อหาสาระประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารมาสร้างเป็นข้อความเชิงประเมินคุณภาพที่กำหนดให้ผู้ตอบเลือกให้ข้อมูลเพียง 1 ระดับ จากที่จำแนกไว้ 5 ระดับ คือ สูงมากสูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก

2.3 นำข้อความเชิงประเมินทุกข้อมาประกอบเป็นชุดแบบประเมินและตรวจพิจารณาร่วมกัน โดยผู้เชี่ยวชาญ เน้นกลั่นกรองความตรงตามเนื้อหา (Validity) และความถูกต้องเหมาะสมด้านการใช้ภาษา

2.4 ปรับปรุงแก้ไขข้อความเชิงประเมินตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดทำแบบประเมินฉบับลองใช้หาค่าความเชื่อถือได้หรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) จำแนกเป็น 2 ตอน ดังนี้

2.4.1 ตอนที่ 1 เป็นส่วนของแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) สำหรับรวบรวมข้อมูลลักษณะเฉพาะของนักศึกษา ได้แก่ เพศ และสาขาวิชาที่สังกัด

2.4.2 ตอนที่ 2 เป็นส่วนของแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ แบบลิเคิร์ต (Likert's Sammate Rating Scale (ไพฑูรย์ โพธิ์สาร, 2547) ซึ่งเป็นแบบปลายปิดที่กำหนดให้นักศึกษาประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้รายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครูโดยเลือกตอบระดับใดระดับหนึ่งเพียงระดับเดียว และกำหนดเกณฑ์พิจารณาสำหรับเลือกตอบรวมทั้งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เลือก 5 เมื่อเห็นว่าคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ตามประเด็นนั้นมีคุณภาพสูงมาก

เลือก 4 เมื่อเห็นว่าคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ตามประเด็นนั้นมีคุณภาพสูง

เลือก 3 เมื่อเห็นว่าคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ตามประเด็นนั้นมีคุณภาพปานกลาง

เลือก 2 เมื่อเห็นว่าคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ตามประเด็นนั้นมีคุณภาพสูงมากต่ำ

เลือก 1 เมื่อเห็นว่าคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ตามประเด็นนั้นมีคุณภาพสูงต่ำมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับสูงมาก ให้ 5 คะแนน

ระดับสูง ให้ 4 คะแนน

ระดับปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ระดับต่ำ ให้ 2 คะแนน

ระดับต่ำมาก ให้ 1 คะแนน

2.5 นำแบบประเมินฉบับทดลองใช้ (Try out) ไปใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัย ชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน ที่เรียนรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครูออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูมเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้หรือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาช (Cronbach Method) ซึ่งผลปรากฏว่าแบบประเมินมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ระดับ 0.981 ซึ่งแสดงว่ามีความเชื่อถือได้สูงมาก

2.7 จัดทำแบบประเมินฉบับใช้จริงกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างการวิจัย จำนวน 38 คน โดยจำแนกเป็น 2 ตอน รวมทั้งกำหนดเกณฑ์พิจารณาสำหรับเลือกตอบและให้คะแนนเช่นเดียวกับฉบับทดลองใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นต้นตรวจสอบพิจารณาและปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยใช้เทคนิคการประชุมแบบโฟกัสกรุ๊ปโดยให้อิสระแก่ทุกคนในการตรวจสอบพิจารณาให้คะแนน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 แจกจ่ายเอกสารแผนจัดการเรียนรู้และแบบประเมินให้นักศึกษา พร้อมทั้งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขอความร่วมมือนักศึกษาในการประเมิน

2.2 ชี้แจง อธิบายเนื้อหาสาระของแผนจัดการเรียนรู้พร้อมทั้งให้นักศึกษาลงมือประเมินคุณภาพและตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนในการประเมิน

2.3 รวบรวมแบบประเมินจากข้อ 2.2 ไว้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ขั้นประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นต้นตรวจสอบพิจารณาและปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพส่วนขั้นประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 1 ผลการตรวจพิจารณาให้คะแนนความสอดคล้อง (Index of Congruence หรือ IOC) ระหว่างรายการต่าง ๆ ของแผนจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบที่กำหนดกับรายละเอียดที่ผู้สอนเขียนในแบบฟอร์มและการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ลำดับและองค์ประกอบ	ผล IOC เทียบกับเกณฑ์ 0.50	การปรับปรุงคุณภาพตามข้อเสนอแนะ
1. หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป หมวดที่ 3 ลักษณะและการ ดำเนินการ หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุง การดำเนินการของรายวิชา	1.00 ทุกข้อ สูงกว่าเกณฑ์	ไม่มีการปรับปรุงเนื่องจากไม่มีข้อเสนอแนะ
2. หมวดที่ 4 การพัฒนาการ เรียนรู้ของนักศึกษา	0.89 -1.00 สูงกว่าเกณฑ์	รายการที่ 4.3 แสดงผังความคิดของรายวิชาในเรื่องต่างๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการเขียนวัตถุประสงค์ในเชิงพฤติกรรม และเขียนจุดมุ่งหมายในเชิงคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจและความประพฤติด
3. หมวดที่ 5 แผนจัดการ เรียนรู้และการประเมินผล แบบ Active Learning	0.84 -1.00 สูงกว่าเกณฑ์	รายการที่ 5.1 ระบุสาระต่างๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ที่ให้นั้นในเชิงพฤติกรรมเช่นเดียวกัน
4. หมวดที่ 6 ทรัพยากร ประกอบการเรียนการสอน	0.55– 1.00 สูงกว่าเกณฑ์	เพิ่มรายการที่ 6.1-6.4 ทุกรายการ คือ (1) เอกสารหลัก/ตำราหลัก (2) เอกสาร/ตำราเพิ่มเติม (3) บทความวิจัย/บทความวิชาการ และ (4) สื่อ
5. หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์	0.53– 1.00 สูงกว่าเกณฑ์	นำคำอธิบายรายวิชาจากหมวดที่ 3 มาเป็นข้อมูลปรับปรุงวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนตามเกณฑ์ คือ (1) วัตถุประสงค์ (Objectives) ให้มาจากคำอธิบายส่วนที่เน้นพฤติกรรมอันสังเกตได้ (2) จุดมุ่งหมาย (Aims) ให้มาจากคำอธิบายส่วนที่เน้นคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจ นอกนั้นให้ถือเป็นส่วนของแนวทาง (Action Guidelines) ที่เสนอแนะไว้สำหรับผู้สอนนำไปใช้จัดการเรียนรู้

จากตารางที่ 1 แสดงว่า แผนจัดการเรียนรู้มีค่า IOC ระหว่าง 0.53-1.00 ซึ่งส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแต่ในหมวด 2 หมวด 4 หมวด 5 และหมวด 6 มีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูม ส่วนในแต่ละองค์ประกอบมีค่า IOC เรียงลำดับจากค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ไปสู่ค่าที่ต่ำกว่าได้ ดังนี้

1. หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ และหมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา มีค่าที่ระดับ 1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และทุกรายการไม่มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไข

2. หมวดที่ 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษามีค่าที่ระดับ 0.89–1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดแต่มีการปรับปรุงรายการที่ 4.3 คือ ผังความคิดของรายวิชา โดยเฉพาะเรื่องการเขียนวัตถุประสงค์ในเชิงพฤติกรรม และเขียนจุดมุ่งหมายในเชิงคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจและความประพฤติ

3. หมวดที่ 5 แผนจัดการเรียนรู้และการประเมินผลแบบ Active Learning มีค่าที่ระดับ 0.84–1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่มีการปรับปรุงรายการที่ 5.1 คือ ระบุสาระต่าง ๆ อย่างครบถ้วน รวมทั้งปรับวัตถุประสงค์ให้เน้นเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน มีค่าที่ระดับ 0.55-1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีการเพิ่มเติมเอกสารรายการเอกสารหลัก/ตำราหลักเอกสาร/ตำราเพิ่มเติม บทความวิจัย/บทความวิชาการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำสำคัญในการค้นหา

5. หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ มีค่าที่ระดับ 0.53-1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและมีการปรับปรุงโดยนำคำอธิบายรายวิชาจากหมวดที่ 3 มาเป็นปรับปรุงวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมาย คือ (1) วัตถุประสงค์ (Objectives) อธิบายส่วนที่เน้นพฤติกรรมอันสังเกตได้ และ (2) จุดมุ่งหมาย (Aims) อธิบายส่วนที่เน้นคุณลักษณะด้านความรู้ความเข้าใจ นอกนั้นให้ถือเป็นส่วนของแนวทาง (Action Guidelines) ที่เสนอแนะไว้สำหรับผู้สอนจัดการเรียนรู้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพรวมทุกด้านของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาทุกเพศและทุกสาขาวิชา

องค์ประกอบของแผนจัดการเรียนรู้	$\bar{X}$	SD	ความหมาย	ลำดับ
หมวด 1 การระบุข้อมูลทั่วไปในแผนตามรายการที่กำหนด	4.53	0.451	สูงมาก	1
หมวด 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	4.45	0.530	สูง	5
หมวด 3 การกำหนดลักษณะและการดำเนินการ	4.52	0.535	สูงมาก	3
หมวด 4 การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.51	0.589	สูงมาก	4
หมวด 5 แผนจัดการเรียนรู้และการประเมินผลแบบ Active Learning	4.53	0.581	สูงมาก	2
หมวด 6 การกำหนดทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน				
หมวด 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา	4.41	0.552	สูง	7
	4.42	0.546	สูง	6
รวมทุกหมวด	4.48	0.470	สูง	-

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักศึกษาทุกเพศและทุกสาขาวิชาเห็นว่าแผนจัดการเรียนรู้ที่จะใช้สอนออนไลน์ผ่าน Google Classroom มีคุณภาพรวมทุกองค์ประกอบในระดับสูง ส่วนในแต่ละองค์

ประกอบนักศึกษาเห็นว่าแผนมีคุณภาพสูงมาก 4 หมวด คุณภาพสูง 3 หมวด ซึ่งเรียงลำดับจากหมวดที่ค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุดได้ คือ(1) หมวดที่ 1 (2) หมวดที่ 5 (3) หมวดที่ 3 (4) หมวดที่ 4 (5) หมวดที่ 2 (6) หมวดที่ 7 และ (7) หมวดที่ 6

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบค่าที เปรียบเทียบคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านภูเกิลคลาสรูมรวมทุกหมวด ตามความเห็นของนักศึกษาที่เพศต่างกัน

รายการประเมิน	คุณภาพของแผน		หญิง (n=33)		T	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
หมวด 1การระบุข้อมูลทั่วไป	4.38	0.250	4.56	0.472	0.700	.408
หมวด 2การกำหนดจุดมุ่งหมาย	4.20	0.274	4.48	0.552	1.263	.269
หมวด 3 การกำหนดคุณลักษณะ	4.47	0.380	4.53	0.559	0.051	.823
หมวด 4 การพัฒนาการเรียนรู้	4.33	0.624	4.54	0.589	0.504	.482
หมวด 5 แผนจัดการเรียนรู้	4.40	0.418	4.55	0.604	0.267	.608
หมวด 6 การกำหนดทรัพยากร	4.23	0.346	4.44	0.576	0.599	.444
หมวด 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการ	4.28	0.268	4.44	0.516	0.378	.543
รวมเฉลี่ย	4.32	0.223	4.50	0.495	0.611	.439

จากตารางที่ 3 ค่า t คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านภูเกิลคลาสรูมรวมทุกด้านตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่เพศต่างกันเท่ากับ 0.611 มีนัยสำคัญที่ระดับ .439 ซึ่งมากกว่า .05 แสดงว่านักศึกษาที่เพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบค่าที เปรียบเทียบคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านภูเกิลคลาสรูมรวมทุกหมวดตามความเห็นของนักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาต่างกัน

รายการประเมิน	คุณภาพของแผน		สังคม (n=15)		T	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
หมวด 1การระบุข้อมูลทั่วไป	4.57	0.469	4.48	0.433	0.294	.591
หมวด 2การกำหนดจุดมุ่งหมาย	4.41	0.557	4.50	0.500	0.239	.628
หมวด 3 การกำหนดคุณลักษณะ	4.54	0.469	4.49	0.641	0.069	.794
หมวด 4 การพัฒนาการเรียนรู้	4.52	0.576	4.49	0.628	0.028	.869
หมวด 5 แผนจัดการเรียนรู้	4.48	0.574	4.60	0.604	0.393	.535
หมวด 6 การกำหนดทรัพยากร	4.36	0.600	4.49	0.478	0.471	.497
หมวด 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการ	4.39	0.531	4.47	0.584	0.169	.683
รวมเฉลี่ย	4.47	0.475	4.49	0.479	0.021	.887

จากตารางที่ 4 ค่า t คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom รวมทุกด้านตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่สาขาวิชาที่สังกัดต่างกัน เท่ากับ 0.021 มีนัยสำคัญที่ระดับ .887 ซึ่งมากกว่า .05 แสดงว่า นักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาต่างกันมีความเห็นต่อคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. แผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom รายวิชาคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและจิตวิญญาณความเป็นครู มีค่า IOC ระหว่าง 0.53-1.00 ซึ่งทุกหมวดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่ในหมวด 2 หมวด 4 หมวด 5 และหมวด 6 มีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้

2. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทั้งสาขาวิชาการศึกษาศรีวิชัยและสาขาวิชาสังคมศึกษามีความเห็นว่าแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom รายวิชาคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณภาพรวมทุกองค์ประกอบในระดับสูงส่วนใหญ่ในแต่ละองค์ประกอบเห็นว่ามีความสูงมาก 4 หมวด คุณภาพสูง 3 หมวด ซึ่งเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุด คือ (1) หมวดที่ 1 (2) หมวดที่ 5 (3) หมวดที่ 3 (4) หมวดที่ 4 (5) หมวดที่ 2 (6) หมวดที่ 7 และ (7) หมวดที่ 6 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักศึกษาต่อคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom ปรากฏว่านักศึกษาที่เพศและสังกัดสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ในขั้นวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom รายวิชาคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณและจิตวิญญาณความเป็นครูมีค่า IOC ระหว่าง 0.53-1.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แต่ในหมวดที่ 2 หมวดที่ 4 หมวดที่ 5 และหมวดที่ 6 มีการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้

ข้อค้นพบนี้ไม่สอดคล้องเท่าที่ควรกับผลการวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Google Classroom เป็นสื่อรายวิชาฟิสิกส์ 4 เรื่องกฎของโอห์มและการต่อตัวต้านทานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทรโยคเมธีกาญจน์วิทยา (อาทิตย์ หมั่นคิด, 2562) แสดงว่าแผนจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นตัวแปรที่สำคัญของการวิจัยยังมีประเด็นปลีกย่อยที่ต้องปรับปรุงพัฒนาซึ่งอาจเป็นเพราะผู้จัดทำแผนจัดการเรียนรู้มีความเข้าใจบางประเด็นยังไม่ถ่องแท้เท่าที่ควรซึ่งอาจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปบ้างนอกจากนี้ในขั้นตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของแผนในกรณีที่มีการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป ในขั้นตรวจพิจารณาและปรับปรุงคุณภาพของ

แผนจัดการเรียนรู้จึงควรดำเนินการเป็นสองขั้นตอนย่อย ๆ คือ (1) ขั้นตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้ขั้นนี้ควรเพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจพิจารณาแผนจัดการเรียนรู้เป็น 5 คน รวมทั้งใช้เทคนิควิธีอื่นที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจะได้มีความเป็นอิสระและสามารถใช้เวลาในการตรวจพิจารณาว่าการสนทนากลุ่ม ดังที่ ปราณี หล้าเบญสยะ (2559) ให้ตัวอย่างการคำนวณและแปลผลค่า IOC ในบทความเรื่องการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ใช้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ทำให้ผลการตรวจพิจารณามีความเชื่อถือได้สูง (2) ขั้นปฏิบัติการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญขั้นนี้ผู้วิจัยควรที่จะวิเคราะห์และลงมือปฏิบัติการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขแผนจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ครบทุกประเด็นด้วยความรอบคอบก่อนนำไปใช้จัดการเรียนรู้

2. ในขั้นประเมินคุณภาพโดยนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่าแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom รายวิชาคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครูมีคุณภาพรวมทุกองค์ประกอบในระดับสูง โดยแต่ละองค์ประกอบมีคุณภาพสูงมากและสูง 4 หมวด และ 3 หมวด ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้นักศึกษาที่เพศและสังกัดสาขาวิชาต่างกันก็มองตรงกันว่าคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom ไม่แตกต่างกัน

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้ Google Classroom รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการและการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ Opinion of Students Online Teaching and Learning Management Using Google Classroom on Subject: Entrepreneurship and Business Startup. (เทพรัตน์ เอื้อธรรมถาวร และ คณะ, 2565) ที่พบว่า (1) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนผ่าน Google Classroom ระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิตและผลลัพธ์ และด้านผลสะท้อนกลับต่อผู้เรียน ตามลำดับ (2) นักศึกษาที่มีเพศ อายุ และเรียนสาขาวิชาแตกต่างกันส่วนใหญ่มองเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนผ่าน Google Classroom ไม่แตกต่างกัน

ข้อค้นพบที่สอดคล้องกันดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าแม้ในขั้นสร้างหรือร่างแผนจัดการเรียนรู้ผู้ร่างจะพยายามจัดทำแผนจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดแต่ยังคงคลาดเคลื่อนจากที่กำหนดในบางประเด็นอย่างไรก็ตามในขั้นตรวจพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ คณะผู้วิจัยได้มีการพิจารณาร่วมกันด้วยความละเอียดรอบคอบจนมองเห็นจุดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้แผนจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงมีผลให้การประเมินคุณภาพโดยนักศึกษาปรากฏว่าแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูมรายวิชาคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ และจิตวิญญาณความเป็นครูมีคุณภาพรวมทุกองค์ประกอบในระดับสูงโดยแต่ละองค์ประกอบมีคุณภาพสูงมากและสูง 4 หมวด และ 3 หมวดตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้นักศึกษาที่เพศและสังกัดสาขาวิชาต่างกั้มองตรงกันว่าคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านกูเกิลคลาสรูมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

มหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom โดยอาจดำเนินการต่าง ๆ ตามแนวทางต่อไปนี้

1. จัดให้มีการประเมินค้นหาแผนจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom ที่คุณภาพดี
2. จัดให้มีการประเมินค้นหาอาจารย์ผู้สอนที่จัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom ได้ดี
3. จัดให้มีการประเมินค้นหานักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับยอดเยี่ยมหลากหลายรายวิชาจากการศึกษาเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. การวิจัยในขั้นตรวจพิจารณาและปรับปรุงคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ ควรดำเนินการเป็นสองขั้นตอนย่อย ๆ คือ (1) ขั้นตรวจพิจารณาโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ ควรคำนึงถึงความเหมาะสมทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ (2) ขั้นปรับปรุงแก้ไขคุณภาพตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยคณะผู้วิจัย
2. การวิจัยในขั้นประเมินคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ ควรมีการประเมินในหลากหลายมิติ เช่น ประเมินประสิทธิภาพกระบวนการของแผนในระหว่างใช้จัดการเรียนรู้ ประเมินประสิทธิภาพผลลัพธ์ และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ผ่าน Google Classroom

เอกสารอ้างอิง

วิทย์ เทียงบุรณธรรม (2553). *พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยฉบับสำนวนกับวลี ENGLISH-THAI DICTIONARY with Idioms & Phrases*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

- จริยะ วิโรจน์ และจรินทร์ งามแน่น. (2561). การศึกษาการรับรู้ความรู้และสมรรถนะตนเองของ
นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ราชบุรี :
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- จริยะ วิโรจน์. (2563). การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครู
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. คุษภินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
_____. (2563). เอกสารประกอบการเรียนรู้รายวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา (Education
Quality Assurance). ราชบุรี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- จุฑารัตน์ ศรรัตน์ และคณะ. (2556). สมรรถนะความเป็นครูมืออาชีพของนักศึกษาหลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เทพรัตน์ เอื้อธรรมถาวร และคณะ. (2561). ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียน
การสอนออนไลน์โดยใช้ GOOLGLE CLASSROOM รายวิชาการเป็นผู้ประกอบการและ
การเริ่มต้นธุรกิจใหม่ OPINION OF STUDENTS ONLINE TEACHING AND LEARNING
MANAGEMENT USING Goolgle Classroom ON SUBJECT: ENTREPRENEURSHIP
AND BUSINESS STARTUP. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. ฉบับที่ 2.
(กรกฎาคม-ธันวาคม 2565)
- ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เรื่อง ทุนอุดหนุนการวิจัย โครงการ 1 อาจารย์ 1
งานวิจัย พัฒนาการเรียนการสอน งบประมาณประเภทเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.2565. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 22 ธันวาคม พ.ศ.2564.
- ประยูร เขาวินาพ. (2560). การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
ด้วยวิธีการชี้แนะสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. ชัยภูมิ : คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ปราณี หล้าเบญจเส. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. ยะลา : คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ไพฑูรย์ โพธิสาร. (2547). “มาตรฐานวัดลิเคิร์ท”. สารานุกรมศึกษาศาสตร์ (Encyclopedia of
Education). Vol. 31. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2544). การศึกษาและความเป็นครูไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วิทย์ เทียงบุญธรรม. (2547). An Advanced Pocket ENGLISH-ENGLISH-THAI :พจนานุกรม
อังกฤษ-อังกฤษ-ไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : บริษัทรวมสาส์น (1997) จำกัด.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- สำนักนิติการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2548). รวมกฎหมายเพื่อบริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงพิมพ์อักษรไทย (น.ส.พ.ฟ้าเมืองไทย).

- สุชาดา เกตดี. (2565). “ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนผ่าน Google Classroom รายวิชาการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้.” *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ครุศาสตร์ศึกษา” ครั้งที่ 4 The 4th Nation Conference on Education มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ*. (11 มีนาคม 2565) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาทิตย์ หมั่นคิด. (2562). “การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Google Classroom เป็นสื่อ รายวิชาฟิสิกส์ 4 เรื่องกฎของโอห์มและการต่อตัวต้านทาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนไทรโยคมนตรีกาญจนวิทยา. *วารสารออนไลน์บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.

สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษา
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
Competencies of The School Administrators in a New Normal to
Enhance Teachers' Educational Innovation under The Office of Surat Thani,
Chumphon, Secondary Educational Service Area

กิตติวัฒน์ ดิษฐประเสริฐ^{1*} พัทธพล พำขุนทด¹ พรศิริ เรืองสันติ¹

Kittiwat Ditprasert^{1*} Phatcharaphon Phumkhunthod¹ Phornsiri Ruangsunti¹

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ
มหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

¹The Student of Doctor of Philosophy in Educational Administration program, Graduate
College of Management, Sripatum University, Bangkhen Campus, Bangkok

*Corresponding author E-mail : kittiwat.dit@spulive.net, kittiwat@sattha.ac.th

วันที่รับ: 9 เมษายน 2566

วันที่แก้ไข: 16 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับ: 16 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ และ 2) ศึกษาแนวทางยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 321 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามขนาดโรงเรียนเครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามลำดับ

ผลวิจัยพบว่า 1) ผลของการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ โดยพิจารณา ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 คือ ด้านการบริหารการศึกษาตามแนววิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่ 2 โดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ องค์ประกอบแรก ด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก องค์ประกอบที่สองด้านส่งเสริมสมรรถนะเพื่อยกระดับนวัตกรรมของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) แนวทางยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู พบว่า มีแนวทางยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูที่ได้ 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดเป้าหมายเพื่อยกระดับนวัตกรรม 2) ความคิดริเริ่ม

เพื่อการยกระดับนวัตกรรม 3) การสร้างแรงบันดาลใจและการเสริมแรงเพื่อการยกระดับนวัตกรรม
4) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อการยกระดับนวัตกรรม และ 5) การวัดและประเมินผลเพื่อการยกระดับ
นวัตกรรม ตามลำดับ

คำสำคัญ : สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา / การบริหารสถานศึกษาแนววิถีใหม่ / นวัตกรรม
ทางการศึกษา/ครู

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the competencies of school administrators in accordance with the new normal and 2) to study ways to enhance teachers' educational innovation. Under the Surat Thani Secondary Educational Service Area Office, Chumphon, the sample group consisted of 321 school administrators and civil servants teachers by stratified random sampling according to school size. Research tools are questionnaires, research questionnaires, and research interviews. Analyze data by finding mean and standard deviation. and content analysis (Content Analysis), respectively.

The results of the research revealed that 1) the results of the study of the competency of school administrators according to the new normal were considered into 2 aspects as follows: the first aspect was educational administration under the new normal. Overall, it was at a high level in aspect 2, with 2 sub-components as follows: The first component competencies in learning management of teachers Overall, it was at a high level. The second component fosters competencies to enhance teacher innovation. Overall, they were at a high level, respectively. 2) Guidelines for improving teacher education innovation It was found that there were five approaches for improving innovation in teacher education, namely 1) goal setting for innovation enhancement 2) initiatives. for innovation enhancement 3) inspiration and reinforcement for innovation enhancement 4) strategy development for innovation enhancement and 5) measurement and evaluation for innovation enhancement, respectively.

Keywords : The Competency of School Administration/ School Administration /
New Normal / Teacher Educational Innovation / Teacher

บทนำ

สถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการสร้าง และพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการกำหนด ปรับเปลี่ยนนโยบาย การตัดสินใจ สนับสนุน อำนาจความสะดวก เพื่อให้การบริหาร และการจัดการศึกษาของโรงเรียน จะบรรลุผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้ ประสบความสำเร็จ การบริหารจัดการศึกษาผู้บริหารจะต้องมีการนำสมรรถนะต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการ บริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (พิชามญช์ ลาวชัย, 2562) ซึ่งสมรรถนะของผู้บริหาร ประกอบด้วยสมรรถนะย่อยคือมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และสมรรถนะประจำสายงานคือการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ การสื่อสารและจูงใจ การพัฒนา ศักยภาพของบุคลากร การมีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (นาวัน พินิจอภิรักษ์ และ ไตรรัตน์ สิทธิกุล, 2564) และสมรรถนะของผู้บริหารด้านมาตรฐานความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม คือความสามารถในการใช้และ การบริหารเทคโนโลยี การประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ และ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (วิภาดา จิรพุทธกร, 2565)

เทคโนโลยีทางการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และเทคโนโลยี การปรับเปลี่ยนหรือการกำหนดนโยบาย พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันกับโลกปัจจุบันซึ่งเป็นโลกแห่งการเรียนรู้อย่างไร้ขอบเขต การจัดการ เรียนรู้วิถีใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่ของการศึกษา คือต้องจัดให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความ ต้องการ และวิถีชีวิตในระบบ Online Learning คือการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผ่านเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต โดยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทุกเรื่องราวได้ทุกที่ ทุกเวลา ในการจัดการศึกษาต้องจัดให้ตอบสนอง ด้านความต้องการความถนัด และความสนใจของแต่ละคน (ณัฐธิดา มีจันทร์, 2562) ความก้าวหน้า อย่างรวดเร็ว ของเทคโนโลยีการสื่อสาร ช่วยให้ผู้เรียนรับสารครั้งละเป็นจำนวนมาก อีกทั้งไม่จำกัด เวลาและสถานที่ มีผลทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ๆ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ทักษะที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ยุคใหม่ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และทักษะในการที่จะเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทักษะ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีความจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในปัจจุบันดังนั้นผู้บริหารจะต้องปรับ เปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของครู ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้กับครูผู้สอน ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ (ธวัชชัย แสนดวง, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นเหตุผลหลักในการศึกษาและทำวิจัยในหัวข้อนี้ดังนั้นผู้บริหารจึง ต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนา สมรรถนะด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้พัฒนา แก้ไขปัญหา และขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงแบบพลิกผัน

อย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ทั้งระบบ ปรับการการเรียนรู้เพื่อให้มีลักษณะของ ผู้เรียนในยุคดิจิทัล ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสื่อสารได้อย่างรวดเร็วครูต้องพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ ตามแนววิถีใหม่ สร้างบทเรียนที่น่าสนใจตรงกับความต้องการของผู้เรียน สนับสนุนการเรียนรู้ของแต่ละคน ให้เรียนรู้ได้ด้วยตัวเองผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จัดการเรียนรู้ระบบ Online Learning ให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเชื่อมโยงข่าวสารข้อมูล ความรู้ ทุกคนสามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้สามารถพัฒนานวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. ศึกษาแนวทางการยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยมี 66 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,615 คน (รายงานผลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564)

กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) โดยกำหนดความเชื่อมั่น 0.95 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 321 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 136 คิดเป็นร้อยละ 42.37 และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 185 คนคิดเป็นร้อยละ 57.63 ตามลำดับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ : สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่

ตัวแปรตาม : การยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จากนั้นทำการกำหนดรูปแบบงานวิจัยและเครื่องมือในรูปแบบของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามโดยกำหนดข้อบ่งชี้ให้ครอบคลุมตามนิยามและตัวแปร นำมาสู่ข้อคำถามสำหรับการวิจัย โดยผ่านคำแนะนำและตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งสิ้น 2 เครื่องมือ ดังนี้เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วยด้านการบริหารการศึกษาตามแนวคิดใหม่ จำนวน 6 ข้อ และด้านการยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูโดยมี 2 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. องค์ประกอบด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู จำนวน 9 ข้อ และ 2. องค์ประกอบด้านส่งเสริมสมรรถนะเพื่อยกระดับนวัตกรรมของครูจำนวน 12 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 32 ข้อ

ชุดที่ 2 คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยประกอบด้วย 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 ข้อ

ขั้นที่ 3 นำข้อคำถามสร้างขึ้นให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องด้านภาษาและความตรงของเนื้อหา (Content validity) ของข้อคำถาม และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้องเท่ากับ 0.65 – 1.00 โดยได้ข้อคำถามทั้งหมด 42 ข้อ

ขั้นที่ 4 แก้ไขและปรับปรุงข้อกระทงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปจัดทำเป็นแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์หรือ Google forms

ขั้นที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ขั้นที่ 6 นำแบบสอบถามที่รับคืนมาตรวจคุณภาพด้านความเที่ยงตรง (Reliability) โดยวิธีของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการมหาวิทยาลัยศรีปทุม จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรเพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์หรือ Google forms ไปยังสถานศึกษาที่มีผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โดยผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรงเรียนและขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 5 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรรวมทั้งสิ้น 321 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามด้วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามเวลาที่นัดหมาย คือ ในวันศุกร์ที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2566 โดยได้ข้อมูลกลับมาครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของ Best (1982) (อ้างถึงในธีรุตม์ณัช ชัยภัทรไธวัต, นภาเดช บุญเชิดชู และ จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย, 2565) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ถึง 5.00 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 ถึง 4.50 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 ถึง 3.50 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 ถึง 2.50 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.50 แสดงว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการทบทวนวรรณกรรม (นวลจันทร์ ตั้งประภัสสร สิริธร สินจินดาวงศ์ และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล, 2561) ร่วมกับแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ผลการวิจัย

1. ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.08) โดยพิจารณา ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 คือ ด้านการบริหารการศึกษาตามแนววิถีใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.06) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การกำหนดเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.07) การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามระดับความสนใจของครู ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.02) และการจัดกิจกรรม อบรม ศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.06) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับด้านการบริหารการศึกษาตามแนววิถีใหม่

ข้อ	ด้านการบริหารการศึกษาตามแนววิถีใหม่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การกำหนดเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์	3.87	0.07	มาก	1
2	การกำหนดพันธกิจในการพัฒนา	3.69	0.02	มาก	6
3	การจัดกิจกรรม อบรม ศึกษาดูงาน	3.72	0.06	มาก	3
4	การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามระดับความสนใจของครู	3.74	0.02	มาก	2
5	การเปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วม สร้างสรรค์ เสนอผลงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.70	0.06	มาก	5
6	การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้นวัตกรรมทางการศึกษาของครู	3.71	0.02	มาก	4
รวม		3.74	0.08	มาก	

ด้านที่ 2 ด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครูโดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ องค์ประกอบด้านแรก คือ องค์ประกอบด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 0.11) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.09) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.10) และการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ($\bar{X}$ = 3.73, S.D. = 0.11) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับ โดยแสดงถึงองค์ประกอบด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู

ข้อ	ด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้	3.84	0.10	มาก	2
2	การสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.91	0.09	มาก	1
3	การสร้างกิจกรรมจากการปฏิบัติจริง	3.71	0.09	มาก	4
4	การสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.70	0.10	มาก	5
5	การเปิดให้ผู้เรียนได้บูรณาการด้านเทคโนโลยี	3.61	0.11	มาก	7
6	การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน	3.73	0.11	มาก	3
7	การส่งเสริมการสร้างสรรค์ชิ้นงานหลังจากได้เรียนรู้	3.59	0.13	มากท	9
8	การใช้สื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้	3.70	0.11	มาก	5
9	การวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.67	0.14	มาก	7
รวม		3.71	0.11	มาก	

องค์ประกอบสุดท้าย คือ องค์ประกอบด้านส่งเสริมสมรรถนะเพื่อยกระดับนวัตกรรมของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.72, S.D. = 0.09) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ การส่งเสริมการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.13) การใช้เทคนิค/รูปแบบวิธีการสอนที่เร้าความสนใจ ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.08) และการใช้สื่อและนวัตกรรมให้เหมาะกับเนื้อหา ($\bar{X}$ = 3.75, S.D. = 0.09) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับ โดยแสดงถึงองค์ประกอบด้านส่งเสริมสมรรถนะ เพื่อยกระดับนวัตกรรมของครู

ข้อ	ด้านส่งเสริมสมรรถนะเพื่อยกระดับนวัตกรรมของครู	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	การส่งเสริมการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย	3.91	0.13	มาก	1
2	ครูและผู้เรียนร่วมกำหนดกิจกรรมและประเมินผล	3.58	0.09	มาก	12
3	การใช้เทคนิค/รูปแบบวิธีการสอนที่เร้าความสนใจ	3.80	0.08	มาก	2
4	การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.73	0.09	มาก	6
5	การส่งเสริมการบูรณาการแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.61	0.09	มาก	11
6	การใช้สื่อและนวัตกรรมให้เหมาะกับเนื้อหา	3.75	0.08	มาก	3
7	การใช้เทคโนโลยีการจัดการกิจกรรมในชั้นเรียน	3.74	0.08	มาก	4
8	การออกแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	3.63	0.09	มาก	10
9	การส่งเสริมการพัฒนาเครื่องมือและประเมินผล	3.72	0.09	มาก	8
10	เน้นการวัดผลและประเมินผู้เรียนผลตามสภาพจริง	3.73	0.11	มาก	7
11	การเชิญชวนเข้าร่วมแข่งขัน ประกวดและเสนอนวัตกรรม	3.64	0.13	มาก	9
12	การสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อการพัฒนาวัตกรรม	3.74	0.18	มาก	5
รวม		3.72	0.09	มาก	

2. แนวทางยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการทบทวนวรรณกรรม (นวลจันทร์ ตั้งประภัสสร สิริธร สิ้นจินดาวงศ์ และ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล, 2561) ร่วมกับแบบสอบถามเชิงสัมภาษณ์สามารถสรุปแนวทางยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูได้ 5 ด้าน ดังนี้

ด้าน	จุดเด่น	จุดที่ต้องพัฒนา	ข้อเสนอแนะ
การกำหนดเป้าหมายเพื่อ การยกระดับนวัตกรรม	มีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจอย่างชัดเจนใน การยกระดับนวัตกรรม ทางการศึกษา	ควรมีการกำหนดการใช้ นวัตกรรมกับกิจกรรม ด้านอื่น ๆ ของ สถานศึกษาด้วย	การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ควรสอดแทรก การใช้นวัตกรรมทาง การศึกษาไว้ด้วย
ความคิดริเริ่มเพื่อการ ยกระดับนวัตกรรม	1. สร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อลดข้อจำกัดในการ เรียนรู้ 2. สร้างโอกาสเข้าถึง แหล่งการเรียนรู้ 3. เพิ่มความสำเร็จในการ เรียนรู้	1. ให้ความรู้กับครูที่ ต้องการใช้หรือสร้าง นวัตกรรม 2. ส่งเสริมการใช้ นวัตกรรมอย่างจริงจัง3. ให้ความสำคัญในการใช้ นวัตกรรม	ทุกฝ่ายต้องปรับเปลี่ยน แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ นวัตกรรมให้เป็นเชิง สร้างสรรค์
การสร้างแรงบันดาลใจ และการเสริมแรงเพื่อการ ยกระดับนวัตกรรม	การสร้างขวัญกำลังใจใน การพัฒนานวัตกรรม นำไปเป็นผลงานทาง วิชาการได้	ครูควรสร้างนวัตกรรม อย่างหลากหลายและ ทันสมัย	มีการสนับสนุนในด้านสื่อ อุปกรณ์ทางเทคโนโลยีให้ ครบถ้วน
การพัฒนากลยุทธ์เพื่อ การยกระดับนวัตกรรม	กำหนดกลยุทธ์ด้าน วิสัยทัศน์ พันธกิจในการ ใช้นวัตกรรมอย่าง ต่อเนื่อง	ครูและบุคลากรทุกคน ต้องปฏิบัติตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เพื่อจะ ได้พัฒนาไปในทิศทาง เดียวกัน	ควรให้ครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องร่วมกำหนด กลยุทธ์
การวัดและประเมินผล เพื่อการยกระดับ นวัตกรรม	กำหนดแนวทางในการวัด และประเมินผลชัดเจนสา มารวัดประเมินผลด้วย วิธีการที่หลากหลาย	ต้องวัดผลตามสภาพจริง	การวัดผลต้องคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่าง บุคคล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลของการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยพิจารณา ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้
 ด้านที่ 1 คือ ด้านการบริหารการศึกษาตามแนววิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ โดยการกำหนดเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์อยู่ในระดับที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามระดับความสนใจของครู และการจัดกิจกรรมอบรม ศึกษาดูงาน ตามลำดับ

ด้านที่ 2 โดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้องค์ประกอบด้านแรก คือ องค์ประกอบด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ โดยการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับที่สูงที่สุด รองลงมาเป็นการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ และการส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน ตามลำดับประการสุดท้าย คือ องค์ประกอบด้านส่งเสริมสมรรถนะเพื่อยกระดับนวัตกรรมของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ โดยการส่งเสริมการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายอยู่ในระดับที่สูงที่สุดรองลงมาเป็นการใช้เทคนิค/รูปแบบวิธีการสอนที่สร้างความสนใจและการใช้สื่อ และนวัตกรรมให้เหมาะกับเนื้อหา ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้านผู้บริหาร พบว่าผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมายชัดเจน สามารถพัฒนาศักยภาพครูในสถาน ศึกษาได้ก้าวหน้าเทคโนโลยี มีสมรรถนะด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้มีการส่งเสริมการเรียนรู้การ สร้างนวัตกรรมใหม่ พร้อมกับการสร้างแรงบันดาลใจในการกระตุ้นให้ครูให้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อ ก่อเกิดการยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาประกอบกับการใช้กลยุทธ์ในการส่งเสริมเสริมขวัญ และกำลังใจ ซึ่งให้เห็นผลดีของการใช้นวัตกรรม หลังจากที่ได้สร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อการ จัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ต้องมีการนิเทศติดตามผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการบูรณาการและการ ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและวิธีการนิเทศที่ผ่านการนำนวัตกรรมมาใช้ได้จริงให้ขวัญ ด้านครูผู้สอน ได้มีการกำหนดเป้าหมายให้นำไปสู่สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามกำหนดไว้ พร้อมกับการพัฒนาตนเอง สนับสนุนและมีการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นมีการวัด และประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล ให้ถึงพร้อมด้วยทักษะในศตวรรษที่ 21

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ การวิจัยเรื่องสมรรถนะของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่เพื่อยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการ วิจัยได้ดังนี้

1. ผลของการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยพิจารณา ออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 คือ ด้าน การบริหารการศึกษาตามแนววิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ โดยการกำหนดเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์อยู่ในระดับที่สูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของจิราภรณ์จันทา อิดารัตน์ จันทะหนี และ จิณณวัตร ปะโคพัง (2564) พระมหาประยูร อีร์วโร (ตระการ). (2565) และพระสมุห์นริศ นรินโท (2562) พบว่า การกำหนดองค์ประกอบของกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้อย่างครบถ้วนและแต่ละองค์ประกอบมีความชัดเจนโดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายย่อมจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานรู้และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง นำมาสู่แนวทางการทำงานที่ประสบความสำเร็จสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์สู่การเปลี่ยนแปลง อีกทั้งประสานการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการได้อย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 2 โดยมี 2 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ องค์ประกอบด้านแรก คือ องค์ประกอบด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ โดยการสร้างสรรค์นวัตกรรมอยู่ในระดับที่สูงที่สุดซึ่งสอดคล้องกับ อรพิน ศิริสัมพันธ์ ภัทรพล มหาพันธ์ กนกพร ฉันทนารุ่งภักดี และ นภาเดช บุญเชิดชู (2562) Yaowanat (2020) รัชพล ครองยุต (2564) (พรเพ็ญ สมบัติมาก และคณะ, 2564) และชรอยวรรณ ประเสริฐผล และคณะ (2556) พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์นวัตกรรมของครูย่อมเป็นศึกษา เรียนรู้ ในการนำวิธีการใหม่ ๆ มาปฏิบัติหรือได้รับการพัฒนามาเป็นขั้น ๆ แล้ว เริ่มตั้งแต่การคิดค้น (Invention) การพัฒนา (Development) ดัดแปลงให้ดีขึ้นแล้วนำมาใช้ใหม่ให้สอดคล้องกับบริบท เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง อีกทั้งมีการคิดค้นสิ่งใหม่และเชื่อมโยงไปสู่ความแตกต่างและปรับแก้ไขตามสถานการณ์นำมาสู่ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมสู่การยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครูได้ (วรกุล เซวงกุล, 2560) จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนรวมประสบความสำเร็จได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

2. ผลการศึกษาแนวทางยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มี 5 ด้าน คือด้านที่ 1 ด้านการกำหนดเป้าหมายเพื่อการยกระดับนวัตกรรม มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ให้ครูพัฒนาตนเองและสร้างนวัตกรรม ส่งเสริมให้ครูมีแนวคิดใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการสอนเสมอ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม คิดค้นนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชนี ราชวงษ์ และ อำนวย ทองโปร่ง (2565) ด้านที่ 2 ความคิดริเริ่มเพื่อการยกระดับนวัตกรรม ได้มีการส่งเสริมให้ครูคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างสม่ำเสมอเข้ารับการอบรมให้ครูมีเวทีการนำเสนอผลงาน Best practice สนับสนุนให้มีการศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด การอบรมที่หน่วยงานต่าง ๆ

ได้จัดขึ้น เพื่อนำมาต่อยอดความคิด (กาญจนา รูปสูง และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ, 2566) ด้านที่ 3 การสร้างแรงบันดาลใจและการเสริมแรงเพื่อการยกระดับนวัตกรรมให้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อก่อเกิดการ ยกระดับนวัตกรรมทางการศึกษาจัดกิจกรรมการประกวด แข่งขันภายในสถานศึกษา รวมถึงให้รางวัล/ขวัญกำลังใจให้กับครู (จักรี ศรีจารุเมธิญาณ และ สุรศักดิ์ อุดเมืองเพียง, 2563) ด้านที่ 4 การพัฒนากลยุทธ์เพื่อการยกระดับนวัตกรรม ซึ่งให้เห็นผลดีของการใช้นวัตกรรม มีการ จัดโครงการอบรมพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูมีการพัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงรับฟังความคิดเห็นใหม่ ๆ ด้านการพัฒนานวัตกรรมเพื่อใช้ในการสอน อยู่เสมอ นำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐปภัสร์ สกุลพัฒน์รดา และ จันทรีศม์ ภูติอริยวัฒน์ (2565) ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลเพื่อการยกระดับนวัตกรรม ต้องมีการประเมินนิเทศ ติดตามผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการบูรณาการและการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนว ทางและวิธีการประเมิน ให้ขวัญและกำลังใจครูพิจารณาผลงานเชิงประจักษ์ นิเทศติดตามการสอน ผลการใช้นวัตกรรมให้สามารถนำมาใช้จริง ประเมินผลจากผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้อย่างถูกต้อง เที่ยงตรง และเชื่อถือได้ การประเมินนวัตกรรมในลักษณะนี้เรียกว่าการประเมินแบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์เครศ ประกอบผล (2565)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผลของการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ในด้านที่ 1 คือ ด้านการบริหารการศึกษาตามแนว วิถีใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปในระดับที่สูงขึ้นควรมีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์สมรรถนะตามแนววิถีใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามแต่ละบริบท เพื่อจัดทำนโยบาย แผนหรือกลยุทธ์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
2. ผลของการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนววิถีใหม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพรในด้านที่ 2 ในส่วนองค์ประกอบด้านแรก คือ องค์ประกอบด้านสมรรถนะในการบริหารจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่การส่งเสริมการสร้างสรรคขึ้นงานหลังจากได้เรียนรู้ พบว่าอยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นควรได้รับการ ส่งเสริมเสริมและการพัฒนาต่อยอด ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และในส่วนด้านที่ 2 ประการสุดท้าย คือ องค์ประกอบด้านส่งเสริมสมรรถนะเพื่อยกระดับนวัตกรรมของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ในส่วนของครูและผู้เรียนร่วมกำหนดกิจกรรมและประเมินผล ยังอยู่ในระดับที่ต่ำสุด ซึ่งการศึกษา

ในครั้งถัดไปในอนาคตควรมีการเข้าร่วมเพื่อการวางแผน การกำหนดรูปแบบการจัดการ และหาแนวปฏิบัติที่ดีในการสนับสนุนองค์ประกอบดังกล่าว

3. การประเมินผลการใช้นวัตกรรม ผู้บริหาร และครูผู้สอน ควรให้ข้อมูลย้อนกลับ ว่านวัตกรรมใดควรพัฒนาให้ดีขึ้น หรือควรปรับปรุงแก้ไข เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา รูปสูง และศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2566). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในความปกติใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 16(1), 16-24.
- จิราภรณ์ จันทา, อิดารัตน์จันทะหนี และจินณวัตร ปะโคทั้ง. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Journal of MCU Peace Studies*, 9(5), 1964-1980.
- จักรี ศรีจารุเมธียาณและ สุรศักดิ์ อุดเมืองเพียง. (2563). แรงจูงใจในการทำงาน : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 5(1), 424-436.
- ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 3(ฉบับพิเศษ), 50.
- ณัฐธิดา มีจันทร์. (2562). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. ปทุมธานี.*
- ณัฐปภัสร สกุลพัฒนรดาและจันทร์ศม ภูติอริยวัฒน์. (2565). การเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(4), 1844-1861.
- ธวัชชัย แสนดวง. (2565). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี. *ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี.*
- ธีรุตม์ณัช ชัยภัทรไธวัต, นภาเดช บุญเชิดชู และจิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 10(2), 127-141.

- นาวิน พินิจอภิรักษ์ และ ไตรรัตน์ สิทธิกุล. (2564). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 8(2), 328-342.
- นวลจันทร์ ตั้งประภัสสร, สิริธร สิ้นจินดาวงศ์ และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล. (2561). แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(1), 540-560.
- พระมหาประยูร ชีรวโร (ตระการ). (2565). วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ. *วารสารบวรสหการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์*, 3(1), 33-40.
- พระสมุห์นริศ นรินโท. (2562). การพัฒนาครูเพื่อคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่21. *Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus*, 6(3), 469-470.
- พิชามญช์ ลาวชัย (2562). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. *หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.*
- พัชนียา ราวงษ์และ อำนวย ทองโปรง. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปกติใหม่ (New Normal) ตามการรับรู้ ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. *Journal of Roi KaensarnAcademi*, 7(6), 47-65.
- พรเพ็ญ สมบัติมาก, สุภาภรณ์ มาอ้อย และอัจฉราภรณ์ ตันกันยา. (2564). การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการสอนของครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ในชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ. *วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพครู*, 1(1), 31.
- รัชพล ครองยุต. (2564). การพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาคอมพิวเตอร์โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อ พัฒนาความสามารถในการสร้างความรู้ ตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(11), 224-238.
- ศักดิ์เครศ ประกอบผล. (2565). การประเมินนวัตกรรมการศึกษาในยุคการศึกษา 4.0. *วารสารครุศาสตร์สาร*, 5(1), 295-311.
- วิการดา จิรพุทธกร. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. *หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.*
- วรกุล เขวงกุล. (2560). *การสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมา.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *การติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ*. กรุงเทพมหานคร: 21. เซ็นจูรี่ จำกัด.
- อรพิน ศิริสัมพันธ์ ภัทรพล มหาพันธ์ กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ และนภาเดช บุญเชิดชู. (2562). การวิจัยและพัฒนารูปแบบนวัตกรรมที่สร้างสรรค์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาวิชาชีพของครูใน ภูมิภาคตะวันตก. *ครุศาสตร์สาร*, 15(2), 159-173.
- Yaowanat, N. (2020). *Guidelines for development of innovative leadership of school administrators under Kamphaeng Phet primary educational service Area Office 2*. Master's Thesis. Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai).

ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ Problems on Franchisee Protection as Consumers in Franchise Contracts

วุฒิพร สุวรรณพร^{1*} อรอมล อาระพล²

Wutthiporn Suwannaporn^{1*} Ornamol Arapol²

¹นักศึกษาคณะนิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

¹Student Of Master Degree of Laws Field of Study Business Law Faculty of Law University
of the Thai Chamber of Commerce

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

²Assistant Professor, Advisor Faculty of Law University of the Thai
Chamber of Commerce

*Corresponding author email : kuck8765@gmail.com

วันที่รับ: 24 กุมภาพันธ์ 2567

วันที่แก้ไข: 28 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับ: 8 กรกฎาคม 2567

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่ได้มีการตรากฎหมายเฉพาะสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ ทำให้เมื่อเกิดกรณีข้อพิพาทจึงต้องมีการนำบทกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทำให้ในบางครั้งบทกฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถครอบคลุมถึงปัญหาได้ทั้งหมดเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ พบว่าในอินโดนีเซีย มีการตรากฎหมายเฉพาะสำหรับควบคุมธุรกิจแฟรนไชส์ โดยแฟรนไชส์จะต้องเป็นไปตามข้อตกลงแฟรนไชส์ ส่วนในสิงคโปร์ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีกฎหมายสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ไว้โดยเฉพาะ และนำบทกฎหมายอื่นมาบังคับใช้โดยอนุโลมเช่นเดียวกับไทย แต่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (CPFTA) เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในข้อสัญญา มีการให้คำนิยามของคำว่า “ผู้บริโภค” รวมถึงบุคคลที่มีสิทธิในการขายสินค้าให้กับบุคคลอื่น และแฟรนไชส์ในออสเตรเลียได้รับการควบคุมโดยหลักจรรยาบรรณอีกทั้งในกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของออสเตรเลีย (ACL) ยังครอบคลุมในการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคอีกด้วย จึงเห็นควรให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจแฟรนไชส์ไว้เป็นการเฉพาะ ให้แฟรนไชส์ซีได้รับการคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้บริโภค เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ที่มีอำนาจมากกว่าและอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าในการทำสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์

คำสำคัญ : แฟรนไชส์ / การคุ้มครองแฟรนไชส์ซี / แฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภค / สัญญาธุรกิจแฟรนไชส์

Abstract

Currently, Thailand does not have legislation specifically addressing the franchise business. As a result, when disputes arise, existing laws are applied, which often fail to comprehensively cover all aspects of franchising. In comparison, other countries have implemented more specialized legal frameworks. For instance, Indonesia has enacted specific laws to regulate the franchise sector, requiring strict adherence to franchise agreements. In Singapore, while no dedicated franchise law exists, other laws are applied similarly to Thailand. However, the Consumer Protection (Fair Trading) Act (CPFTA) in Singapore provides specific safeguards for consumers against unfair contractual practices. Significantly, the CPFTA defines “consumer” to include individuals with the right to sell products, which can be interpreted to extend protections to franchisees under the Act.

In Australia, franchise rights are governed by the Franchising Code of Conduct, and franchisees are further protected under the Australian Consumer Law (ACL), which classifies them as consumers. This comparative analysis highlights the necessity for Thailand to develop specific franchise legislation to protect franchisees as consumers. Enacting such legislation would help prevent exploitation and address legal loopholes, ensuring fair treatment and creating a more balanced framework for parties entering into franchise agreements.

Keywords : Franchise / Franchisee protection / Franchisee as a consumer / Franchise business contract

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ภายหลังเกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ธุรกิจแฟรนไชส์ได้รับความนิยมมากขึ้นจากบุคคลทั่วไปโดย ในปีพ.ศ. 2566 มีสถิติจำนวนธุรกิจแฟรนไชส์ในไทยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2562 ร้อยละ 42.9 (ไทยแฟรนไชส์เซ็นเตอร์, 2567) เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ลงทุนง่าย คืนทุนเร็ว มีความน่าเชื่อถือไม่จำเป็นต้องมีความรู้เฉพาะทางมาก่อน สามารถเป็นเจ้าของธุรกิจได้ง่ายแต่เนื่องจากแฟรนไชส์เป็นธุรกิจที่มีรูปแบบสัญญาแบบสัญญาสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้า บ่อยครั้งจึงมักเกิดปัญหาข้อพิพาทจากกรณี

ผู้ประกอบการธุรกิจแฟรนไชส์เอาเปรียบผู้ซื้อแฟรนไชส์ (แฟรนไชส์ซี) ทำให้เกิดข้อสัญญาไม่เป็นธรรม (เที่ยงธรรม พลโลก, 2560) และถึงแม้ว่าตามพระราชบัญญัติข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 จะมีคำนิยามของคำว่าผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคตามกฎหมายไว้ก็ตาม แต่สำหรับสัญญาแฟรนไชส์ที่เป็นการเข้าทำสัญญาเพื่อการค้า จึงไม่จัดว่าเป็นผู้บริโภคตามความหมายในพระราชบัญญัตินี้ได้ และการในมาตรา 5 พระราชบัญญัตินี้ก็ได้มีการบัญญัติไว้ว่าข้อตกลงจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพในการทำนิติกรรมที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพซึ่งไม่เป็นโมฆะ แต่เป็นข้อตกลงที่ทำให้ผู้ถูกจำกัดสิทธิ หรือเสรีภาพต้องรับภาระมากกว่าที่จะพึงคาดหมายได้ตามปกติ ให้มีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรม และพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น (พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540, 2540) แต่ไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้อย่างแน่ชัด ซึ่งอาจทำให้แฟรนไชส์ซีใช้ช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าวในการเอาเปรียบแฟรนไชส์ซีได้โดยการปิดบังข้อมูลในสัญญาบางประการ

ซึ่งแตกต่างกับกฎหมายของต่างประเทศที่มีการให้ความคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในเรื่องของสัญญาที่ชัดเจน เช่น ประเทศสิงคโปร์มีการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในเรื่องการค้าที่ไม่เป็นธรรม มีรายละเอียดสำคัญครอบคลุมถึงรูปแบบ การซื้อขายในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงการเข้าซื้อ การแข่งขันหรือการซื้อขายในลักษณะอื่นอันเกิดจากการตกลงกันระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ซึ่งเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ คือ คุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการซื้อสินค้า รวมถึงบัญญัติสิทธิอื่น ๆ ของผู้บริโภคในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือหลักการที่กำหนด (ลัฐกา เนตรทัศน์, 2563) หรือในประเทศอินโดนีเซียที่มี กฎข้อบังคับของรัฐบาลฉบับที่ 42/2007 (Government Regulation No. 42 Year 2007) เป็นกฎหมายหลักใช้ควบคุมธุรกิจแฟรนไชส์ในอินโดนีเซีย (Sundusing, 2020) และประเทศออสเตรเลียที่มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค โดยผู้บริโภคสามารถเรียกร้องสิทธิการคุ้มครองในกรณีที่สัญญาที่ไม่เป็นธรรมซึ่งรวมถึงสัญญาที่ผู้บริโภคไม่สามารถทำการเปลี่ยนแปลง หรือต่อรองในตัวสัญญา ซึ่งศาลอาจจะพิจารณาจากอำนาจในการต่อรองของแต่ละฝ่ายก็ได้ (ศุภชัย (ก่อ) โอส่าห์กิจ, 2562)

ดังนั้นด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้ศึกษาสนใจในการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย เพื่อศึกษาแนวคิด วิวัฒนาการ ทฤษฎีทางกฎหมาย ปัญหากฎหมายในการวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ รวมถึงศึกษาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ของไทยเพื่อให้ผู้รับสิทธิ (Franchisee) ได้รับความคุ้มครองในสัญญาธุรกิจอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา วิวัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎีทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทย และต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์ถึงมาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ในการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ ระหว่างประเทศไทย และต่างประเทศว่าสามารถนำมาปรับใช้กับกฎหมายได้หรือไม่อย่างไร
4. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ของประเทศไทย

ขอบเขตการศึกษา

บทความฉบับนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัญหาการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ โดยศึกษาในแนวคิด ทฤษฎี ปัญหาทางกฎหมาย มาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ในการคุ้มครองสิทธิ หากเกิดข้อสัญญาไม่เป็นธรรมเพื่อให้ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย โดยศึกษา เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและต่างประเทศว่ามีความแตกต่างในการคุ้มครองสิทธิอย่างไร โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และประเทศออสเตรเลีย

วิธีการดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลวิจัยแบบเอกสาร โดยทำการศึกษาและค้นคว้าจากตำราวิชาการ งานวิจัย บทความกฎหมาย วิทยานิพนธ์ วารสาร และคำพิพากษาทั้งของไทย และต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลอินเทอร์เน็ต เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ในกฎหมายต่างประเทศ พบว่าในประเทศอินโดนีเซียและประเทศออสเตรเลีย ต่างมีกฎหมายเฉพาะสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ โดยในประเทศอินโดนีเซียมีกฎข้อบังคับของรัฐบาลฉบับที่ 42 (Government

Regulation No. 42/2007) เพื่อใช้สำหรับควบคุมธุรกิจแฟรนไชส์ และระเบียบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย 71 (Minister of Trade Regulation No. 71/2019) สำหรับการจัดตั้งแฟรนไชส์ในอาณาเขตของอินโดนีเซียตามข้อบังคับของแฟรนไชส์ หรือในประเทศออสเตรเลีย ที่แฟรนไชส์จะได้รับการควบคุมโดยหลักจรรยาบรรณแฟรนไชส์ เป็นหลักปฏิบัติทางอุตสาหกรรมที่บังคับและเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายผู้บริโภคของออสเตรเลีย โดยวัตถุประสงค์ของหลักจรรยาบรรณนี้คือเพื่อควบคุมภาคแฟรนไชส์และกำหนดข้อกำหนดและมาตรฐานบางประการ ทั้งก่อนทำสัญญาแฟรนไชส์ ตลอดระยะเวลาของสัญญา แฟรนไชส์ และเมื่อสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลง และประเทศสิงคโปร์ที่ถึงแม้ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะของธุรกิจแฟรนไชส์แต่การที่จะประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ในประเทศสิงคโปร์นั้นจำเป็นต้องมีการขอออกใบอนุญาต โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือสมาคมแฟรนไชส์และการออกใบอนุญาตแห่งสิงคโปร์ หรือ Franchising and Licensing Association of Singapore (FLA) เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์โดยทั่วไปแล้วแฟรนไชส์และผู้รับสิทธิ์แฟรนไชส์จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของข้อตกลงแฟรนไชส์ หากแฟรนไชส์เป็นสมาชิกของ FLA แฟรนไชส์จะต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณ อีกทั้งในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค หรือ The Consumer Protection (Fair Trading) Act 2003 (CPFTA) เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในข้อสัญญา มีการให้คำนิยามของคำว่าผู้บริโภคถึงแม้จะไม่ได้มีการกล่าวโดยตรงว่าผู้รับแฟรนไชส์หรือแฟรนไชส์ซีถือว่าเป็นผู้บริโภคตามกฎหมายดังกล่าวหรือไม่นั้น แต่การที่กฎหมายบัญญัติว่าบุคคลที่มีสิทธิในการขายสินค้าให้กับบุคคลอื่น ถือว่าเป็นผู้บริโภคนั้น จึงสามารถอนุมานได้ว่าผู้รับแฟรนไชส์หรือแฟรนไชส์ซี ถือได้ว่าเป็นผู้บริโภคที่สามารถได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าว

อภิปรายผลการศึกษา

ธุรกิจแฟรนไชส์ถือว่าการประกอบธุรกิจหนึ่งที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากในปัจจุบันธุรกิจดังกล่าวมีความพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็ว และเริ่มเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น อย่างไรก็ตามธุรกิจนี้ก็ยังไม่ได้มีบทกฎหมายเฉพาะที่สามารถบังคับใช้ได้โดยตรง ทำให้ในกรณีเกิดข้อพิพาทขึ้นยังจำเป็นต้องนำกฎหมายอื่นเพื่อมาบังคับใช้โดยอนุโลม และสัญญาแฟรนไชส์ระหว่างแฟรนไชส์ซอร์และแฟรนไชส์ซี มีลักษณะของสัญญาในรูปแบบสัญญาสำเร็จรูป ดังนั้นในการเจรจาต่อรองในเรื่องของรูปแบบ เงื่อนไข และเนื้อหาสัญญาจึงมักเกิดความไม่เป็นธรรม เพราะเป็นสัญญาที่อยู่ในรูปแบบสัญญาสำเร็จรูป โดยเป็นการร่างสัญญาจากฝ่ายที่มีอำนาจมากกว่า เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายที่มีอำนาจและฝ่ายที่เสียเปรียบไม่มีอำนาจในการต่อรอง จึงนำปัญหามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

ว่าสามารถนำมาปรับใช้เพื่อคุ้มครองคุ้มครองแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคได้หรือไม่อย่างไร

1. มาตรการทางกฎหมายในการบังคับใช้หากเกิดข้อพิพาทในสัญญาแฟรนไชส์

ประเทศไทยในปัจจุบันยังมิได้มีการบัญญัติกฎหมายสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ไว้โดยเฉพาะจึงต้องมีการนำบทบัญญัติของกฎหมายอื่นมาบังคับใช้โดยอนุโลม ไม่ว่าจะเป็น พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในหมวดว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. 2545 กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เป็นต้น ในปัจจุบันถึงแม้ประเทศไทยจะมีประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่องแนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ ที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าออกประกาศไว้เพื่อให้สามารถกำกับดูแลการประกอบธุรกิจและกำหนดแนวทางปฏิบัติให้มีการแข่งขันทางการค้าอย่างเสรีและเป็นธรรมภายใต้มาตรา 17 (3) ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เท่านั้น โดยปัจจุบันมีประกาศออกมาแล้วทั้งสิ้น 3 ฉบับ โดยในประกาศได้มีการกำหนดให้การประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ แฟรนไชส์ซอร์ต้องเปิดเผยรายละเอียดข้อมูลการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ของตนให้แก่แฟรนไชส์ซี ก่อนการเข้าทำสัญญาแฟรนไชส์ ในเรื่องดังต่อไปนี้ข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจแผนการดำเนินธุรกิจแฟรนไชส์ สาระเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้อง ช่วงเวลาที่มีผลบังคับใช้ ขอบเขตการอนุญาตและเงื่อนไขข้อจำกัด และการต่อสัญญาแฟรนไชส์ การแก้ไข การยกเลิก การเพิกถอนสัญญาแฟรนไชส์เท่านั้น (ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่องแนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์, 2562) และจากการศึกษาของ จันทรทิมา คงเจริญสุข และ ศิริภา จำปาทอง (2558) พบว่า เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างคู่สัญญา การนำบทกฎหมายที่มีอยู่ในสังคมมาปรับใช้ยังคงเกิดช่องว่างทางกฎหมายจากข้อจำกัดของตัวกฎหมาย เช่น ในเรื่องของการแก้ปัญหาส่วนนิติกรรมสัญญาที่ยังเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ หรือกฎหมายว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม หากผู้เสียหายมิได้นำข้อพิพาทมาฟ้องคดีต่อศาล ก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ความไม่ชัดเจนในกฎหมายการแข่งขันทางการค้า หรือในกรณีหากเกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างคู่สัญญาแฟรนไชส์ซอร์และแฟรนไชส์ซีไม่สามารถนำกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคมาบังคับใช้ได้ เป็นต้น (จันทรทิมา คงเจริญสุข และ ศิริภา จำปาทอง, 2558)

โดยในประเทศสิงคโปร์ ยังไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ที่ประสงค์จะทำธุรกิจแฟรนไชส์ จำเป็นต้องมีการขออนุญาตใบอนุญาต โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ Franchising and Licensing Association

(FLA) เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการใช้แฟรนไชส์ การออกใบอนุญาต และการสร้างแบรนด์เป็นกลยุทธ์การเติบโตสำหรับองค์กรในสิงคโปร์ ซึ่งมีส่วนทำให้สิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลางแฟรนไชส์และใบอนุญาตระดับภูมิภาค โดยทั่วไปแล้วแฟรนไชส์และผู้รับสิทธิ์แฟรนไชส์จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขของข้อตกลงแฟรนไชส์ หากแฟรนไชส์เป็นสมาชิกของ FLA แฟรนไชส์จะต้องปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณซึ่งรวมถึงบทบัญญัติต่อไปนี้ ได้แก่ ข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร สมาชิกจะต้องไม่ส่งเสริมแฟรนไชส์ ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใด ๆ ในลักษณะที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อผู้บริโภค (TreeAMS, 2021) และจะต้องระมัดระวังในการทำสัญญาแฟรนไชส์ ในประเด็นเรื่องของการแข่งขันทางการค้า คือสัญญาดังกล่าวต้องไม่ก่อให้เกิดการจำกัด หรือบิดเบือนการแข่งขันทางการค้า หรือข้อกำหนดอันไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายเครื่องหมายทางการค้าและกฎหมายความลับทางการค้า (ไทยแฟรนไชส์เซ็นเตอร์ ธุรกิจไทย, 2558)

ส่วนในประเทศอินโดนีเซีย และประเทศออสเตรเลียต่างมีกฎหมายสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ โดยเฉพาะ โดยในประเทศอินโดนีเซียมีกฎข้อบังคับของรัฐบาลฉบับที่ 42/2007 (Government Regulation No. 42/2007) เพื่อใช้สำหรับควบคุมธุรกิจแฟรนไชส์ และระเบียบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย 71/2019 (Minister of Trade Regulation No. 71/2019) สำหรับการจัดตั้งแฟรนไชส์ในอาณาเขตของอินโดนีเซียตามข้อบังคับของแฟรนไชส์ เพื่อเพิ่มกิจกรรมทางธุรกิจแฟรนไชส์และความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างแฟรนไชส์และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนปรับปรุงความสะดวกในการดำเนินธุรกิจในภาคธุรกิจแฟรนไชส์ จึงถือว่าจำเป็นต้องปรับกฎระเบียบใหม่และลดความซับซ้อนของบทบัญญัติ (Pohan, 2023) โดยแฟรนไชส์ในประเทศอินโดนีเซียจะต้องเป็นไปตามข้อตกลงแฟรนไชส์ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย หรือในประเทศออสเตรเลียที่แฟรนไชส์จะได้รับการควบคุมโดยหลักจรรยาบรรณแฟรนไชส์ (Franchising Code of Conduct (the Code) เป็นหลักปฏิบัติทางอุตสาหกรรมที่บังคับและเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายผู้บริโภคของออสเตรเลีย (The Australian Consumer Law (ACL) โดยวัตถุประสงค์ของหลักจรรยาบรรณนี้คือเพื่อควบคุมภาคแฟรนไชส์ และกำหนดข้อกำหนดและมาตรฐานบางประการ ทั้งก่อนทำสัญญาแฟรนไชส์ตลอดระยะเวลาของสัญญา แฟรนไชส์ และเมื่อสัญญาแฟรนไชส์สิ้นสุดลง มีหลักการโดยรวมกำหนดให้ทุกฝ่ายจะต้องกระทำการโดยสุจริตในการดำเนินการตามข้อตกลงแฟรนไชส์และติดต่อกับอีกฝ่ายหนึ่ง ภาระผูกพันนี้มีผลใช้ตลอดระยะเวลาของข้อตกลงแฟรนไชส์และในระหว่างการเจรจาข้อตกลงล่วงหน้าและข้อพิพาทหลังการยกเลิกที่สำคัญคู่สัญญาไม่สามารถ “ทำสัญญา” จากภาระผูกพันโดยสุจริตได้ (Catania, 2023) และมีประมวลกฎหมายแฟรนไชส์ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความไม่สมดุลของอำนาจระหว่างแฟรนไชส์ซอร์และแฟรนไชส์ซี และการเจรจา

ต่อรองของคู่สัญญาต้องเป็นไปตามความซื่อสัตย์และโปร่งใสและไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ และเป็นข้อปฏิบัติที่คู่สัญญาต้องปฏิบัติตาม (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครซิดนีย์, 2561)

2. การตีความความหมายของคำว่า “แฟรนไชส์ซี” ในฐานะผู้บริโภค

ประเทศไทยได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้บริโภค” โดยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ให้ความหมายของคำว่า “ผู้บริโภค” ว่า ผู้ซื้อหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการ และหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม โดยผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครอง ดังต่อไปนี้ (1) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ (2) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ (3) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ (4) สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา และ (5) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ หรือพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้แต่ในพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ได้ให้ความหมายของผู้บริโภค คือ “ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ซื้อ ผู้เช่า ผู้เช่าซื้อ ผู้กู้ ผู้เอาประกันภัย หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อให้ได้มา ซึ่งทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดโดยมีค่าตอบแทน ทั้งนี้การเข้าทำสัญญานั้นต้องเป็นไปโดยมิใช่เพื่อการค้า ทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดนั้น และให้หมายความรวมถึงผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ค้าประกันของบุคคลดังกล่าว ซึ่งมีได้กระทำเพื่อการค้าด้วย”หรือแม้กระทั่งในประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่องแนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ พ.ศ. 2562 ก็มีการระบุความหมายแต่เฉพาะความหมายของ“แฟรนไชส์ซี” คือ บุคคลผู้รับสิทธิในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ไม่ได้มีการกล่าวถึงแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคแต่อย่างใด ซึ่งการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์จะต้องมีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรอยู่ภายใต้การส่งเสริมและควบคุมตามแผนการดำเนินธุรกิจของแฟรนไชส์ซอร์และแฟรนไชส์ซีมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนให้แก่แฟรนไชส์ซอร์ (ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่องแนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์, 2562)

ส่วนในกฎหมายประเทศสิงคโปร์ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (The Consumer Protection (Fair Trading) Act 2003 : CPFTA) มีการให้ความหมายของคำว่า “ผู้บริโภค” ตามพระราชบัญญัตินี้ คือบุคคลที่ (ก) ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบริการสินค้าจากซัพพลายเออร์ หรือ (ข) มีสิทธิในการรับสินค้าจาก ซัพพลายเออร์ หรือมีสิทธิในการขายสินค้าให้กับบุคคลอื่น (Consumer Protection (Fair Trading) Act 2003, 2003)

ส่วนในกฎหมายอินโดนีเซีย กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศอินโดนีเซีย (Law of the Republic of Indonesia No. 8 of 1999) กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ที่สอดคล้องกับกฎหมายของผู้บริโภคที่เป็นผู้บริโภคผู้ใช้ผู้สลายทางของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ได้รับมาเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลนั้น ๆ โดยให้คำนิยามว่า “ผู้บริโภค” หมายถึง สินค้าหรือบริการของผู้ใช้แต่ละรายที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ของตนเอง สมาชิกในครอบครัว บุคคลอื่น และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ไม่ใช่เพื่อการค้า (Law of the Republic of Indonesia No. 8 of 1999, 1999)

ส่วนกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของออสเตรเลีย (Australian Consumer Law (the ACL) แบ่งประเภทของการคุ้มครอง ออกเป็น 2 ประเภท คือ การคุ้มครองโดยทั่วไป (General protections) และการคุ้มครองแบบเฉพาะเจาะจง (Specific protections) ซึ่งการคุ้มครองแบบทั่วไปครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้บริโภคและรวมไปถึงธุรกิจทั่วไป ผู้ค้าส่งอีกด้วย และในส่วนของการคุ้มครองแบบเฉพาะเจาะจง จะเป็นการคุ้มครองเฉพาะผู้บริโภคบางประเภท เช่น การรับประกันสินค้าสำหรับบริการหรือสินค้าที่มีมูลค่าต่ำกว่า \$40,000 เป็นต้น (ศุภชัย (ก่อ) โอสาห์ กิจ, 2562) ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ เงื่อนไขข้อกำหนดจะตกเป็นโมฆะหากเงื่อนไขสัญญาไม่เป็นธรรม และสัญญาเป็นสัญญารูปแบบมาตรฐาน กล่าวคือ สัญญาที่เหมือนกันหรือคล้ายกันสำหรับผู้บริโภคแต่ละรายโดยตัวอย่างเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรม ได้แก่ อนุญาตหรือมีผลในการอนุญาตเฉพาะฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพื่อ หลีกเลี่ยงหรือจำกัดการปฏิบัติตามสัญญา ยกเลิกสัญญา เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขสัญญา ต่ออายุหรือไม่ต่อสัญญา เปลี่ยนแปลงราคาที่ต้องชำระล่วงหน้าตามสัญญาโดยไม่มีสิทธิของบุคคลอื่นในการบอกเลิกสัญญา หรือสิทธิของฝ่ายหนึ่งในการฟ้องร้องอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น หากมีการประกาศข้อกำหนดที่ไม่ยุติธรรม ข้อกำหนดดังกล่าวจะถือเป็นโมฆะ แต่ส่วนที่เหลือของสัญญาอาจยังคงมีผลบังคับใช้ หากสามารถดำเนินการต่อไปได้โดยไม่มีข้อกำหนดที่เป็นโมฆะ (Wright, 2022)

3. ความไม่เป็นธรรมของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์

เนื่องจากธุรกิจแฟรนไชส์ มีรูปแบบสัญญาเป็นสัญญาสำเร็จรูป ซึ่งในพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ได้ให้ความหมายของคำนี้ว่า คือ “สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะทำในรูปแบบใด ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน” และสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ ถือว่าเป็นสัญญาที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายกล่าวคือ แฟรนไชส์ซอร์ และแฟรนไชส์ซีมีสถานะที่แตกต่างกัน เพราะสัญญามักจะมีรูปแบบเป็นสัญญาสำเร็จรูป โดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้าจากแฟรนไชส์ซอร์ และแฟรนไชส์ซีไม่ได้มีอำนาจต่อรอง หรือกำหนดเงื่อนไขในข้อสัญญาดังกล่าวทำให้หากว่าข้อสัญญานั้นแฟรนไชส์ซีเกิดการเสียเปรียบแฟรนไชส์ซอร์เกินสมควร

ข้อสัญญานั้นก็ถือว่าเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 ซึ่งอาจทำให้แฟรนไชส์ซอร์ใช้ช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าวในการเอาเปรียบ แฟรนไชส์ซีได้โดยการปิดบังข้อมูลในสัญญาบางประการโดยเจตนาของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 เนื่องจากหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหลักนิติกรรมหรือสัญญานั้น หลักพื้นฐานมาจากสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยหลักของความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนา รัฐจะต้องไม่แทรกแซงไม่ว่าสัญญาดังกล่าวคู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบ แต่หากเป็นการต้องห้ามโดยชัดแจ้งด้วยกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมความสงบเรียบร้อยอันดีของประชาชน ทำให้ผู้ซึ่งมีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจเหนือกว่าถือเอาช่องว่างของหลักกฎหมายดังกล่าวเพื่อเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้สังคมเกิดความไม่สงบสุขและไม่เกิดความเป็นธรรม รัฐได้กำหนดกรอบของการใช้หลักความศักดิ์สิทธิ์ของการแสดงเจตนาและเสรีภาพของบุคคล เพื่อแก้ไขความไม่เป็นธรรมและความไม่สงบสุขในสังคมดังกล่าวและมีการกำหนดแนวทางของศาลเพื่อใช้ในการพิจารณาในเรื่องของข้อสัญญาไม่เป็นธรรม โดยในประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์มีการบัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิของแฟรนไชส์ซีในด้านต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ แผนการดำเนินธุรกิจ สาระเกี่ยวกับสิทธิในเครื่องหมายการค้า สิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับการขยายสาขา และแนวทางในการพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าของแฟรนไชส์ซอร์ที่อาจส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่แฟรนไชส์ซี ตามมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 เป็นต้น ซึ่งหากมีการละเมิดบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายมีสิทธิฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำการฝ่าฝืนนั้นได้แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขเฉพาะที่คณะกรรมการกำหนดเท่านั้น ซึ่งในบางกรณีเงื่อนไขลักษณะดังกล่าวก็ยังไม่สามารถครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั้งหมด อีกทั้งอำนาจของศาลนั้นมีผลใช้บังคับเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้นเพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชนอันเกิดจากข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรมในรูปแบบต่าง ๆ (มาตรา 4 ถึงมาตรา 11) ซึ่งจากคำว่า “เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี” ไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตดุลพินิจของศาลว่า เท่าไร เพียงใด ถึงจะเข้าข่ายเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีจึงอาจทำให้เมื่อเกิดการพิจารณาพิพากษาคดีผู้พิพากษาแต่ละท่านอาจมีดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่บางกรณีได้

ในประเทศสิงคโปร์ ภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสิงคโปร์ เพื่อปกป้องผู้บริโภคจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม และเพื่อให้สิทธิเพิ่มเติมแก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่เป็นไปตามสัญญา การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค รวมถึงซัพพลายเออร์ที่กระทำหรือกล่าวสิ่งใด หรือละเว้นที่จะกระทำหรือกล่าวสิ่งใดก็ดี หากเป็นผลให้ผู้บริโภคอาจถูกหลอก

หรือเข้าใจผิดตามสมควร และหรือทำการกล่าวอ้างที่เป็นเท็จ และหรือใช้ประโยชน์จากผู้บริโภค หากพวกเขาหรือควรรู้อย่างสมเหตุสมผลว่าผู้บริโภค ไม่อยู่ในฐานะที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนเองก็ดี และหรือไม่สามารถเข้าใจลักษณะ ลักษณะ ภาษา หรือผลกระทบของธุรกรรม หรือเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมได้อย่างสมเหตุสมผลก็ดี และหรือกระทำการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม 24 ประการที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (การคำที่เป็นธรรม) พ.ศ. 2546 โดยรายการการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม 24 ประการ ได้แก่ ข้อตกลงหรือสัญญาที่มีฝ่ายเดียวมากเกินไป การใช้ประโยชน์จากผู้บริโภคโดยการใช้แรงกดดันหรืออิทธิพลที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น และข้อบังคับบริษัทในเครือภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อส่งเสริมและส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภค ในสิงคโปร์ ได้แก่ ข้อบังคับการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยการยกเลิกสัญญา ข้อบังคับการคุ้มครองผู้บริโภคในกรณีผู้บริโภคไม่ได้ให้ความยินยอม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิ หรือได้รับความเสียหายอาจร้องเรียนกับสมาคมผู้บริโภค และหากสมาคมได้รับข้อร้องเรียนดังกล่าว อาจมีการเรียกให้ผู้ขายและผู้บริโภคฝ่ายที่เกี่ยวข้องในข้อพิพาทดังกล่าวเพื่อเข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ย แต่หากยังไม่สามารถหาข้อยุติในข้อพิพาทดังกล่าวได้ผู้บริโภคอาจยื่นคำร้องต่อศาล เป็นข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดตาม CPFTA และดำเนินคดีในลักษณะของศาลพิจารณาคดีที่มีทุนทรัพย์ต่ำ (Small Claims Court) โดยศาลอาจพิจารณากำหนดค่าเสียหาย และเงื่อนไขอื่นใดเพื่อให้ผู้ขายกระทำหรือปฏิบัติได้ นอกจากนั้นภายใต้ CPFTA ผู้บริโภคสามารถเรียกร้องกับผู้ขายสำหรับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหากผู้ขายมีการโฆษณา ในลักษณะปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบหรือโฆษณาในลักษณะชวนเชื่อ (ลัฐกา เนตรทัศน์, 2563)

ส่วนประเทศอินโดนีเซีย ก่อนที่จะทำข้อตกลงธุรกิจแฟรนไชส์ แฟรนไชส์ซอร์จะต้องลงทะเบียนหนังสือชี้ชวนเป็นข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยอย่างน้อยจะต้องอธิบายถึงลักษณะธุรกิจ ความถูกต้องตามกฎหมาย ประวัติการดำเนินการ โครงสร้างองค์กร งบการเงิน จำนวนสถานที่ประกอบธุรกิจ รายชื่อผู้รับสิทธิแฟรนไชส์ สิทธิและภาระผูกพันของแฟรนไชส์และแฟรนไชส์ซี และสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของแฟรนไชส์ เพื่อเสนอขายแฟรนไชส์ต่อกระทรวงการค้าก่อน ซึ่งก่อนที่จะลงนามในข้อตกลงแฟรนไชส์ซอร์กับแฟรนไชส์ซีแฟรนไชส์ซอร์จะต้องจัดทำหนังสือชี้ชวนเสนอขายแฟรนไชส์แก่แฟรนไชส์ซีอย่างน้อย 14 วันก่อนทำสัญญาแฟรนไชส์ อีกทั้งแฟรนไชส์ซียังมีหน้าที่ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องแก่แฟรนไชส์ซี แต่ถึงแม้ว่าจะไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนชัดเจนในกฎระเบียบของแฟรนไชส์ที่ควบคุมความถูกต้องของข้อมูลที่อยู่ในหนังสือชี้ชวนการเสนอขายแฟรนไชส์ แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งของอินโดนีเซียกำหนดว่าข้อตกลงไม่มีผลทางกฎหมายและสามารถเพิกถอนได้หากข้อตกลงดังกล่าวทำขึ้นเนื่องจากการฉ้อโกง ซึ่งในยังสามารถตีความได้รวมไปถึงการบิดเบือนความจริง หากมีการเรียกร้องขอเพิกถอนขึ้น และมักจะตามมาด้วยการเรียกร้อง

ค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหาย โดยองค์ประกอบสำคัญที่ต้องได้รับการพิสูจน์โดยแพรนไชส์ชอร์ คือหนังสือชี้ชวนที่เสนอแพรนไชส์นั้น ครอบคลุมข้อมูลสำคัญที่แพรนไชส์ซีจำเป็นต้องใช้ในการทำข้อตกลงแพรนไชส์และมีข้อจำกัดความรับผิดชอบที่เพียงพอหรือไม่ (Ministry of Trade of the Republic of Indonesia No. 71, 2019)

ประเทศออสเตรเลีย ตามประมวลกฎหมายแพรนไชส์ มีกฎเกณฑ์เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากความไม่สมดุลของอำนาจระหว่างแพรนไชส์ชอร์และแพรนไชส์ซี ดังนี้ 1) แพรนไชส์ชอร์จะต้องให้ข้อมูลและเอกสารบางอย่างแก่ผู้ที่มีโอกาสได้รับแพรนไชส์ก่อนที่จะลงนามข้อตกลงแพรนไชส์ 2) แพรนไชส์ชอร์จะต้องให้ข้อมูลและเอกสารเฉพาะแก่แพรนไชส์ตลอดระยะเวลาการทำสัญญาแพรนไชส์ 3) แพรนไชส์ซีสามารถถอนตัวจากข้อตกลงแพรนไชส์ได้ภายในระยะเวลาหนึ่งซึ่งเรียกว่า ระยะเวลาผ่อนผัน 4) แพรนไชส์และแพรนไชส์ซีจะต้องกระทำการโดยสุจริตต่อกัน ถึงแม้จะไม่ได้มีการกำหนดความหมายของคำว่าสุจริตไว้อย่างแน่นอน แต่ภายใต้กฎหมายทั่วไป ความสุจริตกำหนดให้ทุกฝ่ายต้องทำข้อตกลงเพื่อใช้อำนาจของตนอย่างสมเหตุสมผล และไม่เป็นการโดยพลการหรือเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่เกี่ยวข้องบางประการ การกระทำบางอย่างอาจขาดความสุจริตหากฝ่ายหนึ่งกระทำการโดยไม่สุจริตหรือไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่สอดคล้องกับกฎหมายของอีกฝ่าย โดยการกระทำโดยสุจริต หมายความว่ารวมถึง ทั้งการเจรจาก่อนสัญญา การปฏิบัติตามสัญญา การระงับข้อพิพาท รวมทั้งการสิ้นสุดรวมถึงการยุติข้อตกลงอีกด้วย เป็นต้น (Australian Competition & Consumer Commission (ACCC), 2017)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ในการคุ้มครองแพรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคของสัญญาธุรกิจแพรนไชส์ของประเทศไทยกับต่างประเทศ จากการที่ประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายที่ใช้สำหรับควบคุมธุรกิจแพรนไชส์ไว้เป็นการเฉพาะ และได้มีการนำบทกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้โดยอนุโลมยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาในปัจจุบันได้อย่างครอบคลุม ทำให้แพรนไชส์ซีหรือผู้รับแพรนไชส์ยังต้องถูกเอาเปรียบจากการทำข้อสัญญาในธุรกิจแพรนไชส์ เนื่องจากสัญญามีรูปแบบเป็นสัญญาสำเร็จรูปซึ่งมักเป็นข้อสัญญาที่ถูกกำหนดโดยฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองมากกว่ามีเนื้อหาและรูปแบบที่เอื้อประโยชน์ต่อฝ่ายผู้ทำสัญญา จึงทำให้แพรนไชส์ซีหรือผู้รับแพรนไชส์จำเป็นต้องยอมรับในข้อกำหนดของข้อสัญญา ส่งผลให้เป็นผู้เสียเปรียบในข้อสัญญาดังกล่าว อีกทั้งกระบวนการพิจารณาของศาลยังไม่สามารถคุ้มครองสิทธิของแพรนไชส์ซีได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากขอบเขตอำนาจที่กฎหมายมอบให้อีกทั้งในข้อจำกัดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้บังคับโดยอนุโลมแล้วแต่กรณี

จึงเห็นควรให้ประเทศไทยควรมีการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายให้ครอบคลุม และคุ้มครองสิทธิของคู่สัญญา โดยตราเป็นกฎหมายเฉพาะสำหรับธุรกิจแฟรนไชส์ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ที่มีอำนาจมากกว่าและอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการเอาเปรียบผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าในการทำสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ จึงสมควรให้มีการแก้ไขกฎหมายของประเทศไทย ดังนี้

1. ควรให้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจแฟรนไชส์ไว้เป็นการเฉพาะเพื่อกำหนดมาตรฐานและข้อกำหนดสำหรับการทำธุรกิจแฟรนไชส์ โดยกำหนดรายละเอียดข้อมูลการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์เพิ่มเติมจากประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่องแนวทางการพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์ให้มีความชัดเจน ตั้งแต่ก่อนเข้าทำสัญญาระหว่างระยะเวลาการทำสัญญาของคู่สัญญา จนถึงสัญญาสิ้นสุดลง อีกทั้งแฟรนไชส์ซอร์จะต้องไม่มีการให้ข้อมูลที่อาจส่งผลให้แฟรนไชส์ซีหรือผู้รับแฟรนไชส์เกิดความเข้าใจผิด หรือมีเจตนาหลอกลวงจนทำให้เกิดการเข้าทำสัญญาขึ้น ซึ่งอาจมีการกำหนดเนื้อหาภายใน โดยแฟรนไชส์ซอร์จะต้องมีการให้ข้อมูลและเอกสารที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของแฟรนไชส์ซีก่อนเข้าทำสัญญาแฟรนไชส์ และกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนของสัญญา โดยหากต้องการต่ออายุจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติสำหรับแฟรนไชส์ซีที่สามารถต่อสัญญาได้และไม่เป็นการกำหนดเงื่อนไขที่เอาเปรียบแฟรนไชส์ซี รวมทั้งอาจมีระยะเวลาในการทดลองอาจกำหนดเป็นระยะเวลา 7 วันซึ่งในระยะเวลาดังกล่าวแฟรนไชส์ซีสามารถยกเลิกสัญญาได้โดยไม่ถือว่าเป็นการผิดสัญญา แต่ต้องเป็นการยกเลิกโดยหากมีการได้ถึงข้อมูลหรือเนื้อหาที่เป็นข้อมูลสำคัญของธุรกิจแฟรนไชส์อาจมีการเซ็นสัญญาในการรักษาความลับดังกล่าว และจะไม่สามารถดำเนินธุรกิจในประเทศเดียวกันได้ในเวลา 1 หรือ 2 ปีหลังจากที่มีการยกเลิกสัญญาเพื่อคุ้มครองสิทธิของแฟรนไชส์ซอร์ในเนื้อหาที่เป็นความลับขององค์กร และควรเป็นการทำข้อตกลงทั้งในก่อนทำสัญญา ระหว่างทำสัญญา จนถึงสิ้นสุดระยะเวลาตามสัญญา คู่สัญญาจะต้องปฏิบัติตามโดยสุจริต ซึ่งอาจมีการกำหนดนิยามคำว่าสุจริต ไว้สำหรับธุรกิจดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ เพื่อป้องกันการเอาเปรียบของคู่สัญญา เป็นต้น

2. ปัญหาของการตีความความหมายของคำว่า “แฟรนไชส์ซี” ในฐานะผู้บริโภค จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติกฎหมายเฉพาะในธุรกิจแฟรนไชส์เพื่อไม่ให้แฟรนไชส์ซอร์ใช้ช่องว่างทางกฎหมายดังกล่าวในการเอาเปรียบแฟรนไชส์ซี หรือหากยังไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายนี้ไว้โดยเฉพาะ ควรมีการวางหลักเกณฑ์ของคำว่าผู้บริโภคให้หมายความรวมถึงแฟรนไชส์ซี โดยมีการกำหนดให้ธุรกิจแฟรนไชส์ เป็นธุรกิจที่ต้องควบคุมสัญญา โดยการประกาศสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค โดยนำแนวของประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญาเรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา (ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่ารถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2561, 2561) ประกอบกับกฎหมายของ

ต่างประเทศเป็นแนวทาง โดยมีการให้คำนิยามของ “ผู้บริโภค” หมายถึง “ผู้เข้าทำสัญญาในฐานะผู้ซื้อ ผู้เช่า ผู้เช่าซื้อ ผู้กู้ ผู้เอาประกันภัยผู้รับสิทธิในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ หรือผู้เข้าทำสัญญาอื่นใดเพื่อให้ได้มา ซึ่งทรัพย์สิน บริการ หรือประโยชน์อื่นใดโดยมีค่าตอบแทน” และคำว่า “สัญญาสำเร็จรูป” หมายความว่า “สัญญาที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยมีการกำหนดข้อสัญญาที่เป็นสาระสำคัญไว้ล่วงหน้า ไม่ว่าจะทำในรูปแบบใด ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน” และกำหนดรายละเอียดของสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ การเก็บค่าธรรมเนียม กำหนดการเสียเบี้ยปรับกรณีแฟรนไชส์ซอร์ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือการรับผิดชอบในกรณีใดบ้างที่เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่แฟรนไชส์ซี และแฟรนไชส์ซีในฐานะผู้บริโภคจะได้รับสิทธิการคุ้มครองในข้อสัญญาไม่เป็นธรรมอย่างไรบ้างเพื่อให้แฟรนไชส์ซีได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม และเป็นการปกป้องสิทธิของแฟรนไชส์ซีที่ควรได้รับในฐานะผู้บริโภคฝ่ายหนึ่งเช่นเดียวกับการทำสัญญาในกรณีอื่นใดให้คู่สัญญาได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม

3. รูปแบบ และเงื่อนไขการทำสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ โดยในปกติการทำสัญญาธุรกิจแฟรนไชส์ มักใช้รูปแบบของการทำสัญญาแบบสัญญาสำเร็จรูปซึ่งในทำให้แฟรนไชส์ซอร์มักอาศัยจากการทำสัญญาในรูปแบบดังกล่าวโดยการกำหนดสิทธิ และหลักเกณฑ์ ข้อกำหนดในเชิงเอาเปรียบคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง และแฟรนไชส์ซีหรือผู้รับแฟรนไชส์จำเป็นต้องยอมรับในข้อสัญญาดังกล่าวเพื่อเข้าทำสัญญา ซึ่งทำให้เกิดการเสียเปรียบในข้อสัญญาและกลายเป็นข้อสัญญาไม่เป็นธรรม และในพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม ได้มีการกำหนดในกรณีหากข้อตกลงสัญญาจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ ทำให้ผู้ถูกจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพต้องรับภาระเกินสมควรที่จะพึงคาดหมายได้ตามปกติให้มีผลบังคับเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี ซึ่งจากการที่กฎหมายระบุให้อำนาจศาลในข้อสัญญาไม่เป็นธรรมให้มีผลใช้บังคับเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้อธิบายไว้อย่างครอบคลุมว่าเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีนั้นมีขอบเขตเพียงใด อีกทั้งไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้แก่ศาลในการใช้ดุลพินิจดังกล่าวแต่อย่างใดอีกด้วย จึงอาจทำให้เมื่อเกิดการพิพาทพิพาทคดีผู้พิพาทแต่ละท่านอาจมีดุลพินิจในการพิจารณาตัดสินที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่บางกรณีได้ ทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายและอาจทำให้เกิดความไม่เสมอภาค ดังนั้น จึงต้องพิจารณาถึงความชอบธรรมและเหมาะสมของบทบัญญัติในส่วนนี้ และควรมีการกำหนดขอบเขตอำนาจของศาลโดยอาจให้ความหมายเป็นคำนิยามของคำว่า “เท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณี” เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาไปในทิศทางเดียวกัน และใช้อำนาจไม่เกินขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์ทิมา คงเจริญสุข และ ศิรภา จำปาทอง. (2558). ปัญหากฎหมายในการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ของต่างประเทศในประเทศไทย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2558*, 15, 828-837. <http://doi-org/10.14458/RSU.res.2015.83>
- तीयธรรม พลโลก. (2560). *ข้อตกลงสัญญาแฟรนไชส์ไม่เป็นธรรมเพิกถอนได้หรือไม่*. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. [https://www.sme.go.th/upload/mod_download/13.ข้อตกลงสัญญาแฟรนไชส์ไม่เป็นธรรม-เพิกถอนได้หรือไม่\(กม.\).pdf](https://www.sme.go.th/upload/mod_download/13.ข้อตกลงสัญญาแฟรนไชส์ไม่เป็นธรรม-เพิกถอนได้หรือไม่(กม.).pdf)
- ไทยแฟรนไชส์เซ็นเตอร์. (2558, 14 สิงหาคม). *กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจแฟรนไชส์ของประเทศสิงคโปร์*. <https://www.thaifranchisecenter.com/document/show.php?docuID=919>
- ไทยแฟรนไชส์เซ็นเตอร์. (2567, 6 มิถุนายน). *จำนวนธุรกิจแฟรนไชส์ในไทย*. https://www.thaifranchisecenter.com/stats/franchise_stats.php
- ประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมในธุรกิจแฟรนไชส์. (2562, 6 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 300 ง หน้า 29-31.
- ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยสัญญา เรื่อง ให้ธุรกิจให้เช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นธุรกิจที่ควบคุมสัญญา พ.ศ. 2561. (2561, 16 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 35 ง. หน้า 6.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540. (2540, 16 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 ตอนที่ 72 ก. หน้า 32-36.
- ลัฐกา เนตรทัศน์. (2563, 29 มิถุนายน). *กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศสิงคโปร์และไทย*. Law for ASEAN. <https://lawforasean.krisdika.go.th/File/files/1533518362.a7cfb9ec3db6e810b39d679b1bea2007>
- ศุภชัย (ก่อ) โอสาห์กิจ. (2562, 3 ธันวาคม). *กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของออสเตรเลีย (The Australian Consumer Law)*. LinkedIn. <https://th.linkedin.com/pulse/กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของออสเตรเลีย-australian-consumer-law-korr-osakit>
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครซิดนีย์. (2561, 11 เมษายน). *รายงานธุรกิจแฟรนไชส์ออสเตรเลีย. กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ*. https://www.ditp.go.th/contents_attach/225215/225215.pdf

- Australian Competition & Consumer Commission (ACCC). (2017, 15 November). *Franchising laws including the code*. <https://www.accc.gov.au/business/industry-codes/franchising-code-of-conduct/about-franchising/franchising-laws-including-the-code>
- Catania, A. (2023, May25). *What is the Franchising Code of Conduct?*.LegalVision. [https:// legalvision.com.au/what-is-the-franchising-code-of-conduct/](https://legalvision.com.au/what-is-the-franchising-code-of-conduct/)
- Competition and Consumer Commission of Singapore. (2003). *Consumer Protection(Fair Trading) Act 2003*(2020 REVISED EDITION). Singapore: CCCS.
- President of the Republic of Indonesia. (1999). *Law of the Republic of Indonesia No. 8 of 1999*. Jakarta: President.
- Minister of Trade of the Republic of Indonesia. (2019). *Ministry of Trade of the Republic of Indonesia No. 71 of 2019*.Republic of Indonesia: MOT.
- Pohan, E. (2023,August16). *The Franchise Law Review : Indonesia*.Lexology.<https://thelawreviews.co.uk/title/the-franchise-law-review/Indonesia>
- Sundusing, S. M. (2020, May26). *Franchising Your Business in Indonesia*. LegalVision. <https://www.linkedin.com/pulse/franchising-your-business-indonesia-morales-sundusing-1c>
- TreeAMS. (2021, November29). *Franchising and Licensing Association (FLA)*. <https://treameams.com/partnership/franchising-and-licensing-association-fla/>
- Wright, S. (2022, October10).*General protections under the Australian Consumer Law*. Gibbs Wright. <https://gibbswrightlawyers.com.au/publications/general-protections-under-the-australian-consumer-law/>

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้โปรแกรม stellarium ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
A Study of Learning Achievement and Satisfaction in the Application of Star Topic for Grade-5 Students by Using the Stellarium Program

สุดารัตน์ พุทธวงศ์¹ นิชากร ปทุมรังสรรค์^{2*}

Sudarut Putthawong¹ Nichakorn Pathumrangsarn^{2*}

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

¹Students of Bachelor of Education General Science Program

Muban Chom Bueng Rajabhat University

²สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

General Science Program, Department of Science and Technology,

Muban Chom Bueng Rajabhat University

*Corresponding author email : nichakornpat@mcru.ac.th

วันที่รับ : 30 มีนาคม 2566

วันที่แก้ไข : 5 สิงหาคม 2566

วันที่ตอบรับ : 21 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้โปรแกรม Stellarium ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพไปตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องดวงดาวของนักเรียน ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว โดยใช้โปรแกรม stellarium กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนวัดยอดสุวรรณศิริ จังหวัดราชบุรี จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม Stellarium แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.50/81.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (mean = 17.67, S.D. = 3.53) สูงกว่าก่อนเรียน (mean = 7.95, S.D. = 10.74)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดเรียนรู้
อยู่ในระดับมาก (mean = 4.15, S.D. = 0.63)

คำสำคัญ : ดวงดาว / โปรแกรมดูดาว / โปรแกรม Stellarium / การเพิ่มผลสัมฤทธิ์

Abstract

The objectives of this study were threefold: (1) to assess the efficiency of lesson plans incorporating the Stellarium program into the 5E learning model, with the target efficiency criteria set at 80/80; (2) to compare students' learning achievement before and after utilizing the developed lesson plans; and (3) to evaluate the satisfaction of Grade 5 students with this learning management approach. The sample consisted of 22 Grade 5 students from Wat Yodsuwankiri School, selected through cluster random sampling during the second semester of the 2022 academic year. The research instruments included: (1) learning management plans, (2) an achievement test, and (3) a satisfaction rating scale.

The findings indicated that the efficiency of the lesson plans reached 82.50/81.36, surpassing the target criteria of 80/80. The post-test learning achievement scores (mean = 17.67, S.D. = 3.53) were significantly higher than the pre-test scores (mean = 7.95, S.D. = 10.74) at the 0.05 significance level. Furthermore, student satisfaction with the lesson plans that integrated the 5E learning model with the Stellarium program was high, with a mean score of 4.15 (S.D. = 0.63).

Keywords : Stars / Star Viewer / Stellarium / Adding Achievement

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันวิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิด มีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ การสร้างสิ่งใหม่ การแก้ปัญหา สามารถใช้ข้อมูลหลากหลายที่มีประจักษ์พยานสามารถตรวจสอบได้ในสังคมแห่งความรู้ ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังต้องเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งต้องผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ ให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไว้ประการหนึ่งว่า นักเรียนเข้าใจปรากฏการณ์การขึ้นและตก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรูปร่างปรากฏของดวงจันทร์ องค์ประกอบของระบบสุริยะ คาบการโคจรของดาวเคราะห์ ความแตกต่างของดาวเคราะห์และดาวฤกษ์ การขึ้นและตกของกลุ่มดาวฤกษ์ การใช้แผนที่ดาว การเกิดอุปราคา พัฒนาการและประโยชน์ของเทคโนโลยีอวกาศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) อีกทั้งเรื่องดวงดาว เป็นเรื่องจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเคลื่อนที่ของวัตถุท้องฟ้าเพื่ออธิบายและทำนายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ผู้เรียนต้องใช้จินตนาการเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจด้านมุมมองจากตำแหน่งต่าง ๆ บนโลกกับวัตถุจากนอกโลก (Plummer et al., 2011) จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยอดสุวรรณคีรี จังหวัดราชบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 พบว่า นักเรียนจำนวน 22 คน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ดวงดาว มีค่าเฉลี่ยอยู่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ และจากการสัมภาษณ์การจัดการเรียนการวิทยาศาสตร์ที่ผ่านมาพบว่า สาเหตุเกิดจากตัวผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ส่วนในด้านครูผู้สอน พบว่าครูผู้สอนยังคงใช้วิธีสอนแบบเดิม ขาดสื่อการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ได้หรือขาดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้และขาดการมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ

ทางวิทยาศาสตร์และขาดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้วิจัยจึงนำปัญหาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์มาหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

ในการศึกษาเนื้อหาดาราศาสตร์ในวิชาวิทยาศาสตร์ ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนที่ปรากฏและการเคลื่อนที่จริงของวัตถุนบนท้องฟ้า เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น การเคลื่อนที่ของดวงอาทิตย์ โลก และดวงจันทร์ และทรงกลมท้องฟ้า ซึ่งยากต่อการจินตนาการด้วยตัวผู้เรียนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนของพื้นฐานที่สำคัญ เช่น กลางวันกลางคืน ฤดูกาล จันทรุปราคาและสุริยุปราคา (สุวิทย์ คงภักดี, 2553; นุชนารถ แสนพุก, 2559; พัทธ์กษพงษ์ สมปาน และกริธา แก้วคง, 2561) ซึ่งเป็นความรู้ที่ระดับประถมศึกษาศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางของสสารวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านดาราศาสตร์ของผู้เรียน คือการใช้สื่อประกอบการสอน ดังที่ Lelliott และ Rollnick (2010) พบว่าการใช้แบบจำลองทางกายภาพและแบบจำลองสถานการณ์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สามารถช่วยให้นักเรียนจินตนาการภาพ ส่งเสริมมิติสัมพันธ์และทำให้เข้าใจมโนติดาราศาสตร์มากขึ้น โดยชลพิชา ชัยชนะ (2563) ได้จัดการเรียนการสอนเรื่องการดูดาวเบื้องต้น โดยใช้สื่อจำลองเสมือนจริง (ท้องฟ้าจำลอง Stellarium) พบว่าช่วยให้ผู้เรียนร้อยละ 94.74 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านร้อยละ 50 และจากการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้สื่อแบบจำลองเสมือนจริงสามารถทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการแก้ปัญหาเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความพึงพอใจ เรื่อง ดวงดาว โดยใช้โปรแกรม Stellarium ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยอดสุวรรณคีรี จังหวัดราชบุรี เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้โปรแกรม Stellarium
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องดวงดาวของนักเรียน ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว โดยใช้โปรแกรม Stellarium

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดยอดสุวรรณคีรี จังหวัดราชบุรี จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง นำมาใช้เป็นกลุ่มทดลองครั้งนี้ โดยกลุ่มที่ทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

เนื้อหาที่ศึกษา

เนื้อหาที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ เนื้อหาตามหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ดวงดาว

ระยะเวลาในการศึกษา

ระยะเวลาในการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 รวมระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 540 นาที

2. ตัวแปรที่ศึกษา

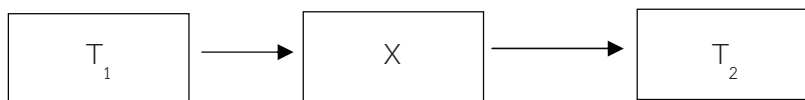
ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้โปรแกรม Stellarium

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจต่อบทเรียน เรื่อง ดวงดาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความพึงพอใจ เรื่องดวงดาวของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม stellarium ใช้กระบวนการวิจัยเชิงทดลองแบบ The one-group pretest-posttest design โดยมีรูปแบบดังนี้

T₁ หมายถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium

T₂ หมายถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้
 - 1.1 ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและข้อบกพร่องด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มเป้าหมาย
 - 1.2 ศึกษาข้อมูลรายละเอียดจากเอกสาร หนังสือ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนวทางสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
 - 1.3 ศึกษาเนื้อหาจากหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ดวงดาว คู่มือการใช้หลักสูตร คู่มือครูและหนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ
 - 1.4 กำหนดโครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมและรายละเอียดของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 - 1.5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ดวงดาว
 - 1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสอนดาราศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อให้ตรวจสอบความตรงกับเนื้อหา (Content validity) และความสอดคล้องเหมาะสมของกิจกรรม เพื่อนำข้อบกพร่อง และข้อเสนอแนะมาแก้ไข ปรับปรุงความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence : IOC) โดยทุกรายการประเมินจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
 - 1.7 แก้ไขและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ผลประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ ดีมาก (mean = 4.74, S.D. = 0.38)
2. แบบทดสอบเรื่อง ดวงดาว เป็นแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียน เป็นชุดเดียวกัน มีเนื้อหา ลักษณะดาวฤกษ์และดาวเคราะห์ ตำแหน่งและเส้นทางการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาว ปรากฏการณ์ขึ้น-ตกของดาว การใช้แผนที่ดาว และการสร้างแบบจำลองเพื่อเปรียบเทียบลักษณะของดาวฤกษ์และดาวเคราะห์ แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีจำนวน 30 ข้อ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนดาราศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาตรวจสอบจำนวน 3 คน วิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ระหว่าง 0.20 - 1.00 ได้ข้อสอบที่มีความสอดคล้อง จำนวน 22 ข้อ นำแบบทดสอบวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไป Try-out กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยอดสุวรรณคีรี ที่เคยได้เรียนเนื้อหาที่ผ่านมาแล้ว จำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความยากง่ายของ

ข้อสอบ (p) ที่มีค่า 0.20 - 0.80 ได้ข้อสอบมีความยากง่ายตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 20 ข้อ ดำเนินการคัดเลือกข้อสอบจำนวน 20 ข้อ มาเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) กำหนดให้มีความมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม stellarium เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ โดยผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ (ครูชำนาญการ ที่สอนในระดับประถมศึกษา จำนวน 3 คน) หลังจากปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ได้นำมาทำการทดลอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดยอดสุวรรณคีรี จำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) กำหนดให้มีความมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) โดยผู้วิจัยนำหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart (1990) เป็นกระบวนการในการดำเนินการ วิจัย ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกต และขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผล มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning - P) วิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนการสอน รายวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง ดวงดาว ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โดยจากการสังเกตพฤติกรรมและบทสัมภาษณ์ของนักเรียนโดยผู้วิจัย จากนั้นนำปัญหาที่ได้มาทำการวิเคราะห์ โดยศึกษาเอกสารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2551 รวมถึงหลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนจะกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหาย่อยและจุดประสงค์การเรียนรู้ของการเรียน โดยศึกษาเนื้อหาในรายวิชา วิทยาศาสตร์ เรื่อง ดวงดาว แนวทางการสร้างแบบทดสอบ กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ กำหนดจำนวนข้อสำหรับแบบทดสอบเรื่องดวงดาวและกำหนดเกณฑ์การผ่าน ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางแก้ไข เพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ขั้น 2 ปฏิบัติ (Action-A) นำแนวคิดที่มีการกำหนดเป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องที่เรียนตามสาระหลักสูตร ในขั้นวางแผนมาดำเนินการลงมือปฏิบัติ ดำเนินการสร้างแบบทดสอบเรื่องดวงดาว และใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ประกอบกัน โดยรับฟังจากผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากการปฏิบัติจะเป็นการมองย้อนกลับว่า แผนที่วางไว้นั้น สมเหตุสมผลกับการปฏิบัติได้จริงมากน้อยเพียงใด และอาจจะมีอุปสรรคอื่นๆ มาเกี่ยวข้อง

โดยไม่คาดคิดซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ฉะนั้น แผนงานที่กำหนดไว้อาจยืดหยุ่นได้ โดยผู้วิจัยต้องใช้วิจารณญาณและการตัดสินใจที่เหมาะสมและมุ่งสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

ขั้น 3 สังเกต (Observing-O) เป็นการสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยความรอบคอบของผู้วิจัยซึ่งจะสังเกตทั้งสิ่งที่คาดหวังจะให้เกิดขึ้นและสิ่งที่ไม่คาดหวังโดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้เรื่องดวงดาว และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 สะท้อนผล (Reflecting-R) เป็นการประเมินผลหรือตรวจสอบ กระบวนการวิจัยที่ดำเนินการมาว่าประสบผลสำเร็จหรือเกิดปัญหา อุปสรรคใดที่เป็นข้อจำกัดต่อการดำเนินการครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทุกแง่มุม เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนา ปรับปรุง และวางแผนการปฏิบัติในครั้งต่อไป

จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองใช้โปรแกรม Stellarium ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ดวงดาวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้โปรแกรม Stellarium ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Stellarium เรื่องปริมาณดวงดาวกับนักเรียนจำนวน 22 คนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับวิธีการเรียนและระยะเวลาในการเรียน

2. นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องดวงดาว ก่อนเรียน

3. ใช้โปรแกรม Stellarium ในการจัดการเรียนรู้เรื่อง ดวงดาว เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการสอนเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ดังนี้

- 1) ครูต้องชี้แจงขั้นตอนการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium ให้นักเรียนเข้าใจ ทุกคนก่อนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

- 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาและเวลาที่กำหนด ครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำและคอยดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

- 3) ให้นักเรียนเรียนรู้การใช้โปรแกรม Stellarium ครูคอยดูแล แนะนำนักเรียนที่มีปัญหาข้อสงสัยและประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

- 4) เมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรให้นักเรียนได้ร่วมตรวจสอบและเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย เพื่อสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป

4. นักเรียนทำแบบทดสอบเรื่องดวงดาว
5. สำนวจความพึงพอใจของนักเรียนโดยการใช้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพพบทเรียนการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดวงดาว โดยใช้โปรแกรม stellarium ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้สูตร E_1/E_2

$$\text{จาก} \quad E_1 = \frac{\frac{\sum X}{N}}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

SX คือ คะแนนรวมของแบบฝึกปฏิบัติกิจกรรมหรืองานที่ทำระหว่างเรียน

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกปฏิบัติทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เรียน

$$\text{และจาก} \quad E_2 = \frac{\frac{\sum F}{N}}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

SX คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์การประเมินหลังเรียน

A คือ คะแนนเต็มของการประเมินสุดท้ายของแต่ละหน่วย

N คือ จำนวนผู้เรียน

2. วิเคราะห์ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550, หน้า 242)

$$\text{โดยใช้สูตร} \quad P = \frac{R}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ระดับความยากง่ายของข้อสอบ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อนั้นถูก

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่เข้าสอบ

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้โปรแกรม Stellarium ของกลุ่มตัวอย่าง โดยทดสอบค่า t แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็น

อิสระต่อกัน (t- test dependent) สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์ บุญมีพันธุ์ไทย และ สมจิตรา เรืองศรี (2559) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้โปรแกรม Stellarium ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน โดยมีเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยไว้ 5 ระดับ ซึ่งแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 25561)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 - 5.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.51 - 4.50	เห็นด้วยมาก
2.51 - 3.50	เห็นด้วยปานกลาง
2.51 - 2.50	เห็นด้วยน้อย
1.00 - 1.50	เห็นด้วยน้อยที่สุด

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ทำการแปลผลและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงด้านความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว

ผลการวิจัย

จากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium ประกอบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียน โดยสามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1) ผลการศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้โปรแกรม Stellarium แสดงดังตารางที่ 1 ซึ่งพบว่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนเท่ากับ 49.50 คิดเป็นร้อยละ 82.50 และค่าเฉลี่ยหลังจัดการเรียนรู้เท่ากับ 17.64 คิดเป็นร้อยละ 81.36 ดังนั้นประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ $82.50/81.36$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ที่ 80/80

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

คะแนนการทดสอบ	จำนวน	คะแนน		S.D.	ร้อยละ
	(คน)	เต็ม	mean		
แบบทดสอบย่อยระหว่างการจัดการเรียนรู้	22	50	49.50	6.19	82.50
แบบทดสอบหลังเรียน	22	20	16.27	1.35	81.36
$E_1/E_2 = 82.50/81.36$					

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องดวงดาวของนักเรียน ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม Stellarium แสดงดังตารางที่ 2 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ที่ 7.95 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนมีค่า 17.67 สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม stellarium ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดวงดาว โดยค่าเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอยู่ที่ 9.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนเท่ากับ 10.74 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียนเท่ากับ 3.53 และมีค่า t เท่ากับ 16.57 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานกันระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้รวมกับการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ โปรแกรม stellarium ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตื่นเต้นและสนุกสนานกับการสืบเสาะ อีกทั้งผู้เรียนสามารถเขียนภาพและระบุทิศทางของดวงดาว ทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหา

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง ดวงดาว

คะแนนสอบ	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	mean	S.D.	t-test
ก่อนเรียน	22	20	7.95	10.74	-16.57
หลังเรียน	22	20	17.67	3.53	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน เรื่อง ดวงดาว โดยใช้โปรแกรม stellarium แสดงดังตารางที่ 3 ซึ่งจะพบว่า คะแนนความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (mean = 4.15, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 15 ข้อ โดยเรียงค่าที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาจากภาพในโปรแกรมเกี่ยวกับดวงดาว (mean = 4.36, S.D. = 0.49) รองลงมาคือช่วยให้ตนเองเห็นภาพการเคลื่อนที่ของดวงดาวในเวลาจำเพาะ (mean = 4.27, S.D. = 0.46) และลำดับที่ 3 คือช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหา เรื่อง ดวงดาว และช่วยให้สืบเสาะและตอบคำถามท้ายเรื่องได้ (mean = 4.23, S.D. = 0.75 และ mean = 4.23, S.D. = 0.61)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว

ข้อความ	mean	S.D.	แปลผล
การเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาวของผู้เรียน			
1. ช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหา เรื่อง ดวงดาว	4.23	0.75	มาก
2. ช่วยให้ตนเองทำกิจกรรมสืบเสาะค้นคว้าในเนื้อหา เรื่อง ดวงดาว	4.18	0.80	มาก
3. ช่วยให้ตนเองมีความกระตือรือร้นและตั้งใจเรียน	4.18	0.59	มาก
4. มีความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์	4.14	0.77	มาก
โปรแกรม Stellarium			
5. ง่ายและสะดวกในการใช้	4.05	0.65	มาก
6. ช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหาจากภาพในโปรแกรมเกี่ยวกับ ดวงดาว	4.36	0.49	มาก
7. ช่วยให้สืบเสาะและตอบคำถามท้ายเรื่องได้	4.23	0.61	มาก
8. กระตุ้นให้ตนเองกล้าแสดงออกทางความคิดเห็นจากการ ทดลองด้วยโปรแกรมมากขึ้น	4.18	0.66	มาก
กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม Stellarium			
9. มีขั้นตอนการสอนไว้อย่างโปรแกรม Stellariumชัดเจนเข้าใจง่าย	4.05	0.65	มาก
10. มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย	4.18	0.66	มาก
11. ช่วยให้ตนเองเห็นภาพการเคลื่อนที่ของดวงดาวในเวลา จำเพาะ	4.27	0.46	มาก
12. ทำให้ตนเองทำแบบทดสอบได้	4.05	0.65	มาก
13. ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน	4.05	0.65	มาก
14. ทำให้พฤติกรรมการแสดงความคิดเห็นจากการใช้โปรแกรม	4.00	0.62	มาก
15. ทำให้ตนเองชอบและใส่ใจกับกระบวนการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว	4.09	0.61	มาก
โดยภาพรวม	4.15	0.63	มาก

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การใช้โปรแกรม Stellarium ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 5E ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เท่ากับ 82.50/81.36 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียนหลังเรียน (mean = 17.67, S.D.= 3.53) ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นสูงกว่าก่อนเรียน (mean = 7.95, S.D.= 10.74) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าเฉลี่ยหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอยู่ที่ 9.72 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.00

3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้หลังใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เรื่อง ดวงดาว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (mean = 4.15, S.D. = 0.63) และค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่สร้างขึ้นในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากซึ่งค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.00 - 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.46 - 0.80

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นการอภิปรายผลจากข้อค้นพบการวิจัย อาจแสดงให้เห็นทราบในรายละเอียดตามคำอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1) จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าคะแนนแบบทดสอบย่อยระหว่างการจัดการเรียนรู้เท่ากับ ร้อยละ 82.50 มากกว่าคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับร้อยละ 81.36 ทั้งนี้เนื่องจากการสอบถามผู้เรียน พบว่าผู้เรียนสนใจเนื้อหาในช่วงแรกของเรื่อง ดวงดาว แต่จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม stellarium ในแต่ละสัปดาห์ที่ออกแบบให้นักเรียนได้ใช้โปรแกรม Stellarium ร่วมกับการจัดกิจกรรมการสืบเสาะเน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง พบว่านักเรียนมีความเข้าใจมากขึ้น ซึ่งพิจารณาจากการอธิบายและตอบคำถามร่วมกับการใช้โปรแกรม Stellarium ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนเห็นภาพการเคลื่อนที่ของดวงดาวผ่านโปรแกรม

2) จากตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.95 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.74 และมีคะแนนเฉลี่ยทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 17.67 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.53 จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง ดวงดาว ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่อง ดวงดาว หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 16.57$) เนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนเรื่อง ดวงดาว ต้องอาศัยสื่อการสอนที่จำลองภาพการเคลื่อนที่ของดวงดาวตามเงื่อนไขของทิศและองศา เพื่ออธิบายให้ชัดเจนและเห็นภาพ

ตามโดยง่าย การใช้โปรแกรม Stellarium เป็นสื่อการสอนสามารถช่วยปรับเปลี่ยนมโนคติทาง การเรียน เรื่อง ดวงดาวให้ถูกต้องมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของเบญจมาศ พึ่งน้ำ (2563) และเอกลักษณ์ ผ่องใส (2563) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อมีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) โดยการประยุกต์ใช้โมบายแอปพลิเคชัน ในวิชาดาราศาสตร์ และสุวิทย์ คงภักดี และเทพพร โลมารักษ์ (2565) ที่พบว่าหลังการสอนโดยใช้โปรแกรม Stellarium และ Class action สามารถ ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงการเคลื่อนที่ของดวงดาวจากมุมมองของผู้สังเกตผ่านโปรแกรม ทำให้เกิด ความเข้าใจมโนคติดาราศาสตร์เพิ่มขึ้น

3) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ดวงดาว โดยใช้โปรแกรม Stellarium มีค่าความพึงพอใจภาพรวมระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าคะแนนเฉลี่ยที่สูง 3 อันดับ แรกเป็นการบ่งบอกความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับ โปรแกรม Stellarium กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้โปรแกรม Stellarium ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาจากภาพในโปรแกรมเกี่ยวกับดวงดาว ช่วยให้ผู้เรียนเห็นภาพ การเคลื่อนที่ของดวงดาวในเวลาจำเพาะ และช่วยให้ตนเองเข้าใจเนื้อหา เรื่อง ดวงดาว และช่วย ให้สืบเสาะและตอบคำถามท้ายเรื่องได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lelliott และ Rollnick (2010) ที่กล่าวว่า การใช้แบบจำลองจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์จำลองสถานการณ์แสดงภาพสามมิติ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนจินตนาการภาพ สามารถมองเห็นรูปร่าง ขนาด ระยะห่าง ตลอดจนรูปแบบของการเคลื่อนที่ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมโนคติดาราศาสตร์

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย พบว่าใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้นานกว่าที่กำหนด เนื่องจาก ต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจให้นักเรียนได้รู้จักกับโปรแกรมและใช้งานเป็นก่อน และข้อจำกัด ในการใช้งานโปรแกรม Stellarium ที่มีรูปแบบการใช้งานที่แตกต่างกันระหว่างบนคอมพิวเตอร์ และบนสมาร์ตโฟน ดังนั้นผู้ที่จะนำผลวิจัยนี้ไปใช้ควรระวัง ในเรื่องของการจัดการเวลาในส่วนของการ สร้างความเข้าใจให้นักเรียนได้รู้จักกับโปรแกรม

2. ครูผู้สอนจะต้องทำการศึกษาลักษณะการใช้งานโปรแกรม Stellarium หรือเทคโนโลยี อุปกรณ์ที่แตกต่างกันอย่างเข้าใจก่อนจะนำมาใช้งานกับนักเรียน

3. โปรแกรม Stellarium เป็นโปรแกรมท้องฟ้าจำลองออนไลน์ที่สามารถใช้เป็นสื่อ ในการประกอบการเรียนการสอนวิชาดาราศาสตร์ เรื่อง การเคลื่อนที่ปรากฏของดาวเคราะห์ และการดูทิศทางการขึ้นตกของกลุ่มดาว และเรื่องอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีอีกทั้งยังเข้ามาแทนที่การ สอนดาราศาสตร์ในรูปแบบเดิมที่ต้องสอนโดยใช้แผนที่ดาวแบบมือหมุนสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากต้องการศึกษาในเนื้อหาบทอื่น ๆ วิชาดาราศาสตร์สามารถศึกษาแอปพลิเคชันอื่น ๆ มาใช้งานร่วมกับโปรแกรม Stellarium ได้เช่น เรื่องการพยากรณ์อากาศ สามารถทดลองใช้แอปพลิเคชัน Thai Weather ร่วมกับโปรแกรม Stellarium ในการจัดการเรียนรู้ได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ชลพิชา ชัยชนะ. (2563). *การจัดการเรียนการสอนเรื่องการดูดาวเบื้องต้น โดยใช้สื่อ จำลองเสมือนจริง (ท้องฟ้าจำลอง Stellarium)*. รายงานการวิจัย ภาควิชาฟิสิกส์และวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นุชนารถ แสนพุก. (2559). *ความเข้าใจดาราศาสตร์พื้นฐานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เรื่อง ปฏิสัมพันธ์ในระบบ สุริยะและดวงดาวบนท้องฟ้า*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์.
- เบญจมาศ พึ่งน้ำ และ อัมพร วัจนะ. (2563). *ผลการเรียนด้วยแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองบนสมาร์ตโฟนวิชาวิทยาการคำนวณ เรื่อง แนวคิดเชิงคำนวณ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนตกรพรมวิทยาคาร จังหวัดจันทบุรี*. The 7th National Conference Nakhonratchasima College, 7, 185-194.
- พิทักษ์พงษ์ สมปานและกฤษา แก้วคง. (2561). *มโนทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับการเกิดฤดู*. วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ศึกษา, 1(2): 162-170.
- สุวิทย์ คงภักดี. (2553). *ผลของการสอนดาราศาสตร์แบบสืบเสาะโดยใช้นวัตกรรมแบบจำลองระบบ โลกดวงจันทร์ ดวงอาทิตย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ คงภักดี และเทพพร โลมารักษ์. (2565). *การพัฒนาโมเดล เรื่อง ฤดูกาลและการเคลื่อนที่ปรากฏของดวงอาทิตย์ของนิสิตครูวิทยาศาสตร์โดยใช้โปรแกรม Stellarium ร่วมกับ Class Action*. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 17(1), 135-145.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

เอกลักษณ์ ผ่องใส (2563). การศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) โดยการประยุกต์ใช้โมบายแอปพลิเคชัน ในวิชาดาราศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

Kemmis, S., and McTaggart, R. (1990). *The action research planner*. Geelong : Deakin University Press.

Lelliott, A., & Rollnick, M. (2010). *Big ideas: A review of astronomy education research 1974 – 2008*. International Journal of Science Education, 32(13): 1771-1799.

Plummer, J. D., Waskoa, K. D., & Slagle, C. (2011). *Children learning to explain daily celestial motion: Understanding astronomy across moving frames of reference*. International Journal of Science Education, 33(14), 1963–1992.
<https://doi.org/10.1080/09500693.2010.537707>

การศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้บทขยายนามเพื่อยกระดับทักษะการใช้ภาษาจีน
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
The Study of The Errors in Using Chinese Attributive
to Improve Chinese Language Skill Among Second Year Students
of Muban Chombueng Rajabhat University

กฤษดา กฤตเมธกุล*

Kritsada Krittamethakun*

สาขาภาษาจีน (ค.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Chinese, Faculty of Humanities and Social Muban Chombueng Rajabhat University

*Corresponding author email : krisada_27@hotmail.com

วันที่รับ: 8 พฤษภาคม 2566

วันที่แก้ไข: 13 มีนาคม 2567

วันที่ตอบรับ: 21 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาข้อผิดพลาดการใช้บทขยายนามภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น (Errors Analysis) และวิธีการอธิบายข้อผิดพลาดเหล่านี้เชิงเปรียบเทียบ (Contrastive Analysis) เพื่อชี้ให้เห็นลักษณะของข้อผิดพลาดให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า ข้อผิดพลาดการใช้บทขยายนามภาษาจีนในงานเขียนเรียงความจำนวน 63 ชิ้นนั้น สามารถจำแนกลักษณะข้อผิดพลาดออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งของบทขยายนามที่มีส่วนขยายหลายข้อความไม่ถูกต้อง ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามไม่ครบถ้วนและข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น สาเหตุของการเกิดข้อผิดพลาดเหล่านี้เนื่องจากอิทธิพลของภาษาแม่ ความซับซ้อนของระบบภาษา ของทั้งสองภาษาและความเข้าใจที่ลึกซึ้งไม่มากพอเกี่ยวกับ ไวยากรณ์ภาษาจีนของนักศึกษา

จากลักษณะข้อผิดพลาดทั้ง 3 ประเภทนี้ พบว่าจำนวนครั้งของข้อผิดพลาดในการใช้บทขยายนามของนักศึกษาที่ปรากฏ มีจำนวน 92 ครั้ง โดยข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทขยายนามไม่ถูกต้อง มีจำนวน 35 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.04

รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามไม่ครบถ้วน มีจำนวน 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 34.78 และข้อผิดพลาดที่พบน้อยที่สุด คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนาม ฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น มีจำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.18

คำสำคัญ : ข้อผิดพลาด / บทชยายนาม / นักศึกษาชาวไทยสาขาวิชาภาษาจีน

Abstract

The objective of this research was to analyze the errors in the use of attributive constructions made by second-year Thai students majoring in Chinese at Muban Chombueng Rajabhat University, Thailand. Based on an analysis of 63 essays written by these students, three main types of errors were identified: mis ordering, redundancy, and omission. The primary causes of these errors were attributed to the interference of the students' mother tongue (Thai), interlingual interference, and an unclear understanding of Chinese grammatical rules.

The results of the analysis revealed that these three types of errors occurred a total of 92 times. The frequency of errors, from most to least frequent, was as follows: mis ordering errors occurred 35 times (38.04%), omission errors occurred 32 times (34.78%), and redundancy errors occurred 25 times (27.18%).

Keywords : Errors / Attributive / Chinese - Majored Thai Students

บทนำ

ภาษาจีนและภาษาไทยจัดอยู่ในภาษาตระกูลต่างกัน (หวง หยิงหลี่. 2553) ภาษาไทยจัดอยู่ในภาษาตระกูลไท-กะได ส่วนภาษาจีนจัดอยู่ในภาษาตระกูลจีน-ทิเบต แต่ภาษาทั้งสองนี้มีลักษณะสำคัญบางส่วนที่คล้ายคลึงกัน เช่น ต่างก็ได้ชื่อว่าเป็นภาษาคำโดด ในด้านระบบเสียงต่างก็เป็นภาษาวรรณยุกต์ ในด้านระบบไวยากรณ์ ต่างก็มีการเรียงส่วนประกอบของโครงสร้างประโยคพื้นฐานเป็นรูปแบบ “ประธาน+กริยา+กรรม” หรือรูปแบบ “S+V+O” (裴晓睿. 2001) ตัวอย่างประโยค เช่น

(1) ฉัน ไป โรงเรียน	(2) 我去学校。
ประธาน+กริยา+กรรม	ประธาน+กริยา+กรรม
(3) เขา เป็น คนจีน	(4) 他是中国人。
ประธาน+กริยา+กรรม	ประธาน+กริยา+กรรม

(5) ผม ทาน ข้าวผัด
ประธาน+กริยา+กรรม

(6) 我吃炒饭。
ประธาน+กริยา+กรรม

ตัวอย่างประโยคข้างต้น ตั้งแต่ประโยคที่ (1) ถึงประโยคที่ (6) แสดงให้เห็นว่าประโยคในภาษาไทยกับภาษาจีน มีการเรียงลำดับตำแหน่งของบทประธาน บทกริยาและบทกรรมเหมือนกัน แต่เนื่องจากทั้งสองภาษาอยู่ในภาษาตระกูลที่ต่างกันจึงมีลักษณะสำคัญบางส่วนแตกต่างกันนั้น ก็คือตำแหน่งของส่วนขยายในบทขยายนามหรือส่วนขยายในนามวลี ดังแสดงในตัวอย่างประโยค เช่น

(7) เขา เป็น คนจีน
ส่วนหลัก+ส่วนขยาย
(9) ผม ทาน ข้าวผัด
ส่วนหลัก+ส่วนขยาย
(11) ฉัน มี หนังสือสิบเล่ม
ส่วนหลัก+ส่วนขยาย

(8) 他是中国人。
ส่วนขยาย+ส่วนหลัก
(10) 我吃炒饭。
ส่วนขยาย+ส่วนหลัก
(12) 我有十本书。
ส่วนขยาย+ส่วนหลัก

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าตำแหน่งของส่วนหลักและส่วนขยายในบทขยายนามของทั้งสองภาษานั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือส่วนขยายในบทขยายนามของภาษาไทยอยู่หลัง ส่วนหลักส่วนขยายในบทขยายนามของภาษาจีนอยู่หน้าส่วนหลัก (钟泰德, 2013) ดังตัวอย่าง ประโยคที่ (7) และ (8) บทกรรมของประโยคภาษาไทย คำว่า “คนจีน” “คน” เป็นส่วนหลักวางอยู่หน้าคำว่า “จีน” ซึ่งเป็นส่วนขยาย (นววรรณ พันธุเมธา, 2554) ในขณะที่ภาษาจีน “คนจีน” จะพูดว่า “中国人(จีนคน)” คำว่า “中国(จีน)” เป็นส่วนขยายวางอยู่หน้าส่วนหลัก “人(คน)” (张宝林, 2006) ตัวอย่างประโยคที่ (9) (10) และ (11) (12) บทกรรมของประโยค คำว่า “ข้าวผัด” และ “หนังสือสิบเล่ม” ก็มีการวางตำแหน่งทั้งสองส่วนเช่นเดียวกัน

เนื่องด้วยภาษาไทยและภาษาจีนมีลักษณะทางไวยากรณ์ที่มีความซับซ้อนต่างกัน มีส่วนที่เหมือนกันและส่วนที่ต่างกัน การเรียนรู้และความเข้าใจที่ไม่มากพอ บวกกับอิทธิพลของภาษาแม่เข้าแทรกแซงในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ส่งผลให้นักศึกษาเกิดความสับสน และเกิดข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาจีน การศึกษาข้อผิดพลาดการใช้บทขยายนามของนักศึกษา สามารถวิเคราะห์และทำให้มองเห็นปัญหารวมทั้งลักษณะของข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาจีน สามารถเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน อันจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจในการเรียนรู้ภาษาจีนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการออกแบบการเรียนการสอนบทขยายนามภาษาจีนเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อผิดพลาดในการใช้บทขยายนามภาษาจีนของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษาข้อผิดพลาดการใช้บทชยานามในภาษาจีน เพื่อยกระดับทักษะการใช้ภาษาจีนของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน (ค.บ.) ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน (ค.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ชั้นปีที่ 1 - 4 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 21 คน จากสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยในชั้นเรียนในรายวิชาของนักศึกษา ดังกล่าว วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างจึงเป็นแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) (อคุลย์ ไทรเล็กทิม, 2561)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variable) คือบทชยานามภาษาจีน ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือข้อผิดพลาดในการใช้บทชยานามภาษาจีน ศึกษาลักษณะข้อผิดพลาดของการใช้บทชยานามในภาษาจีนของนักศึกษา ลักษณะข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามไม่ครบถ้วน การใช้บทชยานามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น และลักษณะข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยานามไม่ถูกต้อง โดยวิเคราะห์ผ่านงานเขียนเรียงความของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ซึ่งเป็นการศึกษาเรื่องราวในปัจจุบัน โดยนำข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงในสภาพปัจจุบันมาบรรยายเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ (มาลินี บุญยรัตพันธุ์, 2559) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนการวิจัยศึกษาข้อผิดพลาดของคอร์ดอร์ (Corder S. P, 1974) โดยมีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1. เก็บรวบรวมข้อมูลข้อผิดพลาดในการใช้บทชยานามภาษาจีน
- ขั้นตอนที่ 2. จำแนกและแยกแยะลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้บทชยานามภาษาจีน
- ขั้นตอนที่ 3. พรรณนาและบรรยายลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้บทชยานามภาษาจีน
- ขั้นตอนที่ 4. อธิบายลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้บทชยานามภาษาจีน
- ขั้นตอนที่ 5. วิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดในการใช้บทชยานามภาษาจีน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลจากการเขียนเรียงความของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 21 คน โดย กำหนดหัวข้อเรียงความ 3 หัวข้อ คือ ครอบครัวของฉัน (我的家庭) สถานที่ท่องเที่ยวที่ฉันโปรดปรานมากที่สุด (我最喜欢的旅游地点) และความใฝ่ฝันของฉัน (我的理想) รวมจำนวน 63 บทความ ความยาวบทความละ 150 ตัวอักษรจีนเป็นต้นไป สาเหตุที่กำหนดหัวข้อข้างต้น เพราะเป็นหัวข้อหรือเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่ใกล้ตัว นักศึกษาสามารถเขียนบรรยายลักษณะของบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบในชีวิตจริง ซึ่งสอดคล้องกับความสนใจ ความรู้ และประสบการณ์ของนักศึกษา รวมทั้งคำศัพท์ที่ใช้ในการเขียนก็เป็นกลุ่มคำศัพท์ที่นักศึกษาได้เรียนแล้วในรายวิชาภาษาจีนเบื้องต้น โดยเก็บข้อมูลที่เป็นธรรมชาติ เกิดจากการใช้งานจริงอย่างธรรมชาติ ผ่านงานเขียนบทความจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Errors Analysis) ของ Corder S.P. โดยการจำแนกข้อผิดพลาดที่ปรากฏเป็นประเด็นการวิเคราะห์ตามลักษณะของข้อผิดพลาดในการใช้บทชยายนาม โดยจัดหมวดหมู่เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งของบทชยายนามที่มีส่วนขยายหลายข้อความไม่ถูกต้อง ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามไม่ครบถ้วนและข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น และเสนอสาเหตุของการเกิดข้อผิดพลาด รวมทั้งเสนอการใช้อย่างถูกต้องของข้อผิดพลาดนั้น ๆ โดยนำเสนอจำนวนข้อผิดพลาดที่พบด้วยค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดการใช้บทชยายนามในงานเขียนเรียงความจำนวน 63 ชิ้น ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 21 คน พบว่าลักษณะข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น สามารถจำแนกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามไม่ครบถ้วน ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามไม่ถูกต้อง และจากลักษณะข้อผิดพลาดทั้ง 3 ประเภทนี้ พบว่าจำนวนครั้งของข้อผิดพลาดในการใช้บทชยายนามของนักศึกษามีจำนวน 92 ครั้ง และเมื่อใช้สถิติ (Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นแบบสถิติบรรยาย คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งเป็นสถิติที่ใช้มากที่สุดในงานวิจัย เนื่องจากคำนวณและทำความเข้าใจง่าย (พิสนุ พงศ์ศรี, 2554) ก็จะพบว่า ข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนาม

ไม่ถูกต้อง มีจำนวน 35 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.04 รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้
บทชยายนามไม่ครบถ้วน มีจำนวน 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 34.78 และข้อผิดพลาดที่พบน้อยที่สุด
คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น มีจำนวน 25 ครั้ง
คิดเป็นร้อยละ 27.18

1. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามไม่ถูกต้อง

ข้อผิดพลาดของการใช้บทชยายนามที่มีการเรียงลำดับตำแหน่งไม่ถูกต้องเกิดจากสาเหตุ
ที่นักศึกษาไม่เข้าใจหลักในการเรียงลำดับคำในโครงสร้างนามวลีและการเรียงตำแหน่งของบทชยายนาม
ที่มีหลายข้อความ ถือเป็นข้อผิดพลาดที่พบบ่อยที่สุด เป็นอันดับหนึ่งในบรรดาข้อผิดพลาดที่พบ
ทั้งหมด โดยข้อผิดพลาดในประเภทนี้สามารถแยกออกเป็น 5 ประเภทย่อย คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจาก
การเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงจำนวนไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ
ลักษณะ สถานะไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่ง “的” ในบทชยายนามไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งบท
ชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้อง และการเรียงตำแหน่งส่วนหลักไม่ถูกต้อง รายละเอียดตัวอย่าง
ข้อผิดพลาด แสดงดังต่อไปนี้

1.1 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงจำนวนไม่ถูกต้อง

(13) 我有爸爸、妈妈、弟弟 (两个)。

(14) 我家里有奶奶、爸爸、妈妈 · 还有 (一个) 我妹妹。

(15) 妹妹是 (一个) 我的好朋友。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (13) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการ
วางตำแหน่งของบทชยายนามแสดงจำนวนกับส่วนหลักไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้อง คือ
“บทชยายนามแสดงจำนวน+ส่วนหลัก” (张宝林. 2006, หน้า 116) ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไข
เป็น “我有爸爸、妈妈、两个弟弟。” ตัวอย่างประโยคที่ (14) และ (15) เป็นข้อผิดพลาด
ที่เกิดจากการวางตำแหน่งของบทชยายนามแสดงจำนวนกับบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของ
หรือสังกัดไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดง
ความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+บทชยายนามแสดงจำนวน” ประโยคที่ (14) แก้ไขเป็น 我家里有奶
奶、爸爸、妈妈 · 还有我的一个妹妹。 และประโยคที่ (15) แก้ไขเป็น “妹妹是我的一个
好朋友。”

1.2 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะไม่ถูกต้อง

(16) 妹妹是 (很可爱) 的一个人，我们都爱他。

(17) 这是泰国 (很漂亮) 的一个旅游景点。

(18) 我爸爸是 (最大) 在家里的人。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้นตัวอย่างประโยคที่ (16) และ (17) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะกับบทชยายนามแสดงจำนวนไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงจำนวน+บทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ+ส่วนหลัก” ประโยคที่ (16) แก้ไขเป็น “妹妹是一个很可爱的人，我们都爱他。” ประโยคที่ (17) แก้ไขเป็น “这是泰国一个很漂亮的旅游景点。” และตัวอย่างประโยคที่ (18) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะกับบทชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้องการเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงขอบเขต+บทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “我爸爸是在家里最大的人。”

1.3 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่ง “的” ในบทชยายนามไม่ถูกต้อง

(19) 妹妹是我 (的) 最好朋友。

(20) 我 (的) 小学泰语老师就是我的奶奶。

(21) 我很努力学习，因为我理想是当汉语 (的) 老师。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (19) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของ “的” กับบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ+ “的”+ส่วนหลัก” ระหว่างคำคุณศัพท์สองพยางค์กับส่วนหลักต้องใช้ “的”(刘月华 และคณะ. 2001,) ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “妹妹是我最好的朋友。” ตัวอย่างประโยคที่ (20) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของ “的” กับบทชยายนามแสดงเวลาไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของ+บทชยายนามแสดงเวลา+ “的”+บทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “我小学的泰语老师就是我的奶奶。” และตัวอย่างประโยคที่ (21) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของ “的” ระหว่างบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะกับส่วนหลัก การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของ+ “的”+ส่วนหลัก” (刘月华และคณะ. 2001, หน้า 477) ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “我很努力学习，因为我的理想是当汉语老师。”

1.4 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้อง

(22) (没有学过汉语) 我们班的人都觉得汉语很难。

(23) 那天我很开心，因为那儿是 (很有名的) 泰国的一个旅游地点。

(24) (这些) 清迈的旅游地点，我们都去过了。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (22) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของบทชยายนามแสดงขอบเขตกับบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+บทชยายนามแสดงขอบเขต+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “我们班没有学过汉语的人都觉得汉语很难。” ตัวอย่างประโยคที่ (23) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของบทชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+“的”+บทชยายนามแสดงจำนวน+บทชยายนามแสดงขอบเขต+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “那天我很开心，因为那儿是泰国的一个很有名的旅游地点。” และตัวอย่างประโยคที่ (24) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของบทชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+“的”+บทชยายนามแสดงขอบเขต+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “清迈的这些旅游地点，我们都去过了。”

1.5 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งส่วนหลักไม่ถูกต้อง

(25) 我有一个(弟弟)很可爱。

(26) 我家有三只(小狗)非常可爱，一只白色，两只灰色，我都喜欢。

(27) 我有一个(理想)想当汉语老师。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (25) และ (26) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของส่วนหลักกับบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าวคือ “บทชยายนามแสดงจำนวน+บทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคที่ (25) จึงควรแก้ไขเป็น “我有一个很可爱的弟弟。” และประโยคที่ (26) แก้ไขเป็น “我家有三只非常可爱的小狗，一只白色，两只灰色，我都喜欢。” และตัวอย่างประโยคที่ (27) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการวางตำแหน่งของส่วนหลักกับบทชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้อง การเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องของบทชยายนามดังกล่าว คือ “บทชยายนามแสดงจำนวน+บทชยายนามแสดงขอบเขต+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “我有一个想当汉语老师的理想。”

2. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามไม่ครบถ้วน

ข้อผิดพลาดของการใช้บทชยายนามที่มีคำไม่ครบถ้วน เกิดจากสาเหตุที่นักศึกษาไม่เข้าใจโครงสร้างและไม่เข้าใจหลักการใช้บทชยายนาม เป็นข้อผิดพลาดที่พบเป็นอันดับสองจากข้อผิดพลาดที่พบทั้งหมด โดยข้อผิดพลาดในประเภทนี้สามารถแยกออกเป็น 6 ประเภทย่อย คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาด “的” ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนาม

ที่ขาดบทขยายนามแสดงจำนวน ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงขอบเขต ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดคำนิยามสรรพนาม และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดส่วนหลัก รายละเอียดตัวอย่างข้อผิดพลาด แสดงดังต่อไปนี้

2.1 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาด “的”

(28) 爷爷是我们家里最重要 () 人。

(29) 我姐姐是一个非常努力 () 学生，她每次都考第一名。

(30) 长大以后我想当幼儿园 () 一名汉语老师。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (28) และ (29) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาด “的” ระหว่างบทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะกับส่วนหลัก การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ “บทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคที่ (28) จึงควรแก้ไขเป็น “爷爷是我们家里最重要的人。” และประโยคที่ (29) แก้ไขเป็น “我姐姐是一个非常努力的学生，她每次都考第一名。” และตัวอย่างประโยคที่ (30) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาด “的” ระหว่างบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับบทขยายนามแสดงจำนวน การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าว คือ “บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+“的”+บทขยายนามแสดงจำนวน+บทขยายนามแสดงขอบเขต+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “长大以后我想当幼儿园的一名汉语老师。”

2.2 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงจำนวน

(31) 素贴山是清迈的 () 有名的旅游地点。

(32) 泰国有 () 有名的旅游地点，有机会请大家来泰国玩儿。

(33) 我的 () 自行车现在都还在，每次看到它我就想爷爷了。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (31) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงจำนวนระหว่างบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับบทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะการใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ “บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+“的”+บทขยายนามแสดงจำนวน+บทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “素贴山是清迈的一个有名的旅游地点。” ตัวอย่างประโยคที่ (32) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงจำนวนหน้าบทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะการใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ “บทขยายนามแสดงจำนวน+บทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “泰国有很多有名的旅游地点，有机会请大家来泰国玩儿。” และตัวอย่างประโยคที่ (33) เป็นข้อผิดพลาด

พลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงจำนวนระหว่างบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับส่วนหลักการใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ "บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+的+บทขยายนามแสดงจำนวน+ส่วนหลัก" ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น "我的那辆自行车现在都还在，每次看到它我就想爷爷了。"

2.3 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงขอบเขต

(34) 这三个礼物都是 () 生日礼物。

(35) 那是小时候 () 的自行车。

(36) 我 () 的理想，长大了就变了。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (34) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงขอบเขตหน้า的และส่วนหลัก การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ "บทขยายนามแสดงขอบเขต+的+ส่วนหลัก" ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น "这三个礼物都是爸爸、妈妈和妹妹送给我的生日礼物。" ตัวอย่างประโยคที่ (35) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงจำนวนระหว่างบทขยายนามแสดงเวลากับ 的และส่วนหลักการใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ "บทขยายนามแสดงเวลา+บทขยายนามแสดงขอบเขต+的+ส่วนหลัก" ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น "那是我小时候爷爷给我买的自行车。" และตัวอย่างประโยคที่ (36) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามขอบเขตระหว่างบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับ的และส่วนหลัก การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ "บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+บทขยายนามแสดงขอบเขต+的+ส่วนหลัก" ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น "我小时候说过的理想，长大了就变了。"

2.4 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด

(37) () 两个姐姐都考上了很好的大学。

(38) () 那些经验让我学到了很多東西。

(39) 今天我来介绍一下 () 去旅游过的旅游地点，那就是“安帕瓦水上市场”。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (37) และ(38) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดตามด้วย 的หน้าบทขยายนามแสดงจำนวนและส่วนหลัก การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ "บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+的+บทขยายนามแสดงจำนวน+ส่วนหลัก" ประโยคที่ (37) จึงควรแก้ไขเป็น "我的两个姐姐都考上了很好的大学。" และประโยคที่ (38) ควรแก้ไขเป็น "爷爷的那些经验让我学到了很多東西。" และตัวอย่างประโยคที่ (39) เป็นข้อผิดพลาดที่

เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดหน้าบทขยายนามแสดงขอบเขตและส่วนหลักการใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ “บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+บทขยายนามแสดงขอบเขต+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “今天我來介绍一下我去旅游过的旅游地点，那就是“安帕瓦水上市场”。”

2.5 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดนิยมนิสรพนาม

(40) 爷爷说的 () 一句话我会永远记得。

(41) 我门家的 () 两只猫很可爱。

(42) 我小时候我学习汉语和英语，我觉得 () 两种语言都很重要。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (40) (41) และ(42)เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดนิยมนิสรพนามหน้าบทขยายนามแสดงจำนวน การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ “นิยมนิสรพนาม+บทขยายนามแสดงจำนวน+ส่วนหลัก” ประโยคที่ (40) จึงควรแก้ไขเป็น “我会永远记得爷爷说的那一句话。” ประโยคที่ (41) ควรแก้ไขเป็น “我门家的这两只猫很可爱。” และ ประโยคที่ (42) ควรแก้ไขเป็น “我小时候我学习汉语和英语，我觉得这两种语言都很重要。”

2.6 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดส่วนหลัก

(43) 我常常看中国电影、看中国电视剧和听中文歌来提高我的汉语 ()。

(44) 我妈妈很忙，她没有参加过学校的母亲节 ()。

(45) 我很后悔小时候很顽皮，不听爷爷、奶奶、爸爸和妈妈 () ()。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (43) และ (44) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดส่วนหลักหลังบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับบทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ “บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+“的”+บทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะหรือสถานะ+ส่วนหลัก” ประโยคที่ (43) จึงควรแก้ไขเป็น “我常常看中国电影、看中国电视剧和听中文歌来提高我的汉语 (水平)。” และประโยคที่ (44) ควรแก้ไขเป็น “我妈妈很忙，她没有参加过学校的母亲节 (活动)。” และตัวอย่างประโยคที่ (45) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามที่ขาดส่วนหลักหลังบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของ การใช้ที่ถูกต้องของบทขยายนามดังกล่าวคือ “บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+“的”+ส่วนหลัก” ประโยคดังกล่าวจึงควรแก้ไขเป็น “我很后悔小时候很顽皮，不听爷爷、奶奶、爸爸和妈妈的话。”

3. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น

ข้อผิดพลาดของการใช้บทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น เกิดจากสาเหตุที่นักศึกษาใช้ภาษาอย่างไม่กระชับรัดกุม มีความเข้าใจความหมายของคำไม่มากพอ และอิทธิพลจากภาษาไทย โดยข้อผิดพลาดในประเภทนี้สามารถแยกออกเป็น 6 ประเภทย่อย คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น การใช้บทชยายนามแสดงจำนวนฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น การใช้บทชยายนามแสดงเวลาฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น การใช้ “的” ในบทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น การใช้ส่วนหลักในบทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้นิยมสรรพนามในบทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น รายละเอียดตัวอย่างข้อผิดพลาด แสดงดังต่อไปนี้

3.1 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น

(46) 我常常想念我爷爷，三年前（我）爷爷就走了。

(47) 我不是不想当歌手，但是我了解（我）爸爸的想法，他想让我当医生。

(48) 我特别喜欢清迈的风景，（清迈）那里的风景很好看。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (46) และ (47) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น คำว่า“我” หน้าคำว่า“爷爷”และ“爷爷” เป็นส่วนที่ใช้ฟุ่มเฟือยหรือใช้เกินความจำเป็นต้องตัดออกไป ประโยคที่ (46) จึงแก้ไขเป็น“我常常想念我爷爷，三年前爷爷就走了。”และประโยคที่ (47) แก้ไขเป็น“我不是不想当歌手，但是我了解爸爸的想法，他想让我当医生。” ตัวอย่างประโยคที่ (48) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น คำว่า“清迈” หน้าคำว่า“那里”เป็นส่วนที่ใช้ฟุ่มเฟือยหรือใช้เกินความจำเป็นต้องตัดออกไป เนื่องจากได้มีการกล่าวแล้วในอนุประโยคแรก ไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำ ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น“我特别喜欢清迈的风景，那里的风景很好看。”

3.2 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงจำนวนฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น

(49) 我妹妹很可爱，我很喜欢她，我想每个人都喜欢（一个）可爱和听话的小孩子。

(50) 对（一个）泰国人来说这件事有一点难理解。

(51) 这（些）三天我玩得非常开心。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (49) และ (50) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงจำนวนฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น คำว่า“一个” หน้าคำว่า“可爱

和听话”และ“对泰国人” เป็นส่วนที่ใช้ฟุ่มเฟือยหรือใช้เกินความจำเป็น เนื่องจากการกล่าวถึงโดยทั่ว ๆ ไป ไม่ต้องมีบทขยายนามแสดงจำนวนมาขยาย ประโยคที่ (49) จึงแก้ไขเป็น “我妹妹很可爱，我很喜欢她，我想每个人都喜欢可爱和听话的小孩子。” ประโยคที่ (50) แก้ไขเป็น “对泰国人来说这件事有一点难理解。” และตัวอย่างประโยคที่ (51) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงจำนวนฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น คำว่า“些” หน้าคำว่า“三天”เป็นส่วนที่ใช้ฟุ่มเฟือยหรือใช้เกินความจำเป็น เนื่องจากการใช้บทขยายนามซ้ำซ้อน ต้องตัดออกไป ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “这三天我玩得非常开心。”

3.3 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงเวลาฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น

(52) (过去的) 五年前我来过一次，这是第二次。

(53) 那是(去年) 2022 年我去中国旅游时候买的旗袍。

(54) 我永远记得(小时候) 我十岁时爷爷跟我说的那句话，到今天我都还记得。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (52) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงเวลาฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น คำว่า“五年前”เป็นบทขยายนามแสดงเวลาที่แสดงถึงเวลาที่ผ่านไปอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้“过去的” อีก ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “三年前我来过一次，这是第二次。” ตัวอย่างประโยคที่ (53) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงเวลาฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น คำว่า“2022 年”เป็นบทขยายนามแสดงเวลาที่แสดงถึงเวลาที่ผ่านไปอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้“去年” อีก ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “那是2022 年我去中国旅游时候买的旗袍。” และตัวอย่างประโยคที่ (54) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงเวลาฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น คำว่า“我十岁时”เป็นบทขยายนามแสดงเวลาที่แสดงถึงเวลาที่แสดงถึง“ตอนเด็ก” อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้“小时候” อีก ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “我永远记得我十岁时爷爷跟我说的那句话，到今天我都还记得。”

3.4 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้“的”ในบทขยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น

(55) 我爸爸是一位数学 (的) 老师，妈妈是一位泰语 (的) 老师。

(56) 妹妹比我小一岁，我们一起长大，一起去学校，她是好 (的) 妹妹也是我的好 (的) 朋友。

(57) 我的同学都是好人，总共有二十一个 (的) 同学。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (55) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ “的” ในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น ระหว่างบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ และสถานะกับส่วนหลัก คำว่า “数学” เป็นคำนามทำหน้าที่บทชยายนามแสดงสถานะหน้าส่วนหลัก ไม่ต้องใช้ “的” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “我爸爸是一位数学老师，妈妈是一位泰语老师。” ตัวอย่างประโยคที่ (56) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ “的” ในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น ระหว่างบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ และสถานะกับส่วนหลัก คำว่า “好” เป็นคำคุณศัพท์พยางค์เดียวทำหน้าที่บทชยายนามแสดงคุณสมบัติ หรือลักษณะหน้าส่วนหลักไม่ต้องใช้ “的” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “妹妹比我小一岁，我们一起长大，一起去学校，她是好妹妹也是我的好朋友。” และตัวอย่างประโยคที่ (57) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ “的” ในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น ระหว่างบทชยายนามแสดงจำนวนกับส่วนหลัก คำบอกจำนวนทำหน้าที่เป็นบทชยายนามไม่ต้องใช้ “的” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “我的同学都是好人，总共有二十一个同学。”

3.5 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ส่วนหลักในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น

(58) 放假了爸爸妈妈带我和弟弟去清迈旅游，我们去了Doi Sutep (旅游地点)。

(59) 这一本中泰词典 (书) 是爸爸送我的今年的生日礼物。

(60) 姐姐特别厉害，她喜欢看恐怖片 (电影)。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (58) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ส่วนหลักในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น คำว่า “Doi Sutep” เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “旅游地点” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “放假了爸爸妈妈带我和弟弟去清迈旅游，我们去了Doi Sutep。” ตัวอย่างประโยคที่ (59) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ส่วนหลักในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น คำว่า “词典” มีความหมายว่า “พจนานุกรม” ไม่ใช่เป็นหนังสือ จึงไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “书” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “这一本中泰词典是爸爸送我的今年的生日礼物。” และตัวอย่างประโยคที่ (60) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ส่วนหลักในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น คำว่า “恐怖片” มีความหมายว่า “ภาพยนตร์สยองขวัญ” อยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “电影” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “姐姐特别厉害，她喜欢看恐怖片。”

3.6 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้นิยมสรพนามในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น

(61) 我很开心我有 (这) 一个幸福的家庭。

(62) (这) 泰国的旅游地点特别多，每个地方都很漂亮。

(63) 以前我有 (这) 很多理想，现在我只有一个理想，那个就是“当老师”。

จากตัวอย่างข้อผิดพลาดข้างต้น ตัวอย่างประโยคที่ (61) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้คำนิยมนสรพนามในบทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น ประโยคดังกล่าวมีความหมายว่า “ฉันดีใจมากที่ฉันมีครอบครัวที่มีความสุข” บทชยายนามนี้ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “这” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “我很开心我有一个幸福的家庭。” ตัวอย่างประโยคที่ (62) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้คำนิยมนสรพนามในบทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น ประโยคดังกล่าวมีความหมายว่า “สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมีมากมาย แต่ละที่สวยงามมาก” บทชยายนามนี้ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “这” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “泰国的旅游地点特别多，每个地方都很漂亮。” และตัวอย่างประโยคที่ (63) เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้คำนิยมนสรพนามในบทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น ประโยคดังกล่าวมีความหมายว่า “สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยมีมากมายแต่ละที่สวยงามมาก” บทชยายนามนี้ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า “这” ประโยคดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น “以前我有很多理想，现在我只有一个理想，那个就是”当老师”。

จากการวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดการใช้บทชยายนามในงานเขียนเรียงความของนักศึกษา ทั้ง 3 ประเภทหลัก 17 ประเภทย่อย ผู้วิจัยได้นำข้อผิดพลาดดังกล่าวมาหาค่าความถี่ซึ่งคิดเป็นจำนวนครั้ง และค่าร้อยละของข้อผิดพลาดแต่ละลักษณะ โดยเสนอเป็นตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนครั้งและค่าร้อยละของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามไม่ถูกต้อง

ลักษณะของข้อผิดพลาดที่พบ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามไม่ถูกต้อง	35	100
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้อง	4	11.43
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงจำนวนไม่ถูกต้อง	13	37.14
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะไม่ถูกต้อง	8	22.86
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่ง “的” ในบทชยายนามไม่ถูกต้อง	6	17.14
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งส่วนหลักไม่ถูกต้อง	4	11.43

จากตารางที่ 1 จำนวนครั้งของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยานามไม่ถูกต้องมีจำนวนทั้งหมด 35 ครั้ง โดยข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดในประเภทนี้คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยานามแสดงจำนวนไม่ถูกต้อง มีจำนวน 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมาคือ การเรียงตำแหน่งบทชยานามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ สถานะไม่ถูกต้อง มีจำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.86 รองลงมาคือ การเรียงตำแหน่ง “**的**” ในบทชยานามไม่ถูกต้อง มีจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.14 และ การเรียงตำแหน่งบทชยานามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้องกับการเรียงตำแหน่งส่วนหลักไม่ถูกต้อง มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.43 เท่ากัน

ตารางที่ 2 จำนวนครั้งและค่าร้อยละของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามไม่ครบถ้วน

ลักษณะของข้อผิดพลาดที่พบ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามไม่ครบถ้วน	32	100
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดบทชยานามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด	4	12.5
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดบทชยานามแสดงขอบเขต	5	15.63
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดบทชยานามแสดงจำนวน	7	21.88
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดคำนิยมนสรพนาม	4	12.5
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาด “ 的 ”	9	28.12
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดส่วนหลัก	3	9.37

จากตารางที่ 2 จำนวนครั้งของข้อผิดพลาดของการใช้บทชยานามที่มีคำไม่ครบถ้วนมีทั้งหมด 32 ครั้ง โดยข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดในประเภทนี้คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาด “**的**” มีจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 28.12 รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดบทชยานามแสดงจำนวน มีจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.88 รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดบทชยานามแสดงขอบเขต มีจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 15.63 รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดบทชยานามแสดงความเป็นเจ้าของสังกัด มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 12.5 รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดคำนิยมนสรพนาม มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.5 และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยานามที่ขาดส่วนหลัก มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 9.37

ตารางที่ 3 จำนวนครั้งและค่าร้อยละของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น

ลักษณะของข้อผิดพลาดที่พบ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น	25	100
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น	5	20
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงเวลาพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น	4	16
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงจำนวนพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น	5	20
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้นิยมสรรพนามในบทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น	3	12
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ “的” ในบทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น	4	16
ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ส่วนหลักในบทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น	4	16

จากตารางที่ 3 จำนวนครั้งของข้อผิดพลาดของการใช้บทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็นมีทั้งหมด 25 ครั้ง โดยข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุด在这一ประเภทนี้ คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงจำนวนพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น มีจำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20 รองลงมา คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามแสดงเวลาพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ “的” ในบทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็นและข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ส่วนหลักในบทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น มีจำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16 และข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้นิยมสรรพนามในบทขยายนามพุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น เป็นข้อผิดพลาดที่พบน้อยที่สุดในข้อผิดพลาดประเภทนี้ มีจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาข้อผิดพลาดการใช้บทขยายนามภาษาจีนของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง เป็นการศึกษาข้อผิดพลาด

ผลการใช้บทขยายนามภาษาจีน โดยใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงานเขียนเรียงความ จำนวน 63 ชิ้นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ผู้วิจัยสรุปผลวิจัย ดังนี้

1. ลักษณะข้อผิดพลาดที่พบสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามไม่ครบถ้วน ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็นและข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งของบทขยายนามที่มีส่วนขยายหลายข้อความไม่ถูกต้อง

2. ข้อผิดพลาดที่พบมีทั้งสิ้น จำนวน 92 ครั้ง โดยข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุดคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทขยายนามไม่ถูกต้อง มีจำนวน 35 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.04 รองลงมาคือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามไม่ครบถ้วน มีจำนวน 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 34.78 และข้อผิดพลาดที่พบน้อยที่สุด คือ ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทขยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น มีจำนวน 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.18

3. สาเหตุของการเกิดข้อผิดพลาดเหล่านี้เนื่องจากความซับซ้อนของตัวระบบภาษาเอง อิทธิพลของภาษาแม่ และความเข้าใจที่ไม่มากพอเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาจีนของนักศึกษา กล่าวคือ นักศึกษาไม่เข้าใจหลักในการเรียงลำดับคำในโครงสร้างนามวลีและการเรียงตำแหน่งของบทขยายนามที่มีหลายข้อความ ส่งผลให้นักศึกษาใช้บทขยายนามตามหลักการและตามความเคยชินจากภาษาไทย และใช้บทขยายนามภาษาจีนอย่างขาด ๆ เกิน ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อผิดพลาดของการใช้บทขยายนามที่มีการเรียงลำดับตำแหน่งไม่ถูกต้อง

จำนวนครั้งของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทขยายนามไม่ถูกต้อง มีจำนวนทั้งหมด 35 ครั้งสาเหตุของข้อผิดพลาดดังกล่าวเกิดจากการที่นักศึกษาไม่เข้าใจหลักในการเรียงลำดับคำในโครงสร้างนามวลีและการเรียงตำแหน่งของบทขยายนามที่มีหลายข้อความ ส่งผลให้นักศึกษาใช้บทขยายนามตามหลักการและตามความเคยชินจากภาษาไทย ซึ่งเป็นการได้รับอิทธิพลจากภาษาแม่ โดยลักษณะข้อผิดพลาดที่พบ สรุปได้ดังนี้

1.1 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทขยายนามแสดงจำนวนไม่ถูกต้อง

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่ศึกษานำบทขยายนามแสดงจำนวนไปวางหลังส่วนหลัก และนำไปวางหน้าบทขยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “弟弟 (两个)” “ (一个) 我的妹妹” (一个) 我的好朋友” เป็นต้น

1.2 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะไม่ถูกต้องเป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการนำบทขยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือ

สถานะไปวางไว้หน้าบทชยายนามแสดงจำนวน บทชยายนามแสดงขอบเขต และวางหลังส่วนหลัก ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “泰国 (很漂亮) 的一个旅游景点” “(最大) 在家里的人” “一个人 (很可爱)” เป็นต้น

1.3 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่ง “的” ในบทชยายนามไม่ถูกต้อง

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการนำ “的” ไปวางหน้าคำคุณศัพท์สองพยางค์ทำหน้าที่เป็นบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ กับบทชยายนามแสดงเวลา และนำไปวางหลังคำนามที่ทำหน้าที่เป็นบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “我 (的) 最好朋友” “我 (的) 小学泰语老师” 当汉语 (的) 老师” เป็นต้น

1.4 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งบทชยายนามแสดงขอบเขตไม่ถูกต้อง

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการนำบทชยายนามแสดงขอบเขตไปวางหน้าบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “(没有学过汉语) 我们班的人” “很有名的) 泰国的一个旅游地点” “(这些) 清迈的旅游地点” ซึ่งการเรียงตำแหน่งที่ถูกต้องคือ “บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+“的”+บทชยายนามแสดงจำนวน+บทชยายนามแสดงขอบเขต+“的”+ส่วนหลัก”

1.5 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการเรียงตำแหน่งส่วนหลักไม่ถูกต้อง

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการนำส่วนหลักไปวางหน้าระหว่างบทชยายนามแสดงจำนวนกับบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “一个 (弟弟) 很可爱” “三只 (小狗) 非常可爱” “一个 (理想) 相当汉语老师”

2. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามไม่ครบถ้วน

จำนวนครั้งของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามไม่ครบถ้วน มีจำนวนทั้งหมด 32 ครั้ง สาเหตุของข้อผิดพลาดดังกล่าวเกิดจากการที่นักศึกษาไม่เข้าใจโครงสร้างและไม่เข้าใจหลักการใช้บทชยายนาม เป็นข้อผิดพลาดที่พบเป็นอันดับสองจากข้อผิดพลาดที่พบทั้งหมด โดยสรุปลักษณะข้อผิดพลาดที่พบได้ดังนี้

2.1 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาด “的”

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการขาดคำว่า “的” ระหว่างบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะกับส่วนหลัก และระหว่างบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับบทชยายนามแสดงจำนวน ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “我们家里最重要 () 人” “一个非常努力 () 学生” “幼儿园 () 一名汉语老师”

2.2 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดบทชยายนามแสดงจำนวน

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดบทชยายนามแสดงจำนวน ระหว่างบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับส่วนหลักและขาดบทชยายนามแสดง

จำนวนระหว่างบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัดกับบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “我的 () 自行车” “清迈的 () 有名的旅游地点” “泰国有 () 有名的旅游地点”

2.3 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดบทชยายนามแสดงขอบเขต

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดบทชยายนามแสดงขอบเขต หน้าส่วนหลัก ขาดบทชยายนามแสดงขอบเขตระหว่างบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือ สังกัดกับส่วนหลัก และการขาดบทชยายนามแสดงขอบเขตระหว่างบทชยายนามแสดงเวลากับส่วน หลักตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “ () 生日礼物” “我 () 的理想” “小时候 () 的自行车”

2.4 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดบทชยายนามแสดงความเป็น เจ้าของหรือสังกัด

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของ หรือสังกัดหน้าบทชยายนามแสดงจำนวนและส่วนหลัก และขาดบทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของ หรือสังกัดหน้าบทชยายนามแสดงขอบเขตและส่วนหลัก ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “ () 两个姐 姐” “ () 那些经验” “ () 去旅游过的旅游地点”

2.5 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดนิยมนสรพนาม

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดนิยมนสรพนามหน้าบทชย ยนามแสดงจำนวนกับส่วนหลัก ที่ต้องแสดงความชี้เฉพาะหรือการเจาะจง ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “爷爷说的 () 一句话我会永远记得。” “我门家的 () 两只猫很可爱。” “我小 时候我学习汉语和英语·我觉得 () 两种语言都很重要。”

2.6 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดส่วนหลัก

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามที่ขาดส่วนหลักหลังบทชยายนามแสดง ความ เป็นเจ้าของหรือสังกัด และบทชยายนามแสดงคุณสมบัติ ลักษณะ หรือสถานะ ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “不听爷爷、奶奶、爸爸和妈妈 () 。” “看中国电影、看中国电视剧和听中 文歌来提高我的汉语 () 。” “她没有参加过学校的母亲节 () 。”

3. ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น

จำนวนครั้งของข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น มีจำนวนทั้งหมด 25 ครั้ง สาเหตุของข้อผิดพลาดดังกล่าวเกิดจากการที่นักศึกษาใช้ภาษาอย่างไม่ กระชับรัดกุม มีความเข้าใจความหมายของคำไม่มากพอและอิทธิพลจากภาษาไทย เป็นข้อผิดพลาด ที่พบน้อยที่สุดจากข้อผิดพลาดที่พบทั้งหมด โดยสรุปลักษณะข้อผิดพลาดที่พบได้ดังนี้

3.1 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด ฟุ่มเฟือยหรือเกินความจำเป็น

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่นักศึกษาใช้บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด
ผู้เพื่อหรือเกินความจำเป็นโดยการนำมาใช้ซ้ำในอนุประโยคหลัง ซึ่งได้มีการขยายหรืออธิบายแล้ว
ในอนุประโยคหน้า ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “我常常想念我爷爷，三年前（我）爷爷
就走了。” “我爸爸想让我哥哥当医生。（我）哥哥不是不想当歌手，但是他
了解（我）爸爸的想法，所以就选择了学医生。” “我特别喜欢清迈的风景，
（清迈）那里的风景很好看。”

3.2 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงจำนวนผู้เพื่อหรือเกิน
ความจำเป็น

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่นักศึกษาใช้บทชยายนามแสดงจำนวนผู้เพื่อ
หรือเกินความจำเป็น โดยการนำไปใช้กับบทชยายนามอื่น ๆ และส่วนหลัก ที่เป็นการกล่าวถึงโดย
ทั่ว ๆ ไปไม่ต้องมีบทชยายนามแสดงจำนวนมาขยาย ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “我想每个人都
喜欢（一个）可爱和听话的小孩子。” “对（一个）泰国人来说这件事有一点
难理解。” “这（些）三天我玩得非常开心。”

3.3 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้บทชยายนามแสดงเวลาผู้เพื่อหรือเกินความจำเป็น
เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่นักศึกษาใช้บทชยายนามแสดงเวลาอธิบายหรือ
ขยายบทชยายนามแสดงเวลาด้านหลังอย่างผู้เพื่อหรืออย่างไม่จำเป็น ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น
“我常常想念我爷爷，（过去的）三年前他就走了。” “那是（去年）2022年我
去中国旅游时候买的旗袍。” “我永远记得（小时候）我十岁时爷爷跟我说的
那句话，到今天我都还记得。”

3.4 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ “的” ในบทชยายนามผู้เพื่อหรือเกินความจำเป็น
เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่นักศึกษาใช้ “的” ระหว่างบทชยายนามแสดงจ
ำนวนกับส่วนหลักระหว่างคำนามทำหน้าที่บทชยายนามแสดงสถานะกับส่วนหลัก และระหว่าง
คำคุณศัพท์พยางค์เดียวทำหน้าที่บทชยายนามแสดงคุณสมบัติ หรือลักษณะกับส่วนหลัก ตัวอย่าง
ข้อผิดพลาด เช่น “我的同学都是好人，总共有二十一个（的）同学。” “我爸爸是
一位数学（的）老师，妈妈是一位泰语（的）老师。” “她是好（的）妹妹
也是我的好（的）朋友。”

3.5 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้ส่วนหลักในบทชยายนามผู้เพื่อหรือเกิน
ความจำเป็น

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่นักศึกษาใช้คำหรือส่วนขยายอธิบายหลังส่วนหลัก
อย่างไม่จำเป็น ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “我们去了Doi Sutep，（旅游地点）。” “这一本中
泰词典（书）” “她喜欢看恐怖片（电影）。”

3.6 ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการใช้นิยมนิพนธ์ในบทชยายนามฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น

เป็นข้อผิดพลาดที่เกิดจากการที่นักศึกษาใช้คำนิยมนิพนธ์ในบทชยายนามอย่างฟุ่มเพื่อยหรือเกินความจำเป็น ส่งผลประโยคดังกล่าวมีความแปลก ๆ ไม่ธรรมชาติ ตัวอย่างข้อผิดพลาด เช่น “我很开心我有(这)一个幸福的家庭。” “(这)泰国的旅游地点特别多·每个地方都很漂亮。” “以前我有(这)很多理想，现在我只有一个理想·那个就是”当老师”。”

จะเห็นว่าข้อผิดพลาดเกิดจากการที่นักศึกษานำส่วนหลักไปวางหน้าหรือระหว่างส่วนชยาย ซึ่งส่วนหลักในภาษาจีนต้องอยู่หลังส่วนชยายเสมอ (张宝林, 2006) นอกจากนี้มีการวางตำแหน่งบทชยายนามหลายข้อความชยายคำนามข้อความเดียว ที่มีการเรียงลำดับตำแหน่งจาก “(1) บทชยายนามแสดงความเป็นเจ้าของหรือสังกัด+ (2) บทชยายนามแสดงสถานที่/เวลา (สามารถวางอยู่หน้า 1 ได้) + (3) บทชยายนามแสดงจำนวน ด้านหลังตามด้วยบทชยายนามเชิงพรรณนา+ (4) วลีประธาน-กริยา กริยาหรือกริยาวลีบุพบทวลี+ (5) วลีบอกจำนวน ด้านหน้าเป็นบทชยายนามเชิงจำกัด+ (6) คุณศัพท์หรือคุณศัพท์วลี รวมถึงคำพรรณนาอื่น ๆ + (7) คำคุณศัพท์หรือคำพรรณนาที่ไม่ต้องใช้ (刘月华 และคณะ, 2001) ใช้ไม่ถูกต้อง

ซึ่งลักษณะข้อผิดพลาดเช่นนี้ สอดคล้องกับทฤษฎีภาษาระหว่างสองภาษาของเซลินเกอร์ (Selinker L.1977) คือ ในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้น ผู้เรียนจะสร้างระบบไวยากรณ์ ซึ่งมีลักษณะของการใช้กฎร่วมกันระหว่างสองภาษา คือ ระบบภาษาแม่และระบบภาษาซึ่งกำลังเรียนอยู่ เรียกภาษานี้ว่าภาษาระหว่างสอง ระบบภาษา มีลักษณะก้ำกึ่งกันระหว่างภาษาแม่กับภาษาที่สอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการเรียนการสอน ผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ประกอบการวางแผนหรือออกแบบการเรียนการสอนบทชยายนามภาษาจีนให้แก่นักศึกษา
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ควรมีการศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาจีนประเด็นอื่น ๆ ของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- นพวรรณ พันธุมธธา. (2554). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (2554). *วิจัยชั้นเรียน : หลักการและเทคนิคปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสหวิชาการพิมพ์ จำกัด.
- มาลินี บุญยรัตพันธุ์. (2559). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- หวง หยิงหลี่. (2553). การศึกษาเปรียบเทียบคำคุณศัพท์ภาษาจีนกับภาษาไทย. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 11(2), 81.
- อดุลย์ ไทรเล็กทิม. (2561). *งานวิจัยสำหรับครูภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). *ภาษาในสังคมไทย ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Corder, S. P. (1974). **Error analysis**. In Allen and Corder (eds.).
- Selinker, L. (1977). *“Interlanguage” In Error Analysis*. Singapore: Singapore off Printing Ltd.
- 刘月华等著. (2001). **使用现代汉语语法**. 北京:商务印书馆.
- 裴晓睿. (2001). **泰语语法新编**. 北京:北京大学出版社.
- 王建勤. (2014). **第二语言习得研究**. 北京:商务印书馆.
- 张宝林. (2006). **汉语教学参考语法**. 北京:北京大学出版社.
- 钟泰德. (2013). **汉泰语数量定语对比研究**. 硕士研究生学位论文, 广西民族大学. 南宁 : 广西民族大学.

การสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป Intention of Main Characters and Minor Characters in Aesop's Fables Book

เยียนถึง หลิว¹ ซัลมาน ดาราฉาย^{2*}

Yanting Liu¹ Salman Darachai^{2*}

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสมัยใหม่
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

¹Graduate student in master of arts, Program in Thai language to modern communication,
Faculty of liberal arts, Kasem Bundit University

²สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสมัยใหม่ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

²Department of Thai language to modern communication, Faculty of liberal arts,
Kasem Bundit University

*Corresponding author email : salman.dar@kbu.ac.th

วันที่รับ: 10 พฤษภาคม 2566

วันที่แก้ไข: 1 พฤษภาคม 2567

วันที่ตอบรับ: 21 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การสื่อเจตนาของตัวละครเอกในหนังสือนิทานอีสปและ 2) การสื่อเจตนาของตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาที่แสดงการสื่อเจตนาจากบทสนทนาของตัวละครในหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” กรอบแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของการวิจัยประยุกต์จากแนวคิดเรื่อง “ชนิดของประโยคที่แบ่งตามเจตนา” และแนวคิดเรื่อง “การใช้ประโยคแสดงเจตนา” สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคืออัตราส่วนร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏว่า การสื่อเจตนาของตัวละครเอกในหนังสือนิทานอีสปจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 68.15) การบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.11) และการถามให้ตอบ (ร้อยละ 12.74) ส่วนการสื่อเจตนาของตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสปจำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 50.00) การถามให้ตอบ (ร้อยละ 30.51) และการบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.49) นอกจากนี้ งานวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบว่า ตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสปมักสื่อเจตนาประเภทการแจ้งให้ทราบที่เป็นการบอกเล่าการแจ้ง การคาดคะเน การเน้น การสรุป และการอธิบายเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ฟังรับทราบ

คำสำคัญ : การสื่อเจตนา / ตัวละครเอก / ตัวละครประกอบ / นิทานอีสป

Abstract

This research aimed to investigate two specific aspects of intention in Aesop's fables: (1) the intentions of the main characters, and (2) the intentions of the minor characters. Language data were collected from the dialogues of characters featured in the *101 Everlasting Aesop's Fables* book. The conceptual framework for this study was based on two key concepts: the "classification of intentional sentences" and the "usage of intentional sentences." Statistical analysis was conducted using percentages.

The findings revealed that the intentions of the main characters could be categorized into three types, ranked by frequency as follows: informing (68.15%), instructing or commanding (19.11%), and questioning (12.74%). Similarly, the intentions of the minor characters were also classified into three types, ordered by frequency: informing (50.00%), questioning (30.51%), and instructing or commanding (19.49%). Additionally, the results indicated that both the main and minor characters tended to express their intentions to inform by employing various strategies such as contradiction, conjecture, emphasis, conclusion, and explanation to their interlocutors.

Keywords : Intention / Main characters / Minor characters / Aesop's fables

บทนำ

เรื่องที่มีมนุษย์เล่าขานสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นในรูปแบบของนิทานมักเป็นเรื่องที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสม ให้แนวทางสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคม และให้คติสอนใจผู้ฟังเพื่อให้เห็นความแตกต่างระหว่าง “ธรรมะและอธรรม” “บุญและบาป” เป็นต้น กล่าวได้ว่า นิทานมีความสำคัญในแง่ที่เป็นเครื่องมือในการสร้างเสริมความรู้ ประสบการณ์ และจินตนาการด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน รวมทั้งช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว ให้ข้อคิดและคติเตือนใจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพของสังคมในหลาย ๆ ด้าน (วิเชียร เกษประทุม, 2542) นอกจากนี้ นิทานยังมีความสำคัญในแง่ที่ครูใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนในโรงเรียนซึ่งช่วยสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Wahyuni et al., 2023)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่า “นิทาน” ไว้ว่า เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) นิทานโดยทั่วไปมีองค์ประกอบ 5 ส่วน ได้แก่ 1) ตัวละคร(character) 2) ฉาก (setting) 3) โครงเรื่อง (plot) 4) ปัญหาและการแก้ปัญหา (problem and solution) และ 5) คติธรรม (moral lesson) (Estuaria, 2020) ทั้งนี้ นิทานที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงแพร่หลายมากที่สุดเรื่องหนึ่งของโลกคือนิทานอีสป ซึ่งเป็นเรื่องเล่าของชาวกรีกโบราณที่ชื่อ “อีสป” โดยเรื่องเล่าของเขามีความเป็นมาตามที่ รัตนา คชนาท (2559) กล่าวไว้ดังนี้

“นิทานที่อีสปเล่าได้รับการถ่ายทอดเรื่อยมาแบบปากต่อปากภายหลังได้มีผู้รวบรวมจัดบันทึกไว้เป็นภาษาละติน ค.ศ. 1400 นักบวชชื่อ แมกซิมุส ฟลานูเตส ได้แปลเป็นภาษาอังกฤษโดยให้ชื่อว่า “นิทานอีสป” (Aesop’s Fables) นับจากนั้นนิทานอีสปจึงถูกแปลเป็นภาษาต่าง ๆ ทั่วยุโรป ค.ศ. 1700 ลา ฟองแตน นักเล่านิทานชาวฝรั่งเศสผู้มีชื่อเสียงได้ดัดแปลงนิทานอีสปนำมาเล่าใหม่จนแพร่หลายไปทั่วโลก แม้เนื้อเรื่องจะถูกปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมแต่ละประเทศแต่คติและข้อคิดเดิมของอีสปก็ยังคงอยู่”

ความเป็นมาของนิทานอีสปดังกล่าวข้างต้นคัดลอกมาจากส่วนหนึ่งของประวัติของอีสปในหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” (รัตนา คชนาท, 2559) ซึ่งเป็นหนังสือที่มีความโดดเด่นโดยได้รับรางวัล 100 หนังสือดี เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ในปี พ.ศ. 2555 จัดโดยสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) และเป็นหนังสือที่ได้รับรางวัล 108 หนังสือดี เพื่อส่งเสริมการพัฒนาหน้าต่างแห่งโอกาสวัย 6-9 ปี ในปี พ.ศ. 2556 จัดโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2549 จนถึงการจัดพิมพ์ครั้งล่าสุดคือครั้งที่ 27 ในปี พ.ศ. 2559 ถือว่าเป็นหนังสือที่มีศิลปะในการเขียนที่ดี มีความไพเราะ อ่านแล้วสนุก สะเทือนอารมณ์ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เข้าใจชีวิตและสังคม เนื้อหา ท่วงทำนอง ภาพประกอบตอบสนองกลุ่มอายุผู้อ่าน ตัวละครมีความเชื่อมโยงกับผู้อ่าน ซึ่งจะทำให้เด็กและเยาวชนสามารถซึมซับข้อคิดในการใช้ชีวิตได้ง่าย และอ่านไม่เบื่อ (ผู้วิจัยนำเสนอย่อหน้านี้เพื่อแสดงความโดดเด่นและลักษณะพิเศษของหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้)

จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ในหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” มีลักษณะการใช้ภาษาที่น่าสนใจประการหนึ่ง ได้แก่ การใช้ประโยคเพื่อสื่อเจตนาของตัวละคร โดยเจตนาในที่นี้หมายถึง ความตั้งใจความจงใจความมุ่งหมาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2565) การศึกษาประโยคที่สื่อเจตนาสามารถกระทำได้โดยใช้แนวคิดต่าง ๆ อาทิ แนวคิดเรื่องชนิดของประโยคที่แบ่งตามเจตนา (ราตรี ชันวารขร และ อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2552) ที่แบ่งประโยคตามเจตนาไว้ 9 ประเภท ได้แก่ ประโยคบอกให้ทราบ ประโยคเสนอแนะ ประโยคสั่ง ประโยคห้าม ประโยคชักชวน ประโยค

คู่ ประโยคขอร้อง ประโยคคาดคะเน และประโยคถาม และแนวคิดเรื่องการใช้ประโยคแสดงเจตนา (นววรรณ พันธุมธธา, 2559) ที่แบ่งประโยคแสดงเจตนาออกเป็น 3 ประเภท คือประโยคแจ้งให้ทราบ ประโยคถามให้ตอบ และประโยคบอกให้ทำ การใช้ประโยคเพื่อสื่อเจตนาของตัวละครในนิทานอาจพิจารณาในแง่ของกลวิธีที่ผู้เขียนใช้สื่อเจตนาต่าง ๆ ของตัวละคร เช่น การถาม การขอร้อง การบอกให้ทราบ การชักชวน และการคาดคะเน ข้อความที่แสดงการสื่อเจตนาของตัวละครเอก (กบ นกกระทา ชายตัดไม้ และหมาป่า) และตัวละครประกอบ (นกอินทรี) ในหนังสือนิทานอีสปมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

(ก) กบ “โปรดส่งเจ้านายที่เก่งกว่านี้มาให้พวกเราด้วยเถิด” (รัตนา คชนาท, 2559)

(ข) นกกระทา “คงเป็นเพราะเราไม่ใช่พวกเดียวกับไก่ชน จึงถูกรังแกอยู่อย่างนี้” (รัตนา คชนาท, 2559)

(ค) ชายตัดไม้ “ขวานเล่มนี้ไม่ใช่ของข้าพเจ้าหรอก” (รัตนา คชนาท, 2559)

(ง) หมาป่า “ข้าไม่สบายนะ จึงต้องนอนพัก อีกไม่นานก็คงจะหายดี” (รัตนา คชนาท, 2559)

(จ) นกอินทรี “เจ้าจะบินได้ยังไง” (รัตนา คชนาท, 2559)

ตัวอย่าง (ก) แสดงให้เห็นการสื่อเจตนาประเภทการขอร้อง โดยมีตัวบ่งชี้คือคำกริยานำคำว่า “โปรด” และคำบอกมาลา คำว่า “เถิด” ตัวอย่าง (ข) แสดงให้เห็นการสื่อเจตนาประเภทการคาดคะเน โดยมีตัวบ่งชี้คือคำช่วยกริยา คำว่า “คง” ส่วนตัวอย่าง (ค) แสดงให้เห็นการสื่อเจตนาประเภทการแย้ง ตัวบ่งชี้ในตัวอย่างนี้คือคำบอกมาลา คำว่า “หรอก” สำหรับตัวอย่าง (ง) แสดงให้เห็นการสื่อเจตนาประเภทการอธิบาย ตัวบ่งชี้คือคำบอกมาลา คำว่า “นะ” และตัวอย่าง (จ) แสดงให้เห็นการสื่อเจตนาประเภทการถาม รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้คือคำที่มีความหมายแสดงการถาม คำว่า “ยังไง” สรุปได้ว่า รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้การสื่อเจตนาของตัวละครในตัวอย่างเหล่านี้ ได้แก่ คำกริยานำ คำบอกมาลา คำช่วยกริยา และคำที่มีความหมายแสดงการถาม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องการสื่อเจตนาของตัวละครเอก และตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสปพบว่า มีการศึกษาวิจัยที่เป็นผลงานร่วมสมัย เช่น งานวิจัยเรื่อง “วัจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติระหว่าง พ.ศ. 2510-2550” (อัจฉราพร ไครบุตร และ วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2559) งานวิจัยเรื่อง “กลวิธีการสื่อความหมายในบทโฆษณาที่อยู่อาศัยทางโทรทัศน์” (ศิริรัตน์ สิริเพ็ญ, 2560) งานวิจัยเรื่อง “หน่วยกรรมในประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ จากวรรณกรรมเรื่องเจ้าชายน้อย” (วิภาวิรัตนกุลและจอมขวัญสุพินันท์, 2561) และงานวิจัยเรื่อง “เจตนาในการสื่อสารที่สะท้อนผ่านถ้อยคำในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยที่มีลักษณะเหนือหน่วยเสียงด้านทำนองเสียงที่มีลักษณะทำนองเสียงขึ้น” (จอมขวัญ สุพินันท์, 2563) (ผลการวิจัยโดยสังเขปของวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้นแสดงไว้แล้วในหัวข้ออภิปรายผลการวิจัยโดยไม่ได้กล่าวซ้ำอีกในย่อหน้านี้เพื่อให้บทความมีจำนวนหน้าตามที่วารสารกำหนด ทั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอวรรณกรรม

ที่เกี่ยวข้องเหล่านี้เนื่องจากมีเนื้อหาที่สัมพันธ์กับการสื่อเจตนา การสื่อความหมาย และวัจนกรรม)

จากรายละเอียดเกี่ยวกับความสำคัญและความเป็นมาของนิทานอีสป รวมทั้งการสื่อเจตนาของตัวละครในนิทาน ผู้วิจัยมีคำถามในการวิจัยครั้งนี้ว่า การสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสปแบ่งเป็นกี่ประเภท แต่ละประเภทมีลักษณะอย่างไร และมีความถี่ในการปรากฏมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามดังกล่าวข้างต้น โดยมีวัตถุประสงค์ต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสื่อเจตนาของตัวละครเอกในหนังสือนิทานอีสป
2. เพื่อศึกษาการสื่อเจตนาของตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย ได้แก่ หนังสือนิทานอีสปที่มีการสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบ การสื่อเจตนาดังกล่าวปรากฏในบทสนทนาที่อยู่ในเครื่องหมายอัฒประกาศ ซึ่งเป็นเครื่องหมายวรรคตอนรูปดังนี้ “ ” ใช้สำหรับเขียนคร่อมคำหรือข้อความ เพื่อแสดงว่าคำหรือข้อความนั้นเป็นคำพูดการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive random sampling) (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2557) โดยคัดเลือกหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” (รัตนาคชนาท, 2559) ซึ่งมีคุณลักษณะโดดเด่น 3 ประการ ได้แก่ 1) ได้รับรางวัล 100 หนังสือดีเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี พ.ศ. 2555 จัดโดยสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) 2) ได้รับรางวัล 108 หนังสือดีเพื่อสร้างเสริมการพัฒนาหน้าต่างแห่งโอกาสวัย 6-9 ปี ประจำปี พ.ศ. 2556 จัดโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และ 3) เป็นหนังสือที่จัดพิมพ์เผยแพร่ในประเทศไทยต่อเนื่องกันหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดคือครั้งที่ 27 ในปี พ.ศ. 2559 ส่วนการจัดพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ.2549 หนังสือนิทานดังกล่าวมีนิทานจำนวนทั้งสิ้น 101 เรื่อง ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะนิทานที่มีบทสนทนาเท่านั้นซึ่งมีจำนวน 90 เรื่อง (ร้อยละ 89.10)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variable) ได้แก่ ตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป และมีตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง “การสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป” แนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของการวิจัย ได้แก่ แนวคิดเรื่อง “ชนิดของประโยคที่แบ่งตามเจตนา” (ราตรี อินวาช และ อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2552) และแนวคิดเรื่อง “การใช้ประโยคแสดงเจตนา” (นวรรณ พันธุเมธา, 2559) ส่วนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานร่วมสมัย เช่น งานวิจัยเรื่อง “หน่วยกรรมในประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ จากวรรณกรรมเรื่องเจ้าชายน้อย” (วิภาวี รัตนานุกูล และ จอมขวัญ สุทธินนท์, 2561) และงานวิจัยเรื่อง “เจตนาในการสื่อสารที่สะท้อนผ่านถ้อยคำในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยที่มีลักษณะเหนือหน่วยเสียงด้านทำนองเสียงที่มีลักษณะทำนองเสียงขึ้น” (จอมขวัญ สุทธินนท์, 2563)

2. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive random sampling) (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2557) โดยคัดเลือกหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” (รัตนา คชนาท, 2559) เนื่องจากหนังสือนิทานเล่มนี้มีคุณลักษณะโดดเด่นตามที่กล่าวถึงแล้วในหัวข้อขอบเขตการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังรายละเอียดในหัวข้อต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” ดำเนินการเก็บข้อมูลภาษาที่แสดงให้เห็นการสื่อเจตนาจากบทสนทนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบ ซึ่งปรากฏในเครื่องหมายอัฒภาค “ ” โดยบทสนทนาที่อยู่ในเครื่องหมาย “ ” ให้นับเป็น 1 ข้อความ เช่น “โปรดส่งเจ้านายที่เก่งกว่านี้มาให้พวกเราด้วยเถิด” (รัตนา คชนาท, 2559) และ “พวกเจ้านายจะหยุดพักแล้วมาร้องเพลงกับข้าดีกว่านะ” (รัตนา คชนาท, 2559) ทั้งนี้ นิทานในหนังสือ “101 อมตะนิทานอีสป” มีจำนวนทั้งสิ้น 101 เรื่อง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนิทานเฉพาะเรื่องที่มีบทสนทนาเท่านั้น ซึ่งมีจำนวน 90 เรื่อง (ร้อยละ 89.10) ส่วนเรื่องที่ไม่มีบทสนทนามีจำนวน 11 เรื่อง (ร้อยละ 10.89) รวมบทสนทนาที่เก็บรวบรวมได้จำนวนทั้งสิ้น 177 ข้อความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลภาษาที่แสดงการสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสปโดยมีกรอบแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของการศึกษา ได้แก่ แนวคิดเรื่อง “ชนิดของประโยคที่แบ่งตามเจตนา” (ราตรี อินวาช และ อนันต์ เหล่าเลิศวรกุล, 2552) ที่จำแนกประโยคตามเจตนาของผู้พูดในการสื่อสารได้ 9 ประเภท ได้แก่ 1) ประโยคบอกให้ทราบ 2) ประโยคเสนอ

แนะ 3) ประโยคสั่ง 4) ประโยคห้าม 5) ประโยคชักชวน 6) ประโยคขู่ 7) ประโยคขอร้อง 8) ประโยค
คาดคะเน และ 9) ประโยคถาม และแนวคิดเรื่อง “การใช้ประโยคแสดงเจตนา” (นววรรณ พันธุมธา,
2559) ซึ่งกล่าวถึงประโยคที่แสดงเจตนาของผู้พูดไว้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) ประโยคแจ้งให้ทราบ
2) ประโยคถามให้ตอบ และ 3) ประโยคบอกให้ทำ

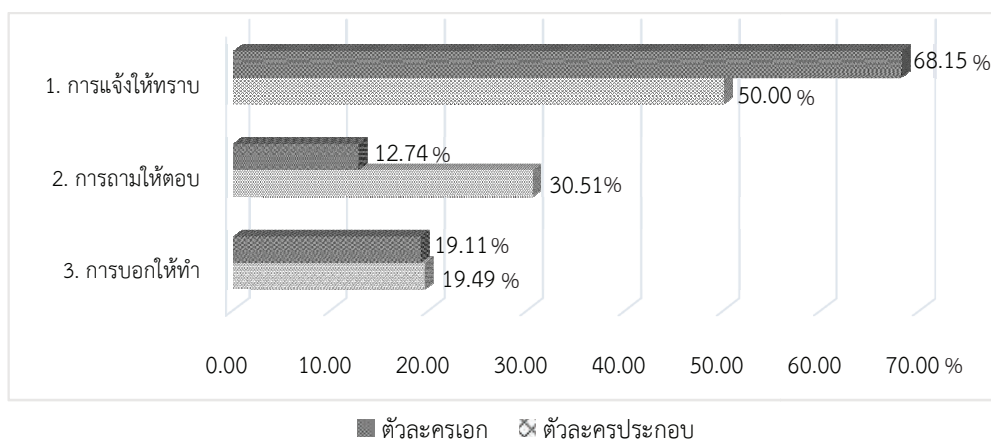
2. ผู้วิจัยนับความถี่ของการสื่อเจตนาประเภทต่าง ๆ ได้แก่ การแจ้งให้ทราบ การถามให้ตอบ
และการบอกให้ทำ เพื่อคำนวณค่าร้อยละของการสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบ
ในหนังสือนิทานอีสป ทั้งนี้ ตัวละครเอก (Main character) เป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญที่สุด
ในการดำเนินเรื่องและเป็นศูนย์กลางของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง ส่วนตัวละครประกอบ
(Minor character) เป็นตัวละครที่มีบทบาทรองลงไปจากตัวละครเอกโดยทั่วไป ตัวละครประกอบ
จะสร้างเสริมความโดดเด่นให้ตัวละครเอกและทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวละครเอกดำเนินไปสู่
จุดสิ้นสุดของเรื่อง เช่น นิทานอีสปเรื่อง “ราชสีห์กับหนู” มีตัวละครเอกคือ “ราชสีห์” และตัวละคร
ประกอบคือ “หนู” ส่วนนิทานอีสปเรื่อง “เต่ากับนกอินทรี” มีตัวละครเอกคือ “เต่า” และตัวละคร
ประกอบคือ “นกอินทรี”

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลภาษาพบว่า การสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบ
ในหนังสือนิทานอีสปสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจาก
มากไปน้อย ได้แก่ การแจ้งให้ทราบ การถามให้ตอบและการบอกให้ทำ ดังข้อมูลในตารางและภาพ
ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป

การสื่อเจตนา	ตัวละครเอก		ตัวละครประกอบ		รวม	
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
1. การแจ้งให้ทราบ	107	68.15	59	50.00	166	60.37
1.1 การบอกเล่า	66	42.04	35	29.66	101	36.73
1.1.1 การบอกเล่าที่มี เนื้อความปฏิเสธ	50	31.85	29	24.58	79	28.73
1.1.2 การบอกเล่าที่มี เนื้อความรับรอง	16	10.19	6	5.08	22	8.00
1.2 การคาดคะเน	14	8.92	10	8.47	24	8.73
1.3 การแย้ง	14	8.92	9	7.63	23	8.36
1.4 การเน้น	6	3.82	4	3.39	10	3.64
1.5 การสรุป	4	2.55	1	0.85	5	1.82
1.6 การอธิบาย	3	1.91	-	-	3	1.09
2. การถามให้ตอบ	20	12.74	36	30.51	56	20.37
2.1 การถามเนื้อความ	14	8.92	21	17.80	35	12.73
2.2 การถามให้ตอบรับ หรือปฏิเสธ	6	3.82	15	12.71	21	7.64
3.การบอกให้ทำ	30	19.11	23	19.49	53	19.26
3.1 การขอร้อง	14	8.92	9	7.63	23	8.36
3.2 การสั่ง	9	5.73	9	7.63	18	6.55
3.3 การเสนอแนะ	4	2.55	2	1.69	6	2.18
3.4 การขู่	2	1.27	2	1.69	4	1.45
3.5 การห้าม	1	0.64	1	0.85	2	0.72
รวม	157	100.00	118	100.00	275	100.00

แผนภูมิที่ 1 ร้อยละของการสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นภาพรวมว่า การสื่อเจตนาที่ปรากฏใช้มากที่สุดในหนังสือนิทานอีสป คือการแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 60.36) รองลงมาคือการถามให้ตอบ (ร้อยละ 20.36) และการบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.26) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าร้อยละของการสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในภาพที่ 1 พบว่าตัวละครเอกสื่อเจตนาประเภทการแจ้งให้ทราบมากที่สุด (ร้อยละ 68.15) สอดคล้องกับตัวละครประกอบที่สื่อเจตนาประเภทการแจ้งให้ทราบมากที่สุด (ร้อยละ 50.00) เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ตัวละครเอกสื่อเจตนาประเภทการบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.11) และการถามให้ตอบ (ร้อยละ 12.74) มากเป็นอันดับที่สองและอันดับที่สาม ตามลำดับ ในทางกลับกันตัวละครประกอบสื่อเจตนาประเภทการถามให้ตอบ (ร้อยละ 30.51) และการบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.49) มากเป็นอันดับที่สองและอันดับที่สาม ตามลำดับการสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสปมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสื่อเจตนาของตัวละครเอกในหนังสือนิทานอีสป

การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการสื่อเจตนาของตัวละครเอกสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 68.15) การบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.11) และการถามให้ตอบ (ร้อยละ 12.74) การแจ้งให้ทราบหมายถึง การบอกกล่าว แนะนำ หรือชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ฟังรับรู้ การแจ้งให้ทราบของตัวละครเอกแบ่งเป็น 6 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การบอกเล่า (ร้อยละ 36.73) การคาดคะเน (ร้อยละ 8.73) การแย้ง (ร้อยละ 8.36) การเน้น (ร้อยละ 3.64) การสรุป (ร้อยละ 1.82) และการอธิบาย (ร้อยละ 1.09) ส่วนการบอกให้ทำ หมายถึง การกล่าวข้อความเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูดการบอกให้ทำของตัวละครเอกแบ่งเป็น 5 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่การขอร้อง (ร้อยละ 46.67) การสั่ง (ร้อยละ 30.00) การเสนอแนะ (ร้อยละ 13.33) การขู่ (ร้อยละ 6.67) และการห้าม (ร้อยละ 3.33) สำหรับการถามให้ตอบ หมายถึง การกล่าววาทะเพื่อให้ได้คำตอบจากผู้ฟัง การถามให้ตอบของตัวละครเอกแบ่งเป็น 2 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การถามเนื้อความ (ร้อยละ 70.00) และการถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ (ร้อยละ 30.00) การสื่อเจตนาของตัวละครเอกมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

- (1) นกเหยี่ยว: “ข้าไม่เคยทำร้ายท่านเลย” (รัตนา คชนาท, 2559: 101)
- (2) กวาง: “ข้าแก่งก้านนี้ต่างหากที่จะพาให้รอดชีวิต” (รัตนา คชนาท, 2559: 34)
- (3) หม่าจิ้งจอก: “รีบดึงข้าขึ้นไปก่อนเถอะ” (รัตนา คชนาท, 2559: 17)
- (4) แม่ปู: “เดินให้ตรงทางสี่ จะได้หากินเร็ว ๆ” (รัตนา คชนาท, 2559: 55)
- (5) ราชสีห์: “เจ้ารู้วิธีแบ่งเนื้อได้อย่างไร” (รัตนา คชนาท, 2559: 49)

ตัวอย่างที่ (1) แสดงให้เห็นการแจ้งให้ทราบของนกเหยี่ยวซึ่งเป็นตัวละครเอก รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้ของการแจ้งให้ทราบ ได้แก่ คำปฏิเสธ คำว่า “ไม่” ซึ่งปรากฏหน้าคำบ่งเวลา คำว่า “เคย” การแจ้งให้ทราบในตัวอย่างนี้เป็นการบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ

ตัวอย่างที่ (2) แสดงให้เห็นว่า กวางเป็นตัวละครเอกที่สื่อเจตนาประเภทการแจ้งให้ทราบ รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้คือคำบอกมาลา คำว่า “ต่างหาก” ที่ปรากฏต่อจากคำชี้เฉพาะ คำว่า “นี่” การแจ้งให้ทราบในตัวอย่างนี้จัดอยู่ในประเภทการแย้ง

ตัวอย่างที่ (3) แสดงให้เห็นว่า ตัวละครเอกคือหมาจิ้งจอกสื่อเจตนาประเภทการบอกให้ทำ รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “เถอะ” ที่ปรากฏหลังคำบอกลำดับ คำว่า “ก่อน” การบอกให้ทำในตัวอย่างนี้จัดอยู่ในประเภทการขอร้อง

ตัวอย่างที่ (4) เป็นการสื่อเจตนาประเภทการบอกให้ทำของตัวละครเอกคือแม่ปู รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้คือคำบอกมาลา คำว่า “สิ” ที่ปรากฏหลังคำนามสามัญ คำว่า “ทาง” การบอกให้ทำในที่นี้จัดอยู่ในประเภทการสั่ง

ตัวอย่างที่ (5) แสดงให้เห็นว่า ราชสีห์สื่อเจตนาประเภทการถามให้ตอบในลักษณะของการถามเนื้อความ ตัวบ่งชี้ในตัวอย่างนี้ ได้แก่ คำแสดงการถาม คำว่า “ยังไง” ที่ปรากฏหลังคำกริยาแสดงอาการ คำว่า “ได้”

2. การสื่อเจตนาของตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป

การสื่อเจตนาของตัวละครประกอบสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อยคือ การแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 50.00) การถามให้ตอบ (ร้อยละ 30.51) และการบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.49) การแจ้งให้ทราบหมายถึงการบอกกล่าว แนะนำ หรือชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ผู้ฟังรับรู้ การแจ้งให้ทราบของตัวละครประกอบแบ่งเป็น 5 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การบอกเล่า (ร้อยละ 59.32) การคาดคะเน (ร้อยละ 16.95) การแย้ง (ร้อยละ 15.25) การเน้น (ร้อยละ 6.78) และการสรุป (ร้อยละ 1.69) ส่วนการสื่อเจตนาประเภทการถามให้ตอบ หมายถึง การกล่าววาจาเพื่อให้ได้คำตอบจากผู้ฟัง การถามให้ตอบของตัวละครประกอบแบ่งเป็น 2 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การถามเนื้อความ (ร้อยละ 58.33) และการถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ (ร้อยละ 41.67) นอกจากนี้การสื่อเจตนาประเภทการบอกให้ทำ หมายถึง การกล่าวข้อความเพื่อให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด การบอกให้ทำของตัวละครประกอบจำแนกได้ 5 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย คือ การขอร้อง (ร้อยละ 39.13) การสั่ง (ร้อยละ 39.13) การเสนอแนะ (ร้อยละ 8.70) การห้าม (ร้อยละ 8.70) และการขู่ (ร้อยละ 4.34) การสื่อเจตนาของตัวละครประกอบมีตัวอย่างดังต่อไปนี้

(6) เม่น: “ข้าจะไล่เหลือบพวกนี้ให้แน่” (รัตนา คชนาท, 2559)

(7) คนเลี้ยงแกะ: “เจ้านกตัวนี้คงคิดว่าตัวเองเป็นนกอินทรีละสิ” (รัตนา คชนาท, 2559)

(8) แม่ฮ่องอ่าง: “ตัวใหญ่เท่านี้ใหม่?” (รัตนา คชนาท, 2559)

(9) เทวดา: “จงทนอยู่กับนายที่พวกเจ้าอยากได้ต่อไป” (รัตนา คชนาท, 2559)

(10) แพะ: “ถ้าเจ้าเข้ามาข้าชีวิตเจ้าต้องแตกแน่!” (รัตนา คชนาท, 2559)

ตัวอย่างที่ (6) แสดงให้เห็นตัวละครประกอบคือเม่นที่สื่อเจตนาประเภทการแจ้งให้ทราบ รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้ในตัวอย่างนี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “นะ” ที่ปรากฏหลังคำกริยาแสดงอาการคำว่า “ให้” การแจ้งให้ทราบดังกล่าวข้างต้นจัดเป็นการบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรอง

ตัวอย่างที่ (7) คือการแจ้งให้ทราบของคนเลี้ยงแกะซึ่งเป็นตัวละครประกอบ ตัวอย่างนี้มีรูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้ ได้แก่คำบอกความเห็น คำว่า “คง” และคำบอกมาลา คำว่า “ละสิ” ซึ่งปรากฏในโครงสร้างภาษา “คง...ละสิ” ในข้อความว่า “เจ้านกตัวนี้คงคิดว่าตัวเองเป็นนกอินทรีละสิ” การแจ้งให้ทราบดังกล่าวจัดอยู่ในประเภทการคาดคะเน

ตัวอย่างที่ (8) แสดงให้เห็นว่า แม่ฮ่องอ่างซึ่งเป็นตัวละครประกอบสื่อเจตนาประเภทการถามให้ตอบ รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้ได้แก่ คำบอกการถาม คำว่า “ใหม่” ที่ปรากฏหลังคำชี้เฉพาะคำว่า “นี้” การถามให้ตอบในตัวอย่างนี้เป็นการถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ

ตัวอย่างที่ (9) เป็นการสื่อเจตนาของตัวละครประกอบคือเทวดา การสื่อเจตนาในตัวอย่างนี้จัดเป็นการสั่งโดยมีตัวบ่งชี้ได้แก่ คำบอกการสั่ง คำว่า “จง” ซึ่งปรากฏหน้าคำกริยาแสดงอาการ คำว่า “ทนอยู่”

ตัวอย่างที่ (10) แสดงให้เห็นการบอกให้ทำของแพะซึ่งเป็นตัวละครประกอบ รูปภาษาที่เป็นตัวบ่งชี้ในตัวอย่างนี้คือคำเชื่อมบอกเหตุที่เป็นเงื่อนไข คำว่า “ถ้า” ซึ่งปรากฏหน้าคำบอกบุรุษที่ 2 คำว่า “เจ้า” การบอกให้ทำในที่นี้จัดอยู่ในประเภทการขู่

สรุปผลการวิจัย

1. การสื่อเจตนาของตัวละครเอกในหนังสือนิทานอีสป

การสื่อเจตนาของตัวละครเอกจำแนกเป็น 3 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 68.15) การบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.11) และการถามให้ตอบ (ร้อยละ 12.74) ดังนี้

1.1 การแจ้งให้ทราบจำแนกเป็น 6 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การบอกเล่า (ร้อยละ 42.04) การคาดคะเน (ร้อยละ 8.92) การแจ้ง

(ร้อยละ 8.92) การเน้น (ร้อยละ 3.82) การสรุป (ร้อยละ 2.55) และการอธิบาย (ร้อยละ 1.91) การบอกเล่าแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ การบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ (ร้อยละ 31.85) และการบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรอง (ร้อยละ 10.19) การบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธมีรูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำปฏิเสธ คำว่า “ไม่” ส่วนการบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรองมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “ละ” “นะ” การคาดคะเนมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกความเห็น คำว่า “คง” “อาจ” การแย้งมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “หรอก” “ต่างหาก” “ต่างหากละ” การเน้นมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “แหละ” การสรุปมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “นะสิ” และการอธิบายมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “นะ”

1.2 การบอกให้ทำ จำแนกเป็น 5 ประเภทเรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การขอร้อง (ร้อยละ 8.92) การสั่ง (ร้อยละ 5.73) การเสนอแนะ (ร้อยละ 2.55) การขู่ (ร้อยละ 1.27) และการห้าม (ร้อยละ 0.64) การขอร้องมีรูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “เถอะ” และถ้อยคำที่มีความหมายแสดงการขอร้อง ได้แก่ “ช่วยด้วย” “ช่วย...สิ” “ช่วย...ที” “ช่วย...เถอะ” “โปรด...ด้วยเถิด” “โปรด...ด้วยเถอะ” “ขอ...หน่อยสิ” “ขอ...นะ” การสั่งมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “สิ” และคำบอกความเห็น คำว่า “ต้อง” การเสนอแนะมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกความเห็น คำว่า “ควร” และคำกริยาแสดงอาการ คำว่า “ลอง” รวมทั้งคำกริยาแสดงอาการคำว่า “ลอง” ที่ปรากฏร่วมกับคำบอกมาลา คำว่า “สิ” ในโครงสร้างภาษา “ลอง...สิ” การขู่มีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำเชื่อมบอกเหตุที่เป็นเงื่อนไข คำว่า “ถ้า” และการห้ามมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำบอกการห้าม คำว่า “อย่า”

1.3 การถามให้ตอบ จำแนกเป็น 2 ประเภทเรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การถามเนื้อความ (ร้อยละ 8.92) และการถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ (ร้อยละ 3.82) การถามเนื้อความมีรูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้ ได้แก่ ถ้อยคำที่มีความหมายแสดงการถาม ได้แก่ “ทำไม...ละ” “อะไร...ละ” “ยังไง” “ไหนนะ” “อะไร” “ใคร” “ทำไม” “เมื่อไหร่” และการถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำแสดงการถาม คำว่า “อะ” “หรือ” “หรือไง” “รู๊เง” “รู๊เงเล่า”

2. การสื่อเจตนาของตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสป

การสื่อเจตนาของตัวละครประกอบสามารถจำแนกเป็น 3 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 50.00) การถามให้ตอบ (ร้อยละ 30.51) และการบอกให้ทำ (ร้อยละ 19.49) ดังนี้

2.1 การแจ้งให้ทราบจำแนกเป็น 5 ประเภท เรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การบอกเล่า (ร้อยละ 29.66) การคาดคะเน (ร้อยละ 8.47) การแย้ง

(ร้อยละ 7.63) การเน้น (ร้อยละ 3.39) และการสรุป (ร้อยละ 0.85) การบอกเล่าแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่การบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ (ร้อยละ 24.58) และการบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรอง (ร้อยละ 5.08) การบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธมีรูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้ได้แก่คำปฏิเสธ คำว่า “ไม่” และการบอกเล่าที่มีเนื้อความรับรองมีตัวบ่งชี้ได้แก่คำบอกมาลา คำว่า “ละ” “นะ” ส่วนการคาดคะเนมีตัวบ่งชี้ได้แก่คำบอกความเห็น คำว่า “คง” “อาจ”การแย้งมีตัวบ่งชี้ได้แก่คำบอกมาลา คำว่า “หรอก” “ต่างหาก” “ต่างหากละ” การเน้นมีตัวบ่งชี้ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “แหละ” และการสรุปมีตัวบ่งชี้ได้แก่ คำบอกมาลา คำว่า “นะสิ”

2.2 การถามให้ตอบจำแนกเป็น2ประเภทเรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อยได้แก่การถามเนื้อความ (ร้อยละ 17.80) และการถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธ (ร้อยละ 12.71) การถามเนื้อความมีตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำแสดงการถาม คำว่า “ยังไง” “อะไร” “ทำไม” “ไหน” “ไหน” “ใคร” และถ้อยคำที่มีความหมายแสดงการถาม ได้แก่ “ทำไม...ละ” “ยังไงละ” “อะไร...นะ” “ทำไมนะ” “ยังไง...ละ” “ใคร...ละ” “ไหน...ละ” ส่วนการถามให้ตอบรับหรือปฏิเสธมีตัวบ่งชี้ ได้แก่คำแสดงการถาม คำว่า “ไหม” “หรือ” “ใช่ไหมละ” “รี” “หรือไง” “ไหมละ” “รียัง”

2.3 การบอกให้ทำจำแนกเป็น5ประเภทเรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อยได้แก่การขอร้อง (ร้อยละ 7.63) การสั่ง (ร้อยละ 7.63) การเสนอแนะ (ร้อยละ 1.69) การห้าม (ร้อยละ 1.69) และการขู่ (ร้อยละ 0.85) การขอร้องมีรูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้ ได้แก่คำบอกมาลา คำว่า “เถอะ” และถ้อยคำที่มีความหมายแสดงการขอร้อง ได้แก่ “ช่วย...เถอะนะ” “ช่วย...หน่อยสิ” “ช่วย” “โปรด...ด้วยเถิด” “โปรด...เถอะนะ” “โปรด...หน่อย” “เถอะนะ” การสั่งมีตัวบ่งชี้ ได้แก่คำบอกมาลา คำว่า “สิ” “นะ” และคำบอกความเห็น คำว่า “ต้อง” “จง” การเสนอแนะมีตัวบ่งชี้ได้แก่คำบอกความเห็น คำว่า “ควร” และคำกริยาแสดงอาการ คำว่า “ลอง” ที่ปรากฏร่วมกับคำบอกมาลา คำว่า “ซิ” ในโครงสร้างภาษา “ลอง...ซิ”การห้ามมีตัวบ่งชี้ ได้แก่คำบอกการห้าม คำว่า “อย่า” และคำบอกการห้ามที่ปรากฏร่วมกับคำบอกมาลา คำว่า “นะ” ในโครงสร้างภาษา “อย่า...นะ”ส่วนการขู่มีตัวบ่งชี้ ได้แก่คำเชื่อมบอกเหตุที่เป็นเงื่อนไข คำว่า “ถ้า”

อภิปรายผลการวิจัย

การสื่อเจตนาที่ปรากฏใช้มากที่สุดในหนังสือนิทานอีสปคือ การแจ้งให้ทราบประเภทการบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ สอดคล้องกันทั้งตัวละครเอกและตัวละครประกอบ กล่าวได้ว่า ตัวละครทั้ง 2 ประเภทในหนังสือนิทานอีสปเน้นการแจ้งให้ทราบเพื่อบอกเล่า หรือชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ให้ตัวละครอีกฝ่ายรับทราบ โดยเนื้อความของการบอกเล่ามักมีความหมายปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ

ข้อความที่กำลังกล่าวถึง การสื่อเจตนาของตัวละครซึ่งเน้นการบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธจึงเป็นเอกลักษณ์ประการหนึ่งของตัวละครในหนังสือนิทานอีสป เช่น นกเหยี่ยวที่เป็นตัวละครเอกกล่าวว่า “ข้าไม่เคยทำร้ายท่านเลย” (รัตนาคชนาถ, 2559) และพงหนามที่เป็นตัวละครประกอบกล่าวว่า “เจ้าไม่ควรขอความช่วยเหลือจากข้าตั้งแต่แรกแล้ว” (รัตนาคชนาถ, 2559) ทั้งนี้ รูปภาพที่เป็นตัวบ่งชี้ของการบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ ได้แก่ คำปฏิเสธ คำว่า “ไม่” ซึ่งเป็นรูปภาพเพียงรูปเดียวที่ตัวละครทั้ง 2 ประเภทใช้ในการสื่อเจตนาบอกเล่าที่มีเนื้อความปฏิเสธ อย่างไรก็ตาม คำและกลุ่มคำบอกการปฏิเสธอื่น ๆ ในภาษาไทย เช่น “มิ” “ไม่สู้” “หาไม่ได้” ตามแนวคิดของนวรรณพันธุ์เมธา (2559) ไม่พบในผลการวิจัยครั้งนี้ กล่าวได้ว่า การใช้คำปฏิเสธ คำว่า “ไม่” ในหนังสือนิทานอีสปแทนที่จะใช้คำและกลุ่มคำบอกการปฏิเสธอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้น อาจมีความมุ่งหมายให้ผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เด็กและเยาวชนเข้าใจเจตนาต่าง ๆ ของตัวละครได้โดยง่าย

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า การแจ้งให้ทราบมีความถี่ในการปรากฏมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง “เจตนาในการสื่อสารที่สะท้อนผ่านถ้อยคำในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยที่มีลักษณะเหนือหน่วยเสียงด้านทำนองเสียงที่มีลักษณะทำนองเสียงขึ้น” (จอมขวัญ สุทธิพันธ์, 2563) ที่พบว่า ถ้อยคำในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยที่มีทำนองเสียงขึ้นแสดงเจตนาบอกให้ทราบมากที่สุดเช่นกัน เนื่องจากการบอกเล่าในภาษาไทยมักใช้คำลงท้ายที่มีทำนองเสียงขึ้น เช่น คำลงท้ายแสดงทัศนภาวะ คำว่า “ละ” “นะ” “จ้ะ” ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาการสื่อเจตนาของตัวละครเอกและตัวละครประกอบในหนังสือนิทานอีสปที่มีการใช้คำบอกมาลา คำว่า “นะ” ด้วยเช่นกัน เช่น หมาจิ้งจอกที่เป็นตัวละครเอกกล่าวว่า “ข้าว่าเจ้ามีหางมากเกินความจำเป็นนะ” (รัตนาคชนาถ, 2559) และเม่นที่เป็นตัวละครประกอบกล่าวว่า “ข้าจะไล่เลื้อบพวกนี้ให้นะ” (รัตนาคชนาถ, 2559) นอกจากนี้ ผลการศึกษาการสื่อเจตนาของตัวละครในหนังสือนิทานอีสปที่พบการแจ้งให้ทราบ 6 ประเภท ได้แก่ 1) การบอกเล่า 2) การคาดคะเน 3) การแย้ง 4) การเน้น 5) การสรุป และ 6) การอธิบาย ก็แสดงข้อค้นพบที่สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ การศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์ภาษาในแผ่นพับโฆษณาเครื่องสำอางปี พ.ศ. 2551” (เบญจวรรณศรีกุล และคณะ, 2555) ที่พบการใช้ประโยคแจ้งให้ทราบ 3 ประเภท ได้แก่ 1) ประโยคบอกเล่า 2) ประโยคอธิบาย และ 3) ประโยคชี้แนะ การศึกษาเรื่อง “การใช้วัจนกรรมอ้อมของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานตามสถานภาพทางสังคม” (ชุดชลเอดิษฐ์, 2557) ที่พบรูปภาพในการใช้วัจนกรรมอ้อมในประโยคบอกเล่าเพื่อแสดงความรู้สึกและไม่รู้สึก การศึกษาเรื่อง “วัจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติระหว่าง พ.ศ. 2510-2550” (อัจฉราพร ไกรบุตร และ วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2559) ที่พบวัจนกรรมประเภทการบอกเล่ามากที่สุด และการศึกษาเรื่อง “หน่วยกรรมในประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ จากวรรณกรรมเรื่องเจ้าชายน้อย” (วิภาวี รัตนานุกูล และ จอมขวัญสุทธิพันธ์, 2561) ที่พบหน่วยกรรมในประโยคบอกให้ทราบมากที่สุดเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการสื่อเจตนาของตัวละครในนิทานประเภทอื่น เช่น นิทานชาดก นิทานสุภาษิต และนิทานพื้นบ้าน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการสื่อเจตนาของตัวละครในวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทอื่น เช่น เรื่องสั้น นิยาย และนวนิยาย

เอกสารอ้างอิง

- จอมขวัญ สุทจินนท์. (2563). เจตนาในการสื่อสารที่สะท้อนผ่านถ้อยคำในสติกเกอร์ไลน์ภาษาไทยที่มีลักษณะเหนือหน่วยเสียงด้านทำนองเสียงที่มีลักษณะทำนองเสียงขึ้น. *วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร*. 3(1), 46-67.
- ชุดชล เอมดิษฐ์. (2557). การใช้วจนกรรมอ้อมของผู้พูดภาษาไทยมาตรฐานตามสถานภาพทางสังคม. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 14(2), 64-71.
- นวรรณ พันธุมธธา. (2559). *ไวยากรณ์ไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการคณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจวรรณ ศรีกุล, จินตนา พุทเมตตะ และอัทธา บุญทิพย์. (2555). วิเคราะห์ภาษาในแผ่นพับโฆษณาเครื่องสำอางปีพ.ศ. 2551. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 4(7), 42-56.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อ 30 มกราคม 2566. จาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- รัตนา คชนาท. (2559). *101 อมตะนิทานอีสป (พิมพ์ครั้งที่ 27)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้องเรียนจำกัด.
- ราตรี ธีนวารชร, และอนันต์ เหล่าเลิศวรกุล. (2552). ประโยค. ใน วิจิตร ภาณุพงศ์ และคณะ (บ.ก.), *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำวลี ประโยค และสัมพันธ์สาร*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทยกระทรวงศึกษาธิการ.
- วิเชียร เกษประทุม. (2542). *นิทานพื้นบ้าน (ฉบับปรับปรุงล่าสุด)*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- วิภาวี รัตนากุล, และจอมขวัญ สุทจินนท์. (2561). *หน่วยกรรมในประโยคที่แสดงเจตนาต่าง ๆ จากวรรณกรรมเรื่องเจ้าชายน้อย*. โครงการประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ 1 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: พลัฏปัญหาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน Wisdom power for sustainable development” ณ หอประชุมเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 409-418.

- ศิริโรรัตน์ ศิริเพ็ญ. (2560). *กลวิธีการสื่อความหมายในบทโฆษณาที่อยู่อาศัยทางโทรทัศน์*.
วารสารวจนะ. 5(1), 38-61.
- อัจฉราพร ไครบุตร,และวิไล ศักดิ์กิ่งคำ. (2559). วัจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติระหว่าง
พ.ศ. 2510-2550. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*. 2(2), 61-69.
- Estuaria, A. (2020). *Elements of a Fable*. สืบค้นเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2567. จาก
<https://www.slideshare.net/aprilestuaria/lesson-1-elements-of-a-fable>
- Wahyuni, H. I., Budiman, A., Abidin, R. &Yuliandari, E. T. (2023). Potential of fables
as learning resources for environmental education and Its relevance to
the Merdeka Belajar Curriculum. *Jurnal Pendidikan Indonesia Gemilang*.
3(1), 87-96.

**ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง**
**Tourism Potential and Guidelines for Tourism Development of
Palean Sub-district, Palean District, Trang Province**

กัลยาณี ยุทธการ¹ ชลิต ฉะบับพิมาย² พีรวิชญ์ สิงขมาพะ^{3*}

Kanlayanee Yutthakarn¹ Chalit Chiabphimai² Peravich Singkhala^{3*}

¹สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

¹Program in Accounting, College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of
technology Srivijaya, Trang Campus

²สาขาวิชานวัตกรรมบริการ วิทยาลัยพัฒนามหานคร มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

²Program in Service Innovation, Institute of Metropolitan Development, Navamindradhiraj University

³เจ้าหน้าที่การตลาด งานการตลาดและลูกค้าสัมพันธ์ บริษัท ขนส่ง จำกัด

³Marketing Officer, Marketing and Customer Relationship, The Transport Company Limited

***Corresponding author email : peravich.sin@gmail.com**

วันที่รับ: 9 เมษายน 2566

วันที่แก้ไข: 16 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับ: 16 มกราคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และ (2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของ ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วยมีการบริหารจัดการด้านการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย มีการบริหารจัดการด้านการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยัง แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและมีการบริหารจัดการด้านข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน (2) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน

อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วย แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันแนวทางการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวอันน่าประทับใจที่มีคุณค่าเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มแนวทางส่งเสริมการตลาดเชิงรุกมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพและแนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : ศักยภาพการท่องเที่ยว / การพัฒนาการท่องเที่ยว / จังหวัดตรัง

Abstract

This qualitative study aimed to (1) explore the tourism potential of Palean Sub-district, Palean District, Trang Province, and (2) provide guidelines for developing Palean Sub-district as a tourism destination in the post-COVID-19 context. Data were collected through in-depth interviews with stakeholders at tourist attractions within the sub-district, as well as focus group discussions with experts in tourism studies. The data were analyzed using content analysis.

The findings revealed two key outcomes: (1) The tourism potential of Palean Sub-district comprises three main aspects—accessibility management, tourism public relations management, and dress code policy management. (2) Guidelines for developing Palean Sub-district as a tourism destination in the post-COVID-19 period include strategies for enhancing Thai-style tourism potential, promoting value-based tourism, implementing quality-focused marketing, and improving effective tourist management.

Keywords : Tourism potential / Tourism development / Trang province

บทนำ

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ องค์ประกอบหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว ธุรกิจในการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ประชาชนในท้องถิ่นและองค์ประกอบที่สนับสนุน การท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวก ในการเข้าเมือง และการสนับสนุนจากองค์การภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งที่กล่าวมานี้มีส่วนช่วย ในการขับเคลื่อนให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างมีศักยภาพ (ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์, 2565) จากการทบทวนแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2566-2570) ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยงทุกรูปแบบและพร้อมที่จะเติบโตอย่าง ยั่งยืน ประกอบกับการสร้างความเข้มแข็งจากภายในมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนา การท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การยกระดับบุคลากรและ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เข้าใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับ บริบทของการท่องเที่ยววิถีใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฟื้นตัวจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคโควิด-19 ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น และภาคประชาชน (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยว แห่งชาติ, 2565) ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิด ความใส่ใจในสุขภาพ สุขภาวะและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงรูปแบบ การท่องเที่ยว โดยสนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้น ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้าง ทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการดำเนินการจัดการภายใต้ขีดความสามารถ ของระบบธรรมชาติในการทดแทนฟื้นฟูให้สามารถผลิตและให้บริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดไป โดยไม่ลดถอยหรือเสื่อมโทรมลง (ปริญญานาคปทุม และ สิทธิชัย สวัสดิ์แสน, 2565)

จังหวัดตรังมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เนื่องจากมีทรัพยากร ทางการท่องเที่ยว อาทิ ภูเขาที่ปกคลุมด้วยป่าไม้เขียวครึ้ม ถ้ำ และน้ำตก อีกทั้งความงดงามทาง วัฒนธรรม ประเพณีที่ยังคงเอกลักษณ์มาช้านาน (แสงสุรีย์ จิตติรัตนการ และ เสรี วงษ์มณฑา, 2564) อาจกล่าวได้ว่าจังหวัดตรังมีจุดเด่นในด้านแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางบกและ

ทางทะเลที่มีความสมบูรณ์ มีชนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ สามารถสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวได้ แต่ยังคงขาดการวางแผนเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวแบบบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วน (ดุสิตพร ฮกทา และคณะ, 2562) ทั้งนี้จากการศึกษาบริบทเชิงพื้นที่ของอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า การบริหารจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่ยังมีปัญหาการเชื่อมเส้นทางคมนาคมระหว่างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมสายหลักและระบบการสัญจรในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพดั้งเดิม รวมทั้งปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (ณัฐนิกรณ์ น้อยเสงี่ยม สาทิณี วัฒนกิจ และ ทัชชญา สังขะกุล, 2562) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยสาเหตุหนึ่ง คือ การขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวของผู้รับผิดชอบดูแลและบริหารแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ทำให้เกิดผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านความเสื่อมโทรมและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสม (กรมการท่องเที่ยว, 2558)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อศึกษา ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง นำไปสู่การเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 รวมทั้งตอบสนองต่อพันธกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียนจังหวัดตรัง ที่มีความต้องการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขและมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และพัฒนาประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน จังหวัดตรัง, 2564)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

ขอบเขตการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน จำนวน 2 คน ผู้บริหารและบุคลากรกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวน 2 คน หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการธุรกิจของฝากและของที่ระลึก จำนวน 2 คน และประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เช่น ราษฎรชาวบ้าน นักสื่อความหมายท้องถิ่น จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน

1.2 ผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวศึกษา (Tourism Studies) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกทางการท่องเที่ยว จำนวน 6 คน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคุณภาพควรมีจำนวนอยู่ในระหว่าง 6-8 คน (Denzin and Lincoln, 1994; Marshall et al., 2013) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สอดคล้องกับปัญหาและความมุ่งหมายในการวิจัยครั้งนี้ (สิน พันธุ์พินิจ, 2554)

2. ขอบเขตเชิงพื้นที่

2.1 แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ น้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกหนานสะตอ บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยเป็นพื้นที่ที่มีความต้องการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขและมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และพัฒนาประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน, 2564)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง และใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวศึกษา เพื่อรับรองแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรังโดยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างมีการวางแผนและกำหนดแนวคำถามหรือกรอบคำถามไว้พอประมาณซึ่งสามารถ

ปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ตอน โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรังในตอนต้นที่ 2 ตามมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2558) และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในตอนต้นที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง จำนวน 10 คน เนื่องจากการสัมภาษณ์ระดับลึกควรสัมภาษณ์ประมาณ 5-30 บุคคล (ประไพพิมพ์ สุวีลสินนทร์ และ ประสพชัย พสุนนท์, 2559) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	ตำแหน่ง/สังกัด
1. ภาครัฐ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว กล่าวคือ เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมในนโยบายและแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมหรือเป็นผู้นำทางการท่องเที่ยว	1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน 2) หัวหน้าอุทยานน้ำตกพ่าน 3) บุคลากรจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช 2 ท่าน
2. ผู้ประกอบการ ตัวแทนของผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กล่าวคือ เป็นผู้ประกอบการที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่พักแรม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว	1) เจ้าของธุรกิจที่พักแรมบ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ 2) เจ้าของธุรกิจบริการอาหารและเครื่องดื่ม
3. ชุมชน ชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลปะเหลียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กล่าวคือ เป็นภาคชุมชนที่มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้แก่ ประธานชุมชน ผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่น และสมาชิกในชุมชน	1) ผู้นำชุมชน 2) นักสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว 3) ผู้นำกิจกรรมชุมชน 4) สมาชิกในตำบลปะเหลียน

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม เพื่อรับรองแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง โดยนำข้อมูลจากเพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง มาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว

ที่มีประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวศึกษา จำนวน 6 คน เนื่องจากผู้เข้าร่วมในการสนทนาในแต่ละกลุ่มควรอยู่ระหว่าง 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนด (พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติ์ขจร, 2559) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม	ตำแหน่ง/สังกัด
ผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว	1) ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ อุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต 2) ผู้อำนวยการวิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 3) อาจารย์ประจำสาขาการท่องเที่ยว วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 4) อาจารย์ประจำสาขาการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ศิลปากร 5) อาจารย์ประจำคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์ 6) อาจารย์ประจำวิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาอาศัยการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่ออธิบายผลที่เกิดขึ้น วิเคราะห์โดยแยกแยะจัดข้อมูลเข้าหมวดหมู่ ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ และจุดเด่นหรือจุดที่สำคัญของข้อมูลส่วนการสังเคราะห์ ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูลจำนวนสองสิ่งขึ้นไปมาทำการตีความและแปลผล เพื่อให้ข้อมูลเกิดความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดและทฤษฎี การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงของข้อมูลตามแนวคิดของ Denzin (1978) คือ การใช้เทคนิคสามเส้าแบบวิธีการที่แตกต่างและการใช้เทคนิคสามเส้าของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นถูกต้องหรือไม่ โดยวิธีตรวจสอบข้อมูลนั้นได้ใช้การจดบันทึกการบันทึกเสียง การถ่ายภาพ และการถ่ายวิดีโอ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและตรงกัน และ 2) การตรวจสอบสามเส้าด้านเวลา (Time Triangulation) คือ การเปรียบเทียบการเก็บข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ได้ โดยนำเอาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์พร้อมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ปรับใช้มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2558) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

1.1.1 ด้านการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน พบว่า น้ำตกโดนตกและน้ำตกโดนเต๊ะ มีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบโดยเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาบรรทัด ส่วนวนอุทยานน้ำตกพ่านมีการจัดสรรพื้นที่ความรับผิดชอบโดยวนอุทยาน

1.1.2 ด้านการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวพบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ บ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอ และน้ำตกห่านาสะตอ มีการจัดการพื้นที่โดยการประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่วนวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการจัดทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

1.1.3 ด้านการให้ชุมชน สมาคม และชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม พบว่า บ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอ มีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1.1.4 ด้านการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่พบว่า น้ำตกโดนตกและน้ำตกโดนเต๊ะ มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น ห้องน้ำ เพียงแต่ยังขาดความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดการจัดการจัดสร้างของภาครัฐ ส่วนวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เพียงแต่ยังขาดความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดของกำลังทรัพยากรบุคคล

1.1.5 ด้านการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง พบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง แต่มีข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและกำลังคน ส่วนบ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอ และน้ำตกห่านาสะตอ มีการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

1.1.6 ด้านข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า น้ำตกโดนตก น้ำตกโดนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยจัดเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำ มีป้ายแสดงข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว ส่วนบ้านสวนน้ำตกห่านาสะตอและน้ำตกห่านาสะตอ มีข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวนั้น อาทิ ป้ายเตือนนักท่องเที่ยว

1.2 การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

1.2.1 ด้านการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย พบว่า น้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และน้ำตกหนานสะตอ มีเส้นทางที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและมีความแข็งแรงสามารถให้บริการและรองรับนักท่องเที่ยวได้

1.2.2 ด้านการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน พบว่า น้ำตกโตนตก เก็บจำนวนผู้เข้าใช้บริการจากการจำหน่ายบัตรเข้าสถานที่

1.2.3 ด้านการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสม ตามช่วงเวลาของวันหรือฤดูกาล พบว่า น้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนบ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และน้ำตกหนานสะตอ ไม่มีการกำหนดช่วงเวลา

1.2.4 ด้านการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก พบว่า น้ำตกโตนตกและน้ำตกโตนเต๊ะ มีบริการจัดพาหนะบริการนักท่องเที่ยว แต่นักท่องเที่ยวต้องมีการประสานก่อนการเดินทาง

1.2.5 ด้านการแสดงผลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก พบว่า น้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ และน้ำตกหนานสะตอ มีการแสดงผลข่าวสารด้วยการสืบค้นออนไลน์ และ Google Map เว็บไซต์ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

1.3.1 ด้านการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ ได้แก่ กาแฟ พืชชา ส่วนน้ำตกหนานสะตอ ได้แก่ อาหารท้องถิ่น

1.3.2 ด้านการจัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนตก มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่มีปัญหาความสะอาดและการดูแลรักษาให้พร้อมรับรองนักท่องเที่ยว มีแนวทางปรับปรุงสภาพที่มีความเสื่อมโทรมแต่ขาดงบประมาณ น้ำตกโตนเต๊ะและวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความสะอาดและการดูแลรักษา ปรับปรุงสภาพที่มีความเสื่อมโทรม ส่วนน้ำตกหนานสะตอ บ้านสวนน้ำตกหนานสะตอ มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติ

1.3.3 ด้านการจัดให้มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวน

น้ำตกหนานสะอาด และน้ำตกหนานสะอาด มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวโดยจัดเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำ มีป้ายแสดงข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

1.3.4 ด้านการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ พบว่า น้ำตกโตนตก เป็นพื้นที่ทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติจึงไม่ได้มีการพัฒนาสถาปัตยกรรมสำหรับคนทั้งมวลไว้รองรับ

1.3.5 ด้านการจัดการด้านที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน พบว่าน้ำตกโตนตก น้ำตกโตนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด และน้ำตกหนานสะอาด มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ม้านั่ง ศาลาพักผ่อน แต่ขาดความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่

1.3.6 ด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์สาธารณะที่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว พบว่าน้ำตกโตนตก มีห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวไม่มีไฟฟ้าแสงสว่าง ส่วนน้ำตกโตนเต๊ะ วนอุทยานน้ำตกพ่าน บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด และน้ำตกหนานสะอาด มีระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น สัญญาณโทรศัพท์อ่อนต่อการบริการนักท่องเที่ยว

1.3.7 ด้านการจัดการด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น พบว่าน้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด น้ำตกหนานสะอาด และวนอุทยานน้ำตกพ่าน เจ้าหน้าที่กรมฯ ได้รับการอบรมการปฐมพยาบาล

1.3.8 ด้านการจัดการขยะและการบำบัดของเสีย พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด น้ำตกหนานสะอาด และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยวและมีปริมาณขยะตามจุดต่าง ๆ

1.4 การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว

1.4.1 ด้านการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก และวนอุทยานน้ำตกพ่าน เจ้าหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ส่วนบ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด น้ำตกหนานสะอาด ผู้ประกอบการเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

1.4.2 ด้านการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ ขาดการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ และขาดการวางแผนการตลาดเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ ส่วนน้ำตกโตนตก จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์การตลาด Demand Site และบ้านสวนน้ำตกหนานสะอาด ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพจ Facebook

1.4.3 ด้านข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการอย่างชัดเจน พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีชุดเครื่องแบบของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ส่วนบ้านสวนน้ำตกหนานสะอาดผู้ให้บริการการแต่งกายสอดคล้องกับบริบทพื้นที่

1.5 การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

1.5.1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น พบว่า บ้านสวนน้ำตกหนานสะอาดใช้กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเหนี่ยวนำความร่วมมือของชุมชน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน เช่น คั่ว บด ชง ชิมกาแฟเมล็ดกาแฟท้องถิ่น (เชื่อมโยงสินค้าที่ระลึก)

1.5.2 ด้านการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและชุมชนในท้องถิ่น พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะและน้ำตกโตนตก มีกิจกรรม CSR เก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว

1.5.3 ด้านคำชี้แจงขอบเขตและข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว พบว่าวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีคำชี้แจงขอบเขตและข้อจำกัดการจัดกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวกิจกรรมพายเรือคายัค

1.6 การบริหารจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

1.6.1 ด้านการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก และวนอุทยานน้ำตกพ่าน เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ

1.6.2 ด้านกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะ น้ำตกโตนตก และวนอุทยานน้ำตกพ่าน มีกิจกรรมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว

1.6.3 ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโตนเต๊ะและน้ำตกโตนตก มีกิจกรรม CSR เก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ปรับใช้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (2566-2570) ในการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 25651) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพสูง

2.1.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการจัดโครงการบริการวิชาการ

เพื่อให้นักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้กับพื้นที่ในการเป็นนักสื่อความหมายและเป็นผู้นำการท่องเที่ยวในพื้นที่ และการจัดโครงการต่อยอดความรู้ให้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ม.) ในการปฐมพยาบาลให้กับนักท่องเที่ยวรวมถึงคนในพื้นที่ เพื่อสร้างความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่

2.1.2 แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ในการระดมสมองเพื่อหาแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานของความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและระเบียบ ข้อบังคับ ข้อจำกัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาในประเด็นดังกล่าวและการจัดสรรบุคลากรเพื่อดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

2.2 การยกระดับประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว

2.2.1 แนวทางการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวอันน่าประทับใจที่มีคุณค่าเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม

2.2.1.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงผจญภัย โดยมีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ควบคู่กับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงผจญภัยได้ เช่น การจัด Camping (การทำกิจกรรมในพื้นที่เปราะบาง ต้องอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ และการดูแลของหน่วยงานในพื้นที่) การจัดปฏิทินกิจกรรมให้มีการศึกษาพันธุ์ไม้ ดอกไม้ สัตว์ป่า นก ตามฤดูกาล นอกจากนี้ควรปรับเส้นทางการพายเรือหรือเส้นทางศึกษาธรรมชาติให้มีความเหมาะสมในด้านระยะทาง ราคา เวลา รวมถึงกิจกรรมที่น่าสนใจและควรสร้างจุดเช็คอินให้มีความสวยงามเหมาะแก่การถ่ายรูปของนักท่องเที่ยว โดยสามารถสร้างสรรค์ได้จากการปรับภูมิทัศน์ทางธรรมชาติให้โดดเด่น

2.2.1.2 การพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวสร้างสรรค์ระหว่างเจ้าบ้านกับนักท่องเที่ยว โดยเน้นการสร้างมูลค่าที่กระบวนการผลิตควบคู่ไปกับการสร้างเนื้อหาอันเป็นจุดขายในการเพิ่มมูลค่าของกาแฟ เช่น เมล็ดกาแฟในพื้นที่ที่มีความเป็นมาตรฐาน (ลูกสีแดงสดลูกต่อลูกเท่านั้น) เพื่อให้ได้รสชาติหอมหวานเมื่อเก็บมาแล้วใช้วิธีการตากหรือแช่น้ำ ส่วนการบดอาจสร้างตัวบดไม้คล้ายรางบดยาโบราณเพื่อให้เกิดความดึงดูดใจต่อกิจกรรมและนักท่องเที่ยวสามารถถ่ายภาพที่ประทับใจระหว่างดำเนินกิจกรรม อีกทั้งการนำเสนอความแตกต่างหรือจุดเด่นของรสชาติของเมล็ดที่มีความแตกต่างกันส่งผลต่อกลิ่นหรือรสชาติอย่างไร นับเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและหากสามารถสร้างมาตรฐานกาแฟให้สูงขึ้นได้ก็เป็นการเพิ่มมูลค่ากาแฟให้มีความพิเศษ อีกด้วยทำให้ได้ราคามากขึ้น นอกจากนี้ควรสร้างกิจกรรมเสริมโดยนำกากกาแฟเพื่อเป็นการลด (Reduce) ของเสียให้เกิดประโยชน์ เช่น ปุ๋ยกากกาแฟ สปากาแฟ ชัดผิว รวมถึงสอนการนำกากกาแฟไปทำเป็นแชมพูหรือนำไปดับกลิ่น โดยอาจสร้างการผลิตถุงผ้าใส่กากกาแฟที่มีความเฉพาะของท้องถิ่น เป็นต้น

สำหรับพืชชาควรสร้างเนื้อหาให้นักท่องเที่ยวรับรู้ถึงความพิถีพิถัน เช่น การอบด้วยเตาถ่าน เตาดิน (เป็นดินจากอะไร แป้งพืชชาเป็นแป้งเฉพาะอย่างไร) รวมถึงสรรพคุณผักกูดหรือสร้างการ DIY หน้าพืชชาด้วยตัวเอง เป็นต้น

2.2.2 แนวทางส่งเสริมการตลาดเชิงรุกมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2.2.2.1 การขยายกลุ่มตลาดที่เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มพนักงานองค์กร กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกีฬา รวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้หญิง เนื่องจากผู้หญิงมีความชื่นชอบกิจกรรมความสวยงามและอาหารการกิน อีกทั้งมีการใช้จ่ายกับผลิตภัณฑ์สูงกว่าผู้ชายด้วยการประยุกต์ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้กิจกรรมต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ผ่านการออกแบบเนื้อหาและเรื่องราวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ เพราะสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นสื่อที่สามารถใช้งานได้ง่ายและเข้าถึงนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม ได้แก่ Facebook, Tiktok, Instagram

2.3 การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.3.1 แนวทางการส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.1.1 การออกแบบนวัตกรรมให้สามารถบันทึกข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวและแจ้งข้อมูลแบบทันที (Real Time) เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบถึงความหนาแน่นและเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ยังมีปริมาณในการรองรับ ทั้งนี้ควรพิจารณาตามประเด็น ดังนี้

- 1) การสร้างตัวชี้ KPI สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ความยั่งยืน
 - การสำรวจประเภทยานพาหนะ
 - ขนาดกลุ่มนักท่องเที่ยว
 - จำนวนนักท่องเที่ยว
 - ปริมาณขยะ
 - สัดส่วนในการถือครองที่ดินของคนในพื้นที่ 70% อย่างน้อย
- 2) การประเมินปัญหาที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
 - ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและมลพิษ
 - ปัญหารุกล้ำพื้นที่สาธารณประโยชน์
 - ปัญหาโครงสร้างและการสร้างไม่เหมาะสมกับพื้นที่
 - ปัญหาเพศพาณิชย์
 - ปัญหาอาชญากรรม
 - ปัญหาความไม่เสมอภาคในการพัฒนาที่

2.3.1.2 การจัดการขยะเป็นศูนย์ (Zero Waste) สามารถจำแนกออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ การจัดการขยะระยะต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยการรณรงค์การนำวัสดุย่อยสลายยากมาเป็นส่วนในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยว การจัดการขยะระยะกลางทาง คือ การจัดกิจกรรมนันทนาการบริการอาสาสมัครควบคู่กับการท่องเที่ยว เช่น การพายเรือคายัคเก็บขยะ เป็นต้น และการจัดการขยะระยะปลายทาง คือ การนำขยะมาอัดก้อนเพื่อทำทางเดินเท้าและสิ่งก่อสร้างในพื้นที่นับเป็นการจัดการปัญหาขยะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปผลการวิจัย

1. ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง

1.1 การบริหารจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านการจัดสรรพื้นที่ ความรับผิดชอบของแหล่งท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ด้านการจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ด้านการให้ชุมชน สมาคม และชมรม มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม ด้านการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และด้านข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.2 การบริหารจัดการด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านการจัดเตรียมเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างปลอดภัย และด้านการแสดงข้อมูลข่าวสารในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว แต่มีการบริหารจัดการด้านการจัดเก็บข้อมูลหรือแสดงภาพรวมทั้งกำหนดบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถชมแหล่งท่องเที่ยวอย่างชัดเจน ด้านการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสม ตามช่วงเวลาของวันหรือฤดูกาล และด้านการจัดให้มีพาหนะไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.3 การบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มีการบริหารจัดการด้านการจัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับนักท่องเที่ยว ด้านการจัดให้มีระบบเตือนภัยหรือระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ด้านที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ด้านระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ด้านการจัดการขยะ ทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว แต่มีการบริหารจัดการด้านการบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มที่สะอาดและถูกสุขลักษณะในแหล่งท่องเที่ยว ด้านการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.4 การบริหารจัดการให้เกิดคุณภาพการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านข้อบังคับด้านการแต่งกายและบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ให้บริการอย่างชัดเจน ทุกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว แต่มีการบริหารจัดการด้านการจัดให้มีพนักงานบริการข้อมูลประชาสัมพันธ์

ที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.5 การจัดการกิจกรรมทางการท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการด้านการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้กับชุมชนในท้องถิ่น ด้านการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและชุมชนในท้องถิ่น และด้านคำชี้แจงขอบเขต และข้อจำกัดการจัดการกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว ในบางพื้นที่เท่านั้น

1.6 การบริหารจัดการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ มีการบริหารจัดการ ด้านการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ด้านกิจกรรมรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยว และ ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว ในบางพื้นที่เท่านั้น

2. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง จากการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ในวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อแรก ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทและข้อจำกัด ของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน

2.2 แนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.3 แนวทางการสร้างประสบการณ์ท่องเที่ยวอันน่าประทับใจที่มีคุณค่าเพื่อ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม

2.4 แนวทางส่งเสริมการตลาดเชิงรุกมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

2.5 แนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ศักยภาพการท่องเที่ยวของตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ด้านการจัด ภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ พบว่า น้ำตกโดนตกและน้ำตกโดนเต๊ะ มีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น ห้องน้ำ เพียงแต่ยังขาดความกลมกลืนกับทรัพยากร ทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดการก่อสร้างของภาครัฐ ส่วนวนอุทยานน้ำตก พานมีการจัดภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว เช่น เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ เพียงแต่ยังขาด ความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติของพื้นที่ เนื่องจากข้อจำกัดของกำลังทรัพยากร

บุคคล สอดคล้องกับฉันทนิมิต น้อยเสถียร สาทิณี วัฒนกิจ และ ทักษิญา สังขกุล (2562) ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการค้นหาศักยภาพด้วยการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรังระบุว่า ควรมีการบูรณาการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ครอบคลุมด้านกายภาพ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้จะเป็นการเพิ่มศักยภาพและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นการนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชนในอนาคตด้านการ พัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง พบว่า น้ำตกโดนตอก น้ำตกโดนเต๊ะ และวนอุทยานน้ำตกพ่านมีการพัฒนาหรือปรับปรุงบริเวณแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง แต่มี ข้อจำกัดเรื่องงบประมาณและกำลังคน ด้านการจัดให้มีห้องน้ำ/สุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะ สำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า น้ำตกโดนตอกมีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่มีปัญหาความสะอาดและการ ดูแลรักษา มีแนวทางปรับปรุงสภาพที่มีความเสื่อมโทรมแต่ขาดงบประมาณ น้ำตกโดนเต๊ะและ วนอุทยานน้ำตกพ่านมีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความสะอาดและการดูแลรักษา ปรับปรุง สภาพที่มีความเสื่อมโทรม ส่วนน้ำตกหอนาสะตอ บ้านสวนน้ำตกหอนาสะตอ มีการจัดห้องน้ำ/สุขา แต่ขาดเรื่องความกลมกลืนกับทรัพยากรทางธรรมชาติ สอดคล้องกับ แสงสุรีย์ ฐิติรัตนการ และเสรี วงษ์มณฑา (2564) ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัดตรัง ระบุว่า จังหวัดตรังมีจุดอ่อน คือ ขาดแคลนบุคลากรทางการท่องเที่ยวที่ช่วยสร้าง ความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ และเพื่อให้เกิดจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมควรจัดให้มีการส่งเสริมจากหน่วยงานรัฐบาลเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ยังคงไว้ซึ่งวิถีดั้งเดิม อนุรักษ์ ธรรมชาติควบคู่กันไปด้านการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า น้ำตกโดนเต๊ะ ขาดการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ เจนจิรา หวังหลี และคณะ (2563) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรัง ระบุว่า ควรสนับสนุนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรังในรูปแบบสื่อออนไลน์ ให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันนี้ผู้ใช้งานส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อออนไลน์ในการค้นหาข้อมูล เพื่อประโยชน์ ในการเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรัง

องค์ความรู้จากการวิจัย

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงความสอดคล้องและ ความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ของพื้นที่ดังกล่าวให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างหลากหลายและครอบคลุมทุกกลุ่ม เป้าหมายทางการตลาดการท่องเที่ยวผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจก่อให้เกิดการบอกต่อ ในทุกช่องทางซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างรายได้เพิ่มให้กับผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของจังหวัดตรังและของประเทศ ทั้งนี้แนวทางการพัฒนานี้ยังสามารถนำไปปรับใช้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีบริบทคล้ายกัน อาทิ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก เพื่อความยั่งยืนในทุกมิติในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง เป็นการนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่รวมทั้งสถานการณ์ปัจจุบัน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจให้กับพื้นที่ท่องเที่ยวตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลเชิงวิชาการในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวเพื่อสร้างเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรจัดทำการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบนวัตกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่น่าจดจำและประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว อาทิ นวัตกรรมการใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงเพื่อการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2558). *มาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2566 – 2570)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เจนจิรา หวังหลี่ ชาคริต โคจรนาธรรมาภรณ์ ยวนใจ และธนกฤต รัตนสิมานนท์. (2563: 92). การพัฒนาเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดตรัง. *วารสารเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี*, 1(1), 84-93.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2565). *การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและโรงแรมอย่างยั่งยืน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฐนิภรณ์ น้อยเสงี่ยม สาทินี วัฒนกิจ และพัชชญา สังฆะกุล. (2562). กระบวนการค้นหาศักยภาพด้วยการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวลุ่มน้ำปะเหลียน จังหวัดตรัง. *วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล*, 28(1), 50-64.
- ดุสิตพร ฮกทา เสรี วงษ์มณฑา ชุชนะ เตชคณา และณัฐพล ประดิษฐ์ผลเลิศ. (2562). ยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว จังหวัดตรัง, *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 32(1), 215-247.
- ปริญญานาคปทุม และสิทธิชัย สวัสดิ์แสน. (2565). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดนครนายกภายหลังสถานการณ์โควิด-19. *วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน*, 4(2), 38-55.
- ประไพพิมพ์ สุธีวสินนท และประสพชัย พสุนนท์. (2559). กลยุทธ์การเลือกตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ. *วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 29(2), 31-48.
- พิเชษฐ์ วงศ์เกียรติจิร. (2559). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัท จูน พับลิชชิ่ง จำกัด.
- แสงสุรีย์ จิตรัตนการ และเสรี วงษ์มณฑา. (2564). แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัดตรัง. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 26(3), 60-78.
- องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน. (2564). *วิสัยทัศน์และพันธกิจ*. เข้าถึงได้จาก: <http://palien.go.th/public/texteditor/data/index/menu/441>. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2564
- Denzin, N. (1978). *Sociological Methods: A Sourcebook*. NY: McGraw Hill.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (1994). Preface. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Marshall, B., Cardon, P., Poddar, A., and Fontenot, R. (2013). Does sample size matter in qualitative research? A review of qualitative interviews in IS research. *Journal of Computer Information Systems*, 54, 11-22. Doi:10.1080/08874417.2013.11645667.

การพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน The Development of a Health Promotion Program for The Elderly People Withan Emphasis on Community Participation

วาสิตี สายสุดใจ^{1*} สมภัสสร บัวรอด² นิตยา เรืองมาก¹ นิชาเรย์ เทียมเท่าเกิด⁴

Warsittee saisudjai^{1*} Somphatsorn Buarod² Nittaya Ruangmak¹ Nicharee Teamtackerd⁴

¹สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

¹Department of physical Education, Faculty of Education,

MubanChombueng Rajabhat University

²สาขาวิชาประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

²Department of Graduate Diploma in Teaching Profession, Faculty of Education,

MubanChombueng Rajabhat University

โรงเรียนวันครู 2503 (บ้านหนองบัว)

³Wankru 2503 (bannongbua) School

*Corresponding author email : warsittee.mcr@gmail.com

วันที่รับ: 8 กันยายน 2565

วันที่แก้ไข: 17 มกราคม 2567

วันที่ตอบรับ: 10 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี 2. พัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชน 3. ศึกษาความพึงพอใจต่อโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้โปรแกรม คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ได้รับการเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1. แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ 2. แบบประเมินคุณภาพโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ 3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1. ไม่มีรูปแบบของการสร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายที่ชัดเจน และผู้สูงอายุมีความต้องการการออกกำลังกายแบบใหม่ ๆ 2. โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ

ผู้สูงอายุที่ได้พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.65$, $S.D. = 0.53$) 3. ผู้สูงอายุพึงพอใจต่อโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.77$, $S.D. = 0.57$)

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ / สร้างเสริมสุขภาพ / การมีส่วนร่วมของชุมชน

Abstract

The objectives of this study were to (1) investigate the problems and needs related to health promotion for the elderly in Berk Phrai Sub-district, Chombueng District, Ratchaburi Province, (2) develop a health promotion program for the elderly that addresses their specific needs and incorporates community participation, and (3) evaluate the satisfaction of the elderly with the developed health promotion program. The participants in the pilot program were 40 elderly individuals, aged 60 and above, selected through purposive sampling. The research instruments included: (1) an interview to assess the problems and needs in health promotion, (2) an evaluation of the quality of the health promotion program, and (3) a satisfaction survey regarding the program. Data were analyzed using both qualitative content analysis and quantitative methods, including percentage, mean, and standard deviation.

The findings indicated that (1) there is no standardized exercise routine among the elderly, and they expressed the need for a new, structured exercise regimen, (2) the health promotion program developed with input from the elderly and community participation was rated at the highest level of quality ($M = 4.65$, $S.D. = 0.53$), and (3) the elderly participants reported a high level of satisfaction with the health promotion program ($M = 4.77$, $S.D. = 0.57$).

Keywords: Elderly / Health promotion / Community participation

บทนำ

ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aged Society) และมีแนวโน้มสถานการณ์ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งจำนวนและสัดส่วน ทำให้โครงสร้างประชากรของประเทศไทยกำลังเคลื่อนเข้าสู่ระยะที่เรียกว่า “ภาวะประชากรผู้สูงอายุ (Population aging)” ซึ่งคาดว่าประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในปี พ.ศ. 2564 และในอีก 20 ปี พ.ศ. 2578 ประชากรผู้สูงอายุจะมีถึงร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ประเทศไทยก็จะกลายเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society) (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2558) ผู้สูงอายุโดยกลุ่มประชากรผู้สูงอายุเหล่านี้ปัจจุบันมีแนวโน้มการมีสุขภาพร่างกายที่อ่อนแอลง เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วงที่เกษียณอายุ ไม่ได้ทำงาน จึงทำให้กิจกรรมทางกายลดลง การมีปฏิสัมพันธ์ การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นลดลง ทำให้มีผลกระทบต่อทางด้านสุขภาพ รวมถึงการที่ผู้สูงอายุอยู่คนเดียว หรืออยู่ลำพังกับคู่สมรสเพิ่มมากขึ้น มีผลต่อการให้การดูแลผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ประกอบกับวัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสรีระของร่างกาย การทำหน้าที่ของร่างกายลดลงทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคต่าง ๆ เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หรือไขมันในเลือดสูง มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มีภาวะการณึ่งพา ต้องการการดูแล อย่างต่อเนื่องและการดูแลระยะยาว ผู้สูงอายุจำนวนมากมีปัญหาข้อเข่าเสื่อม ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน หากผู้สูงอายุเหล่านี้มีสุขภาพไม่ดีก็จะส่งต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุทั้งทางด้านร่างกายและทางด้านจิตใจ (จิราพร ทองดี ดาราวรรณ รองเมือง, และ ฉันทนา นาคฉัตรีย์, 2555)

การก้าวสู่วัยสูงอายุจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญทั้งในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยที่เหมาะสมอันจะส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุนั้นจึงมุ่งเน้นการให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่แข็งแรงเพียงพอและมีความสามารถในการดูแลตนเองรวมทั้งการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเองโดยไม่เป็นภาระของบุคคลในครอบครัวหรือญาติพี่น้อง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564) จากสภาพการณ์โดยทั่วไปของผู้สูงอายุ ประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาความต้องการ การจัดสภาพแวดล้อม และการพัฒนาโปรแกรมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุในชุมชนเพื่อลดความรุนแรงจากโรคต่าง ๆ มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี (Active Healthy Aging) ให้กับผู้สูงอายุ

การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นกระบวนการในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือการดำเนินการใด ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ตามสิทธิและหน้าที่ของชุมชนที่มีเป้าหมายหลักในการตอบสนองความต้องการร่วมกันของบุคคล โดยให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี และทัศนคติของบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมมือ ร่วมดำเนินการ ติดตามประเมินผล และร่วม

รับผิดชอบหรือร่วมใช้ผลประโยชน์จากการดำเนินงานนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเน้นความเท่าเทียมของโอกาสและการรับรู้ของบุคคล อันจะนำมาสู่การวิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน การวางแผนในการพัฒนาหรือแก้ปัญหา การดำเนินการตามแผนและกระบวนการติดตามประเมินผลที่เป็นรูปธรรม (รัถยานิกิ รัชตะวรรณ และ คณะ, 2561)

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นไปตามหลักในการตอบสนองความต้องการร่วมกันชุมชน สอดคล้องกับวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี และทัศนคติของบุคคลในชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมมือ ร่วมดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผิดชอบ และร่วมใช้ผลประโยชน์จากการดำเนินงานผลจากการใช้โปรแกรมที่ชุมชนมีส่วนร่วมจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้สูงอายุและจะเป็นประโยชน์ให้กับหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุในชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้สูงอายุและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คนโดยการเลือกอย่างเจาะจง จากตัวแทนของผู้สูงอายุในชุมชน
2. ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและอาศัยอยู่ในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นการเลือกอย่างเจาะจง จำนวน 40 คน โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในการเดินทาง และจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในเบื้องต้นพบว่าพื้นที่ตำบลเบิกไพรไม่มีโปรแกรมการพัฒนาผู้สูงอายุที่หลากหลาย (สาธารณสุขอำเภोजอมบึง, สัมภาษณ์, 31 ตุลาคม 2562)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี

ขอบเขตด้านพื้นที่

ตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพของผู้สูงอายุ หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.2 ลงพื้นที่สัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

1.3 นำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมวิเคราะห์หาทางเลือกเพื่อใช้ในการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีขั้นตอนย่อยดังนี้

2.1 ร่างโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุโดยให้ชุมชนผู้สูงอายุเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการสร้างเสริมสุขภาพ วางแผนการสร้างเสริมสุขภาพ ออกแบบโปรแกรมการพัฒนาสุขภาพ และทิศทางประเมินผลความสำเร็จตามเป้าหมาย

2.2 เชิญผู้เชี่ยวชาญวิพากษ์รูปแบบโปรแกรมด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจริงโดยใช้แบบประเมินคุณภาพโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ พร้อมทั้งปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 ทดลองใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีการกำหนดตารางกิจกรรมร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภोजอมบึง และร่วมกันปฏิบัติตามโปรแกรม

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพจากผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยมีขั้นตอนย่อย ดังนี้

3.1 ศึกษาความสนใจในการออกกำลังกาย และการดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุข โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรู้สึกต่อการออกกำลังกาย และการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

3.2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่เหมาะสมในใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุร่วมกับผู้สูงอายุและสาธารณสุขอำเภอจอมบึง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุไปยังชุมชนอื่น ๆ

3.3 ประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุประกอบด้วยกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพที่แบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 เนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ (ด้านการออกกำลังกาย) ส่วนที่ 2 รูปแบบและวิธีการออกกำลังกาย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ มีลักษณะเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นปัญหาในการออกกำลังกายของผู้สูงอายุและความสนใจในการออกกำลังกายและสภาพการดำรงชีวิตอย่างเป็นปกติสุข จำนวน 5 ข้อ

2. แบบประเมินคุณภาพโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 15 ข้อ

3. แบบประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี และนำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และวิเคราะห์หาทางเลือกเพื่อใช้ในการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

2. ผู้เชี่ยวชาญประเมินร่างโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ และวิพากษ์รูปแบบโปรแกรมด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางการปฏิบัติจริงโดยใช้แบบประเมินคุณภาพโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

3. ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผลการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุและประเมินความพึงพอใจการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพจากผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
2. การประเมินคุณภาพโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ และการประเมินความพึงพอใจการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป สภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

1.1 ประชากรชุมชนตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 5,788 คน แยกเป็นชาย จำนวน 2,884 คน และหญิง จำนวน 2,904 คน (ข้อมูลสถิติประชากรและบ้าน, 2562) ประกอบด้วยหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน

1.2 ผลการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุและผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุซึ่งผู้ให้ข้อมูลทั้ง 10 คน มีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ (ด้านการออกกำลังกาย) คือ ไม่มีรูปแบบของการสร้างเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายที่ชัดเจนไม่มีผู้นำ ผู้ให้คำแนะนำ ผู้ให้คำปรึกษาในการออกกำลังกาย และต้องการการออกกำลังกายแบบใหม่ ๆ

ตอนที่ 2 โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชน

ส่วนที่ 1 เนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ (ด้านการออกกำลังกาย)

- 1.1 ประโยชน์ของการออกกำลังกาย
- 1.2 หลักของการออกกำลังกาย
- 1.3 ขั้นตอนในการออกกำลังกาย

ส่วนที่ 2 รูปแบบและวิธีการออกกำลังกาย

- 2.1 การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ
- 2.2 รูปแบบที่ 1 การออกกำลังกายด้วยยางยืด
- 2.3 รูปแบบที่ 2 การออกกำลังกายด้วยตาราง 9 ช่อง
- 2.4 รูปแบบที่ 3 การออกกำลังกายด้วยไม้พลอง
- 2.5 รูปแบบที่ 4 การออกกำลังกายด้วยแรงต้าน
- 2.6 รูปแบบที่ 5 การออกกำลังกายด้วยท่าเต้นแอโรบิกพื้นฐาน
- 2.7 การสร้างเสริมสุขภาพเพิ่มเติม..ตามคำที่ว่า “ไม่ลืม ไม่ลืม ไม่ซึมเศร้า”

ตารางที่ 1 คุณภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ (ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน)

ประเด็น	M	S.D.	แปลผล
1. ความถูกต้องของหลักการออกกำลังกาย	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความถูกต้องของขั้นตอนการออกกำลังกาย	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ความทันสมัยของการออกกำลังกาย	4.60	0.40	มากที่สุด
4. ความหลากหลายของการออกกำลังกาย	4.80	0.27	มากที่สุด
5. เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	4.80	0.27	มากที่สุด
6. ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ในการอธิบาย	4.20	0.53	มาก
7. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.60	0.40	มากที่สุด
8. ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอ	4.40	0.40	มาก
9. มีความน่าสนใจและดึงดูดให้ออกกำลังกาย	3.80	0.27	มาก
10. ภาพประกอบในเอกสารมีความสอดคล้องและสื่อความหมายได้ดี	4.60	0.40	มากที่สุด
11. ภาพประกอบในเอกสารสามารถมองเห็นได้ชัดเจนทำตามได้ง่าย	4.40	0.40	มาก
12. ความสมบูรณ์ของโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ	4.80	0.27	มากที่สุด
13. เป็นไปความต้องการและความสนใจของชุมชน	5.00	0.00	มากที่สุด
14. โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสามารถพัฒนาสุขภาพกลุ่มเป้าหมายได้	4.80	0.27	มากที่สุด
15. มีความเหมาะสมสามารถนำไปเผยแพร่ได้	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.65	0.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 เป็นการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในเรื่องของการออกแบบโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุที่ได้พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชนมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.65$, $S.D. = 0.53$)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพจากผู้สูงอายุในตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี

โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่ได้สร้างขึ้นเป็นไปตามความต้องการและความสนใจของชุมชน มีความสมบูรณ์เรื่องความถูกต้องตามหลักการออกกำลังกาย ขั้นตอนของการออกกำลังกาย มีรูปแบบการออกกำลังกายที่หลากหลาย มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้พัฒนาสุขภาพได้ ซึ่งจะเห็นได้จากผลการประเมินความพึงพอใจจากการนำไปใช้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจการใช้โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ (ผู้สูงอายุ 40 คน)

ประเด็น	M	S.D.	แปลผล
1. ท่านชอบโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ	4.87	0.35	มากที่สุด
2. ท่านมีความสุขขณะที่ใช้โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ	4.87	0.35	มากที่สุด
3. โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพมีผลดีต่อการพัฒนาสุขภาพ	4.57	0.50	มากที่สุด
4. ท่านได้รับความรู้จากโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ	4.63	0.49	มากที่สุด
5. ท่านได้รับทราบแนวทางการออกกำลังกายแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับตนเอง	4.77	0.50	มากที่สุด
6. โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพมีประโยชน์ สามารถนำไปปรับใช้กับตนเองได้	4.80	0.55	มากที่สุด
7. โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพมีกิจกรรมที่หลากหลาย มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ	4.80	0.55	มากที่สุด
8. โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพมีความน่าสนใจและดึงดูดให้ออกกำลังกาย	4.63	0.49	มากที่สุด
9. เอกสารโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพมีความชัดเจน เข้าใจง่าย	4.63	0.49	มากที่สุด
10. ภาพประกอบในเอกสารโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสื่อความหมายได้ดี	4.57	0.50	มากที่สุด
11. ภาพประกอบในเอกสารโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสามารถมองเห็นได้ชัดเจนทำตามได้ง่าย	4.67	0.71	มากที่สุด
12. กิจกรรมในโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสอดคล้องกับความต้องการของท่าน	4.80	0.41	มากที่สุด
13. การใช้อุปกรณ์การออกกำลังกายในโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสามารถทำได้โดยง่าย	4.60	0.62	มากที่สุด
14. การดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้นตอนของโปรแกรมมีความเหมาะสม	4.53	0.51	มากที่สุด
15. การวางลำดับกิจกรรมของโปรแกรมมีความเหมาะสม	4.23	0.68	มาก
16. ท่านได้ประเมินสุขภาพของตนเองเป็นระยะจากการเข้าร่วมโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ	4.10	0.55	มาก
17. การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ตอบสนองความต้องการของท่านได้ดีมากยิ่งขึ้น	4.80	0.41	มากที่สุด
18. โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพตอบสนองกับสภาพจริงในการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ	4.67	0.48	มากที่สุด
19. หากมีโอกาสท่านจะแนะนำโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพให้กับเพื่อน ๆ	4.73	0.52	มากที่สุด
20. ภาพรวมในโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพ	4.77	0.57	มากที่สุด
รวม	4.65	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.77$, $S.D. 0.57$) สอดคล้องกับค่าเฉลี่ยรวมทุกข้อรายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.65$, $S.D. 0.55$)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ และการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรีจากการสัมภาษณ์คนในชุมชน จำนวน 10 คน สรุปได้ ดังนี้ คนในชุมชน ต้องการรูปแบบการออกกำลังกายแบบใหม่ ๆ รวมถึงการมีผู้นำ ผู้ให้คำแนะนำ ผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องการออกกำลังกาย รวมทั้งอยากให้ชุมชนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกกำลังกาย รวมถึงเปิดพื้นที่ของชุมชนให้คนในชุมชนได้ใช้ในการออกกำลังกาย

2. โปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยมีคุณภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีประเด็นคุณภาพ คือ โปรแกรมเป็นไปตามความต้องการและความสนใจของชุมชน มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์เรื่องความถูกต้องตามหลักการออกกำลังกาย ขั้นตอนของการออกกำลังกาย มีรูปแบบการออกกำลังกายที่หลากหลาย ทันสมัย มีความชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ สามารถนำไปใช้พัฒนาสุขภาพกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุ และสามารถนำไปเผยแพร่

3. การประเมินความพึงพอใจต่อโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ จากผลการประเมินผู้สูงอายุพึงพอใจต่อโปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรีในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งประเด็นของความพึงพอใจ คือ ผู้ใช้โปรแกรมชอบมีความสุขขณะที่ใช้โปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพกิจกรรมในโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสอดคล้องกับความต้องการของการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนตอบสนองความต้องการได้ดี มีกิจกรรมที่หลากหลายมีประโยชน์ สามารถนำไปปรับใช้กับตนเองได้ตามความเหมาะสมกับผู้สูงอายุ รวมถึงการได้รับทราบแนวทางการออกกำลังกายแบบใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถนำไปแนะนำให้กับเพื่อน ๆ ต่อได้

อภิปรายผลการวิจัย

โปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมของชุมชนซึ่งในการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ได้มีผู้สูงอายุ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุนี้เกิดขึ้นได้โดยการสอบถามถึงสภาพปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุโดยตรงซึ่งผลที่ได้เป็นความต้องการจากชุมชนจริง ๆ และหลังจากที่ได้ข้อมูลจากผู้สูงอายุ จึงนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมวิเคราะห์กับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาทางเลือกในการพัฒนาโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ และได้มีการทบทวนการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่ผ่านมา การกำหนดเป้าหมายของการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุที่ชัดเจนขึ้น การสนับสนุนผู้นำการออกกำลังกาย และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการออกกำลังกายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีความสอดคล้องกับรณยานภิศรัช ตะวรรณ และคณะ (2561) ได้กล่าวไว้ว่าการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน (2) การวางแผนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต (3) การกำหนดกิจกรรม (4) การดำเนินกิจกรรม และ (5) การประเมินผลกิจกรรม โดยให้ความสำคัญกับการใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเข้ามามีส่วนร่วม หน่วยงานภาครัฐคอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ หรืออำนวยความสะดวกเท่านั้น

เมื่อได้สร้างโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุจากการมีส่วนร่วมของชุมชนแล้วพบว่าผลการประเมินคุณภาพของโปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุจากผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากโปรแกรมดังกล่าว มีความเป็นไปตามความต้องการของชุมชน รวมถึงการสร้างโปรแกรมเป็นไปตามหลักการของการพัฒนาสุขภาพด้านการออกกำลังกาย และผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการสร้างเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ โดยมีภาพประกอบการอธิบายในทุกรูปแบบ ทำให้มีความชัดเจนและเข้าใจได้ง่าย

ผลของการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลเบิกไพร อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรีต่อความพึงพอใจของผู้สูงอายุ ผลการศึกษา พบว่า หลังการใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในโปรแกรมการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการศึกษานี้อภิปรายได้ดังนี้การที่ผู้สูงอายุมีความชอบ มีความสุขในขณะที่ออกกำลังกาย รวมถึงการได้รับประโยชน์ ความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ เนื่องจากโปรแกรมสร้างเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้น เกิดมาจากความต้องการของผู้สูงอายุและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งกิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้การฝึกปฏิบัติ และการติดตามผลส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ได้รับเพิ่มขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

ซึ่งมีความสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปัทมาวดี สิงหจารุ (2558) ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจต่อโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยลีลาของผู้สูงอายุมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยลีลาให้ความเห็นว่ารูปแบบกิจกรรมการออกกำลังกายด้วยลีลา ทำได้ง่าย สามารถนำไปปฏิบัติเองได้ รวมถึงการที่ปฏิบัติแล้วมีสุขภาพดีขึ้น มีความคล่องตัวมากขึ้น สามารถผ่อนคลายความตึงเครียดเป็นอย่างดี ทำให้มีความแจ่มใสร่าเริงและทำให้สุขภาพจิตดีขึ้น และสำหรับความพึงพอใจต่อโปรแกรมการออกกำลังกายที่ได้ศึกษานั้นยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร พริกนุช และ สิริธร สินจินดาวงศ์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจต่อโปรแกรมการออกกำลังกายของแอรอบิกยางยืด สำหรับผู้สูงอายุ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด การออกกำลังกายในแต่ละครั้งปฏิบัติตามขั้นตอนการออกกำลังกายการออกกำลังกายมีการจัดเรียงลำดับท่าทางที่มีความต่อเนื่องกันดี การยืดเหยียดกล้ามเนื้อหลังการออกกำลังกายทำได้ครบทุกส่วนของร่างกาย โปรแกรมการออกกำลังกายช่วยให้ร่างกายได้ออกกำลังกายอย่างเต็มที่ และโปรแกรมการออกกำลังกายมีความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องการนำรูปแบบการออกกำลังกายไปใช้ควรมีการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเลือกใช้รูปแบบการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสุขภาพ/ความสามารถของผู้สูงอายุแต่ละคน รวมทั้งความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการออกกำลังกายแม้ว่าจะมีกำหนดไว้ในขั้นตอนของโปรแกรมแล้วก็ตาม เช่น การอบอุ่นร่างกายก่อนและหลังจากการออกกำลังกายทุกครั้ง การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ
2. ก่อนการใช้โปรแกรมการออกกำลังกาย ผู้ใช้ควรศึกษาวิธีการออกกำลังกายแต่ละรูปแบบ/แต่ละท่าให้ละเอียดเพื่อจะได้ออกกำลังกายได้อย่างถูกต้องและไม่เกิดการบาดเจ็บ

เอกสารอ้างอิง

- กรฐณธัช ปัญญาใส จุฑามาศ กิตติศรี และพิชชานาถ เงินดี. (2560). *ประสิทธิผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนพื้นฐานความต้องการของผู้สูงอายุ*: The Public Health Journal of Burapha University : Vol.12 No. 2 July - December 2017.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). *การดูแลผู้สูงอายุ*. ค้นเมื่อ 21 มิถุนายน 2564, จาก<https://www.dop.go.th/th/know/15/741>.
- กรมอนามัย. (2560). *คู่มือส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและป้องกันภาวะสมองเสื่อมสำหรับเจ้าหน้าที่ “ไม่ล้ม ไม่ล้ม ไม่ล้ม เสร้า กินข้าวอร่อย”*. กรุงเทพฯ : บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.

- จิราพร ทองดี ดาราวรรณ รองเมือง และฉันทนา นาคฉัตรีย์. (2555). *ภาวะสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข ปีที่ 22 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2555.
- ปัทมาวดี สิงหารุ. (2558). *การออกกำลังกายด้วยลีลาของผู้สูงอายุ*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทสมส.) ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2558.
- รัถยานภิศ รัชตะวรรณ ธมลวรรณ แก้วกระจก วรรณรัตน์ จงเขต กิจปิยะพร พรหมแก้ว ดาไลมา สำแดงสาร และดลปภัฏ ทรงเลิศ. (2561). *กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพ*. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). *วาระปฏิรูปที่ 30 : การปฏิรูประบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัย*. https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/parcy/057.pdf.
- อัมพร พริกนุช และสิรินธร สิ้นจินดาวงศ์. (2564). *การพัฒนาโปรแกรมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุชุมชนหมู่บ้านเลิศอุบลเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2564.
- Keith, D.D. (1972). *Human Behavior of World – Man Relations and Organization Behavior*. New York: McGraw – Hill Book.
- Creighton, J.L. (2005). *A Guide Book for Involving Citizens in Community*. US: John Wiley & Sons.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษาคณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้
Development of Active learning on Industrial Psychology Subject for student
of Faculty of Industrial Technology in MubanChombueng Rajabhat University
by using The Inquiry Process (5Es)

อมรดา รงค์ทอง*

Amonrada Rongthong*

สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
Occupational Health and Safety Program, Faculty of Industrial Technology,
MubanChombueng Rajabhat University

*Corresponding author email : amonradaron@mcru.ac.th

วันที่รับ: 15 มกราคม 2567

วันที่แก้ไข: 26 กรกฎาคม 2567

วันที่ตอบรับ: 10 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม 2) เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลองที่มีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ จำนวน 10 แผนการเรียนรู้อย่างแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 2) นักศึกษามีความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ / จิตวิทยาอุตสาหกรรม / ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were: 1) to compare the learning outcomes before and after implementing active learning through Inquiry-Based Learning (5Es) in the Industrial Psychology subject for students of the Faculty of Industrial Technology at MubanChombueng Rajabhat University, and 2) to study student satisfaction after implementing active learning through Inquiry-Based Learning (5Es) in the Industrial Psychology subject. The sample group consisted of 17 students from the Faculty of Industrial Technology enrolled in the Industrial Psychology subject during the second semester of the academic year 2022 at Muban Chombueng Rajabhat University. The research instruments used included the lesson plan for Inquiry-Based Learning (5Es), pre-test and post-test results for learning outcomes, and satisfaction questionnaires. This research employed a quasi-experimental design. Data analysis involved means, standard deviations, and t-tests.

The results were as follows: 1) Students' learning outcomes in the Industrial Psychology subject improved significantly after implementing active learning through Inquiry-Based Learning (5Es), with a statistical significance level of 0.01. 2) Student satisfaction with the active learning approach using Inquiry-Based Learning (5Es) was reported to be at the highest level. These findings suggest that the Inquiry-Based Learning (5Es) model is an effective pedagogical strategy for improving learning outcomes and student engagement in Industrial Psychology.

Keywords : Inquiry-Based Learning (5Es) / Industrial Psychology / Learning Outcome

บทนำ

รายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และความเข้าใจ แนวคิดและความเป็นมาของจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ ทฤษฎี องค์การ การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน ทักษะและความพึงพอใจในการทำงาน มนุษย์สัมพันธ์ ในองค์การ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน เทคนิคการติดต่อสื่อสารในการทำงานภาวะการเป็น ผู้นำ วิธีการแก้ปัญหาของมนุษย์ในอุตสาหกรรมและองค์การเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ ทำงานในอนาคตได้ (หลักสูตรราชวอนามัยและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2561) ผลจากการเรียนการสอนในรายวิชานี้ที่ผ่านมาพบปัญหาสำคัญคือเนื้อหาในรายวิชาส่วนมาก เป็นแนวคิดและทฤษฎีที่มีเนื้อหามากและซับซ้อน มีลักษณะเป็นนามธรรม ทำให้รูปแบบการสอน ส่วนใหญ่ผู้สอนมักเป็นผู้บรรยายให้ความรู้แต่ละหัวข้อ โดยให้ผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้ฟังและทำความเข้าใจเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้ผู้เรียนไม่กระตือรือร้นในการเรียนและขาดปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทำให้มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ ซึ่งการจัดเรียนรู้ ในรูปแบบเดิมส่งผลให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจประเด็นหลักของเนื้อหา และขาดทักษะขาดวิเคราะห์ ขาดการเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจึงไม่สามารถนำทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ จริงได้และอาจส่งผลต่อเจตคติในเชิงลบต่อรายวิชาได้ (เบญจวรรณ จันทวงศ์ และคณะ, 2566) การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการมุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อฝึกการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์ การแก้ปัญหา และการมีจิตสำนึกที่ดี สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ (วาสนา กิรติจำริญ และ อิศรา พลนงค์, 2563) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้มนุษย์มีทักษะ ในการดำรงชีวิต ผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลและจัดการข้อมูลได้อย่างเป็น ระบบ (ภณทิรา กัณหาไชย และ จินตวิร์ คล้ายสังข์, 2563) รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้และมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติและสามารถช่วยพัฒนาการคิด ที่เป็นที่ยอมรับรูปแบบหนึ่งคือกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Bybee et al., 1990) อ้างถึงในณัฐนันท์ จุยกาวงค์ (2565) ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivism) ที่ให้ผู้เรียนสืบค้น สำรวจตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการ รับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย สามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเองและนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ ซึ่งการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Active Learning) ทำให้ผู้เรียนจะสามารถเก็บและจำสิ่งที่เรียนรู้ได้อย่างมีส่วนร่วม รวมถึงการมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อนร่วมชั้น และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น กระบวนการสืบเสาะหาความรู้จะส่งเสริม

ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (จันทร์เพ็ญ อัมพรวัฒนพงศ์, 2560) กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ประกอบด้วย 1. ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) 2. ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) 3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4. ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) และ 5. ขั้นประเมินผล (Evaluation) โดยผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการกำหนดประเด็นปัญหาที่จะศึกษาเพื่อนำไปสู่การสืบค้น รวบรวมข้อมูล ปฏิบัติ และวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ในห้องเรียน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2546) อ้างถึงในอนรรฆพร สุทธิสาร และ อัมพร วัจนะ (2564) นอกจากนี้การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และทำให้ผู้เรียนจดจำได้นานขึ้น ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทางที่สูงขึ้น (ชุตินา ธนาวัฒน์กร, 2563) สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุดา ทองทรัพย์ และ ทองปาน บุญกุศล (2562) ที่ทำการศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ในวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยามนุษย์ และความพึงพอใจของนิสิตพยาบาลที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (4.61, S.D. = 0.31) (สุดา ทองทรัพย์ และ ทองปาน บุญกุศล, 2562) และการศึกษาของยู ชู และ ธิรัตน์ สมานพันธ์ (2566) ที่ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนแนวปฏิบัติกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กเรื่องการศึกษา STEAM ในวัยเด็กของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยนานาชาติกว้างซี เป่ย์เซียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้และเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างก่อนและหลัง และเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ร้อยละ 75 ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยรวมในระดับมากที่สุด และค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.01 และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.01 (ยู ชู และ ธิรัตน์ สมานพันธ์, 2566)

จากการศึกษากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้มาใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม

2) เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจของนักศึกษาหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 17 คน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) (อนุดรา อินทสอน และ ดุจเดือน ไชยพิชิต, 2564)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

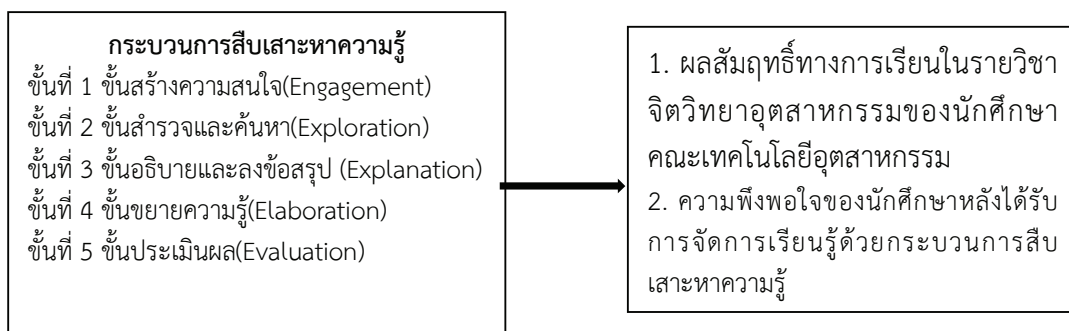
ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แผนจัดการเรียนรู้รายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ จำนวน 11 สัปดาห์ ประกอบด้วย

แผนการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องจิตวิทยาอุตสาหกรรมและทฤษฎีองค์การ	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 2 แนวคิดที่สำคัญของจิตวิทยา	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 3 พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 4 ทักษะ การรับรู้ และแรงจูงใจในการทำงาน	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 5 การเป็นผู้นำและการฝึกอบรม	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 6 มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 7 การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 8 การติดต่อสื่อสารในการทำงาน	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 9 การแก้ปัญหาในอุตสาหกรรมและองค์การ	เวลา 3 ชั่วโมง
แผนการเรียนรู้ที่ 10 การประยุกต์ใช้จิตวิทยาในงานอุตสาหกรรม	เวลา 6 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice) จำนวน 40 ข้อ ในประเด็นตามหัวข้อแผนการเรียนรู้

3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้โดยพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดค่าระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบทบาทของผู้สอน ด้านบทบาทของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล (ฟิรพงษ์ คงขำ และ คณะ, 2565)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้เสนอแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 10 แผนการเรียนรู้ ต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (วรรณภา บำรุงพันธ์ และ ยุพิน ยืนยง, 2564) และหากข้อใดได้ค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ หลังจากปรับปรุงแก้ไขแล้วพบว่าค่าคะแนนของแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้ง 10 แผนการเรียนรู้ มีค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00

2. ผู้วิจัยได้เสนอแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม มีลักษณะเป็นปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (จิตชนก สารราชภูร์ และ พงศ์ธน์ช แซ่จู้, 2564) ซึ่งแบบทดสอบนี้มีค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้อง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ผ่านการเรียนในรายวิชาดังกล่าวมาแล้ว จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร Kuder-Richardson (KR-20) (สุมาลินี บุชาติ และ อัมพร วัจนะ, 2565) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84

3. พัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) โดยกำหนดระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านบทบาทของผู้สอน ด้านบทบาทของผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล (พิรพงษ์ คงขำ และ คณะ, 2565) หลังจากนั้นนำแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชื่อถือเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป (วรรณภา บำรุงพันธ์ และ ยุพิน ยืนยง, 2564) ซึ่งแบบประเมินนี้มีค่าตั้งแต่ 0.67 – 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experiment Research) โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นก่อนการทดลองผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ข้อตกลง ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติของการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและขอความร่วมมือจากนักศึกษาในการทดลองแล้วเริ่มดำเนินการทดสอบก่อนเรียนรายบุคคลโดยใช้แบบทดสอบความรู้เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมก่อนเรียน (Pre-test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการทดลอง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ในแต่ละแผนการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ (Engagement) โดยให้นักศึกษาดู VDO ภาพยนตร์ เกมส์ หรือกำหนดสถานการณ์ หรือยกตัวอย่างกรณีศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาแผนการเรียนนั้น เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาเกิดความสงสัยและข้อคำถาม โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิ์ในการตั้งคำถามเท่าเทียมกัน

ขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจและค้นหา (Exploration) ในขั้นตอนนี้ผู้สอนจะให้นักศึกษาค้นหาคำตอบของสถานการณ์ปัญหา โดยการสืบค้นทฤษฎีจิตวิทยา ทฤษฎีองค์การ และพฤติกรรมของมนุษย์ รวมถึงทฤษฎีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

ขั้นที่ 3 ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ผู้สอนให้นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นผ่านกระบวนการแก้ปัญหา ร่วมกัน โดยการอภิปรายและสรุปผลร่วมกันในชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นขยายความรู้ (Elaboration) ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติในสถานการณ์ที่แตกต่างไปจากเดิม โดยการให้บูรณาการความคิดเก่าและใหม่ไปสู่การประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และสรุปทฤษฎีและความรู้ที่ได้ แล้วนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การทำผังมโนทัศน์ การสรุปความ การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การจัดทำเป็น VDO ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Evaluation) ประเมินผลจากกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียน ร่วมกับการทำแบบทดสอบตามเนื้อหาของบทเรียน และการตอบคำถาม รวมถึงการนำเสนอของนักศึกษาในแต่ละสัปดาห์

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นหลังการทดลองให้นักศึกษาทำแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรายบุคคล (Post-test) และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษา

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และสถิติทดสอบที (t-test)

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการแปลความหมายของระดับความคิดเห็น 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษา ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ผลการทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	μ	σ	t	p
ก่อนเรียน	17	40	13.51	3.26	33.81	0.00*
หลังเรียน	17	40	32.45	1.48		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้มีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 32.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 3.26 สูงกว่าก่อนเรียนที่มีค่าเฉลี่ย (μ) เท่ากับ 13.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เท่ากับ 1.48 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

ข้อที่	รายการประเมิน	μ	σ	การแปลผล
1.	ด้านบทบาทของผู้สอน	4.52	0.34	มากที่สุด
2.	ด้านบทบาทของผู้เรียน	4.71	0.69	มากที่สุด
3.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.66	0.78	มากที่สุด
4.	ด้านการวัดและประเมินผล	4.57	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม		4.62	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.59$) โดยข้อที่ได้คะแนนระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือด้านบทบาทของผู้เรียน ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.69$) รองลงมาคือด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.78$) รองลงมาคือการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.57$) และด้านบทบาทของผู้สอน ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.34$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
2. ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา รายวิชามากขึ้น ซึ่งอาจเนื่องมาจากการสอนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้เป็นวิธีการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิด โดยผู้เรียนสืบค้น สืบค้นตรวจสอบ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย สามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเองและนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ สามารถช่วยพัฒนาการคิด และแสวงหาเหตุผลจนค้นพบความรู้หรือวิธีการแก้ปัญหาให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง เป็นการฝึกใช้ตรรกะ

ทางความคิดอย่างเป็นระบบและสามารถนำวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นมาใช้ในการเรียนรู้หรือในชีวิตประจำวันได้ (อังคณา กริณะรา, 2564) การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และทำให้ผู้เรียนจดจำได้นานขึ้น ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในทางที่สูงขึ้น (ชุติมา ธนาวิฒนากร, 2563) สอดคล้องผลการศึกษาของณัฐนันท์ จุยกาวงศ์ (2565) ที่พบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการปัญหาคณิตศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่ารูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติด้วยตนเองด้วยการกระตุ้นการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นแบบแผน มีระบบ และมีกระบวนการสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ โดยให้ผู้เรียนได้ใช้องค์ความรู้เดิมในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ทำให้เห็นความสำคัญและเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนมากยิ่งขึ้น (ณัฐนันท์ จุยกาวงศ์, 2565) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของอนรรฆพร สุทธิสาร และ อัมพร วัจนะ (2564) ที่พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องเซลล์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้หลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (อนรรฆพร สุทธิสาร และ อัมพร วัจนะ, 2564) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่กล่าวไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เป็นวิธีการการสอนที่เน้นความสำคัญของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติอย่างแท้จริง สามารถค้นคว้าและใช้ความสามารถให้การเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความคิดรวบยอด โดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุน ช่วยเหลือและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

2. จากผลการวิจัยพบว่าระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในรายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านบทบาทของผู้เรียน ซึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลและจัดการข้อมูลได้อย่างเป็นระบบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดคำถามเพื่อใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการสังเกต ฝึกทักษะในกระบวนการตั้งคำถาม และนำไปสู่การตรวจสอบโดยการลงมือปฏิบัติและวิเคราะห์ผล มีการแลกเปลี่ยนความรู้และทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้มีความสนุกสนานและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของชุติมา ธนาวิฒนากร (2563) ที่พบว่าความพึงพอใจของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้สื่อประสม เรื่องซอฟต์แวร์ประมวลผลคำ (Microsoft word 2013) อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.55 (ชุดิมา ธนาวัฒน์กร, 2563) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งทิwa จันทรสุข และสุมาลี ชุกำแพง ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับการใช้บอร์ดเกมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.88 (รุ่งทิwa จันทรสุข และ สุมาลี ชุกำแพง, 2565)

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ไปจัดการเรียนการสอน ในรายวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะในชั้นขยายความรู้ (Elaboration) ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยการ บูรณาการความคิดไปสู่ประยุกต์ใช้ และนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจและเกิดการรับรู้ความรู้นั้นอย่างมีความหมาย สามารถสร้างเป็นองค์ความรู้ของตนเอง และนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ

2. การศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในครั้งถัดไปควร วิจัยในเชิงทดลอง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง เพื่อให้สามารถประเมิน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ในครั้งถัดไป ควรมีการ สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มแล้วให้คะแนนประเมิน รวมถึงควรดำเนินการ สัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อนำผลที่ได้มาพัฒนาในด้านบทบาทของผู้เรียน ในรูปแบบที่ตรงกับความต้องการ ของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ที่ดำเนินการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

จันทรเพ็ญ อัมพรวัฒนพงศ์. (2560). *ผลของการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5 E's) ที่มีผลต่อ การเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องพืชและสัตว์น้ำรู้* ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.

ชิดชนก สารราชภู่ และพงศ์ณัฏ แซ่จู้. (2564). *ผลการศึกษาระบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5E ร่วมกับการใช้สื่อเทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อพัฒนาการคิดแบบอภิปัญญา เรื่อง เซลล์และการทำงานของเซลล์ ในรายวิชาชีววิทยา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 5(16), 83-94.*

- ชุติมา ธนาวัฒนากร. (2563). การพัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E โดยใช้สื่อประสมเรื่องซอฟต์แวร์ประมวลผลคำ (Microsoft word 2013)ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารเทคโนโลยีและการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.3(7), 9-23.
- ณัฐนันท์ จุยกาวังศ์. (2565). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์เรื่องทศนิยม โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 12(1), 1-20.
- เบญจวรรณ จันทวงศ์ และคณะ. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ เรื่องยีนและโครโมโซม ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มโนทัศน์ทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา*. 35(126), 90-99.
- พิรพงษ์ คงขำ และคณะ. (2565). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องไฟฟ้า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ร่วมกับเทคนิค KWDL. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 10(6). 2471-2482.
- กัณทิรา กัณหาไชย และจินตวีร์ คล้ายสังข์. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้กลับด้านแบบ 5E ร่วมกับกระบวนการออกแบบอินโฟกราฟิก เพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการรู้ทางทักษะ สำหรับนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *Journal of Information and Learning*.31(3), 25-36.
- ยุ ชู และธิดารัตน์ สมานพันธ์. (2566). การศึกษาความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแนวปฏิบัติกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก เรื่อง การศึกษาสเต็มในวัยเด็กของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิชาเอกการศึกษาปฐมวัยโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 5E มหาวิทยาลัยน่านาชาติกว่างซี เปยเซียน.*วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 17(1), 347-363.
- รุ่งทิพา จันทร์สุข และสุมาลี ชูกำแพง. (2565). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ชีววิทยาด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E)ร่วมกับการใช้บอร์ดเกม เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงระบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 16(3), 64-75.

- วรรณภา บำรุงพันธ์ และยุพิน ยืนยง. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E ร่วมกับเทคนิคแผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*. 23(2), 186-207.
- วาสนา กิรติจำเริญ และอิสรา พลนงค์. (2563). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการสื่อสารและการนำเสนอของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5E กับวิธีการสอนโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน. *วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 14(1), 29-43.
- สุดา ทองทรัพย์ และทองปาน บุญกุศล. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ในวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยามนุษย์ 2 ต่อความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และความพึงพอใจของนิสิตพยาบาล. *วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 8(2), 89-97.
- สุมาลีนี้ บูชาดี และอัมพร วัจนะ. (2565). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ร่วมกับบทเรียนออนไลน์บน Google Sites เรื่องการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 8(11), 77-91.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- หลักสูตรอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (2561). *มคอ.3 รายวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม*. สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย.มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- อังคณา กริณะรา. (2564). การพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วน เศษส่วน และร้อยละ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น และใช้กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 8(1), 119-128.

- อนรรฆพร สุทธิสารและอัมพร วัจนะ. (2564). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องเซลล์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 11(1), 244-259.
- อนุดรา อินทสอน และดุจเดือน ไชยพิชิต. (2564). การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิค TAI ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *Journal of Roi KaensamAcademi*. 6(7),142-159.
- Bybee, L., Pagliuca, William and Perkins, Revere D. (1990). *On the Asymmetries in the Affixation of Grammatical Material*. In William Croft, Keith Denning and Kemmer, Suzanne: *Studies in Typology and Diachrony*. Edited by Joseph H., Amsterdam: John Benjamins.

**การพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้เทคนิค SQ6R
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง**
**The Development of the English Reading Comprehension through the SQ6R
Technique of the 10th Grade Students at Ratanaratbumrung School**

จันทรพิมพ์ รังษี^{1*} วชิระ จันทรราช² มณฑนา พันธุ์ดี²

Jantarapim Rangsi^{1*} Vachira Jantrraj² Manthana Phundee²

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชาการศึกษานานาชาติ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹M.A. student in English Language Teaching Program, Department of Curriculum and
Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University

^{2, 3}สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชาการศึกษานานาชาติคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{2, 3}Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University

*Corresponding author email : rangsi_j@silpakorn.edu

วันที่รับ: 27 กันยายน 2565

วันที่แก้ไข: 27 ตุลาคม 2565

วันที่ตอบรับ: 28 ตุลาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิค SQ6R 2) ศึกษาความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 44 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อนสอบหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบสอบถามความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังได้เรียนโดยใช้เทคนิค SQ6R สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 2) ความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ /เทคนิค SQ6R

Abstract

The objectives of this study were twofold: (1) to compare the English reading comprehension achievement of 10th-grade students before and after the implementation of the SQ6R technique, and (2) to assess students' satisfaction with learning through the SQ6R technique. The sample consisted of 44 students from Ratanaratbumrung School during the second semester of the 2021 academic year, selected through cluster random sampling. A one-group pretest-posttest design was employed.

The research instruments included: (1) a lesson plan focused on developing English reading comprehension skills using the SQ6R technique, (2) a pretest and posttest designed to assess reading comprehension, and (3) a questionnaire measuring students' satisfaction with the SQ6R learning approach. Data analysis involved calculating means, standard deviations, dependent samples t-tests, and content analysis.

The findings indicated that: (1) the students' English reading comprehension skills significantly improved after using the SQ6R technique, with a statistically significant difference at the .05 level, and (2) the students demonstrated a high level of satisfaction with the SQ6R-based instruction.

Keywords : Reading comprehension / SQ6R technique

บทนำ

ในปัจจุบันภาษาอังกฤษถือเป็นภาษาที่มีความจำเป็นอย่างมาก เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารในระดับโลก เป็นภาษาหลักของประชากร กว่า 360 ล้านคน อีกทั้งยังเป็นภาษาที่สองของประชากรกว่า 750 ล้านคนทั่วโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังถือเป็นภาษาราชการของ 61 ประเทศ และเป็นภาษาหลักในหลายรัฐทั่วโลก จึงถือเป็นภาษากลางที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างประชากรในประเทศต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทำให้สื่อต่าง ๆ ที่เผยแพร่ในระดับนานาชาติ จะใช้ภาษาอังกฤษทั้งสิ้น (Festallor Education School, 2020) สาวิตรี บุญชิต (2562) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษในปัจจุบันเป็น ภาษาสากลของโลก ที่มีคนใช้จำนวนมาก เป็นสื่อกลางที่ใช้ในการสื่อสารทั้งในด้านการศึกษา ด้านของการเมือง รวมไปถึงด้านของธุรกิจ ดังนั้นหากใครที่มีความสามารถในด้านของภาษาอังกฤษ ก็จะทำให้คนคนนั้นได้เปรียบคนอื่น ๆ ที่ไม่มีความสามารถด้านนี้ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน หรือด้านการทำงาน เพราะยังมีความสามารถมาก โอกาสการทำงานหรือการเรียนก็จะมากไปด้วย และในสังคมศตวรรษที่ 21 ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนหลายประเทศทั่วโลกผ่านการใช้เทคโนโลยีชนิดต่าง ๆ เพราะชีวิตประจำวันของมนุษย์ในสมัยนี้เชื่อมโยงเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นการดูหนัง ฟังเพลง การติดต่อสื่อสารทั้งใน ด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม โดยเฉพาะด้านความรู้ในด้านต่าง ๆ มักจะเป็นตำราภาษาอังกฤษดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงกลายมาเป็นภาษาหลักที่จำเป็นจะต้องรู้ในสังคมยุคสมัยศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills, 2007) ด้วยเหตุนี้หากผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษก็จะทำให้ผู้เรียนได้เปรียบคนอื่น ๆ ในด้านการศึกษา หรือด้านการทำงาน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการศึกษาหรือการทำงานอีกด้วย

ดังนั้นผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ทักษะการอ่านซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดและต้องฝึกฝนด้วยเพราะทักษะการอ่านนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางภาษาและทำให้บรรลุเป้าหมายในการเรียนทุกสาขาวิชา อย่างไรก็ตามมีรายงานเกี่ยวกับปัญหาด้านการอ่านของผู้เรียนอยู่มาก อาทิ ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์ (2557) กล่าวว่า แม้ว่าการอ่านจะมีความสำคัญมากเพียงใด สภาพการเรียนการสอนในเรื่องการอ่านของประเทศไทยยังประสบปัญหาเป็นอย่างมาก เช่น ผู้เรียนยังไม่สามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง สร้างและตรวจสอบคำถามด้วยตนเอง วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเองได้ นอกจากนี้ อารีย์ ทองเพ็ญ (2556) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้ความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ คือวิธีการสอนของครูยังเป็นแบบดั้งเดิม ยึดตัวครูเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร เช่น การตั้งคำถาม การสรุปความ การคาดการณ์ล่วงหน้า

ทั้งนี้ครูเป็นผู้ดำเนินการเองเป็นส่วนใหญ่โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมน้อยมาก ครูขาดวิธีการสอนอ่านที่ทำให้ผู้เรียนฝึกคิดหาคำตอบในขณะที่ทำการอ่านผลึก คือ ทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการคิดด้วยตนเองในขณะที่อ่านโดยครูเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับในสิ่งที่อ่าน ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ตอบสนองมากกว่ามีพฤติกรรมริเริ่มในห้องเรียน เพราะครูมีบทบาทในการเรียนการสอนมากกว่าวิธีการสอนของครูมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน

ดังนั้นผู้สอนควรปรับเปลี่ยนวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่แตกต่างจากเดิมเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ใช้กิจกรรมกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้อยากอ่านเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้นและเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง สร้างและตรวจสอบคำถามด้วยตนเอง วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งเทคนิควิธีการสอนแบบ SQ6R มีขั้นตอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการสำรวจ (Survey - S), ขั้นการตั้งคำถาม (Question = Q), ขั้นการอ่านรายละเอียด (Read - R1), ขั้นการบันทึก (Record = R2), ขั้นการจดจำ (Recite - R3), ขั้นการทบทวน (Review - R4) , ขั้นสะท้อนคิด (Reflect = R5) , ขั้นการแปลงข้อความ (Reshape = R6) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านด้วยตนเอง โดยแต่ละขั้นตอนนั้นช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้อ่านมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจต่อบทอ่าน

จากปัญหาดังกล่าวผู้ทำวิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งการพัฒนาการอ่านนั้นมีหลายหลายวิธีไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด จึงมีความสนใจศึกษาการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับ SQ6R ก่อนนี้แล้วแต่ผู้วิจัยพบว่ากิจกรรมในขั้นการสะท้อนคิดและวิเคราะห์ วิเคราะห์ ผู้เรียนยังเกิดความสับสนในการทำกิจกรรม จึงต้องการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมระดับชั้นจะทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในระหว่างการทำกิจกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง อีกทั้งยังมีความมั่นใจว่าการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะสามารถส่งเสริมการเรียนการสอนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิค SQ6R
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 5 ห้อง รวม 215 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ 2 (อ31102) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 44 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ6R
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ
 - 2.2 ความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R

วิธีดำเนินงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 3 แผน 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 22 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 3 แผน

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ทฤษฎีหลักการและแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R

1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 3 แผน

1.3 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับ 0.67-1.00 โดยเป็นค่าที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 42 คน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R

2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับ 0.67-1.00

2.4 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนซึ่งไม่ใช่กลุ่มทดลอง จำนวน 42 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30-0.85 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง -0.01-0.64 จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีเกณฑ์ที่กำหนดโดย มาเรียม นิลพันธุ์ (2558) คือค่าความยากที่ดีของข้อสอบควรมีค่าระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50-0.60

2.5 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 คน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R

3.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้าง แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 22 ข้อ

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจ จากนั้นนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับ 0.67-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ต่อไป

รูปแบบการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการเป็นงานวิจัยแบบกึ่งทดลองแบบ The One – Group Pretest – Posttest Design ทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว โดยมีรูปแบบดังนี้

T1	x	T2
กำหนดให้	T_1	หมายถึง การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
	T_2	หมายถึง การทดสอบหลังเรียน (Post-test)
	X	หมายถึง การเรียนด้วยเทคนิค SQ6R

การดำเนินการทดลอง

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนราษฎร์บำรุง เพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
3. ดำเนินจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 3 แผน โดยใช้เวลาในการทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 55 นาที รวมทั้งหมด 6 คาบ
4. ให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test)
5. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน มีขั้นตอนการเก็บข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 30 ข้อ นำมาทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 44 คน เพื่อเก็บคะแนนก่อนเรียน
2. ผู้วิจัยทำการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ6R ไปทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 44 คน จำนวน 3 แผน 6 คาบ
3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน นำมา

ทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 44 คน เพื่อเก็บคะแนนหลังเรียน

4. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R จำนวน 22 ข้อ

5. นำผลคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและผลคะแนนจากแบบสอบถามความพึงพอใจ ไปหาค่าทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลองโดยใช้เทคนิค SQ6R โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยการใช้ทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

2. การศึกษาความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยนำข้อมูลไปคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากการเรียนโดยใช้เทคนิค SQ6R สูงวก่่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้เทคนิค SQ6R

คนที่	คะแนน (30)		ผลต่าง (D)	คนที่	คะแนน (30)		ผลต่าง (D)
	ก่อนเรียน	หลังเรียน			ก่อนเรียน	หลังเรียน	
1	12	19	7	25	14	22	8
2	14	21	7	26	15	24	9
3	17	22	5	27	16	24	8
4	8	20	12	28	14	23	9
5	19	24	5	29	14	21	7
6	11	20	9	30	14	22	8
7	9	23	14	31	13	22	9
8	14	22	8	32	16	22	6
9	16	21	5	33	17	22	5
10	16	22	6	34	14	23	9
11	12	25	13	35	20	25	5
12	20	24	4	36	8	18	10
13	21	28	7	37	12	20	8
14	19	24	5	38	14	25	11
15	19	25	6	39	13	22	9
16	14	23	9	40	12	24	12
17	12	19	7	41	12	22	10
18	17	20	3	42	13	25	12
19	14	24	10	43	13	24	11
20	14	23	9	44	11	22	11
21	14	25	11	รวม	638	1004	366
22	17	28	11	ค่าเฉลี่ย	14.50	22.82	8.31
23	16	26	10	S.D.	3.05	2.19	
24	18	24	6				

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ6R สูงวก่่าก่อนเรียน โดยค่าต่ำสุดของผลต่างคือ 3 ส่วนค่าสูงสุดของผลต่าง คือ 14 และผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนจากการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนได้แสดงไว้ในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค SQ6R

การทดสอบ	n(คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	S.D.	df	t-test
ก่อนเรียน	44	30	638	14.50	3.05	43	21.26
หลังเรียน	44	30	1004	22.82	2.19		

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเรียน ($\bar{X} = 22.82$, S.D. = 2.19) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 14.50$, S.D. = 3.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.74) แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึง		แปลผล	ลำดับที่
		พอใจ			
		$\bar{X}$	S.D.		
ด้านเนื้อหา					
1	เนื้อหาในบทเรียนมีความน่าสนใจ	3.89	0.84	มาก	5
2	เนื้อหาไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป	4.23	0.68	มาก	3
3	เนื้อหาเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	4.45	0.59	มาก	1
4	เนื้อหาสามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน	4.27	0.69	มาก	2
5	เนื้อหาของบทอ่านมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	4.05	0.78	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวมด้านเนื้อหา		4.18	0.72	มาก	
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
6	การสำรวจบทอ่านอย่างคร่าว ๆ ช่วยให้นักเรียนสามารถเดาเนื้อเรื่องในบทอ่าน	4.20	0.73	มาก	2
7	การตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่าน ช่วยให้นักเรียนอ่านอย่างมีจุดมุ่งหมาย	4.07	0.79	มาก	5

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล	ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
8	การอ่านบทอ่านอย่างละเอียด ช่วยให้นักเรียนหาคำตอบให้แก่คำถามที่ตั้งไว้	4.05	0.83	มาก	6
9	การจัดบันทึกข้อความสำคัญจากบทอ่านช่วยให้นักเรียนเกิดการถ่ายโอนข้อมูล	4.00	0.72	มาก	7
10	การทบทวนทบทวนคำถามที่ตั้งขึ้นก่อนหน้านั้นช่วยให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญ ๆ ด้วยถ้อยคำของตนเองได้	4.09	0.74	มาก	4
11	การทบทวนหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จัดบันทึกไว้หลังจากที่อ่านแล้วช่วยให้นักเรียนจดจำได้ดีขึ้นได้	4.11	0.87	มาก	3
12	การสะท้อนคิดหรือแสดงความคิดเห็นช่วยเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม	4.41	0.73	มาก	1
13	การสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเองช่วยให้นักเรียนสรุปสาระสำคัญของบทอ่าน	3.89	0.84	มาก	8
ค่าเฉลี่ยรวมด้านกิจกรรมการเรียนรู้		4.10	0.78	มาก	
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่าน SQ6R					
14	นักเรียนสามารถหาใจความสำคัญของเรื่องได้	4.25	0.65	มาก	3
15	นักเรียนสามารถระบุรายละเอียดของเรื่องได้	3.89	0.87	มาก	6
16	นักเรียนสามารถหาความหมายคำศัพท์ในเนื้อเรื่องได้	4.27	0.69	มาก	2
17	นักเรียนสามารถอนุมานความในเนื้อเรื่อง	4.05	0.78	มาก	5
18	นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้	4.20	0.73	มาก	4
19	นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น	4.39	0.62	มาก	1
ค่าเฉลี่ยรวมด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่าน SQ6R		4.17	0.72	มาก	
ด้านบรรยากาศ					
20	ครูส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.05	0.83	มาก	3
21	ครูเป็นกันเองช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.25	0.65	มาก	1
22	นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมด้วยเทคนิค SQ6R	4.20	0.70	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวมด้านบรรยากาศ		4.16	0.72	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวม		4.15	0.74	มาก	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าโดยรวมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากที่สุด 2 อันดับได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายการประเมินแต่ละประเด็นคำถาม พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับหนึ่งคือ เนื้อหามีเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.59) อันดับที่สองคือ เนื้อหาสามารถส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.69)

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณารายการประเมินแต่ละประเด็นคำถาม พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับหนึ่งคือ การสะท้อนคิดหรือแสดงความคิดเห็นช่วยเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิม ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.73) อันดับที่สองคือการสำรวจบทอ่านอย่างคร่าว ๆ ช่วยให้นักเรียนสามารถเดาเนื้อเรื่องในบทอ่าน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.73)

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่าน SQ6R ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายการประเมินแต่ละประเด็นคำถาม พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับหนึ่งคือ นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.62) อันดับที่สองคือ นักเรียนสามารถหาความหมายคำศัพท์ในเนื้อเรื่องได้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.69)

ด้านบรรยากาศค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายการประเมินแต่ละประเด็นคำถาม พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับหนึ่งคือ ครูเป็นกันเองช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.65) และอันดับที่สองคือ นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรมด้วยเทคนิค SQ6R ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย ผลสัมฤทธิ์ทางด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ6R เป็นเทคนิคกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้อยากอ่านเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้นและเป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถตรวจสอบความเข้าใจของตนเองสร้าง และตรวจสอบคำถามด้วยตนเอง วิเคราะห์โครงสร้างของเนื้อหา และสะท้อนการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยแต่ละขั้นตอนนั้นช่วยพัฒนาทักษะการอ่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้อ่านมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจต่อบทอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับ อาร์รี ทองเพ็ง (2556) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R เป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน เป็นเทคนิคการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง สามารถสร้างและตอบคำถามด้วยตนเอง ตรวจสอบความเข้าใจของตัวเองหรือการทบทวน ซึ่งจะช่วยให้การจำเรื่องที่อ่านได้ดียิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ ธัญญาลักษณ์ สังข์ลักษณ์ (2564) กล่าวว่า เทคนิคการอ่านแบบ SQ6R เป็นวิธีการอ่านที่มีขั้นตอนในการอ่านมุ่งเน้นให้ผู้อ่านเกิดทักษะการอ่าน ซึ่งทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ สามารถจำสิ่งที่อ่านได้ดี อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังช่วยในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เช่น การสำรวจ การตั้งคำถาม การตอบคำถาม โดยขั้นตอนดังกล่าวเป็นการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของการอ่านได้เป็นอย่างดี

2. จากผลการวิจัย ความพึงพอใจด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R นั้น มีประโยชน์ต่อผู้เรียน เพราะเป็นเทคนิคที่กระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่อ่าน กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้อยากอ่านเนื้อเรื่องมากยิ่งขึ้น อาจเนื่องมาจากเนื้อหามีเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ปัทมดา สัตตภูธร (2562) กล่าวว่า การคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องและเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน ช่วยให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษได้ และบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปจากเดิม ครูผู้สอนคอยแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง และกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นด้วยการร่วมมือกันภายในกลุ่ม จึงส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสนุกสนาน บรรยากาศในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกันเอง เพราะทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ยุพเรศ ขาวฉ่ำ (2559) กล่าวว่า ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากผู้สอนกลายเป็นผู้คอยชี้แนะ

และคอยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนด้วยตนเอง และผู้สอนยังกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นด้วยการร่วมมือกันภายในกลุ่ม

ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เนื่องจากการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R มีขั้นตอนทั้งหมด 8 ขั้นตอน ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างมาก จึงควรจัดเวลาให้เหมาะสม และควรจัดให้ครบทุกขั้นตอน

2. การสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R ครูผู้สอนควรเลือกสื่อที่น่าสนใจและเหมาะสมระดับของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค SQ6R ควรมีการปฐมนิเทศ อธิบายกิจกรรมแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อลดความสับสนของนักเรียนในการทำกิจกรรม

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้เทคนิค SQ6R ไปพัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หรือการอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สาวิตรี บุญนุชิต. (2562). *ข้อดีของการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ*. http://c.nstru.ac.th/th/news/archive/md_content/view/614.html
- ธัญลักษณ์ สังข์ลักษณ์. (2564). *การพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยแบบฝึกทักษะร่วมกับเทคนิคการอ่านแบบ SQ6R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. การค้นคว้าอิสระปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปัทมิตา สัตตฤทธ. (2562). *ผลของการใช้เทคนิคการสอนอ่าน SQ3R ร่วมกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยาภรณ์ ศรีจันทร์. (2557). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ6R ร่วมกับเทคนิคผังกราฟฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- ยุพเรศ ขาวฉ่ำ. (2559). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด *Teach Less, Learn More* โดยใช้สื่อการสอนแบบออนไลน์ร่วมกับการสอนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อารีย์ ทองเพ็ง. (2556). ผลการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธี SQ6R ร่วมกับเทคนิค KWL ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความเข้าใจในการอ่าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- Festallor Education School. (2020). ความสำคัญของภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ. <https://www.festallor-edu.com/post/why-english-is-important>
- Partnership for 21st Century Skills. (2007). Beyond the Three Rs: Voter Attitudes Toward 21st Century Skills. Tucson, AZ: Author.http://www.p21.org/storage/documents/21st_century_skills_education_and_competitiveness_guide.pdf

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ
เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

The Development of STEMEducation Learning Management Related to
Climate Change of Global WarmingIssues Enhancing Creative Problem-Solving
Skills of Fourth Grade Students

ชมพูนุท แก้วใจรักษ์^{1*} กฤษฎากร ผาสุข² กุลธิดา นุกุลธรรม¹

Chompunut Kaewjairak^{1*} Kritsadakorn Phasook² Kulthida Nukulthum¹

¹ภาควิชาครุศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม

¹Department of Teacher Education, Kasetsart University, Kamphaeng Saen Campus,
Nakhon Pathom

โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1

²Anuban Danmakhamtia School, Kanchanaburi Educational Service Area Office , Kanchanaburi

*Corresponding author email : chompunut.ka@ku.th

วันที่รับ: 30 เมษายน 2567

วันที่แก้ไข: 25 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับ: 16 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนเพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 จำนวน 46 คนใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนจำนวน 4 แผน และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 สถิติที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความก้าวหน้าทางการเรียน (N gain)

ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 81.76/81.97 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความก้าวหน้าทางการเรียน (N Gain) เท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา / ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ / เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

Abstract

This research aimed to 1) design and develop STEM Learning Management related to Climate Change of Global Warming issues 2) compare the creative problem-solving skills of elementary school students before and after learning STEM Education learning management. The participants consisted of 46 fourth-grade students, semester 2/2023, AnubanDanmakhamtia School of Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 1. The instruments consisted of 4 lesson plans using STEM Learning Management related to Climate Change of Global Warming issues, and creative problem-solving skills test with the correspondence index value between 0.67 – 1.00 and a reliability of 0.78. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation and normalized gain (N Gain).

The findings were as follows 1) STEM Learning Management related to Climate Change of Global Warming issues instruction to develop creative problem-solving skills of fourth-grade students had the efficiency of 81.76/81.97 2) Students learned STEM Learning Management related to Climate Change of Global Warming issues instruction had higher creative problem-solving skills after studying than before, which is 0.05 level of statistical significance. Normalization (N Gain) result shows the average score is 0.30 which categorized as moderate.

Keywords : STEM Education learning management / Creative Problem-Solving Skills / Creative Problem-Solving Technique

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมถึงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรวดเร็ว แนวคิดการจัดการศึกษาจึงมีเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สามารถนำเนื้อหาความรู้ ไปสู่การเป็นนักคิดและนักแก้ปัญหาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและสอดคล้องกับสังคมที่มีเปลี่ยนแปลงและซับซ้อน เรียนรู้เนื้อหาสาระวิชาหลักไปพร้อมกับการพัฒนาที่จำเป็นสำหรับความจำเป็นในโลกปัจจุบัน ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและการทำงาน (Partnership for 21st Century Skills, 2013) การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์กล่าวคือ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative problem solving skills) อันเป็นกระบวนการทางความคิดในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน ด้วยแนวคิดใหม่ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น ซึ่งจัดเป็นทักษะการคิดขั้นสูง (High order thinking skills)

การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ (Competency-Based Instruction) ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นการลงมือปฏิบัติ โดยมีเนื้อหาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการนำไปสู่สมรรถนะที่ต้องการฝึกฝนและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะและทักษะการคิดขั้นสูง ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ข้ามศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (บังอร เสรีรัตน์ และคณะ, 2567) สะเต็มศึกษาถือเป็นหนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ผ่านกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อแก้ปัญหาผ่านชิ้นงานหรือวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สะเต็มศึกษาไม่เพียงมุ่งเน้นเพียงเนื้อหาสาระ ทักษะ และกระบวนการที่จำเป็นในการทำความเข้าใจและแสวงหาองค์ความรู้เท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับกระบวนการในการนำความรู้มาใช้ประกอบการคิด แยกแยะประเด็นปัญหา สาเหตุ และลำดับความสำคัญของปัญหาสร้างแนวคิดในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายและคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมที่สุดสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงานที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงมากขึ้นทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ทฤษฎีสู่การสร้างสรณ์นวัตกรรม (กวิณ เชื้ออมกลาง, 2556; อภิสิทธิ์ ธงไชย, 2559) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจหลักการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Pellegrino, 2012) มีอิสระในการคิด ระดมความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักผู้เรียนได้คิดแปลกใหม่ในการสร้างชิ้นงานต่าง ๆ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาชิ้นงาน (สุวิมล สาสังข์, 2562) ผู้เรียนได้เรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด (Rosicka,

2016) นำเสนอแนวคิดวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน ส่งเสริมผู้เรียนได้ฝึกเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ปัญหา สังเคราะห์ นำไปสู่การพัฒนาเป็นนวัตกรรมตามศักยภาพของผู้เรียนได้ (สุธิดา การิมิ, 2560) โดยการเรียนรู้สะสมเต็มศึกษาร่วมกับการนำเทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกฝนการคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์ในการเผชิญหน้ากับปัญหา ซึ่งช่วยพัฒนาความทักษะการแก้ปัญหาและความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เช่น เทคนิคการใช้คำถาม เทคนิคสแคมเปอร์ (SCAMPER) (สุวิมล สาสังข์, 2562; ปราณวดี อุณฺญาติ, 2564)

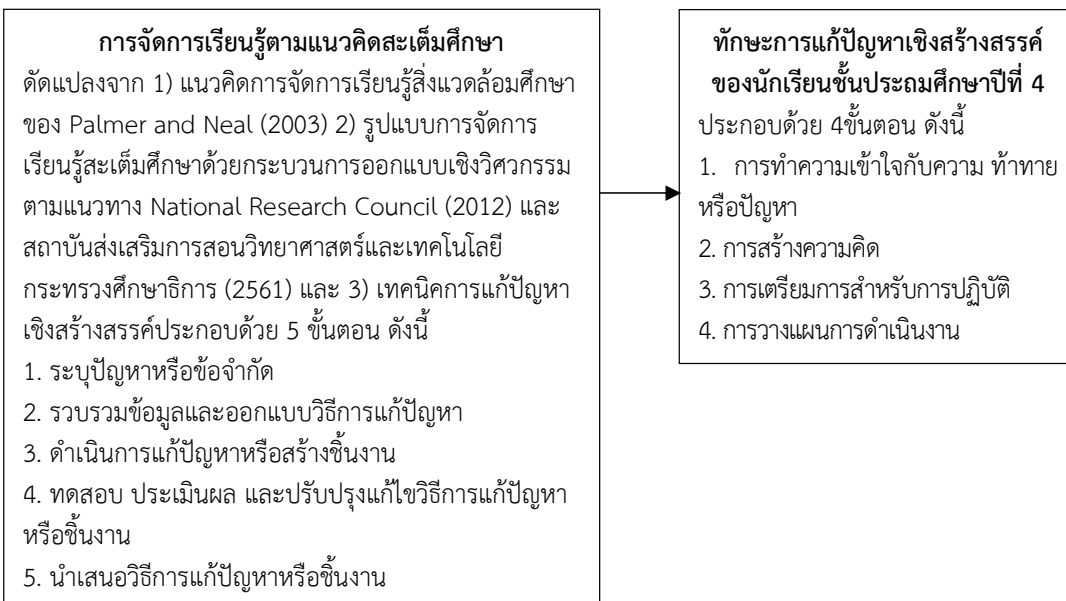
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ถือเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญในการสร้างโลกที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ในประเด็นของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่กำหนดเป็นเป้าหมายที่ 13 มีความสำคัญในการแก้ปัญหาโลกร้อน การดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศและผลกระทบ ในเป้าหมายย่อย 13.3 เน้นการพัฒนาการศึกษา การสร้างความตระหนักรู้ และเพิ่มขีดความสามารถของมนุษย์และสถาบันต่าง ๆ ในการจัดการกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ (UNESCO, 2017) การบูรณาการเป้าหมายนี้เข้ากับการเรียนรู้ทางสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ประชากรตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาและมีความพร้อมในการปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความคิดเชิงระบบ และทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เพียงแต่มีความตระหนักรู้เท่านั้น แต่ยังสามารถในการนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริงและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมที่ยั่งยืน

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาจัดการเรียนรู้สะสมเต็มศึกษาด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์บูรณาการเนื้อหาทางสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้เข้าใจสาเหตุและผลกระทบของภาวะโลกร้อน ได้ลงมือปฏิบัติจริงนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต สร้างความตระหนักรู้และความสามารถในการเผชิญกับปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผลกระทบที่เกิดจากปัญหาภาวะโลกร้อน การปรับตัวของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวที่มีความซับซ้อนและท้าทายอันจะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะสมเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ
เรื่อง ภาวะโลกร้อน ต่อทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพอขุนด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 10 โรงเรียน

ตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่เรียนในรายวิชา เสริมทักษะวิทยาศาสตร์ (สะเต็มศึกษา) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 46 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ศึกษาในโรงเรียนเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพอขุนด่านได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นได้แก่ การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ใช้แบบแผนการทดลอง One-Group Pretest - Posttest Design โดยมุ่งเน้นการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลด่านมะขามเตี้ย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้รายวิชา เสริมทักษะวิทยาศาสตร์ (สะเต็มศึกษา) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 46 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนดัดแปลงจาก 1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาของ Palmer and Neal (2003) 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมตามแนวทาง National Research Council (2012) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2561) และ 3) เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยวิเคราะห์สาระสำคัญมาตรฐาน และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 4 แผน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 35 ชั่วโมง ประกอบด้วย 1) ภาวะโลกร้อนและผลกระทบต่อวัฏจักรชีวิตเพนกวิน 2) ความแข็งและความยืดหยุ่นของวัสดุ 3) การนำความร้อนและการนำไฟฟ้าของวัสดุ และ 4) Save the penguins ดังตารางที่ 1 การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบุปัญหาหรือข้อจำกัด เป็นขั้นกระตุ้นความสนใจจากสถานการณ์เป็นขั้นการรับรู้ทำความเข้าใจปัญหา ระดมความคิดด้วยมุมมองที่แตกต่างและหลากหลาย การเชื่อมโยงปัญหา กับความรู้และประสบการณ์ วิเคราะห์ข้อจำกัดและเงื่อนไขของสถานการณ์ปัญหา โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ระดมความคิด คำถาม 5W1H แผนภูมิเก้าปลา แผนผังความคิด โมดิฟายด์ เดลฟี (Modified Delphi) เป็นต้น

2. รวบรวมข้อมูลและออกแบบวิธีการแก้ปัญหาเป็นขั้นรวบรวมข้อมูลแนวคิดด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหา แนวทางการแก้ปัญหาจากแหล่งข้อมูลที่ น่าเชื่อถือและมีความหลากหลาย ออกแบบวิธีการแก้ปัญหาตามข้อจำกัดและเงื่อนไขของ สถานการณ์ปัญหา ระดมความคิด วิเคราะห์ข้อมูล สร้างทางเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย

และสะท้อนความคิดร่วมกันเพื่อประเมินวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ระดมความคิด Think pair share, Flexibility Evaluation matrix เป็นต้น

3. ดำเนินการแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงาน เป็นขั้นการแก้ปัญหาตามวิธีการหรือการสร้างชิ้นงานที่ได้ประเมินความเป็นไปได้ร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานแก้ปัญหา ระดมความคิดปรับปรุงแก้ไขขณะดำเนินงานให้บรรลุเกณฑ์และข้อจำกัดของสถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ระดมความคิด

4. ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน เป็นขั้นทดสอบประเมินการประสิทธิภาพของวิธีการหรือชิ้นงาน ระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการทดสอบ ปรับปรุงและแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงานให้บรรลุจุดประสงค์ตามข้อจำกัดและเงื่อนไขของสถานการณ์โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ระดมความคิด

5. นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน เป็นขั้นนำเสนอแนวคิดและขั้นตอนการแก้ปัญหาหรือการสร้างชิ้นงานเพื่อแก้ปัญหาที่บรรลุจุดประสงค์ อภิปรายตอบข้อซักถาม แลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิดร่วมกัน โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ระดมความคิด

ทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน แผนการจัดการเรียนรู้มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Consistency) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยแบ่งกลุ่มที่ศึกษาออกเป็นกลุ่มละ 4-5 คน จัดกลุ่มผลการเรียนที่ใกล้เคียงกันเป็น 3 กลุ่ม คือ ผลการเรียนสูง ปานกลาง ต่ำ แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) โดยการจับฉลากจากกลุ่มผลการเรียนเพื่อให้มีการกระจายของผลการเรียนในแต่ละกลุ่มเท่า ๆ กัน

ตารางที่ 1 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศเรื่อง Save the penguin

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
ระบุปัญหาหรือข้อจำกัด โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การใช้ชุดคำถาม 5W1H ผังก้างปลา (Fish bone diagram) และการระดมความคิด (Brainstorm)	- ครูทบทวนความรู้และนำเสนอสถานการณ์ภาวะโลกร้อนที่ส่งผลต่อวัฏจักรชีวิตของเพนกวิน เพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศที่ส่งผลต่อสิ่งมีชีวิตในเขตหนาว นักเรียนระดมความคิด ตั้งคำถามด้วยเทคนิคการใช้ชุดคำถาม 5W1H เพื่อระบุปัญหา วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาด้วยเทคนิคผังก้างปลา - นักเรียนศึกษาใบความรู้สถานการณ์เรื่อง ผลกระทบจากภาวะโลกร้อนต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม

ตาราง 1 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศเรื่อง Save the penguin (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
รวบรวมข้อมูลและออกแบบวิธีการแก้ปัญหา โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การระดมความคิด (Brainstorm) ความคิดคล่องในระยะเวลาที่กำหนด (Flexibility) รวบรวมข้อมูลและแนวคิดทางที่เกี่ยวข้องอย่างอิสระและหลากหลายและสร้างทางเลือกของการแก้ปัญหา โดยวิเคราะห์จากเกณฑ์และข้อจำกัด(Evaluation Matrix)	- ครูถามคำถามเชื่อมโยงประสบการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับแนวทางช่วยเหลือหรือปกป้องสิ่งมีชีวิตให้ปลอดภัยจากภาวะโลกร้อนจากนั้นนักเรียนระดมความคิด แนวทางการปฏิบัติตน แนวทางช่วยเหลือหรือปกป้องสิ่งมีชีวิตให้ปลอดภัยจากภาวะโลกร้อนอย่างสร้างสรรค์โดยใช้ความคิดคล่องในระยะเวลาที่กำหนดให้ สรุปและอภิปรายเชื่อมโยงกับกิจกรรม Save the penguins ดัดแปลงแนวคิดจาก Schnittakaet <i>al.</i> (2010) สร้างบ้านให้กับเพนกวินด้วยหลักการและกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม โดยมีจุดประสงค์คือ บ้านเพนกวินที่สร้างขึ้นสามารถป้องกันความร้อนจากภายนอกมาสู่ภายในตัวบ้านให้ได้มากที่สุด (ฉนวนความร้อน) โดยใช้ความรู้ของสมบัติของวัสดุที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว - นักเรียนทำกิจกรรมการสร้างแบบจำลอง Save the penguins เพื่อให้ให้นักเรียนนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (สมบัติของวัสดุ) คณิตศาสตร์ (รูปร่างรูปทรงปริมาตร และการหาผลต่างของอุณหภูมิ)การมีส่วนร่วมและสร้างความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อมจากผลกระทบของภาวะโลกร้อน - นักเรียนระดมความคิดสู่การแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูลและแนวคิดทางที่เกี่ยวข้องกับแบบร่างแบบจำลองอย่างอิสระหลากหลายครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ - นักเรียนร่วมกันประเมินทางเลือกของวิธีการแก้ปัญหาหรือแบบจำลองที่เหมาะสมที่สุดภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดของสถานการณ์ จากนั้นร่วมกันออกแบบวิธีการแก้ปัญหาหรือแบบร่างแบบจำลอง
ดำเนินการแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงาน โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหา เชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การระดมความคิด (Brainstorm)	- นักเรียนนำเสนอแบบร่างแบบจำลองครูให้คำแนะนำเพื่อให้แบบจำลองสอดคล้องกับการแก้ปัญหาภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดของสถานการณ์ - นักเรียนสร้างแบบจำลองโดยมีครูอำนวยความสะดวกในการสร้างแบบจำลอง

ตาราง 1 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มเติมศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศเรื่อง Save the penguin (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรม
ทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การระดมความคิด (Brainstorm)	- นักเรียนแต่ละกลุ่มทดสอบแบบจำลอง และอธิบายหลักการของการสร้างแบบจำลอง - นักเรียนสังเกตและบันทึกปัญหาที่พบขณะทดสอบ ระดมความคิดเพื่อประเมินผลลัพธ์ของการแก้ปัญหา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ทดสอบประสิทธิภาพจนบรรลุวัตถุประสงค์
นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาหรือชิ้นงาน โดยใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ การระดมความคิด (Brainstorm)	- นักเรียนนำเสนอแนวคิดในการสร้างชิ้นงาน และความรู้ทางวิทยาศาสตร์เรื่อง สมบัติของวัสดุ คณิตศาสตร์ เรื่อง รูปทรง รูปทรง ปริมาตร และการหาผลต่างของอุณหภูมิ - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปราย ขยายความรู้จากการทำกิจกรรมแบบจำลองบ้านเพนกวิน สู่การออกแบบที่พักอาศัยที่ป้องกันการถ่ายโอนความร้อน

2. แบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นการวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามกรอบแนวคิดของ Treffinger *et al.*, (2008) ซึ่งมีกระบวนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การทำความเข้าใจกับความท้าทายหรือปัญหา (Understanding the challenge) ทำความเข้าใจและวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์ข้อจำกัดของปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ไข 2) การสร้างความคิด (Generating ideas) การสร้างความคิดในการแก้ปัญหาที่หลากหลายมีจำนวนมาก (Fluent thinking) มีการคิดวิธีในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ในหลายทิศทาง (Flexible thinking) มีความคิดที่แปลกใหม่ (Original thinking) และมีการกระจายขยายความคิด (Elaborative thinking) 3) การเตรียมการสำหรับการปฏิบัติ (Preparing for action) การวิเคราะห์ กลั่นกรอง จัดลำดับ ประเมินเลือกทางเลือกที่หลากหลาย 4) การวางแผนการดำเนินงาน (Planning your approach) การนำวิธีการที่ได้เลือกไว้นำไปประยุกต์ใช้ได้สถานการณ์จริง และสามารถแก้ปัญหาได้ มีลักษณะแบบเขียนตอบคำถามปลายเปิดจากสถานการณ์เรื่อง ภาวะโลกร้อนจำนวน 5 ข้อ ผู้เรียนทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบวัดคู่ขนานใช้เวลาในการทำแบบวัด 1 ชั่วโมง โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คนวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Consistency) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 คุณภาพแบบวัดทั้งฉบับโดยค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.78 และแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนตามที่ได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน เวลา 35 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) ให้กลุ่มที่ศึกษาทำแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียน เรื่อง ภาวะโลกร้อนเพื่อวัดความรู้ ทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์พื้นฐานก่อนทำการวิจัย
- 2) ในระหว่างการจัดการเรียนนั้น ผู้วิจัยให้กลุ่มที่ศึกษาเขียนบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการซักถาม สัมภาษณ์ผู้เรียนแบบไม่มีโครงสร้างเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์พัฒนาการทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนทั้งแบบรายบุคคลและแบบรายกลุ่ม
- 3) เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยให้กลุ่มที่ศึกษาทำทดสอบแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียน เรื่อง ภาวะโลกร้อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยวิเคราะห์หาค่าของข้อมูลต่าง ๆ โดยใช้สถิติพรรณนาสำหรับอธิบายทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความก้าวหน้าทางการเรียน (N Gain) (Hake, 1999) และค่าที (t-test) ดัดแปลงเกณฑ์การให้คะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของพิมพ์ชนก แพงไตร (2558) สิริลักษณ์ ตามพันธุ์ (2558) นิพิฐพร โกมลิตติศักดิ์ (2553) และสมรัก อินทวิมลศรี (2560) ข้อละ 3 คะแนน คะแนนเต็ม 15 คะแนนโดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ ดังนี้ 0.00 - 0.75 แสดงว่าผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระดับปรับปรุง 0.76 - 1.50 แสดงว่าผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระดับต่ำ 1.51 - 2.25 แสดงว่าผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระดับปานกลาง 2.26 - 3.00 แสดงว่าผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระดับสูง

ผลการวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80

ประเภทคะแนน	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	รวม
คะแนนระหว่างเรียน (20 คะแนน)	46	16.35	81.76	81.76
คะแนนทดสอบหลังเรียน (15 คะแนน)	46	12.30	81.97	81.97

จากตาราง 1 พบว่า คะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ระหว่างเรียนจากการบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ และการสัมภาษณ์ซักถามระหว่างการทำกิจกรรมเรื่อง ความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของวัสดุ (10 คะแนน) และกิจกรรมเรื่อง การนำความร้อนและการนำไฟฟ้าของวัสดุ (10 คะแนน) มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 81.76 และคะแนนทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนจากการทำบันทึกกิจกรรมแบบกิจกรรมเรื่อง Save the penguins (15 คะแนน) ซึ่งเป็นกิจกรรมสุดท้ายของแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนได้สร้างแบบจำลองบ้านเพนกวิน ค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 81.97 สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.76/81.97

ภาพที่ 2 กิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง Save the penguinsนักเรียนสร้างแบบจำลองบ้านเพนกวิน

ภาพที่ 3 ตัวอย่างแบบจำลองบ้านเพนกวิน

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนสะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผลการเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากแบบวัดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน

ประเภทคะแนน	N	$\bar{X}$	N Gain	S.D.	t	df	P
ก่อนเรียน (15 คะแนน)	46	9.63	0.30	0.40	-9.37	33	.00*
หลังเรียน (15 คะแนน)	46	11.30	(ปานกลาง)	0.24			

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความก้าวหน้าทางการเรียน (N Gain) เท่ากับ 0.30 อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละขั้นตอนตามแนวคิดของ Treffinger *et al.* (2008) ของผู้เรียนที่ได้รับการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน

ขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหา	คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน	ระดับ	คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน	ระดับ	N gain
1. การทำความเข้าใจกับความท้าทายหรือปัญหา	2.08	ปานกลาง	2.35	สูง	0.28 (ต่ำ)
2. การสร้างความคิด	1.38	ต่ำ	1.69	ปานกลาง	0.19 (ต่ำ)
3. การเตรียมการสำหรับการปฏิบัติ	1.83	ปานกลาง	2.21	ปานกลาง	0.32 (ปานกลาง)
4. การวางแผนการดำเนินงาน	2.17	ปานกลาง	2.53	สูง	0.44 (ปานกลาง)
เฉลี่ย	1.93	ปานกลาง	2.26	สูง	0.30 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Treffinger *et al.*, (2008) ซึ่งประกอบด้วย การทำความเข้าใจกับความท้าทายหรือปัญหา การสร้างความคิด การเตรียมการสำหรับการปฏิบัติ และการวางแผนการดำเนินงาน พบว่า ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในทุกขั้นตอนของกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยขั้นตอนการทำความเข้าใจกับความท้าทายหรือปัญหา และขั้นตอนการสร้างความคิด มีความก้าวหน้าทางการเรียน (N Gain) เท่ากับ 0.28 และ 0.19 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ส่วนขั้นตอนการเตรียมการสำหรับการปฏิบัติ และขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงาน มีความก้าวหน้าทางการเรียน (N Gain) เท่ากับ 0.32 และ 0.44 ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.76/81.97

2. ผลทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.30 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 แสดงว่าทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ผู้ศึกษามีประเด็นที่จะอภิปรายเพิ่มเติมดังนี้

1) การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.76/81.97 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้สามารถอภิปรายได้ว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาของ Palmer and Neal (2003) แนวคิดของสภาวิจัยแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (NRC) และแนวคิด

ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง พ.ศ. 2560) ให้สอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์สู่การแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานเพื่อแก้ปัญห การจัดการเรียนรู้จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของทักษะกระบวนการสร้างสรรค์ชิ้นงาน เป็นปัญหาแบบปลายเปิด มีความซับซ้อนเพียงพอกำหนดเกณฑ์และข้อจำกัดที่เหมาะสมกับผู้เรียน (Guo and Woulfin, 2016) การให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการแก้ปัญหาแบบปลายเปิดจากสถานการณ์ที่กำหนดให้หรือทราบข้อมูลของสถานการณ์ปัญหาที่ซับซ้อน ไม่คุ้นเคย จะทำให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกวิธีการที่เหมาะสม รวบรวมข้อมูล ความรู้ และเทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Wood, 2006) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักคิดหลากหลายมุมมอง (Divergent) เรียนรู้งานที่ใช้การจินตนาการ การคิดนอกกรอบ การสร้างมุมมองที่หลากหลาย ความคิดริเริ่ม และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ และนักคิดสรุปความ (Convergent) สามารถใช้เหตุผล เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดภายใต้เกณฑ์และข้อจำกัด มีความสามารถในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ตลอดจนประยุกต์แนวความคิดไปสู่การปฏิบัติได้ (ประสาธ เนืองเฉลิม, 2561)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการทำกิจกรรมคิดวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลหรือแนวคิดอย่างหลากหลายพร้อมออกแบบชิ้นงาน/วิธีการแก้ปัญหา ดำเนินการสร้างแบบจำลอง ทดสอบและปรับปรุงให้บรรลุภายใต้เกณฑ์และข้อจำกัด พร้อมนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในชั้นเรียน สอดคล้อง สนธิ พลชัยยา (2557) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คือ การคิดขั้นสูงเป็นการคิดที่นำไปสู่วิธีการแก้ปัญหา การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือการคิดซับซ้อนอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่ความรู้ความจำหรือความเข้าใจสอดคล้องกับ ชมพูนุท แก้วใจรักษ์ และคณะ (2566) ที่ได้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่บูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เรื่อง นวัตกรรมกับการใช้เทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในชั้นต่าง ๆ ของการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ วิเคราะห์ วางแผน และออกแบบการแก้ไข ปัญหาอย่างอิสระบนพื้นฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ด้วยแนวคิดที่หลากหลาย สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จากสถานการณ์ปัญหาเรื่อง น้ำ ที่พบในชีวิตจริงในงานวิจัยครั้งนี้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุ สู่การแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางการแก้ไขและป้องกันภาวะโลกร้อน ดำเนินการแก้ปัญหาหรือสร้างชิ้นงานผ่านกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ผู้เรียนได้ใช้ความคิดรวบยอดเรื่อง วัสดุและสมบัติของวัสดุในการทำกิจกรรม Save the penguins (ตารางที่ 1) เลือกวัสดุและออกแบบ

สร้างบ้านเพนกวิ้นด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม เพื่อแก้ปัญหาที่อยู่ของเพนกวิ้นเนื่องมาจากอุณหภูมิของโลกสูงขึ้นหรือพื้นที่น้ำแข็งบริเวณขั้วโลกที่ลดลงทั้งนี้ในขั้นตอนสอบ ประเมินผล และปรับปรุงบ้านเพนกวิ้นนั้นเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการทางวิศวกรรมศาสตร์คือ การทดสอบว่างานออกแบบที่ได้ผลลัพธ์ที่ดีนั้น สามารถถูกนำไปปฏิบัติซ้ำโดยผู้อื่นได้หรือไม่ (Repeatability) เพื่อจะนำไปสู่การสรุปว่า งานดังกล่าวเป็นงานออกแบบที่น่าเชื่อถือ หรือศัพท์ทางวิศวกรรมศาสตร์เรียกกระบวนการนี้ว่า “Scale Up” (รักษพล ธนานุวงศ์, 2556) นำไปสู่การต่อยอดนวัตกรรมในชีวิตประจำวันได้ เช่น การสร้างบ้านสัตว์เลี้ยง ที่พักอาศัยที่ป้องกันการถ่ายโอนความร้อนต่อไป

2) ผลของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อนต่อทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.93 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.24 คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เรื่อง ภาวะโลกร้อน สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงขึ้นทุกขั้นตอนการแก้ปัญหา โดยขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานมีความก้าวหน้าทางการเรียน (N Gain) สูงที่สุดเท่ากับ 0.53 ซึ่งมีความก้าวหน้าระดับปานกลาง (Hake, 1999) สอดคล้องกับ Kartini *et al.*, (2021) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐาน ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาในขั้นตอนการรวบรวมและสร้างความคิดในการแก้ปัญหาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ โดยขั้นการค้นหาแนวคิดมีพัฒนาการที่สูงสุด และขั้นการค้นหาข้อเท็จจริงมีพัฒนาการต่ำที่สุดแม้ว่าจะเป็นความก้าวหน้าระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้รับการปรับปรุงอย่างมาก การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาโดยใช้โครงงานเป็นฐานนั้นฝึกฝนให้ผู้เรียนกำหนดปัญหาและวิเคราะห์วิธีแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์สอดคล้องกับ ฤกษ์ณะ พวงระย้า และคณะ (2564) ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาแบบสืบเสาะหาความรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 5 ขั้น (5E) บูรณาการกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม ประกอบด้วยกระบวนการแก้ปัญหา 5 ขั้นตอน ได้แก่ การระบุปัญหา การค้นหาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง การออกแบบวิธีการแก้ปัญหา การวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา และการทดสอบ ประเมินผล และปรับปรุง พบว่าทักษะการแก้ปัญหาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ ขั้นตอนการแก้ปัญหาและคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ขั้นการออกแบบวิธีแก้ปัญหาสอดคล้องกับ

SuriyanSangngam (2019) กล่าวว่า นักเรียนระดับปฐมวัย (อายุ 5-6 ปี) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษามีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นของการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์กลับพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการสร้างแนวความคิดวิธีการแก้ปัญหามีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และสามารถในการทำความเข้าใจกับปัญหามีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ควรเตรียมสถานการณ์เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความซับซ้อนทั้งที่พบในชีวิตประจำวัน และสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย เพื่อกระตุ้นความสนใจในการแก้ปัญหาและหลีกเลี่ยงการออกแบบวิธีการแก้ปัญหาแบบดั้งเดิมจนขาดความคิดสร้างสรรค์
2. ในในการทำกิจกรรมการเรียนรู้สะเต็มศึกษาใช้เวลาในการทำกิจกรรมค่อนข้างมาก ผู้สอนควรอำนวยความสะดวกกระตุ้น และควบคุมเวลาในการทำกิจกรรมเนื่องจากระยะเวลาที่มีความสัมพันธ์ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาสร้างสรรค์
3. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนให้อยู่ระดับสูงขึ้น ผู้สอนควรฝึกฝนการแก้ปัญหาย่างสม่ำเสมอเป็นกิจวัตรประจำวัน สะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อเรียนรู้จากข้อผิดพลาดปรับปรุงแนวคิด วางแผนการแก้ปัญหาโดยใช้กลยุทธ์ในการแก้ปัญหาร่วมด้วย เช่น การวิเคราะห์ SWOT การใช้แผนผังการตัดสินใจ (Decision Trees) เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในแต่ละช่วงวัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อนำไปสู่การศึกษาค้นคว้าของความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละช่วงวัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ กับการสอนในวิธีปกติ หรือการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ พวงระย้า, กุลธิดา นกุลธรรม และ ทศตริน วรณเกตุศิริ. (2564). การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาครูเคมีด้วยกิจกรรมสะเต็มศึกษาแบบสืบเสาะหาความรู้บูรณาการกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม. *หน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้*, 12(2): 202-217.
- กวิน เชื่อมกลาง. (2556). รอบรู้เทคโนโลยี กระบวนการออกแบบวิศวกรรม คืออะไร? *นิตยสาร สสวท.*, 42(185): 26-29.
- ชมพูนุท แก้วใจรักษ์, กุลธิดา นกุลธรรม และ ทศตริน วรณเกตุศิริ. (2566). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่บูรณาการเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เรื่อง น้ำ เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อม. *หน่วยวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้*, 14(2): 198-218.
- นิพิฐพร โกมลภิตติศักดิ์. (2553). การวิเคราะห์ผลของกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานกลุ่ม และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น: การทดลองแบบอนุกรมเวลา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอร เสรีรัตน์, สุมาลี เชื้อชัย, เรวณี ชัยเชาว์รัตน์, เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, กุณพลลี บริรักษ์สันติกุล และ นาฏฤดี จิตรังสรรค์. (2567). คู่มือการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. เข้าถึงได้จาก <https://www.edusandbox.com/13-3-24-cbe/>
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2561). สะเต็มศึกษากับสไตล์การเรียนรู้ตามแนวคิด Kolb. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 11: 11-17.
- ปรานวดี อุ่นญาติ. (2564). ผลของการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาตามแนวทางกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมร่วมกับเทคนิคสแคมเปอร์(SCAMPER) ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์ชนก แพงไตร. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดทอแรนซ์ เรื่อง อาหารและการดำรงชีวิต เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รักษพล ธนานุวงศ์. (2556). เรียนรู้สภาวะโลกร้อนด้วย STEM Education แบบบูรณาการ. *สสวท.*, 41(182): 15-20.

- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2544). การประเมินทักษะกระบวนการและการแก้ปัญหาในวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือครูรายวิชาเทคโนโลยี (การออกแบบและเทคโนโลยี) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สนธิ พลชัยยา. (2557). สะเต็มศึกษากับการคิดขั้นสูง. *สสวท.*, 46(189): 7-10.
- สมรัก อินทนิลศรี. (2560). ผลของการใช้แนวคิดสะเต็มศึกษาในวิชาชีววิทยาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- สิริลักษณ์ ตาณพันธุ์. (2558). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ที่มีต่อความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนสังคมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- สุธิดา การามิ. (2560.) การใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมเพื่อเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา ตอนที่ 1. *นิตยสาร สสวท.*, 46(209): 23-27.
- สุวิมล สาสังข์. (2562). ผลการจัดกิจกรรมสะเต็มศึกษาโดยใช้กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.
- อภิสิทธิ์ ชงไชย. (2559). ความสำคัญของวิศวกรรมในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 31(3): 48-53.
- Guo, J. & Woulfin, S. (2016). Twenty-First Century Creativity: An Investigation of How the Partnership for 21st Century Instructional Framework Reflects the Principles of Creativity. *Roeper Review*, 38: 153-161. doi:10.1080/02783193.2016.1183741
- Hake, R. R. (1999). *Analyzing Change/Gain Scores*. Department of Physics, Indiana University.
- Kartini, F. S., Widodo, A., Winarno, N., & Astuti, L. (2021). Promoting student's problem-solving skills through STEM project-based learning in earth layer and disasters topic. *Journal of Science Learning*. 4(3): 257-266.

- National Research Council. (2012). *Framework for K-12 Science Education: Practices, Crosscutting Concepts, and Core Ideas*. Retrieved from <http://nap.edu/13165>
- Partnership for 21st Century Skills. (2013). *P21 Framework Definitions*. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519462.pdf>
- Pellegrino, James W. & Hilton, Margaret L. (2012). *Education for Life and Work: Developing Transferable Knowledge and Skills in the 21st Century*. New York: National Academy Press.
- Rosicka, C. (2016). *Translating STEM education research into practice*. Australian Council for Educational Research
- Sangngam, S. (2021). The development of early childhood students' creative thinking problem solving abilities through STEM Education learning activities. *In Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1835, No. 1, p. 012008). IOP Publishing.
- Treffinger, D. J., Selby, E. C. & Isaksen, S. G. (2008). Understanding individual problem-solving style: A key to learning and applying creative problem solving. *Learning and Individual Differences*. 18(4): 390-401. doi:10.1016/j.lindif.2007.11.007
- UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals Learning Objectives*. Paris: the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
- Wood, C. (2006). The development of creative problem solving in chemistry. *Chemistry Education Research and Practice*. 7(2): 96-113. doi:10.1039/B6RP90003H

แนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ในจังหวัดราชบุรี

Guidelines for Participatory Community Management to Accommodate Tourists from The Elderly in Ratchaburi Province

ประภัสสร มีน้อย*

Prapatsorn Meenoi*

สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

*Corresponding author email : giggle9940@gmail.com

วันที่รับ : 23 เมษายน 2566

วันที่แก้ไข : 17 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับ : 20 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพ และบริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดราชบุรี 2) เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี และ 4) เสนอแนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี จำนวน 400 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 20 คน ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบสมมติฐานผ่านการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีมีสิ่งดึงดูดได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม มีความสามารถในการเข้าถึง มีสิ่งอำนวยความสะดวก และการให้บริการที่เพียงพอเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ แต่กิจกรรมที่โดดเด่นและสร้างสรรค์ยังมีจำนวนน้อย นอกจากนี้ ยังมีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกสำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี ได้แก่ องค์ประกอบด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดการและการให้บริการสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก นอกจากนี้ แนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมในการรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ชุมชนควรดึงเสน่ห์ของความเรียบง่าย ความดั้งเดิมมาเป็นจุดขาย ควรกำหนดโครงสร้างคณะทำงานโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ควรดำเนินการร่วมกับเครือข่ายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทาง

คำสำคัญ : การจัดการชุมชน / การมีส่วนร่วม / นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were to: 1) explore the potential and context of community-based tourism in Ratchaburi province; 2) compare the demographic characteristics and travel behaviors of elderly tourists in Ratchaburi province; 3) investigate the factors influencing satisfaction and repeat-purchase behavior among elderly tourists toward community-based tourism in Ratchaburi province; and 4) propose management strategies for community-based tourism that accommodate the needs of elderly tourists.

This study employed a mixed-methods approach, collecting data through surveys of 400 elderly tourists visiting community-based tourism sites and conducting in-depth interviews with 20 stakeholders involved in community tourism management. Additionally, participatory observation and focus group discussions were conducted. Data were analyzed using content analysis, descriptive statistics, t-tests, analysis of variance (ANOVA), and stepwise multiple regression analysis.

The findings indicate that community-based tourism in Ratchaburi province offers a variety of natural and cultural attractions, as well as accessible facilities and services that are suitable for elderly tourists. However, the availability of innovative and creative activities is limited. Factors influencing satisfaction and repeat-purchase behavior include community tourism management, service quality, tourist attractions, and the provision of facilities.

Recommendations for improving community-based tourism management emphasize maintaining simplicity and traditional charm, establishing task force structures that focus on participatory processes, developing local tourism personnel, and collaborating with government networks to promote tourism through marketing and public relations across various channels.

Keywords : Community management / Participation / Elderly tourists

บทนำ

การท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันได้รับการยอมรับโดยทั่วกันว่าเป็นโอกาสที่สำคัญมากสำหรับการพัฒนาประเทศไปจนถึงท้องถิ่นต่าง ๆ ให้พลิกฟื้นจากปัญหาความยากจนสู่ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยจึงปรับเปลี่ยนแนวทางและกลยุทธ์เพื่อฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลทุ่มเทและตั้งเป้าให้เป็นแนวทางหลักในการฟื้นฟูสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการกระจายงบประมาณเพื่อพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางทำให้เกิดการตอบรับกระแสการพัฒนาน้อย่างรวดเร็วแต่ละจังหวัด อำเภอ ตำบล และท้องถิ่นต่างพากันเสนองบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งคิดว่าจะน่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีและสร้างรายได้ ชุมชนท้องถิ่นถูกคาดหวังให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ การให้ความรู้และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่หน่วยงานภาครัฐหน่วยงานในท้องถิ่น และชุมชนทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง ทำให้เกิดการคิดแบบแยกส่วน จะเห็นได้จากแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกทำลายลงไปอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์โดยผ่านการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐทำให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างไร้ทิศทาง (สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560)

ปัจจุบันตลาดผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) เป็นอีกตลาดหนึ่งที่มีแนวโน้มเติบโตสูง เนื่องจากการพัฒนาด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่ทำให้ประชากรมีอัตราการเสียชีวิตลดต่ำลง ผู้สูงอายุมีแนวโน้มมีอายุยืนยาวมากขึ้น และมักจะใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุงานทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเที่ยวชมศิลปวัฒนธรรมและธรรมชาติในท้องถิ่นต่าง ๆ เนื่องจากมีเวลามากกว่านักท่องเที่ยวในช่วงวัยอื่น ๆ และมีความพร้อมด้านการเงิน การท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุจึงเป็นช่องทางการท่องเที่ยวตลาดใหม่เนื่องจากเป็นตลาดที่มีคุณภาพและมีกำลังซื้อในการท่องเที่ยวสูงกว่าตลาดทั่วไป อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมีรูปแบบและพฤติกรรมท่องเที่ยวที่แตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป คือ เน้นการท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพดี คำนึง

ถึงความคุ้มค่าในการได้รับบริการทางการท่องเที่ยว เน้นการซื้อด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์เนื่องจากเป็นผู้มีประสบการณ์ในการใช้ชีวิต มีความละเอียดรอบคอบในการเลือกซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ โดยพิจารณาการเลือกร้านอาหารและประเภทของอาหารที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ คำนึงถึงความปลอดภัย และความมั่นใจด้านบริการ จึงทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความยินดีที่จะจ่ายเงินเพิ่มขึ้นเพื่อแลกกับการบริการที่เป็นพิเศษ (ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ชีระวัฒน์ จันทิก, 2561) จังหวัดราชบุรีเป็นจังหวัดท่องเที่ยวเมืองรองที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมีความสะดวกเรื่องการเดินทางและมีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทรัพยากรธรรมชาติโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี (ประภัสสร มีน้อย, 2560) นอกจากนี้จังหวัดราชบุรียังมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกิดใหม่อีกจำนวนมาก เช่น ชุมชนบ้านห้วยเขย่ง ตลาดไธสง ตลาดชุมชนบ้านหินสี ตลาดน้ำหลักห้า กาดวิถีชุมชนคูบัว แม่กำปอง 2 (บ้านห้วยน้ำใส) เป็นต้น และจากการลงพื้นที่ของนักวิจัยเพื่อศึกษาบริบทด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุพบว่ายังมีให้เห็นไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่จะเป็นไปเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไปมากกว่าที่จะเน้นดูแลหรือรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ จึงเป็นโจทย์ที่น่าสนใจสำหรับผู้วิจัยและชุมชนว่าทำอย่างไรเพื่อให้ผู้สูงอายุเหล่านี้สามารถท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบายเหมือนกับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุให้เกิดความพึงพอใจและกลับมาเที่ยวซ้ำ และเพื่อค้นหาแนวทางทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนดำเนินไปด้วยความยั่งยืน ชุมชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง ส่งผลต่อสภาพเศรษฐกิจที่ดีสามารถพึ่งพาตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพ และบริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี
4. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี จำนวน 9 แหล่ง และเนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวชุมชนแต่ละแห่งยังไม่มีมีการจัดบันทึกสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ดังนั้นในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ จึงแบ่งสัดส่วนในอัตราคงที่ร้อยละ 44.44 เก็บแบบสอบถามแหล่งละ 45 ชุด จนครบจำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental sampling)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ตัวแทนประชาชน และคณะกรรมการผู้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 20 คน หรือจนข้อมูลอิ่มตัว (Saturated Data) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาจาก ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรเชิงปริมาณ

1. ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิสำเนา พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และ องค์ประกอบการท่องเที่ยว

2. ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี ได้แก่ ความพึงพอใจ การกลับมาเที่ยวซ้ำ การแนะนำบอกต่อ

ตัวแปรเชิงคุณภาพ ได้แก่ แนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร วารสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการเก็บข้อมูลภาคสนาม สัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้วจึงนำมาวิเคราะห์สรุปและนำเสนอในการประชุมเพื่อยืนยันผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเท่ากับ 0.86 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.95 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลักษณะของการผสมผสาน ประกอบด้วยการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาในสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี จำนวน 400 คน ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การเก็บข้อมูลภาคสนามโดยสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดราชบุรีจำนวน 20 คน สรุปยืนยันผลการศึกษาดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และลักษณะของข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การศึกษาศักยภาพ และบริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดราชบุรี ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิสำเนาโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
4. วิเคราะห์ความคิดเห็นด้านองค์ประกอบแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. วิเคราะห์ความพึงพอใจ และพฤติกรรมการซื้อซ้ำของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
6. วิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านเพศที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05
7. วิเคราะห์ลักษณะประชากรศาสตร์ด้านอายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิสำเนาที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน ใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05
8. วิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลา รูปแบบการเดินทาง ค่าใช้จ่าย วัตถุประสงค์การใช้จ่าย การรับรู้ข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

จังหวัดราชบุรีแตกต่างกันใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กำหนดระดับความนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05

9. วิเคราะห์ปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม การจัดการและการให้บริการ และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีโดยใช้สถิติสมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Step-wise Multiple Regression) กำหนดระดับความนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. ศักยภาพ และบริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดราชบุรี วิเคราะห์ตามองค์ประกอบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่

1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ จังหวัดราชบุรี มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น จึงเป็นต้นทุนทางการท่องเที่ยวที่สำคัญและเชื่อมโยงไปสู่กิจกรรมอื่นให้สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงการท่องเที่ยวของจังหวัดให้โดดเด่น นอกจากนี้แต่ละชุมชนยังมีวัฒนธรรมและประเพณีที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ซึ่งสมาชิกในชุมชนสามารถอนุรักษ์และสืบสานไว้ได้ เช่น ภาษา การแต่งกายที่มีเอกลักษณ์ตามชาติพันธุ์ การประกอบอาหารจากวัตถุดิบในพื้นที่ ทำให้จังหวัดราชบุรีมีการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวเป็นลำดับต้นของประเทศ ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยมีนโยบายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน เช่น โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โครงการตลาดประชารัฐ เป็นต้น

1.2 ด้านความสามารถในการเข้าถึง จังหวัดราชบุรีเป็นจุดเชื่อมต่อการคมนาคมระหว่างภาคใต้ ภาคกลางและภาคตะวันตก มีเส้นทางการคมนาคมขนส่งทั้งทางถนนและรถไฟ มีระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร จึงเป็นศักยภาพที่รองรับการท่องเที่ยวที่นิยมการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองและแบบหมู่คณะ สำหรับการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่กระจายตัวอยู่ในอำเภอต่าง ๆ นั้น สามารถเดินทางและเข้าถึงโดยรถยนต์ขนาดเล็กและรถโดยสารขนาดใหญ่ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนส่วนใหญ่ ระบบรถขนส่งสาธารณะยังเข้าไม่ถึงหรือไม่เป็นจุดผ่าน แต่นักท่องเที่ยวสามารถเช่าเหมาหรือใช้บริการรถรับจ้างในตัวเมืองเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เนื่องจากส่วนใหญ่มีระยะทางไม่ไกลจากตัวเมืองมากนัก

1.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวชุมชนส่วนใหญ่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ และในบางแหล่งอาจมีห้องสุขาจำนวนไม่เพียงพอ หรือที่ลักษณะไม่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีสถานที่ตั้งอยู่

บริเวณริมแหล่งน้ำธรรมชาติ ประกอบกับมีพื้นที่ลาดชัน จึงไม่สามารถสร้างห้องน้ำในบริเวณดังกล่าวได้เนื่องจากส่งผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อม

1.4 ด้านกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนโดยจัดอบรมให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมและส่งเสริมให้แต่ละชุมชนแสดงเอกลักษณ์ของชุมชนให้โดดเด่นหลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่แล้ว แต่ยังขาดความโดดเด่นและสร้างสรรค์

1.5 ด้านการจัดการและการให้บริการ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนส่วนใหญ่มีความพยายามจัดการด้านการใช้พื้นที่และการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม เช่น พื้นที่จุดบริการให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวตลอดวัน เช่น จุดประชาสัมพันธ์ด้วยเสียงตามสาย มีการจัดบริการเสริมเพื่ออำนวยความสะดวกโดยคนในชุมชน เช่น ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก ร้านบริการนวด ร้านให้บริการเช่าพาหนะเที่ยวชม มีการจัดการขยะ และดูแลพื้นที่ให้มีความสะอาดถูกสุขลักษณะ

1.6 การจัดการโดยชุมชน ในภาพรวมแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดราชบุรีเกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน และมีการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายองค์กรภาครัฐในด้านการส่งเสริมความรู้และงบประมาณตามพันธกิจของหน่วยงาน ในด้านการจัดการพบว่าชุมชนยังมีจุดอ่อนด้านการประชาสัมพันธ์ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์

2. เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	101	25.25
หญิง	299	74.75
อายุ		
60 – 64 ปี	243	60.75
65 – 69 ปี	68	17.00
70 – 74 ปี	53	13.25
75 – 79 ปี	24	6.00
80 ปี ขึ้นไป	12	3.00

ตารางที่ 1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	78	19.50
สมรส	262	65.50
หย่าร้าง/หม้าย	60	15.00
การศึกษา		
ประถมศึกษา	128	32.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	68	17.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	64	16.00
ปริญญาตรี	122	30.50
สูงกว่าปริญญาตรี	18	4.50
อาชีพ		
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (เกษียณอายุ)	130	32.50
พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง	26	6.50
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	46	11.50
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	47	11.75
อื่นๆ	151	37.75
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	170	42.50
10,001 – 25,000 บาท	112	28.00
25,001 – 40,000 บาท	64	16.00
40,001 – 55,000 บาท	36	9.00
55,001 – 70,000 บาท	10	2.50
70,000 บาท ขึ้นไป	8	2.00
ภูมิลำเนา		
ภาคกลาง	254	63.50
ภาคเหนือ	0	0
ภาคใต้	84	21.00
ภาคตะวันออก	15	3.75
ภาคตะวันตก	35	8.75
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12	3.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 74.75 มีอายุอยู่ระหว่าง 60-64 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.75 เป็นผู้ที่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 65.50 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.50 ด้านอาชีพส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/พนักงานเกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.50 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 63.50

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว		
เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ	357	89.25
เพื่อเยี่ยมเยียนครอบครัว/ญาติ/เพื่อน	15	3.75
เพื่อศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรม	13	3.25
เพื่อประกอบธุรกิจ	15	3.75
ระยะเวลาในการท่องเที่ยวต่อครั้ง		
1 วัน (ไม่พักค้าง)	296	74.00
2 - 3 วัน	89	22.25
4 - 5 วัน	15	3.75
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว		
ท่องเที่ยวคนเดียว	50	12.50
ท่องเที่ยวกับคู่รัก	18	4.50
ท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ (เพื่อน, ครอบครัว, ญาติ)	312	78.00
ซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยว	20	5.00
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง		
น้อยกว่า 1,000 บาท	209	52.25
1,001 - 3,000 บาท	126	31.50
3,001 - 5,000 บาท	24	6.00
5,001 บาท ขึ้นไป	41	10.25

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี (ต่อ)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง		
น้อยกว่า 1,000 บาท	209	52.25
1,001 – 3,000 บาท	126	31.50
3,001 – 5,000 บาท	24	6.00
5,001 บาท ขึ้นไป	41	10.25
การรับรู้ข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยว		
ญาติและครอบครัว	183	45.75
เพื่อน	42	10.50
หนังสือ/นิตยสาร/สิ่งพิมพ์	5	1.25
อินเทอร์เน็ต/เฟซบุ๊ก	153	38.25
วิทยุ/โทรทัศน์	17	4.25

จากตารางที่ 2 พบว่าพฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 89.25 ใช้ระยะเวลาท่องเที่ยวเพียง 1 วัน ไม่พักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 74.00 มีรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ พร้อมกับเพื่อน ครอบครัว หรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 78.00 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวต่อครั้งน้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.25 ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์การใช้จ่ายในเรื่องค่าอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 53.00 และมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวจากญาติและครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 45.75

ตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี

ข้อ	องค์ประกอบ ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว	4.39	0.51	มาก
2	ด้านความสามารถในการเข้าถึง	4.38	0.52	มาก
3	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.23	0.59	มาก
4	ด้านกิจกรรม	4.16	0.65	มาก
5.	ด้านการจัดการและการให้บริการ	4.27	0.60	มาก
6.	ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	4.34	0.54	มาก
	รวม	4.29	0.56	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี มีศักยภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.39 รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการเข้าถึง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ด้านการจัดการและการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และ ด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจ และพฤติกรรมการซื้อซ้ำของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี

ข้อ	ความพึงพอใจ และพฤติกรรมการซื้อซ้ำ	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	ความพึงพอใจ	4.38	0.58	มาก
2	ความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ	4.39	0.61	มาก
3	การแนะนำ บอกต่อ	4.45	0.58	มาก
	รวม	4.40	0.59	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการแนะนำ บอกต่อ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.45 รองลงมาคือ มีความตั้งใจในการกลับมาเที่ยวซ้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และ มีความพึงพอใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน ลักษณะประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างด้าน เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิลำเนาที่ต่างกันมีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน พบว่า ระดับการศึกษา อาชีพ และภูมิลำเนาที่ต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 5 - 7

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	8.551	4	2.138	7.870*	0.000
	ภายในกลุ่ม	107.296	395	0.272		
	รวม	115.847	399			

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	4.471	4	1.118	3.964*	0.004
	ภายในกลุ่ม	111.376	395	0.282		
	รวม	115.847	399			

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	10.350	4	2.588	9.689*	0.000
	ภายในกลุ่ม	105.497	395	0.267		
	รวม	115.847	399			

ผลการทดสอบสมมติฐาน พฤติกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง ระยะเวลา รูปแบบการเดินทาง จำนวนค่าใช้จ่าย วัตถุประสงค์การใช้จ่าย ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีแตกต่างกันพบว่า วัตถุประสงค์ในการเดินทางรูปแบบการเดินทาง จำนวนค่าใช้จ่าย วัตถุประสงค์การใช้จ่าย ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ดังตารางที่ 8 - 12

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	2.624	3	0.875	3.059*	0.028
	ภายในกลุ่ม	113.223	396	0.286		
	รวม	115.847	399			

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีรูปแบบการเดินทางต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรมการ ซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	2.692	4	0.673	2.349*	0.050
	ภายในกลุ่ม	113.155	395	0.286		
	รวม	115.847	399			

ตารางที่ 10 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีจำนวนค่าใช้จ่ายการเดินทางต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรมการ ซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	7.494	3	2.498	9.129*	0.000
	ภายในกลุ่ม	108.353	396	0.274		
	รวม	115.847	399			

ตารางที่ 11 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีวัตถุประสงค์การใช้จ่ายต่างกัน มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรมการ ซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	3.593	4	0.898	3.161*	0.014
	ภายในกลุ่ม	112.254	395	0.284		
	รวม	115.847	399			

ตารางที่ 12 ผลการทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีช่องทางการรับรู้ข่าวสารของแหล่งท่องเที่ยวที่ต่างกันมีความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำแตกต่างกัน

	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ความพึงพอใจและพฤติกรรม การซื้อซ้ำ	ระหว่างกลุ่ม	3.593	4	0.898	3.161*	0.014
	ภายในกลุ่ม	112.254	395	0.284		
	รวม	115.847	399			

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี

ผลการทดสอบสมมติฐาน องค์ประกอบการท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม การจัดการและการให้บริการ และการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวสูงอายุผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่สามารถร่วมทำนายความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี มี 4 องค์ประกอบได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการจัดการและการให้บริการ ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบสมมติฐาน องค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว ความสามารถในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม การจัดการและการให้บริการและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวสูงอายุ

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	b	Beta	t	p-value
ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	.200	.202	3.658	<0.001
ด้านการจัดการและการให้บริการ	.283	.318	6.833	<0.001
ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว	.217	.207	5.134	<0.001
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	.196	.216	5.119	<0.001
ค่าคงที่ (Constant)	.547		3.477	0.001

$R = 0.791$ $R^2 = 0.625$ $F = 164.927$ $p\text{-value} = <0.001$

ตารางที่ 14 แสดงการตรวจสอบความเป็นอิสระของตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	Tolerance	VIF
ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	.857	1.125
ด้านการจัดการและการให้บริการ	.805	1.248
ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว	.997	1.085
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	.914	1.152
ค่าคงที่ (Constant)	.897	1.060

จากตารางที่ 14 พบว่า ค่า Tolerance มีค่าเข้าใกล้ 1 และค่า VIF ไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่นในระดับต่ำ สรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระจากกัน

4. แนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี ใช้แนวคิดการจัดการ 7 ประการ (POSDCORB) ของ ลูเธอร์กูลิค (Luther H Gulick, 1939) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนที่กระทำร่วมกัน และมีการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายองค์กรภาครัฐในด้านการส่งเสริมความรู้และงบประมาณตามพันธกิจของหน่วยงาน มีดังนี้

4.1 ด้านการวางแผน (Planning) ชุมชนควรตั้งเส้นของความเรียบง่าย ความดั้งเดิมมาเป็นจุดขาย มีการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจ เช่น ธรรมชาติ หรือ วัฒนธรรม โดยอาจใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเป็นมา ประวัติศาสตร์ หรือประเพณีของชาติพันธุ์มาสร้างกิจกรรมประจำปีเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นอกจากนี้ควรเลือกทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม เอื้ออำนวยต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

4.2 การจัดองค์การ (Organizing) ชุมชนควรกำหนดโครงสร้างการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการหรือคณะทำงาน โดยมีการแบ่งงานให้สมาชิกได้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด นอกจากนี้ควรมีจัดประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากนักท่องเที่ยวและสมาชิกในชุมชน นอกจากนี้ควรเน้นการสื่อสารข้อมูล เพื่อให้สมาชิกทุกคนปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

4.3 การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) ชุมชนควรพัฒนาศักยภาพบุคลากร และให้สมาชิกในกลุ่ม เช่น เยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพิ่มศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การเป็นเจ้าบ้านที่ดี การสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว การนำชมสถานที่ท่องเที่ยว และต้องเตรียมบุคลากรให้รู้จักการใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะบุคลากรผู้สูงวัย เพื่อปรับปรุงวิธีการให้บริการ การซื้อขายที่สะดวกรวดเร็ว สร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน

4.4 การอำนวยการ (Directing) ผู้นำชุมชนควรดำเนินการร่วมกับเครือข่ายภาครัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่เน้นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน และมีการจัดทำแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาของจังหวัดในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ชุมชนต้องไม่หวังพึ่งพาภาครัฐตลอดไป

4.5 การประสานงาน (Coordinating) ชุมชนควรสร้างเครือข่ายบนสังคมออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวตลอดทั้งปี เช่น กลุ่มในเฟซบุ๊ก กลุ่มเครือข่ายชาติพันธุ์ นอกจากนี้ ผู้นำมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสร้างความรักสามัคคีภายในชุมชน พยายามสร้างเครือข่ายให้เป็นที่รู้จักในสังคมภายนอก และขยายความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

4.6 การรายงาน (Reporting) ชุมชนควรแต่งตั้งกรรมการ หรือคณะทำงาน มีหน้าที่ ประเมินและรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพสินค้า บริการ ปัญหา อุปสรรค หรือข้อเสนอแนะ จากนักท่องเที่ยว ให้คณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวชุมชนทราบโดยสม่ำเสมอ และผู้นำชุมชนควร รับฟังข้อมูลการประเมินจากบุคคลภายนอกเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มี ประสิทธิภาพ

4.7 งบประมาณ (Budgeting) ชุมชนควรมีการบริหารจัดการรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อดูแลรักษาพื้นที่ส่วนกลาง และต้องมีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการแก่สมาชิกอย่างเท่า เทียมกัน เช่น ทุนการศึกษา การรักษาพยาบาล เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

แหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี มีศักยภาพที่หลากหลายครบทุกองค์ประกอบ ทั้งสิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติและสิ่งทีมนุชย์สร้างขึ้น มีระบบคมนาคมขนส่งที่นักท่องเที่ยวสามารถ เข้าถึงได้โดยสะดวก และมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ยกเว้น ในบางแหล่งอาจมีปัญหาเรื่องห้องน้ำ โดยส่วนใหญ่ทุกชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่แล้ว แต่ยังขาดความโดดเด่น ชุมชนมีการจัดบริการเสริมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว สำหรับปัจจัยองค์ประกอบ การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีต่อ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี พบว่า มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดการและการให้บริการ สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก ในส่วนของ แนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ ได้แก่ การดึงเสน่ห์ ของความเรียบง่าย ความดั้งเดิมมาเป็นจุดขาย มีกำหนดโครงสร้าง ในรูปแบบคณะกรรมการหรือ คณะทำงานของชุมชน มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน การดำเนินการ ร่วมกับเครือข่ายภาครัฐ และการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการแก่สมาชิกอย่างเท่าเทียมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นที่นำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยมีดังนี้

1. ศักยภาพ และบริบทการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดราชบุรี ตามองค์ประกอบ การท่องเที่ยวโดยชุมชนจากผลการวิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดราชบุรี มีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ครบทั้ง 6 องค์ประกอบได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรม ด้านการจัดการและ การให้บริการ และด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน สอดคล้องกับผลสำรวจความคิดเห็น

ของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ที่มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ทั้งนี้เนื่องมาจากจังหวัดราชบุรีเป็นเมืองเก่าแก่ มีความรุ่งเรืองและมีประวัติศาสตร์ที่สำคัญเมืองหนึ่งของประเทศไทยพบได้จากโบราณสถาน และโบราณวัตถุจำนวนมาก มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมประเพณี มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ทั้งป่าไม้ น้ำตก ภูเขา ถ้ำ รวมทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่น ได้แก่ วัดมหาธาตุ วัดอรัญญิกาวาส วัดขนอน วัดคงคาราม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ศาลเจ้า ศูนย์วัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่างๆ ตลาดน้ำ ตลาดบก นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ผสมผสานจุดเด่นระหว่างทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน ประกอบกับการบริหารจัดการของชุมชนที่มีการวางแผน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกออกแบบ กิจกรรมให้มีความน่าสนใจสอดคล้องกับทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของท้องถิ่น นอกจากนี้ จังหวัดราชบุรี ยังมีนโยบายและแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ชัดเจนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทำให้ชุมชนมีงบประมาณ และภาคีเครือข่ายในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลธิชา พันธุ์สว่าง และคณะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี 3 ด้าน ได้แก่ 1) แหล่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว การจัดให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านความสะอาดและปลอดภัย นำเสนอเอกลักษณ์เฉพาะและความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว 2) กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ต้องมีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งเสริมวิถีไทย การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน 3) การบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยว ควรบูรณาการความร่วมมือด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี

2. ปัจจัยองค์ประกอบการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี

จากผลการวิจัยพบว่ามี องค์ประกอบการท่องเที่ยว 4 ด้านที่สามารถร่วมทำนายความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรี ได้แก่ ตัวแปรด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการจัดการและการให้บริการ ด้านสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวและด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ที่ร่วมทำนายความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ทั้งนี้เนื่องมาจากผลการสำรวจทัศนคติการท่องเที่ยวในประเทศไทยปี 2562 โดย Airbnb พบว่า นักท่องเที่ยวร้อยละ 84 ต้องการท่องเที่ยวแบบใช้ชีวิตเหมือนคนท้องถิ่นและใช้จ่ายไปกับร้านอาหารในชุมชนมากที่สุดกว่า 1.7 พันล้านบาท และจากข้อมูลของ Expedia ที่ทำการเจาะลึกข้อมูลการท่องเที่ยวในปี 2561

พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเป็นแหล่งชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในเมืองรอง และมีอัตราการท่องเที่ยวลักษณะนี้เพิ่มสูงขึ้นกว่าร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับปี 2560 สะท้อนให้เห็นว่าในปัจจุบันการท่องเที่ยวตามรอยวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ในด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2562) สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนาวดี พวงขึ้น และ แสงสรรค์ ภูมิสถาน (2563) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าผู้สูงอายุผู้มาเยือนให้ความสำคัญของความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เกี่ยวข้องกับบ้านพักมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการพิเศษ อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ศิริกุล เกียรติกุลไพบูลย์ (2558) ได้ศึกษา พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุวัยเกษียณ อายุ 60-79 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ผู้สูงอายุวัยเกษียณชื่นชอบการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพักผ่อนเปลี่ยนบรรยากาศและอยากกลับไปท่องเที่ยวยังสถานที่เดิมซ้ำหรือเลือกใช้บริการบริษัทนำเที่ยวนั้นซ้ำอีกหากพึงพอใจ อีกทั้งมีการใช้ Social Media ในการรับข่าวสารและบอกต่อข้อมูลการท่องเที่ยว และมีความต้องการที่พักที่ สะอาด สะดวกสบาย และปลอดภัย ต้องการจุดบริการข้อมูลในสถานที่ท่องเที่ยวเน้นอาหารท้องถิ่นและอาหารเชิงสุขภาพ ดังนั้น หากผู้สูงอายุมีความรู้สึกพึงพอใจในการท่องเที่ยวจะมีความต้องการอยากกลับไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวเดิมซ้ำอีก สอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมผู้บริโภค ของ Kotler (1997) ว่าความพึงพอใจของผู้บริโภคจะทำให้เกิดพฤติกรรมการซื้อซ้ำหรือบอกต่อไปยังผู้บริโภคคนอื่นๆด้วย

สำหรับผลการวิจัยที่ระบุว่า องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยวด้านความสามารถในการเข้าถึงและด้านกิจกรรม ไม่สามารถร่วมทำนายความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวชุมชนจังหวัดราชบุรีได้นั้นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่ มีเส้นทางคมนาคมสะดวกสบาย ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่ายทั้งแบบรถยนต์ส่วนตัวหรือขนส่งสาธารณะ นอกจากนี้ยังมีป้ายบอกทางชัดเจนตั้งแต่ถนนเส้นหลักจนถึงจุดหมายปลายทางทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่ามีอุปสรรคในการเดินทาง สำหรับด้านองค์ประกอบด้านกิจกรรม ไม่สามารถร่วมทำนายความพึงพอใจและพฤติกรรมการซื้อซ้ำของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรีมีพลังดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากเพียงพอ ทำให้ความสนใจด้านกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะลดน้อยลงไป

3. แนวทางการจัดการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดราชบุรี ได้แก่ การดึงเสน่ห์ของความเรียบง่าย ความดั้งเดิมมาเป็นจุดขาย

มีกำหนดโครงสร้างในรูปแบบคณะกรรมการหรือคณะทำงานของชุมชนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชน มีการดำเนินการร่วมกับเครือข่ายภาครัฐ และการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการแก่สมาชิกอย่างเท่าเทียมกันสอดคล้องกับ พระครูพิทักษ์ศิลปาคม (2562) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ที่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มเชิงอุดมคติ พบว่า ด้านสิ่งดึงดูดใจ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมกันรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนมอญ และเผยแพร่สู่สาธารณชนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรร่วมกันจัดศูนย์บริการนักท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและมีผู้เชี่ยวชาญภาษาอยู่ประจำการ ด้านการเข้าถึง กรมทางหลวงควรติดตั้งป้ายบอกทางเพิ่มเติมในจุดเชื่อมต่อหรือบริเวณทางแยก ด้านการรักษาความปลอดภัย วัดควรดำเนินการติดตั้งกล้องวงจรปิดเพิ่มเติมให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวและพื้นที่ภายในวัด ด้านการตลาด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมกันประชาสัมพันธ์ในช่องทางที่หลากหลาย สอดคล้องกับ กฤติยา สมศิลา (2561) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นวิธีการที่สร้างโอกาสให้แก่ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับ นัยเนตร ขาวงาม (2565) กล่าวว่า ชุมชนที่มีมาตรฐานในระดับดีจะมีแนวทางการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการ โดยการส่งเสริมการทำแผนการดำเนินงานที่ครอบคลุมและมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของชุมชน และพัฒนาความรู้ทักษะด้านการบริหารจัดการและทักษะของสมาชิก ส่งเสริมการนำกองทุนกลางไปพัฒนาชุมชน และสาธารณะประโยชน์และส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการจัดสรรรายได้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทําวิจัยเพื่อพัฒนาเส้นทางทอท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุในเขตภูมิภาคตะวันตก
2. ควรมีการทําการวิจัยพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับภาคีเครือข่าย และการบูรณาการอัตลักษณ์ชุมชนสู่การออกแบบประสบการณ์การท่องเที่ยวของชุมชน จังหวัดราชบุรี

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกภาคส่วน ควรวางแนวทางการพัฒนาสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวสูงอายุ โดยมุ่งเน้น

ไปที่การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และควรมีแนวทางหรือมาตรฐานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ

2. หน่วยงานส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ควรสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐาน โดยการสร้างสื่อเชิงสัญลักษณ์เพื่อบ่งบอกระดับมาตรฐานความปลอดภัย มาตรฐานการบริการ และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้เกิดการใช้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุมากขึ้น

3. หน่วยงานส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมให้ชุมชนออกแบบกิจกรรมที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำหรือมีระยะเวลาพำนักรานานขึ้น รวมทั้งเพิ่มการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านช่องทางออนไลน์ โดยสอดแทรกเนื้อหาที่สะท้อนอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กฤติยา สมศิลา. (2561). *ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนอำเภอม่วงสามสิบจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- กาญจนาวดี พวงขึ้น และ แสงสรรค์ ภูมิสถาน. (2563). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม)
- ชลธิชา พันธุ์สว่าง และคณะ. (2562). *การจัดการการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดราชบุรี*. *วารสารสมาคมนักวิจัย*. ปีที่ 25 ฉบับที่ 3 (กันยายน - ธันวาคม).
- นัยเนตร ขาวงาม. (2565). *แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์. สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ประภัสสร มีน้อย. (2560). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกเพื่อรองรับการเข้าสู่ประเทศไทย 4.0*. ดุษฎีนิพนธ์.บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระครูพิทักษ์ศิลปาคม. (2562). *การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอโพธารามจังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์. สาขาการบริหารจัดการคณะสงฆ์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย .
- ลัดดา ศรีอัมพรเอกกุล และ ชีระวัฒน์ จันทิก.(2561). *การท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์* ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม).

- ศิริกุล เกียรติกุลไพบูลย์. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุวัยเกษียณ อายุ 60-79 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน.(2562). *ท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีสู่ความยั่งยืน*. ค้นเมื่อ ธันวาคม 10, 2564, จากhttps://www.gsbresearch.or.th/wpcontent/uploads/2019/10/GR_report_travel_detail.pdf
- สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *คู่มือเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพมหานคร
- Gulick, Luther, and L. Urwick.(1939). *Paper on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration, Columbia University.
- Kotler, Philip. (1997). *Marketing Management :Analysis,Planning,Implementation and Control*. 9th.ed.New Jersey:Prentice-Hall Inc

การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ Political Communication of The New Generation Case Study of Students at Nakhon Sawan Rajabhat University

นันทิยา สัตยวาที^{1*} รตา อนุตตรังกูร²

Nuntiya Sattayawatee^{1*} Rata Anuttarangoon²

¹สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹Department of Political Science, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Sawan Rajabhat University

²สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

²Department of Political Science, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Nakhon Sawan Rajabhat University

*Corresponding author email : nuntiya.sa@nsru.ac.th

วันที่รับ : 7 ธันวาคม 2566

วันที่แก้ไข : 26 กันยายน 2567

วันที่ตอบรับ : 30 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในสังคมการเมืองไทย และวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต

ผลการวิจัยพบว่า 1) คนรุ่นใหม่สื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์หลายรูปแบบ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การส่งต่อข้อมูล การติดตามสถานการณ์ การแสดงความคิดเห็น หรือวิพากษ์วิจารณ์ การติดตามกระแสสังคมและการพูดคุยทางการเมือง 2) คนรุ่นใหม่สื่อสารทางการเมืองผ่านกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ การชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ การร่วมรณรงค์ การเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง และการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง 3) ความสนใจทางการเมืองของคนรุ่นใหม่เกิดขึ้นจากหลายเหตุปัจจัย อาทิ สภาพความเป็นอยู่และปัญหาสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตนเองในระยะยาว เหตุการณ์ทางการเมืองที่วุ่นวายและไม่เป็นประชาธิปไตย และปัจจัยด้านครอบครัว สังคม สภาพแวดล้อมที่ผลักดันให้ต้องสนใจทางการเมืองมากขึ้น 4) ในช่วงการเลือกตั้ง คนรุ่นใหม่มีการสื่อสารทางการเมือง

เมืองมากกว่าปกติ มีการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง การหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองและพรรคการเมือง และวิเคราะห์ผลการเลือกตั้ง 5) มุมมองของคนรุ่นใหม่ต่อการสื่อสารทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองและประชาชน มุ่งเน้นที่การเข้าถึงข้อมูลของพรรคการเมืองได้ง่าย โปร่งใส และทันสมัย พรรคการเมืองต้องเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม และให้ความสำคัญกับกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น

คำสำคัญ : การสื่อสารทางการเมือง / คนรุ่นใหม่ / การตลาดการเมือง

Abstract

This research aims to examine the political communication methods of the new generation within Thai political society, with a particular focus on analyzing the political communication of students at Nakhon Sawan Rajabhat University. The study is qualitative in nature, utilizing data collected through documentary research, in-depth interviews, and observations.

The findings are as follows: The new generation engages in various forms of political communication via social media, which include: receiving political information, forwarding political content, following political developments, expressing opinions or criticisms regarding politics, and keeping up with trends and discussions in political society.

In addition to social media, the new generation participates in political communication through activities in the public sphere. These activities include: attending political rallies to make demands, resist, or express political stances, using political symbols for expression, participating in political campaigns, serving as election observers, and applying for membership in political parties.

The new generation's interest in politics is influenced by several factors, such as socio-economic conditions and societal issues that have long-term effects on their lives, political situations that result in unrest and a lack of democracy, as well as family, social, and environmental influences that encourage political engagement.

During election periods, political communication among the new generation intensifies. There is increased monitoring of political developments, along with analysis of election campaigns by politicians and political parties. Election results are closely followed and scrutinized.

The new generation's perspective on political communication between political parties and the public emphasizes the need for political parties to provide information that is easily accessible, transparent, and up-to-date. They believe political parties must reach out to all demographics and place greater importance on engaging with younger generations.

Keywords : Political communication / New generation / Political marketing

บทนำ

การสื่อสารทางการเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมประชาธิปไตย ดังที่นักรัฐศาสตร์ชาวเชคเชื้อสายเยอรมัน Karl W. Deustch (อ้างถึงใน นันทนา นันทวรภาส, 2557) อธิบายว่า การสื่อสารนั้นเปรียบเหมือนเส้นใยประสาทของมนุษย์ การสื่อสารทางการเมืองก็เป็นดังเส้นใยสมองของรัฐบาล หากปราศจากการสื่อสารรัฐบาลก็ไม่อาจดำรงอยู่ได้ การเมืองจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจแยกออกจากการสื่อสารได้ เพราะหากปราศจากการสื่อสาร ก็ไม่อาจนำมาซึ่งการตอบสนองสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งระบอบประชาธิปไตยถือเสียงของประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในทุกขั้นตอนทางการเมือง ทั้งนี้ นอกจากการสื่อสารทางการเมืองที่กระทำโดยนักการเมืองแล้ว การสื่อสารทางการเมืองโดยภาคประชาชนก็มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมาก เพราะการสื่อสารทางการเมืองเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การสื่อสารทางการเมืองภาคประชาชนจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องแสวงหา เพื่อให้รู้ว่าประชาชนต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งใด และจะตอบสนองความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่มได้อย่างไร ตัวอย่างของการสื่อสารทางการเมืองภาคประชาชน เช่น การเดินขบวน การประท้วง การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เป็นต้น การสื่อสารเช่นนี้มีให้เห็นในสังคมประชาธิปไตยอยู่เสมอ รัฐบาลต้องเรียนรู้วิธีการจัดการ และสื่อสารเพื่อคลี่คลายปัญหาต่างๆอย่างเป็นธรรมดั่งนั้น จะเห็นได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนเป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็นต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนสังคมการเมืองอย่างยิ่ง

ในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองที่ประกอบด้วยองค์กรทางการเมือง ประชาชน และสื่อมวลชน แต่ละองค์ประกอบต่างก็มีบทบาทสำคัญและสามารถสลับสับเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกันได้ ส่วนใหญ่แล้วภาครัฐหรือองค์กรทางการเมืองมักจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร และประชาชนเป็นผู้รับสารจากภาครัฐ ในทำนองเดียวกัน ประชาชนก็ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร แสดงออกถึงความต้องการหรือปัญหาส่งไปยังภาครัฐด้วยเช่นกัน เพื่อที่ภาครัฐจะได้นำปัญหาหรือความต้องการของประชาชนไปกำหนดเป็นนโยบายกลับมาแก้ไขและพัฒนาต่อไป ส่วนสื่อมวลชนก็มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งในฐานะสื่อกลางและพื้นที่สาธารณะ (Public sphere) สำหรับการสื่อสารทางการเมือง

เมืองในสังคมประชาธิปไตย โดยเฉพาะบทบาทของสื่อใหม่ (New media) อย่างสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ค่อนข้างมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองในสังคมสมัยใหม่ เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่ภาครัฐต้องให้ความสนใจ เพราะคนกลุ่มนี้เป็นฐานสำคัญทางการเมืองปัจจุบันและการพัฒนาในอนาคต

หลายประเทศทั่วโลก ผู้นำประเทศ รัฐบาล นักการเมือง หรือนักกิจกรรมทางการเมืองต่างให้ความสนใจกับการสื่อสารทางการเมืองกับกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จทางการเมืองมีให้เห็นในหลายประเทศ หนึ่งในนั้นคือกรณีการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของประธานาธิบดีประเทศอินโดนีเซีย โจโก วิโดโด ประเด็นที่น่าสนใจคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเลือกตั้งประธานาธิบดี ซึ่งกล่าวได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญทางการเมืองของอินโดนีเซีย เป็นช่องทางการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อเข้ามามีบทบาททางการเมืองและต่อสู้กับพรรคการเมืองจากกลุ่มอำนาจเก่า ประธานาธิบดีโจโก วิโดโด นอกจากจะมีภาวะผู้นำประเทศที่ดี มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ และอยู่ในกระแสสื่อสังคมออนไลน์เสมอแล้ว ยังสามารถใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่สื่อสารทางการเมืองและเข้าถึงประชาชนภายในประเทศได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้สามารถรักษาฐานเสียงอำนาจเดิมไว้ได้ และยังสามารถขยายฐานเสียงกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้เพิ่มขึ้นด้วย (บุษฎี แวศักดิ์, 2564)

สำหรับในประเทศไทย การสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์เริ่มปรากฏในสังคมไทยมาระยะหนึ่งแล้ว ทั้งในแง่ของการใช้งานบัญชี (Account) บนสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ของนักการเมืองและนักกิจกรรมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ และการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านช่องทางออนไลน์ของประชาชน ปรากฏการณ์หนึ่งที่ที่น่าสนใจคือการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและค่อนข้างประสบความสำเร็จทางการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ในช่วงการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2562 พรรคอนาคตใหม่มีการใช้กลยุทธ์การตลาดการเมืองร่วมกับการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ มีการศึกษากลุ่มเป้าหมายสำรวจความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเรียนรู้วิถีการดำเนินชีวิต (Lifestyle) และกระแสสังคมสร้างกลยุทธ์การสื่อสารที่ทันสมัยและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายให้ความสนใจในด้านของช่วงอายุ (Generation) โดยเฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First voter) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคน Gen Y และ Gen Z ที่มีทัศนคติเบื่อหน่ายการเมือง ยึดถืออุดมการณ์ และมีจำนวนมากกว่า 7.2 ล้านคน คนกลุ่มนี้เปิดรับสื่อออนไลน์อย่างมาก มีความเป็นผู้ทรงอิทธิพลทางความคิด (Influencer) พรรคอนาคตใหม่จึงมีการสื่อสารทางการเมืองหลากหลายรูปแบบ เช่น รูปภาพ ข้อมูลภาพ (Infographic) คลิปวิดีโอ บทเพลง การแพร่ภาพสด เป็นต้น ใช้การตลาดแบบออนไลน์เพื่อส่งผ่านอุดมการณ์ ความเชื่อและชักชวนไปสู่การร่วมกันเปลี่ยนแปลงสังคมที่พึงประสงค์ (วิสุทธิ์ ชันศิริ, 2564)

ข้อมูลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการสื่อสารทางการเมืองในสังคมสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และมุ่งความสนใจไปที่การสื่อสารทางการเมืองกับกลุ่มคนรุ่นใหม่อย่างมาก สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลและมีการเลือกตั้ง ทั้งการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2562 และการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2566 ได้ทำให้เห็นถึงบทบาทของคนรุ่นใหม่ในการขับเคลื่อนสังคมการเมืองหลายประเด็นหลายวาระ ประกอบกับแนวโน้มการขยายตัวของคนรุ่นใหม่ที่กำลังกลายเป็นฐานทางการเมืองให้กับพรรคการเมืองหลายพรรค ส่งผลให้การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ อย่างเช่นในการเลือกตั้งล่าสุด พ.ศ. 2566 ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First voter) มีจำนวน 4,012,803 คน คิดเป็นร้อยละ 7.67 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด (Rocket Media Lab, 2566) ถ้ารวมกับจำนวนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็น Gen Y และ Gen Z จำนวนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ก็ถือว่าไม่น้อย และอาจส่งผลต่อสังคมการเมืองอย่างมีนัยสำคัญได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น นำมาสู่ความสนใจในการวิจัยเรื่องการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ โดยมุ่งเน้นศึกษาแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ และหิบบกกรณีศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์มาวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในสังคมการเมืองไทย
2. วิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง (Political communication theory) ถือกำเนิดมาเป็นระยะเวลายาวนานแล้ว แต่เป็นศาสตร์ใหม่ที่เพิ่งมีการศึกษาอย่างกว้างขวาง การศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองมุ่งเน้นการอธิบายกระบวนการสื่อสาร ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ตัวข้อมูลข่าวสาร และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสารนั้น ๆ โดยองค์ประกอบดังกล่าวเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการเมืองการศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมือง นอกจากการศึกษาจากตัวนักการเมืองในฐานะผู้ส่งสารแล้ว ยังต้องศึกษาสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารทางการเมืองไปยังประชาชนด้วย (นันทนา นันทวโรภาส, 2557)

Karl W. Deustch (อ้างถึงใน นันทนา นันทวโรภาส, 2557) นักรัฐศาสตร์ชาวเชโกสโลวาเกีย ผู้ที่เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารทางการเมือง อธิบายว่า การสื่อสารนั้นเปรียบเหมือน

เส้นใยประสาทของมนุษย์ การสื่อสารทางการเมืองก็เป็นดังเส้นใยสมองของรัฐบาล หากปราศจากการสื่อสารรัฐบาลก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ การเมืองจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจแยกออกจากการสื่อสารได้ เพราะหากปราศจากการสื่อสาร ก็ไม่อาจนำมาซึ่งการตอบรับสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งระบอบประชาธิปไตยถือเสียงของประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกผู้ปกครอง กระบวนการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในทุกขั้นตอนทางการเมือง ทั้งนี้ นอกจากการสื่อสารทางการเมืองที่กระทำโดยนักการเมืองแล้วการสื่อสารทางการเมืองโดยภาคประชาชนก็มีความสำคัญและเริ่มมีบทบาทมากขึ้น เพราะการสื่อสารทางการเมืองเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การสื่อสารทางการเมืองภาคประชาชนนี้จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องแสวงหา เพื่อให้รู้ว่าประชาชนต้องการหรือไม่ต้องการสิ่งใด และจะตอบสนองความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่มได้อย่างไร ตัวอย่างของการสื่อสารทางการเมืองภาคประชาชน เช่น การเดินขบวน การประท้วง เป็นต้น การสื่อสารเช่นนี้มีให้เห็นในสังคมประชาธิปไตยอยู่เสมอ รัฐบาลต้องเรียนรู้วิธีการจัดการ และสื่อสารเพื่อคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองมี 3 ส่วนสำคัญ คือ องค์การทางการเมือง สื่อ/สื่อมวลชน และประชาชน มีรายละเอียดดังนี้ (นันทนา นันทวโรภาส, 2557)

1. องค์การทางการเมือง ประกอบด้วย

1.1 พรรคการเมือง เป็นองค์การทางการเมืองที่เป็นแหล่งรวมของคนที่มีความคิดคล้ายกัน หรือมีอุดมการณ์ร่วมกัน พรรคการเมืองมีเป้าหมายเพื่อชนะการเลือกตั้ง จึงต้องพยายามสื่อสาร โน้มน้าวใจผู้เลือกตั้งหรือประชาชนให้เห็นถึงศักยภาพและนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แนวทางการสื่อสารของพรรคการเมืองมีทั้งการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ ปั่นข่าว เพื่อให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวของพรรคในเชิงบวก โดยเฉพาะในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ พรรคการเมืองจะมีที่ปรึกษาด้านการสื่อสารทางการเมืองมืออาชีพทำหน้าที่ดูแลด้านการสื่อสารทางการเมืองของพรรคโดยเฉพาะ

1.2 องค์การสาธารณะ หรือองค์การภาคประชาชน ได้แก่ สหภาพแรงงาน สมาคมวิชาชีพ กลุ่มองค์กรที่มีใช้ภาครัฐต่าง ๆ กลุ่มเหล่านี้สื่อสารทางการเมืองเพื่อเป้าหมายเฉพาะขององค์กร และอาจมีความสัมพันธ์ในเชิงต่อต้านหรือสนับสนุนพรรคการเมือง โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางการเมืองขณะนั้น

1.3 กลุ่มกดดัน เป็นการรวมตัวของบุคคลในประเด็นเฉพาะกิจ ไม่มีลักษณะเป็นสถาบัน มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองชัดเจน เป็นการรวมกันช่วงเวลาหนึ่งเพื่อกดดันให้มีการดำเนินการหรือเปลี่ยนแปลงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ใช้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวคนทั่วไปให้เห็นด้วยหรือคล้อยตามกลุ่ม ตัวอย่างเช่น กลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มรณรงค์ต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 องค์การก่อการร้าย เป็นกลุ่มที่ใช้ความรุนแรง การวางระเบิด จี้เครื่องบิน ลอบสังหาร ลักพาตัว เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ และใช้วิธีการดังกล่าวเพื่อสื่อสารให้ประชาชน รู้ถึงความมีอยู่และวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ในขณะเดียวกัน ยังสื่อมวลชนนำเสนอข่าวความรุนแรงมากเท่าไรยิ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

2. สื่อมวลชน เป็นองค์ประกอบสำคัญในฐานะผู้นำสารไปสู่ประชาชน ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ส่งสารจากประชาชนไปยังนักรการเมืองหรือองค์กรทางการเมืองด้วย เป็นช่องทางสำคัญในการกระจายข่าวสารไปยังประชาชน นักการเมืองส่วนใหญ่พยายามที่จะทำให้ตนเองและเรื่องราวต่างๆของตนปรากฏเป็นข่าว โดยช่องทางปกติ หรือใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีต่อสื่อมวลชน ทั้งนี้ สื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองได้ แต่การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองของสื่อมักถูกตั้งคำถามถึงความเป็นกลางและอคติ

3. ประชาชน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญของการสื่อสารทางการเมือง ในการสื่อสารทางการเมืองมักนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้เข้าถึงประชาชนแต่ละกลุ่มมากที่สุด

ในการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง Darren G. Lileker (อ้างถึงใน นันทนา นันทวโรภาส, 2557) ได้เสนอทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่ที่มีกระบวนการสื่อสาร ทั้งกลุ่มการเมือง และกลุ่มที่ไม่ใช่การเมือง การสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่เป็นการสื่อสารทางตรง มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน การสื่อสารซึ่งกันและกันเองระหว่างกลุ่ม การสื่อสารระหว่างสื่อมวลชน ประชาชน และองค์กรทางการเมือง แสดงถึงช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างสำหรับทุกกลุ่มทั้งในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นการสื่อสารของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กีฬาบอลล กอนแสง (2564) ทำการศึกษาเรื่องสังคมออนไลน์กับการสร้างพื้นที่ประชาธิปไตย: กรณีศึกษากลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ (1) เพื่อศึกษารูปแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างพื้นที่ประชาธิปไตย และ (2) เพื่อวิเคราะห์การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างพื้นที่ประชาธิปไตยของกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบสังคมออนไลน์ที่นักศึกษาใช้เป็นประจำ คือ ไลน์ (Line) เฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) อินสตาแกรม (Instagram) และ ทวิตเตอร์ (Twitter) ตามลำดับ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่มีความถี่ในการเข้าใช้สังคมออนไลน์มากกว่าวันละ 1 ครั้งต่อวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.70 และ 2-3 วันครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.30 โดยสามารถแบ่งออกตามวัตถุประสงค์ของการใช้สังคมออนไลน์ได้เป็น 4 ข้อ ได้แก่ (1) การใช้

สื่อเพื่อการเผยแพร่ตัวตน (2) การใช้สื่อเพื่อแลกเปลี่ยนอภิปราย (3) การใช้สื่อเพื่อรับชมหรือติดตามความเคลื่อนไหวประเด็นทางการเมือง และ (4) การใช้สื่อเพื่อวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นทางการเมือง ทั้งนี้ ภาพสะท้อนประชาธิปไตยจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มนักศึกษาดังกล่าว เห็นได้ว่าเป็นการขยายตัวของความคิดเห็นผ่านสังคมออนไลน์บนพื้นที่สาธารณะ ยิ่งมีผู้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นจึงเกิดการสร้างพื้นที่ประชาธิปไตยบนสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยน และยอมรับความคิดเห็นที่หลากหลายในพหุสังคม ก่อให้เกิดสิทธิเสรีภาพ เรื่องการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในสังคมออนไลน์

บัณฑิต จันทรโรจนกิจ (2564) ศึกษาการสื่อสารของพรรคการเมืองผ่านแนวคิดเรื่องการตลาดการเมือง (Political Marketing) เพื่อสร้างความนิยมทางการเมืองไทย: กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์แนวทางการตลาดการเมืองไทยในการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 2) เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบการสื่อสารของพรรคการเมืองผ่านแนวคิดการตลาดการเมืองเพื่อการแสวงหาความนิยมทางการเมืองของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 3) เพื่อแสวงหาตัวแบบในการวิเคราะห์ความสำเร็จของพรรคการเมืองในการสื่อสารในรูปการตลาดการเมืองของพรรคการเมืองเพื่อการแสวงหาความนิยมของพรรคการเมือง ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดการตลาดการเมืองเป็นแนวทางที่พรรคการเมืองใช้ในการเลือกตั้ง โดยมียุทธวิธีการได้มาซึ่งความนิยมในพรรคและคะแนนเสียงหลายรูปแบบ ซึ่งรูปแบบหนึ่งที่ประสบความสำเร็จค่อนข้างมากคือการที่พรรคการเมืองใหม่ใช้กลยุทธ์การตลาดแบบสร้างอนาคตร่วมกัน และการสร้างตลาดเฉพาะขึ้นมา พรรคการเมืองใหม่ที่เน้นการตลาดอนาคต จะมีกระบวนการสร้างพรรคแบบสร้างอนาคตร่วมกัน (Co-creating future) มีการใช้ระบบอาสาสมัครและการใช้สื่อโซเชียลมีเดียทำให้ทั้งผู้นำพรรค ผู้สมัครและผู้สนับสนุนพรรคสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First voters) ได้ นอกจากนี้ การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของผู้นำพรรคก็เป็นส่วนหนึ่งของการตลาดการเมืองเช่นกัน บุคลิกภาพของหัวหน้าพรรคแบบผู้นำเหนือชั้น (Hyper leader) ทำให้ฐานความนิยมที่มีต่อหัวหน้าพรรคเพิ่มมากขึ้น และยังส่งผลต่อความสนใจที่มีต่อผู้สมัครของพรรคด้วย อย่างไรก็ตาม การตลาดการเมืองในการเมืองไทยจะมีความสำคัญมากขึ้น ในกติกาการแข่งขันที่เป็นธรรม สอดคล้องกับกลไกการตลาด และจะสร้างชัยชนะอย่างสมบูรณ์ได้ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงระบบนิเวศในการเลือกตั้งด้วย โดยเฉพาะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการเมือง และฐานของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ เพศและวัย ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่แท้จริงที่พรรคการเมืองจะต้องนำมาวิเคราะห์ ฐานเสียงความนิยมของตัวเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองเป็นกรอบในการวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ซึ่งจะต้องศึกษาแนวทางในการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในสังคมไทย และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้น แล้วจึงนำมาสู่ผลลัพธ์การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ในกรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมุ่งเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่มีประวัติการสื่อสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ได้กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้งหมด 48 คน ได้แก่ คณะกรรมการนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์ จำนวน 24 คน ตัวแทนนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์แขนงการเมืองการปกครอง ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 8 คน ตัวแทนนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์แขนงการปกครองท้องถิ่น ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 8 คน และตัวแทนนักศึกษาสาขาวิชารัฐศาสตร์แขนงรัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 8 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มุ่งเน้นศึกษาวิจัยในประเด็นการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ ผ่านแนวคิดทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองและการตลาดการเมือง และวิเคราะห์การสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured interview) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant interview) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเจาะจง

ว่าจะสามารถให้ข้อมูลที่ดี ลึกซึ้ง และกว้างขวางมากพอ นอกจากนี้ ยังมีเครื่องมืออื่นที่จำเป็นในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต (Observation) ได้แก่ สมุดบันทึก อุปกรณ์เก็บภาพ เครื่องบันทึกเสียง ฯลฯ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากการวิจัยเอกสาร (Documentary research) ไว้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) จากการวิจัยภาคสนาม (Field research) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และวิธีการสังเกต (Observation) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เมื่อผู้วิจัยได้รับข้อมูลครบถ้วนแล้ว ทำการจัดข้อมูลเป็น 3 ส่วน คือ ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วจึงนำข้อมูลทั้ง 3 ส่วนมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีเพื่ออธิบายและหาคำตอบให้กับการวิจัย และนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนา (Descriptive)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีผลการวิจัย ดังนี้

ในกระบวนการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่พบว่า มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการสื่อสารทางการเมือง การแสดงออกทางการเมือง หรือแสดงพฤติกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ความสนใจทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ก่อเกิดขึ้นจากหลายเหตุปัจจัย อาทิ ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่และปัญหาในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตนเองในระยะยาว ปัจจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่ก่อเกิดความวุ่นวายและไม่เป็นประชาธิปไตย และปัจจัยด้านครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อมที่ผลักดันให้ต้องสนใจทางการเมืองมากขึ้น คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่สื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์หลายรูปแบบ ได้แก่

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) และส่งต่อหรือแชร์ข้อมูลดังกล่าวในวงกว้าง

2. การติดตามสถานการณ์ทางการเมืองผ่านทางทวิตเตอร์ (Twitter) และแฮชแท็ก (Hashtag #)ทางการเมือง

3. การแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในสื่อสังคมออนไลน์หลายแพลตฟอร์ม

4. การติดตามกระแสสังคมการเมืองและการพูดคุยทางการเมืองในติ๊กต็อก (Tiktok)

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีประสบการณ์การสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์บ่อยครั้ง กล่าวว่า “สื่อโซเชียลมีเดียเป็นทั้งความบันเทิง แหล่งข้อมูลความรู้ ช่องทางการสื่อสาร และเป็นพื้นที่สาธารณะที่เข้าไปใช้งานแทบจะตลอดเวลา เช่น ใช้เฟสบุ๊กในการแชร์โพสต์ข่าวสารข้อมูลทางการเมือง แสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ เวลาเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้น อย่างเช่นการชุมนุมทางการเมืองในกรุงเทพมหานครก็จะติดตามสถานการณ์ทางการเมืองผ่านทางทวิตเตอร์ ซึ่งค่อนข้างรวดเร็วกว่าการติดตามข่าวในโทรทัศน์ หรือบางครั้งก็ไม่ออกข่าวในโทรทัศน์เลย” (ตัวแทนนักศึกษา คนที่ 9, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 เมษายน 2566)

นอกจากการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลักแล้ว การสื่อสารทางการเมืองผ่านกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นในพื้นที่สาธารณะก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่คนรุ่นใหม่ให้ความสนใจ กิจกรรมทางการเมืองที่คนรุ่นใหม่ให้ความสนใจเข้าร่วม ได้แก่

1. การชุมนุมทางการเมือง ทั้งในลักษณะที่เรียกร้อง ต่อต้าน คัดค้าน และแสดงจุดยืนทางการเมือง

2. การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เช่น ภาพล้อเลียนทางการเมือง ข้อความเสียดสีทางการเมือง และการแสดงท่าทางที่เป็นสัญลักษณ์หรือมีนัยทางการเมือง

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาที่มีประสบการณ์การสื่อสารทางการเมืองผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในหลากหลายรูปแบบ กล่าวว่า “ด้วยความต้องการที่จะสื่อสารทางการเมืองไปยังผู้นำประเทศ และเพื่อกระตุ้นความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นในสังคม จึงได้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ เคยได้ทำหน้าที่เป็นหนึ่งในผู้นำกิจกรรมคาร์ม็อบนครสวรรค์ บิ๊บนครสวรรค์ รมรณรงค์ไล่ล่าเพื่อไว้อาลัยให้กับผู้เสียชีวิตจากการบริหารงานแก้ปัญหาโรคโควิด-19 ที่ล้มเหลว และเรียกร้องให้ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในครั้งนี้ได้ผ่านการศึกษาข้อมูลทางการเมือง การวิเคราะห์ และไตร่ตรองแล้วว่าเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง และเป็นการแสดงออกทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์” (ตัวแทนนักศึกษา คนที่ 16, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 เมษายน 2566) นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารทางการเมืองผ่านกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบอื่น ๆ อีกมาก อาทิ การร่วมลงชื่อ

เสนอกฎหมายและถอดถอนองค์กรอิสระ การร่วมรณรงค์ทางการเมือง การเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ การเลือกตั้ง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองของนักศึกษาในฐานะคนรุ่นใหม่ค่อนข้างมีความหลากหลาย เป็นไปตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี อีกแง่หนึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยมีความเป็นประชาธิปไตย มีเสรีภาพในการแสดงออกหรือสื่อสารทางการเมือง มีช่องทางให้ประชาชนได้สื่อสารกับรัฐอย่างตรงไปตรงมา

อย่างไรก็ตาม ด้วยแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่มีความหลากหลายและมีเสรีภาพอย่างมาก บางครั้งก็อาจจะถูกมองว่าเกินขอบเขตที่คนในวัยนี้ควรจะทำ กลายเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีและก้าวร้าวในมุมมองของใครหลายคนในสังคม

ข้อมูลจากนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีการสื่อสารทางการเมืองอย่างต่อเนื่องมีมุมมองที่ตรงกันว่า การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ไม่ได้เกิดจากการถูกชักจูงจากกลุ่มทางการเมืองใดเป็นการเฉพาะ ไม่ได้เป็นพฤติกรรมตามกระแสสังคมในขณะนั้น แต่เกิดขึ้นจากความสนใจทางการเมืองอย่างแท้จริง คนรุ่นใหม่เติบโตมากับเทคโนโลยีและใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้นอกตำราเรียนอยู่เสมอ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมือง การทำงานของรัฐบาล หรือนโยบายต่าง ๆ ของรัฐไม่ใช่เรื่องยุ่งยาก ไม่ใช่สิ่งที่ต้องไปขอข้อมูลจากหน่วยงานของภาครัฐ ประชาชนทุกคนสามารถค้นคว้าหาคำตอบได้ในเวลาอันรวดเร็ว ทั้งนี้ ด้วยลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ที่รวมเอาบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายเข้ามาใช้งานพื้นที่สาธารณะร่วมกัน ทำให้เกิดการตรวจสอบข้อมูลที่มีการแชร์กันอยู่เสมอ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่มีคุณภาพ

“ความสนใจทางการเมืองเกิดขึ้นในตอนที่ได้ทำการค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล และได้เห็นข้อมูลที่มีทั้งในส่วนของการวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ซึ่งช่วยกลั่นกรองและได้เห็นมุมมองที่หลากหลายกว่าการรับเอาข้อมูลจากรัฐเพียงอย่างเดียว เมื่อเราเข้าใจประเด็นทางการเมืองดีแล้วเราจึงสื่อสารมุมมองของเราออกไป โดยที่ตระหนักถึงการไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นที่อาจจะเห็นต่างจากเราได้” (คณะกรรมการนักศึกษา คนที่ 5, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 เมษายน 2566)

“ในความเป็นจริง เป้าหมายของการทำกิจกรรมทางการเมืองไม่ใช่เพื่อเรียกร้องความสนใจ แต่เป็นการสื่อสารสิ่งที่ประชาชนต้องการไปยังรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจ การแสดงออกในที่สาธารณะให้สังคมรับรู้ด้วยก็เป็นเป้าหมายเพิ่มเติม ไม่มีได้มีเจตนาที่จะสร้างความวุ่นวาย ทำลายทรัพย์สิน หรือก่อให้เกิดความรุนแรงใด ๆ การแสดงออกทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ ชูป้าย เดินขบวน หรือการแชร์ข้อมูลบนสื่อโซเชียลมีเดียอย่างถูกต้องไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง เหล่านี้เป็นวิธีการสื่อสารทางการเมืองที่สร้างสรรค์” (คณะกรรมการนักศึกษา คนที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 เมษายน 2566)

“รูปแบบกิจกรรมทางการเมืองอีกมากมายที่เป็นกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์ เช่น การจัดกิจกรรมปราศรัยทางการเมืองของเยาวชนคนรุ่นใหม่ การชุมนุมอย่างสันติ การแสดงออกทางการเมืองผ่านเพลงต่าง ๆ ซึ่งก็มองว่าเป็นสิทธิ์ของเราที่จะแสดงออกทางการเมืองในแบบที่เราชอบ ทำให้การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวเรามากขึ้น และสื่อสารประเด็นทางการเมืองไปได้กว้างขึ้นด้วย” (คณะกรรมการนักศึกษา คนที่ 20, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 เมษายน 2566)

นอกจากแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีข้อค้นพบว่าในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ช่วงการเลือกตั้ง พ.ศ.2566 คนรุ่นใหม่มีการสื่อสารทางการเมืองมากกว่าปกติ นักศึกษาส่วนใหญ่ติดตามสถานการณ์ทางการเมือง ศึกษาและวิเคราะห์การหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองและพรรคการเมืองอย่างต่อเนื่อง และในช่วงของการนับคะแนนเสียงเลือกตั้งก็ได้มีการติดตามผลการเลือกตั้งและร่วมวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งอย่างเข้มข้น ทั้งนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าพรรคการเมืองที่น่าสนใจคือพรรคที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของพรรคได้ง่าย โปร่งใส และมีความทันสมัย ในทางกลับกัน พรรคการเมืองก็ต้องเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ไม่ใช่มุ่งเน้นแต่กลุ่มคนส่วนใหญ่ที่เป็นฐานเสียงสำคัญของตนเอง นักศึกษาหลายคนมองว่าพรรคการเมืองส่วนใหญ่ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งในความเป็นจริงคนกลุ่มนี้เป็นส่วนสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมการเมืองในอนาคต

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

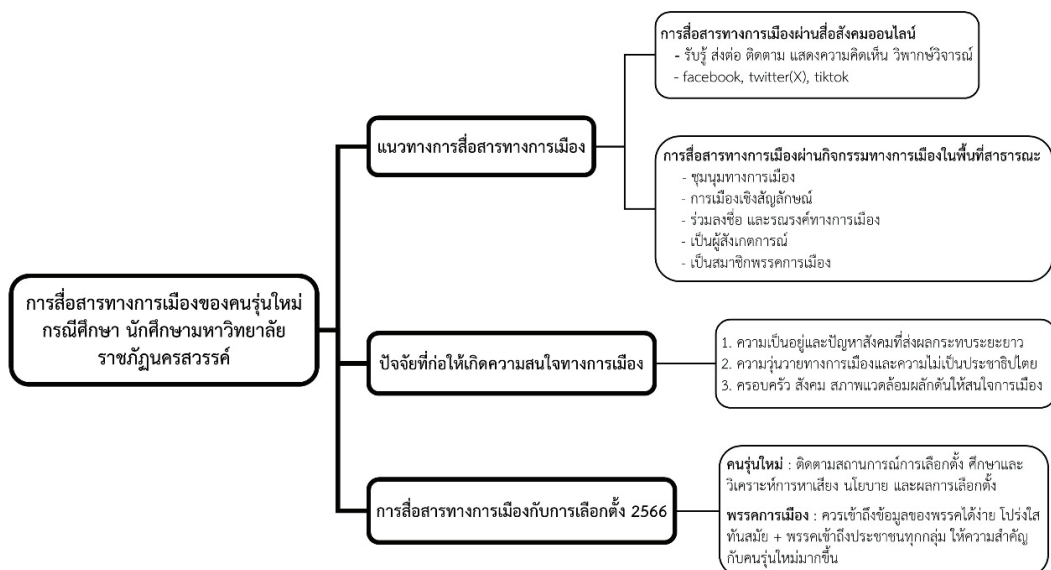
1. คนรุ่นใหม่สื่อสารทางการเมืองผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์หลายรูปแบบ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การส่งต่อข้อมูลทางการเมือง การติดตามสถานการณ์ทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง การติดตามกระแสสังคมการเมืองและการพูดคุยทางการเมือง ซึ่งการสื่อสารทางการเมืองเหล่านี้กระทำผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยมในแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook Twitter Tiktok

2. คนรุ่นใหม่สื่อสารทางการเมืองผ่านกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ การชุมนุมทางการเมืองเพื่อเรียกร้อง ต่อต้าน คัดค้าน และแสดงจุดยืนทางการเมือง การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เช่น ภาพล้อเลียนทางการเมือง ข้อความเสียดสีทางการเมือง และการแสดงท่าทางที่เป็นสัญลักษณ์หรือม็อบทางการเมือง รวมถึงการร่วมลงชื่อในประเด็นทางการเมืองสำคัญ การร่วมรณรงค์ทางการเมือง การเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองด้วย

3. ความสนใจทางการเมืองของคนรุ่นใหม่เกิดขึ้นจากหลายเหตุปัจจัย อาทิ ปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่และปัญหาในสังคมที่ส่งผลกระทบต่อตนเองในระยะยาว ปัจจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่ก่อให้เกิดความวุ่นวายและไม่เป็นประชาธิปไตย และปัจจัยด้านครอบครัว สังคม และสภาพแวดล้อมที่ผลักดันให้ต้องสนใจทางการเมืองมากขึ้น

4. ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างช่วงที่มีการเลือกตั้ง คนรุ่นใหม่มีการสื่อสารทางการเมืองมากกว่าปกติ มีการติดตามสถานการณ์ทางการเมือง ศึกษาและวิเคราะห์ การหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองและพรรคการเมือง มีการติดตามและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้ง

5. มุมมองของคนรุ่นใหม่ต่อการสื่อสารทางการเมืองระหว่างพรรคการเมืองและประชาชน มุ่งเน้นที่การเข้าถึงข้อมูลของพรรคการเมืองได้ง่าย โปร่งใส และมีความทันสมัย พรรคการเมืองก็ต้องเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม และให้ความสำคัญกับกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น

แผนภาพที่ 1 แผนภาพสรุปผลการวิจัย

ที่มา : คณะผู้วิจัย, 2566

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยในประเด็นแนวทางการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่ได้ค้นพบว่า คนรุ่นใหม่สื่อสารทางการเมืองผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์หลายรูปแบบ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง การส่งต่อข้อมูลทางการเมือง การติดตามสถานการณ์ทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง การติดตามกระแสสังคมการเมืองและการพูดคุยทางการเมือง ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ยอดนิยมในแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น Facebook Twitter

Tiktok และคนรุ่นใหม่สื่อสารทางการเมืองผ่านกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ การชุมนุมทางการเมืองเพื่อเรียกร้อง ต่อต้าน คัดค้าน และแสดงจุดยืนทางการเมือง การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ เช่น ภาพล้อเลียนทางการเมือง ข้อความเสียดสีทางการเมือง และการแสดงท่าทางที่เป็นสัญลักษณ์หรือมีนัยทางการเมือง รวมถึงการร่วมลงชื่อในประเด็นทางการเมือง สำคัญ การร่วมรณรงค์ทางการเมือง การเข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้ง และการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมือง ดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของดาเรน Darren G. Lileker (อ้างถึงใน นันทนา นันทวโรภาส, 2557) ซึ่งได้เสนอทฤษฎีการสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่ ที่มีกระบวนการสื่อสารทั้งกลุ่มการเมือง และกลุ่มที่ไม่ใช่การเมือง การสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่เป็นการสื่อสารทางตรง มีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ทั้งการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน การสื่อสารซึ่งกันและกันเองระหว่างกลุ่ม การสื่อสารระหว่างสื่อมวลชน ประชาชน และองค์กรทางการเมือง แสดงถึงช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างสำหรับทุกกลุ่มทั้งในฐานะผู้ส่งสารและผู้รับสาร เป็นการสื่อสารของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่ดังนั้น แนวทางการสื่อสารทางการเมืองของคนรุ่นใหม่จึงเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย และมีบทบาทในการขับเคลื่อนสังคมการเมืองไทย

ส่วนประเด็นการวิเคราะห์คนรุ่นใหม่กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การเลือกตั้ง และพรรคการเมือง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกลุ่มคนรุ่นใหม่กับการเมืองไทย ซึ่งในมุมมองของคนรุ่นใหม่ค่อนข้างสนใจพรรคการเมืองที่มีคุณลักษณะโดดเด่นหรือแตกต่างจากพรรคการเมืองในอดีต มุ่งเน้นที่การเข้าถึงข้อมูลของพรรคการเมืองได้ง่าย โปร่งใส มีความทันสมัย และพรรคการเมืองต้องเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ทั้งนี้ คนรุ่นใหม่ยังให้ความสนใจสถานการณ์ทางการเมือง การเลือกตั้ง ศึกษาวิเคราะห์การหาเสียงเลือกตั้งของนักการเมืองและพรรคการเมือง ติดตามและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น ดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑิต จันทรโรจนกิจ (2564) ที่ทำการศึกษาเรื่องการสื่อสารของพรรคการเมืองผ่านแนวคิดเรื่องการตลาดการเมือง (Political marketing) เพื่อสร้างความนิยมทางการเมืองไทย: กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562 ซึ่งอธิบายถึงแนวคิดการตลาดการเมืองว่าเป็นแนวทางที่พรรคการเมืองใช้ในการเลือกตั้ง โดยมียุทธวิธีการได้มาซึ่งความนิยมในพรรคและคะแนนเสียงหลายรูปแบบ ซึ่งรูปแบบหนึ่งที่ประสบความสำเร็จค่อนข้างมากคือการที่พรรคการเมืองใหม่ใช้กลยุทธ์การตลาดแบบสร้างอนาคตร่วมกัน และการสร้างตลาดเฉพาะขึ้นมา พรรคการเมืองใหม่ที่เน้นการตลาดอนาคต จะมีกระบวนการสร้างพรรคแบบสร้างอนาคตร่วมกัน (Co-creating future) มีการใช้ระบบอาสาสมัครและการใช้โซเชียลมีเดียทำให้ทั้งผู้นำพรรค ผู้สมัครและผู้สนับสนุนพรรคสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรก (First voters) ได้ นอกจากนี้ การสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของผู้นำพรรคก็เป็นส่วนหนึ่งของการตลาดการเมือง

เช่นกัน บุคลิกภาพของหัวหน้าพรรคแบบผู้นำเหนือชั้น (Hyper leader) ทำให้ฐานความนิยมที่มีต่อหัวหน้าพรรคเพิ่มมากขึ้น และยังส่งผลต่อความสนใจที่มีต่อผู้สมัครของพรรคด้วย อย่างไรก็ตาม การตลาดการเมืองในการเมืองไทยจะมีความสำคัญมากขึ้น ในกติกาการแข่งขันที่เป็นธรรม สอดคล้องกับกลไกการตลาด และจะสร้างชัยชนะอย่างสมบูรณ์ได้ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงระบบนิเวศในการเลือกตั้งด้วย โดยเฉพาะความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการเมือง และฐานของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ เพศและวัย ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่แท้จริงที่พรรคการเมืองจะต้องนำมาวิเคราะห์ฐานเสียงความนิยมของตัวเอง (บัณฑิต จันทรโรจนกิจ, 2564) ดังนั้น หากมองในมุมมองของพรรคการเมือง การทำการตลาดการเมืองให้สอดคล้องกับมุมมองของคนรุ่นใหม่และเป็นไปตามข้อค้นพบในงานวิจัยข้างต้น ก็จะสามารถให้เกิดการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประชาชนกับพรรคการเมืองหรือนักการเมือง และต่อเนื่องไปถึงการสื่อสารทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาลหรือผู้นำประเทศที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรกำหนดกรณีศึกษาและกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น อาจใช้ระเบียบวิธีการวิจัยในลักษณะผสมผสาน (Mixed methods) ระหว่างการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นและได้ข้อมูลในเชิงลึกควบคู่กันไป

2. ควรมีการศึกษาประเด็นทางการเมืองกับคนรุ่นใหม่ในอีกหลากหลายแง่มุม เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีบทบาทสำคัญในสังคมสมัยใหม่ และการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการตลาดการเมืองเป็นประเด็นทางการเมืองที่น่าสนใจ และควรศึกษาควบคู่ไปกับการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กีฬาบอลล กอนแสง. (2564). *สังคมออนไลน์กับการสร้างพื้นที่ประชาธิปไตย: กรณีศึกษา กลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*[วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต]. สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง. <https://digital.lib.ru.ac.th/m/b12122300/KeelaballKonseang.pdf>

นันทนา นันทวโรภาส. (2557). *สื่อสารการเมือง: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. แมสมิเดีย.

บัณฑิต จันทรโรจนกิจ. (2564). *การศึกษาการสื่อสารของพรรคการเมืองผ่านแนวคิดเรื่องการตลาดการเมือง (Political Marketing) เพื่อสร้างความนิยมทางการเมืองไทย: กรณีศึกษา การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2562*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. สถาบันพระปกเกล้า.

- บุษฎี แวศักดิ์. (2564). การสื่อสารทางการเมืองผ่านทวิตเตอร์ของประธานาธิบดีโจโค วิโดโด แห่งประเทศอินโดนีเซีย [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร. <http://dcms.lib.nu.ac.th/dcms/TDC2565/BudsadeeWaeosak.pdf>
- วิสุทธิ ชันศิริ. (2564). กลยุทธ์การตลาดการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ในการหาเสียงเลือกตั้ง 24 มีนาคม 2562 [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. ศูนย์เรียนรู้และหอสมุดมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Wisut.Khu.pdf>
- Rocket Media Lab. (2566, 23 กุมภาพันธ์). เจนไหนไฟแรงเฟร่อ : เปิดข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง '66. Rocket Media Lab. <https://rocketmedialab.co/election-66-2/>
- Rocket Media Lab. (2566, 28 กุมภาพันธ์). เปิดข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้ง '66 รายภาค-รายจังหวัด และจำนวน ส.ส.เขต '62-'66. Rocket Media Lab. <https://rocketmedialab.co/election-66-3/>

ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

The Relationship Between Teachers Happiness at Work and Schools
Effectiveness under The Office of Secondary Education Area Kamphaeng Phet

ธีระพัฒน์ ช้อยนิยม^{1*} ทศนะ ศรีปัดดา¹

Thiraphat Choiniyom^{1*} Tussana Siputta¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร

¹Educational Administration, Faculty of Education, Naresuan University

*Corresponding author email : thiraphatch65@nu.ac.th

วันที่รับ : 25 เมษายน 2567

วันที่แก้ไข : 26 กันยายน 2567

วันที่ตอบรับ : 29 ตุลาคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาระดับของความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร (2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรและ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 306 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratied random sampling) ตามสัดส่วนของครูในสถานศึกษาแต่ละขนาดเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูมีความสุขในการทำงาน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านความรักในงาน ด้านความสำเร็จในงาน ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านการเป็นที่ยอมรับ และด้านความพึงพอใจในงาน 2) สถานศึกษามีประสิทธิผล ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ
ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม

3) ความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความสุขในการทำงาน / การทำงานของครู / ประสิทธิภาพสถานศึกษา

Abstract

This study aimed to (1) examine the level of job satisfaction among teachers in KamphaengPhet Secondary Education Service Area, (2) assess the institutional effectiveness of schools within the same area, and (3) investigate the relationship between teacher job satisfaction and institutional effectiveness. A sample of 306 teachers was selected using stratified random sampling. Data were collected using a 5-point Likert scale questionnaire and analyzed using frequency, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research findings are as follows: 1) Happiness at work of teachers is at a high level. The aspects are ranked in order of average from highest to lowest as follows: love of work, success at work, relationships, acceptance, and job satisfaction. 2) Effectiveness of schools is at a high level. The aspects are ranked in order of average from highest to lowest as follows: ability to solve problems within the institution, ability to adapt and develop the institution to the environment, ability to produce students with high academic achievement, and ability to adapt and develop the institution to the environment. 3) The relationship between happiness at work of teachers and effectiveness of schools under the Secondary Educational Service Area KamphaengPhet, is moderately positive and statistically significant at the .01 level.

Keywords : Happy workplace / Teacher job satisfaction / School effectiveness

บทนำ

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมและชีวิตประจำวันอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้แต่ละคนต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ เช่น การปรับตัวในการทำงานและความสัมพันธ์ในสังคม ความสุขในการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการมีความสุขในการทำงานช่วยลดความเครียดที่เกิดจากปัญหาต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม จากรายงานสุขภาพจิตของคนไทยในปี 2563 พบว่าคนไทยมีคะแนนสุขภาพจิตเฉลี่ย 33.53 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน คนสูงอายุมีคะแนนสุขภาพจิตเฉลี่ยสูงสุดที่ 33.76 คะแนน รองลงมาคือวัยผู้ใหญ่และวัยเยาวชน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ.2564) รายงานความสุขโลก ประจำปี 2565 ของสหประชาชาติที่เก็บรวบรวมข้อมูลความสุขเฉลี่ยของประชากรทั่วโลก 146 ประเทศ ระหว่างปี 2562-2564 พบว่าการแพร่ระบาดของโควิด มีส่วนในการส่งผลกระทบต่อความสุขของผู้คน ปัจจัยส่งผลให้เกิดความสุข ทั้งด้านเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ที่ดีและความสัมพันธ์ที่ดีในการไว้วางใจกันของประชากรและคนในครอบครัว เป็นค่านิยมที่เอื้อต่อความสุขกายสุขใจ รวมถึงการศึกษา เสรีภาพทางการเมือง ความเท่าเทียมทางเพศและสังคมทำให้ความสุขของคนไทยในปี 2565 อยู่อันดับที่ 61 (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2565)

หากพิจารณาคนในช่วงวัยผู้ใหญ่จะทำงานโดยเฉลี่ยวันละ 7-8 ชั่วโมง หรือประมาณ 35-40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เช่น ข้าราชการทำงาน 8.30 น. ถึง 16.30 น. ความสุขในการทำงานจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสุขในชีวิต ผู้ที่มีความสุขในการทำงานมักจะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ในทางกลับกัน ผู้ที่ไม่มีความสุขในการทำงานจะส่งผลต่อชีวิตในด้านอื่น ๆ อย่างมาก อาชีพครูเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะอย่างรอบด้านให้เกิดแก่ผู้เรียน ให้มีความสามารถและประสบการณ์ในเชิงวิชาการ นำไปสู่การมีสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ครูต้องถ่ายทอดความรู้และคุณธรรมให้แก่ศิษย์ การสนับสนุนความสุขในการทำงานของครูจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการสอน และพัฒนาการของนักเรียน ดังนั้นการส่งเสริมความสุขในการทำงานของครูเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมาก เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสังคมต่อไป (กอกนิษฐ์ คำมะลา และ วลัณิกา ฉลากบาง, 2562)

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ วิทยาศาสตร์ และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ คณิตศาสตร์ตามลำดับ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม และคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ คณิตศาสตร์ตามลำดับ (แผนพัฒนาการศึกษาระดับพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร) ทั้งนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ได้เล็งเห็นการพัฒนาศักยภาพข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ และนวัตกรรมใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาทักษะสมรรถนะและความสามารถในการปฏิบัติงาน พัฒนาตนและพัฒนางานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อันจะส่งผลถึงคุณภาพของการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ให้ผู้เรียนดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไปและเป็นการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรมีความรู้ มีความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ตามนโยบายรัฐบาล

กฤตชัย สุริยนต์ (2562) พบว่า ความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย ส่วน นพมาศ ยามกระโทกและคณะ (2565) ได้ศึกษาความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าความสุขในการทำงานส่งผลทางบวก ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และ เอกพงศ์ วงศ์สุริยวรรณ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญ กำลังใจของบุคลากรกับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 พบว่า ขวัญกำลังใจโดยภาพรวมกับประสิทธิภาพโรงเรียน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ กันในทางบวก

จากข้อมูลดังกล่าวจึงนำไปสู่การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของ ครูกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร สามารถบริหารสถานศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของครู ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียน เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและยังเป็น ข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิภาพของสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,424 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 306 คน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการเปิดตาราง (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน, สติพร เชาว์ชัย, 2561) และ สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามสัดส่วนของครู ในสถานศึกษาแต่ละขนาดรวมทั้งสิ้น จำนวน 306 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความสุขในการทำงานของครูและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความสุขในการทำงานของครูและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มุ่งสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ผู้ศึกษาได้ใช้การสังเคราะห์องค์ประกอบของความสุขในการทำงานของครูจากนักวิชาการและนักการศึกษา เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ 5 ด้าน จำนวน 21 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร มี ผู้ศึกษาได้ใช้การสังเคราะห์องค์ประกอบของประสิทธิผลของสถานศึกษาจากนักวิชาการและนักการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาได้พิจารณาจากองค์ประกอบและ

ได้อंकประกอบเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้ 4 ด้าน จำนวน 22 ข้อมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถามความสุขในการทำงานของครูและประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการทำงานของครูและประสิทธิผลของสถานศึกษา

2. กำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความสุขในการทำงานของครูประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการติดต่อสัมพันธ์ 2) ด้านความรักในงาน 3) ด้านความสำเร็จในงาน 4) ด้านการเป็นที่ยอมรับ 5) ด้านความพึงพอใจในงานและประสิทธิผลของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม ความสอดคล้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of -Item Objective Congruence : IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

6. ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามในแบบสอบถามความสุขในการทำงานของครูและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขหรือเพิ่มเติมของข้อคำถามให้สมบูรณ์ ตลอดจนปรับแก้ไขข้อความบางข้อคำถามในการสื่อความหมายให้มีความชัดเจน

7. นำผลค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ผลปรากฏว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 ทุกข้อ

8. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 30 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค ผลปรากฏว่า ตอนที่ 2 ความสุขในการทำงานของครู มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.98 และ ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.975

9. นำผลการวิเคราะห์พิจารณาการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จแล้วจัดพิมพ์ แบบสอบถาม ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์จากข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านบริการของ Google Form ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเก็บข้อมูลพร้อมกับ QR Code แบบสอบถามไปยังสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จำนวน 306 ฉบับ ได้รับการตอบกลับ จำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความสุขในการทำงานของครู ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard deviation) เพื่อทราบว่าคุณภาพในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อยู่ในระดับใดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำผลที่ได้มาแปลความหมายรายข้อรายด้านและความหมายในภาพรวม กำหนดเกณฑ์แปลความหมายโดยยึดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (Mean) 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง คุณภาพในการทำงานของครู อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง คุณภาพในการทำงานของครู อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง คุณภาพในการทำงานของครู อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง คุณภาพในการทำงานของครู อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง คุณภาพในการทำงานของครู อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อทราบว่าคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร อยู่ในระดับใดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป นำผลที่ได้มาแปลความหมายรายข้อรายด้านและความหมายในภาพรวมกำหนดเกณฑ์แปลความหมายโดยยึดเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (Mean) 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ระดับความสัมพันธ์แปลความหมายดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.91 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 - 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่ำกว่า 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

ทั้งนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์ทางบวก และหากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์ทางลบ

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการศึกษา โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ที่	ความสุขในการทำงานของครู	ครู (n = 306)		ระดับความสุข ในการทำงาน ของครู
		$\bar{X}$	S.D.	
1.	ด้านการติดต่อสัมพันธ์	4.34	0.52	มาก
2.	ด้านความรักในงาน	4.41	0.59	มาก
3.	ด้านความสำเร็จในงาน	4.36	0.59	มาก
4.	ด้านการเป็นที่ยอมรับ	4.32	0.55	มาก
5.	ด้านความพึงพอใจในงาน	4.32	0.59	มาก
รวม		4.35	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความรักในงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา คือด้านความสำเร็จในงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	ครู (n = 306)		ระดับ ประสิทธิผลของ สถานศึกษา
		$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	
1.	ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.09	0.57	มาก
2.	ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มี ทัศนคติทางบวก	4.06	0.61	มาก
3.	ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนา สถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม	4.13	0.52	มาก
4.	ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายใน สถานศึกษา	4.17	0.63	มาก
รวม		4.11	0.50	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา คือด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร

ความสุขในการทำงานของครู (X)	ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
	ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนใหม่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (Y ₁)	ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y ₂)	ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Y ₃)	ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y ₄)	ประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวม (Y _{รวม})
ด้านการติดต่อสัมพันธ์ (X ₁)	.430**	.421**	.507**	.546**	.552**
ด้านความรักในงาน (X ₂)	.455**	.430**	.478**	.567**	.560**
ด้านความสำเร็จในงาน (X ₃)	.509**	.418**	.503**	.617**	.592**
ด้านการเป็นที่ยอมรับ (X ₄)	.436**	.414**	.508**	.511**	.542**
ด้านความพึงพอใจในงาน (X ₅)	.607**	.583**	.539**	.682**	.701**
ความสุขในการทำงานของครูในภาพรวม (X _{รวม})	.578**	.538**	.593**	.690**	.696**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .696^{**}$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความสุขในการทำงานของครูทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือด้านความพึงพอใจในงาน ($r = .701^{**}$) รองลงมาคือด้านความสำเร็จในงาน ($r = .592^{**}$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือด้านการเป็นที่ยอมรับ ($r = .542^{**}$)

ความสุขในการทำงานของครู ด้านการติดต่อสัมพันธ์ (X₁) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในภาพรวม (Y_{รวม}) อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .552^{**}$)

ความสุขในการทำงานของครู ด้านความรักในงาน (X₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา (Y_{รวม}) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .560^{**}$)

ความสุขในการทำงานของด้านความสำเร็จในงาน (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .592^{**}$)

ความสุขในการทำงานของครู ด้านการเป็นที่ยอมรับ (X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .542^{**}$)

ความสุขในการทำงานของครู ด้านความพึงพอใจในงาน (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ($Y_{รวม}$) ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .701^{**}$)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความรักในงาน อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการเป็นที่ยอมรับ อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร ตามความคิดเห็นของครู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก อยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .696^{**}$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในงาน (X_5) กับด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .682^{**}$) รองลงมาได้แก่ด้านความสำเร็จในงาน (X_3) กับด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_4) อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .617^{**}$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด ได้แก่ ด้านการเป็นที่ยอมรับ (X_4) กับด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก (Y_2) อยู่ในระดับปานกลางมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = .414^{**}$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร สามารถนำผลการศึกษานำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีความพึงพอใจในงาน มีสัมพันธภาพในที่ทำงานที่ดี มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ ส่วนมากมีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป จึงส่งผลให้คุณภาพการสอนและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น แต่สถานศึกษาอาจจะขาดการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึงคุณธรรม จริยธรรม พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม จึงทำให้ภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตชัย สุริยนต์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าความสุขในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนในเครือสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับสูงและสอดคล้องกับชุดิมา แหวนนาค และ ชินโสณ วิสิฐนิจิภา (2564) ได้ศึกษาเรื่องความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร พบว่าความสุขในการทำงานอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการอยู่ในระดับมากและความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลางทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับชนิกานต์ ศักดาณรงค์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม พบว่าความสุขในการทำงานของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมีความสุข ประสิทธิภาพการสอนของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความสุขในการทำงานกับประสิทธิภาพการสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกัน ความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง

2. ผลการศึกษาความสุขในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชรมีความสุขในการทำงาน มีความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานของครู

ซึ่งประกอบด้วยความเพลิดเพลิน ความสนุกกับงานที่ทำ ความพึงพอใจในสิ่งรอบตัวความรู้สึกที่ดีต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีความภูมิใจในงานที่ทำ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธีรา สี่มา (2562) ได้ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูในจังหวัดชลบุรี พบว่าความสุขในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับขวัญตา คำสว่าง จุฑาภรณ์ มาสันเทียะ และ พนิดา พานิชวัฒนะ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 อยู่ในระดับมาก

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากำแพงเพชร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ออกแบบ มาเพื่อให้ผลลัพธ์การเรียนรู้สูงสุด ครูมีการนำเทคนิคการสอนที่เน้นการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้เพื่อตอบสนองต่อรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและความต้องการของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีส่วนร่วมกับผู้เรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่เอื้ออำนวยด้วยทรัพยากรที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และเครื่องมือทางเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนเรศ ลำเลิศวัฒนา และ ฉลอง ชาตบุระชีวิน (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ พบว่าประสิทธิผลของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและ สอดคล้องกับสุขาวลี ทองโพธิ์ใหญ่ และ นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2566) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติสูงสุดรองลงมาคือความสามารถ ในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการเป็นที่ยอมรับ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ควรส่งเสริมการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือการฝึกอบรมเพื่อให้ครูเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ส่งเสริมการสื่อสารที่เปิดกว้างและให้ความเคารพระหว่างครูและผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมบรรยากาศสภาพแวดล้อมของการยอมรับและเข้าใจกัน

1.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความสามารถ ในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ควรส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมเชิงบวก ซึ่งทำให้นักเรียนรู้สึก ได้รับความปลอดภัย ส่งเสริมกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน มีส่วนร่วม กับผู้ปกครองและชุมชนในการเสริมสร้างทัศนคติทางบวกของนักเรียน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลางพบว่า ด้านความพึงพอใจในงานกับด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา มีค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ควรส่งเสริมการพัฒนาและสนับสนุนวิชาชีพ มอบหมายงานตามความสามารถ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการทำงานของครู ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและสนับสนุนให้ครูแสดง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมในการ พัฒนาให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ในด้านการเป็นที่ยอมรับ

2.2 ควรศึกษาแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร ในด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550.(2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอน 24 ก หน้า 29-36.
- กฤตชัย สุริยนต์. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานของครูกับประสิทธิภาพของโรงเรียนในเครือข่ายมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กอนิษฐ์ คัมละ และวัลลภา ฉลากบาง. (2562). ความสุขในการทำงานของครู THE HAPPINESS AT WORK OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS. *Journal of Buddhist Education and Research*, 5(2), 65-81.
- ขวัญตา คำสว่าง, จุฑาภรณ์ มาสันติเยะ, และพนิดา พานิชวัฒน์. (2565). การศึกษาความสุขในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). *วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 8(10), 196-208.
- ชนิกานต์ ศักดาณรงค์ และสุภาวดี วงษ์สกุล. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างความสุขในการทำงานกับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(3), 435-446.
- ชุตินา แหวนนาคและชินโสณ วิสิฐนิจิกิจา. (2564). ความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ สังกัดสถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(4), 157-166.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 13). อมรการพิมพ์. ไทยรัฐออนไลน์. (2565). *ส่องความสุข-สุขภาพจิตคนไทย วันนี้อย่างสบายดีหรือไม่*. <https://www.thairath.co.th/scoop/infographic/2350610>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น. ประกาศเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580.(13ตุลาคม 2561). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1-71.
- สถิพร เชาวน์ชัย. (2561). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษาเอกสารประกอบการสอนวิชา 354517 .* พิษณุโลก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร. (2566). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2566*. กำแพงเพชร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) ของคนในประเทศไทย พ.ศ. 2563*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.
- สุชาวดี ทองโพธิ์ใหญ่ และนิดา เปี่ยมพีชนะ (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี. *Journal of Buddhist Education and Research : JBER*,9(1),1-14.
- สุธีรา สี่มา. (2562). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขในการทำงานของครูในจังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นเรศ ถ้ำเลิศวัฒนาและฉลอง ชาตรูปะชีวิน. (2566). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่. *วารสารศึกษาศาสตร์*,10(1),53-61.
- นพมาศ ยามกระโทกและคณะ. (2565).ความสุขในการทำงานส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 1 ในเขตกรุงเทพมหานคร. *Journal of Modern Learning Development*, 7(9), 341-356.
- Manion, J. (2003). Joy at work: Creating a positive workplace. *Journal of Nursing Administration*,33(12), 652-655.
- Warr, P. B. (2007). *Work, happiness, and unhappiness*.New York: Lawrence ErlbaumAssociates.

การพัฒนาองค์ประกอบของอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น สู่ความเป็นครูมืออาชีพ

Development of Identity Components and Activities to Enhance The Potential of KruRak Tin towards Becoming Professional Teachers

นิตยา เรืองมาก^{1*} ปุณญาพัฒน์ จันทร์เพชร² วิจิตรา เงินบาท³ ธนภฤต สาขะจันทร์³ จินตนา โนนทิง³
Nittaya Ruangmak¹ Punyapat chanpet² Wijitra Ngoenbat³ Thanakrit Sakachan³ Jintana Nonthing³

¹สาขาวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

¹Department of Physical Education Faculty of Education Muban Chom Bueng Rajabhat University

²สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลและคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

²Department of Digital Technology and Mathematics Faculty of Education,
Muban Chom Bueng Rajabhat University

³สาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

³Department of Early Childhood Education, Faculty of Education,
Muban Chom Bueng Rajabhat University

*Corresponding author email : nittayarea@mcru.ac.th

วันที่รับ : 15 พฤศจิกายน 2565

วันที่แก้ไข : 30 ตุลาคม 2567

วันที่ตอบรับ : 7 พฤศจิกายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของอัตลักษณ์ความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2. เพื่อพัฒนาขอบข่ายของกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงกลุ่มตัวอย่างได้แก่ 1) คณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 10 คน 2) ผู้บริหารและครูในโรงเรียนปลายทาง จำนวน 10 คน 3) อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการผลิตนักศึกษาครู จำนวน 5 คน 4) ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา จำนวน 10 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ การจับกลุ่มข้อความก่อนสร้างเป็นข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของอัตลักษณ์ที่ได้พัฒนาขึ้นใหม่ คือ “มีจิตวิญญาณ ความเป็นครู ใฝ่รู้ ปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เชี่ยวชาญการพัฒนา

ท้องถิ่น” มีรายละเอียดดังนี้ 1) ด้านการมีจิตวิญญาณความเป็นครู 1.1) มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ 1.2) มีจิตวิญญาณความเป็นครู 1.3) เป็นแบบอย่างที่ดี 2) ด้านใฝ่รู้ 2.1) แสวงหาความรู้ 2.2) มุ่งมั่นในการทำงาน 2.3) สร้างสรรค์นวัตกรรม 3) ด้านปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง 3.1) ปรับตัวทางด้านการเงิน 3.2) การทำงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชนด้วยความอุทิศตนต่อส่วนรวม 4) ด้านสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ 4.1) สื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครองอย่างสร้างสรรค์ 4.2) การสื่อสารกับชุมชน 5) ด้านความเชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน 3.1) พัฒนาท้องถิ่นตามบริบทของชุมชน 2. ขอบข่ายของกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น ควรเพิ่มเติมในด้านใฝ่รู้ ด้านการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และด้านการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ แต่อย่างไรก็ตามควรคงไว้เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของกิจกรรมเสริมศักยภาพที่มีความเข้มข้นในการปฏิบัติจริงในแต่ละชั้นปี

คำสำคัญ : อัตลักษณ์ / นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น / กิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครู

Abstract

This research was conducted with the following objectives: 1. To develop the components of identity for KruRak Tin students at MubanChombueng Rajabhat University; and 2. To devise a range of activities aimed at enhancing the potential of KruRak Tin students at the same institution. The study's sample comprised the following participants: 1) ten lecturers from the Faculty of Education at MubanChombueng Rajabhat University; 2) ten administrators and teachers from targeted schools; 3) five lecturers with substantial experience in instructing student teachers; and 4) ten educational experts, all selected through purposive sampling methods. The research employed interview instruments and records of group discussions as data collection tools. Data analysis was conducted utilizing frequency distribution and thematic coding before arriving at the conclusions. The findings of the research indicated that: 1. The components of the newly conceptualized identity for KruRak Tin students are characterized by several key attributes: the spirit of a teacher, eagerness to learn, adaptability to change, creative communication, and expertise in local development. Each component is delineated as follows: 1) Spirituality of a teacher 1.1) Professional ethics 1.2) Spirituality of a teacher 1.3) Being a good role model 2) Inquiry 2.1) Seeking knowledge 2.2) Committed to work 2.3) Creating innovation 3) Adapting to change 3.1) Adapting to financial issues

3.2) Working with schools and communities with dedication to the community
4) Creative communication 4.1) Creative communication with students and parents
4.2) Communicating with communities 5) Community development expertise
3.1) Developing local areas according to the community context. 2. The scope of activities designed to enhance the potential of KruRak Tin students should encompass inquiry, adaptability to change, and creative communication. Nevertheless, it is imperative to preserve the intrinsic value of capacity-building activities, ensuring they are intensive and grounded in practical application at each grade level.

Keywords : Lidentity / KruRak Tin students / Activities to enhance the potential of being a teacher

บทนำ

การพัฒนาครูมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากการพัฒนาวิทยาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญทำให้ครูต้องปรับเปลี่ยน เรียนรู้ และปรับตัวให้ทันกับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำความรู้ ทักษะ มาใช้ในการพัฒนาตนเองและเด็กนักเรียนในอนาคตได้ ดังที่ Kay Ken (2012) อ้างถึงในนงลักษณ์ ใจฉลาด (2560) กล่าวว่า ทักษะความเป็นครูแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้คนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสารและร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความเป็นผู้นำและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม และ วิจารณ์ พานิช (2556) ยังได้กล่าวว่า ครูต้องเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยสิ้นเชิงเพื่อให้เป็นครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 20 หรือศตวรรษที่ 19 ที่เตรียมคนออกไปทำงานในสายพานการผลิตในยุคอุตสาหกรรม ซึ่งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นี้ ต้องเตรียมคนออกไปทำงานที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด มนุษย์ในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้และเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ แม้จะเป็นชาวนาหรือเกษตรกรก็ต้องเป็นคนพร้อมเรียนรู้และเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในฐานะสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ มีพันธกิจอย่างชัดเจนที่จะต้องผลิตและพัฒนาวิชาชีพครู ให้ได้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีลักษณะใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศและมีจิตวิญญาณในวิชาชีพ โดยมีคณะครุศาสตร์ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลรับผิดชอบการผลิตครูที่ดี มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณความเป็นครู และ

ขับเคลื่อนสร้างครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูมืออาชีพตามมาตรฐานสากล ได้มีแผนการดำเนินงานเพื่อตอบสนองปณิธานของมหาวิทยาลัยในการสร้างโอกาสทางการศึกษาสำหรับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลเป็นครูรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของชุมชน จึงได้เข้าร่วมมือกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) เป็นสถาบันต้นแบบผลิตและพัฒนาครูคุณภาพรุ่นใหม่ที่มีหัวใจรัก(ษ์)ถิ่นในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการผลิตครูจากศูนย์กลางไปสู่การผลิตครูที่สอดคล้องกับพื้นที่ โดยเน้นไปที่ผู้เรียนกำกับตัวเอง (Self - Directed Learning) และเปลี่ยนบทบาทการเป็นครูผู้สอนไปสู่การเน้นเป็น “ครูโค้ช” อำนวยความสะดวก จัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้ศึกษาสอดคล้องกับบริบทชุมชน ฐานทรัพยากร วัฒนธรรม นอกจากนี้ครูยังมีบทบาทเป็นนักพัฒนาและนำการเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชน เพื่อเป็นครูคุณภาพที่ทำงานร่วมกับชุมชนได้

ในปีการศึกษา 2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีนักศึกษาในโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น รวมทั้งสิ้น 54 คน แบ่งเป็นนักศึกษารุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน และรุ่นที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 29 คน ทั้งนี้เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจะได้รับการบรรจุเป็นครูในโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลหรือกลับไปเป็นครูในโรงเรียนท้องถิ่นของตนเองต่อไปเพื่อตอบโจทย์คุณลักษณะการผลิตครูรัก(ษ์)ถิ่นทั้ง 7 ด้าน ตามนโยบายหลักของ กสศ. คือ มีสมรรถนะพื้นฐานทางวิชาชีพครู มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตวิญญาณความเป็นครู จัดการเรียนรู้การสอนได้หลากหลาย มีสมรรถนะทางวิชาการ มีสมรรถนะทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเจตคติและสมรรถนะเฉพาะที่เหมาะสมทำงานโรงเรียนในชุมชนพื้นที่ห่างไกล และสามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ในโรงเรียนและชุมชนของตนเองมหาวิทยาลัยได้กำหนดอัตลักษณ์ครูรัก(ษ์)ถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงไว้ว่า “มีจิตวิญญาณความเป็นครู ใฝ่รู้ เชี่ยวชาญการพัฒนาท้องถิ่น” จากอัตลักษณ์ดังกล่าว สามารถจำแนกออกมาเป็นองค์ประกอบของอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการมีจิตวิญญาณความเป็นครู 1.1) มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ 1.2) มีจิตวิญญาณความเป็นครู 1.3) เป็นแบบอย่างที่ดี 2) ด้านใฝ่รู้ 2.1) แสวงหาความรู้ 2.2) มุ่งมั่นในการทำงาน 2.3) สร้างสรรค์นวัตกรรม 3) ด้านความเชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน 3.1) พัฒนาท้องถิ่นตามบริบทของชุมชน และได้พัฒนานักศึกษาให้มีอัตลักษณ์ดังกล่าวผ่านการทำกิจกรรมเสริมศักยภาพด้านจิตวิญญาณความเป็นครู 4 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาด้านบุคลิกภาพ กิจกรรมพัฒนาด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู กิจกรรมพัฒนาด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมพัฒนาด้านจิตวิทยาและการให้คำปรึกษา กิจกรรมการพัฒนาการใฝ่รู้ 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาด้านทักษะอาชีพ และกิจกรรมพัฒนาด้านการพัฒนาท้องถิ่น 1 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาด้านการพัฒนาท้องถิ่นตามบริบทของชุมชน

จากอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพครูรัก(ษ์)ถิ่นดังกล่าวข้างต้น ถูกใช้เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนา และใช้กิจกรรมที่ออกแบบไว้สำหรับการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสู่ความเป็นครูมืออาชีพให้กับนักศึกษารุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 ในสาขาการศึกษาปฐมวัยเป็นระยะเวลา 2 ปี ดังนั้นจึงควรมีการทบทวน ปรับปรุงองค์ประกอบของอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น ให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และนำผลจากสภาพปัญหาจากการดำเนินการพัฒนานักศึกษาที่ผ่านมาพัฒนาองค์ประกอบที่ควรต้องเพิ่มเติมให้สอดคล้องความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง องค์ประกอบอาจจะสมรรถนะหรือคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครูมืออาชีพในอนาคต ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการออกแบบกิจกรรมเสริมศักยภาพนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นต่อไป ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดเป้าหมายของพัฒนานักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรูปแบบหนึ่ง คือ อัตลักษณ์ และองค์ประกอบของอัตลักษณ์ของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และได้ขยายของกิจกรรมเสริมศักยภาพครูรัก(ษ์)ถิ่นที่จะนำไปสู่ครูมืออาชีพที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนปลายทาง และชุมชนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของอัตลักษณ์ความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
2. เพื่อพัฒนาขยายของกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ 1) คณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2) ผู้บริหารและครูในโรงเรียนชุมชนท้องถิ่นปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น 3) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา 4) อาจารย์เกษียณอายุราชการ

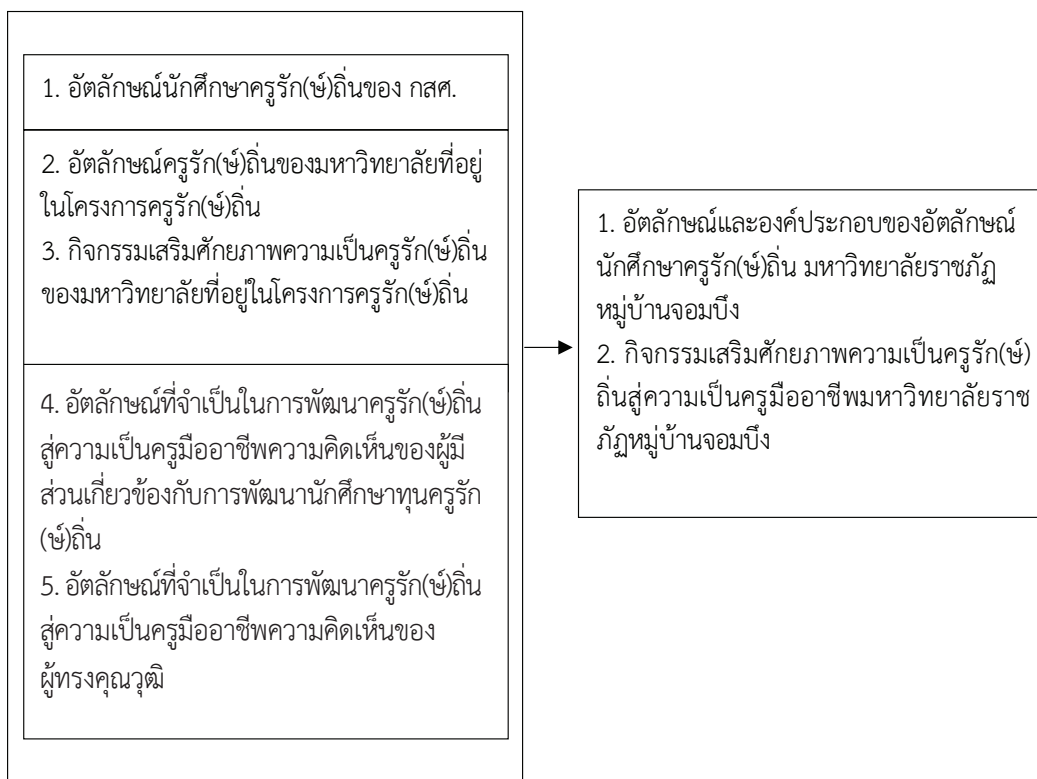
กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) คณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 10 คน ที่เลือกเฉพาะเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานครูรัก(ษ์)ถิ่น รุ่นที่ 1-2 2) ผู้บริหารและครูในโรงเรียนชุมชนท้องถิ่นปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น จำนวน 10 คน ที่เลือกเฉพาะเจาะจงจากโรงเรียนปลายทางซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปี 3) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา จำนวน 10 คน ที่เลือกเฉพาะเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี 4) อาจารย์เกษียณอายุราชการ จำนวน 5 คน ที่เลือกเฉพาะเจาะจงจากผู้มีประสบการณ์ในผลิตนักศึกษาสายครูไม่น้อยกว่า 10 ปี

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรต้น ได้แก่ 1) อัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น 2) กิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น และ 3) อัตลักษณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาครูรัก(ษ์)ถิ่นสู่ความเป็นครูมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) อัตลักษณ์และองค์ประกอบของอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2) กิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นสู่ความเป็นครูมืออาชีพมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทบทวนอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นของ กสศ. และของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงช่วยกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น และศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาทุนครูรัก(ษ์)ถิ่น รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์สิ่งที่จำเป็นต้องเพิ่มเติมกำหนดเป็นอัตลักษณ์และไปสู่การออกแบบกิจกรรมพัฒนาศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น สู่ความเป็นครูมืออาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาองค์ประกอบของอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นสู่ความเป็นครูมืออาชีพมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้วิจัยทบทวนอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และ กสศ.รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 บทบาทของครูในการพัฒนาชุมชน ทักษะการพัฒนาชุมชนซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารที่เกี่ยวข้องตามแนวทางของ Scott (1990) อ้างถึงใน ฐิติวัจน์ ทองแก้ว และ ประสพชัย พสุนนท์, 2561) ประกอบด้วย 1) มีความถูกต้อง (Authenticity) คือ เป็นเอกสารที่มาจากแหล่งเชื่อถือได้ มีความต้องถูกต้อง สมบูรณ์ สอดคล้อง กับบริบทของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ตีพิมพ์ 2) มีความน่าเชื่อถือ (Credibility) คือ เป็นเอกสารที่ปราศจากข้อผิดพลาดและการบิดเบือนข้อมูล 3) ความเป็นตัวแทน (Representativeness) คือ เป็นเอกสารที่สามารถแสดงรายละเอียดแทนเอกสารประเภทเดียวกันได้ รายละเอียดสามารถเป็นตัวแทนกลุ่มประชากรตัวอย่างได้ และ 4) มีความหมายชัดเจน (Meaning) คือ เป็นเอกสารที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ชัดเจน

2. สัมภาษณ์คณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 10 คน ผู้บริหารและครูในโรงเรียนชุมชนท้องถิ่นปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น จำนวน 10 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 10 คน และอาจารย์เกษียณอายุราชการ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมความเป็นครูของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และนำผลที่ได้มาสังเคราะห์ร่วมกับผลการศึกษาจากเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนที่ 1 เพื่อสรุปเป็นร่างอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น

3. นำผลที่ได้ในขั้นตอนที่ 2 นำเสนอในการประชุมกลุ่ม (Focus Group) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อคำถามและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย จำนวน 5 คน อาจารย์ประจำหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพครู จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนในชุมชนปลายทาง จำนวน 2 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 2 คน บุคลากรที่มีประสบการณ์การสอน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุมชน จำนวน 1 คน ร่วมวิพากษ์ และได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการอัตลักษณ์ และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นของคณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ผู้บริหารและครูในโรงเรียนชุมชนท้องถิ่นปลายทางของนักศึกษา

ครูรัก(ษ์)ถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และอาจารย์เกษียณอายุราชการ และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ส่วนดังนี้ 1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งการปฏิบัติงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด 2) ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น ในยุคศตวรรษที่ 21 ลักษณะข้อคำถามเป็นลักษณะแนวคำถามหลักเพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยครอบคลุมประเด็นตามขอบเขตการวิจัย 3) ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นและสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 4) ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาครูรัก(ษ์)ถิ่นสู่ความเป็นครูมืออาชีพมีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ มีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนสร้างแบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น

1.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ ได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00

1.3 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริง

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบบันทึกประเด็น การวิพากษ์และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น มีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือมีดังนี้

2.1 ศึกษาแนวทางการสร้างก่อนสร้างแบบบันทึกประเด็นการวิพากษ์และข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น

2.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ระหว่าง 0.67-1.00

2.3 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารระดับทุติยภูมิ ได้แก่ อัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรครูรัก(ษ์)ถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัย

ราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ และกสศ. รวมทั้งเอกสารเกี่ยวกับสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 บทบาทของครูในการพัฒนาชุมชน ทักษะการพัฒนาชุมชนเพื่อวิเคราะห์ประเด็นที่มีความสอดคล้องและต่างกันในองค์ประกอบของอัตลักษณ์ครูรัก(ษ์)ถิ่น และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่ม (Focus Group) คณาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ผู้บริหารและครูในโรงเรียนชุมชนท้องถิ่นปลายทางของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา และอาจารย์เกษียณอายุราชการเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นก่อนสรุปเป็นอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารระดับทฤษฎีตามแนวทางของ Scott (1990) อ้างถึงใน วิถีวัจน์ ทองแก้ว และ ประสพชัย พสุนนท์ (2561) จากเอกสารที่มีความถูกต้อง (Authenticity) มีความน่าเชื่อถือ (Credibility) ความเป็นตัวแทน (Representativeness) และมีความหมายชัดเจน (Meaning) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้การวิเคราะห์โดยจัดกลุ่มข้อความก่อนสร้างข้อสรุปอัตลักษณ์และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น โดยมีการทวนสอบความถูกต้องของข้อสรุปโดยผู้ให้ข้อมูลได้ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำเสนอผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการที่ผ่านมาในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ และการนำผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นของ กสศ. การวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูมืออาชีพ และเป้าหมายในการยกระดับการพัฒนาไปสู่การพัฒนาครูมืออาชีพเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาครูในพื้นที่ห่างไกลต่อไปในอนาคต มีประเด็นที่เห็นพ้องกันว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น ในการประชุมกลุ่มย่อย 5 อันดับแรก ดังนี้

อันดับที่ 1 ทักษะการปรับตัว

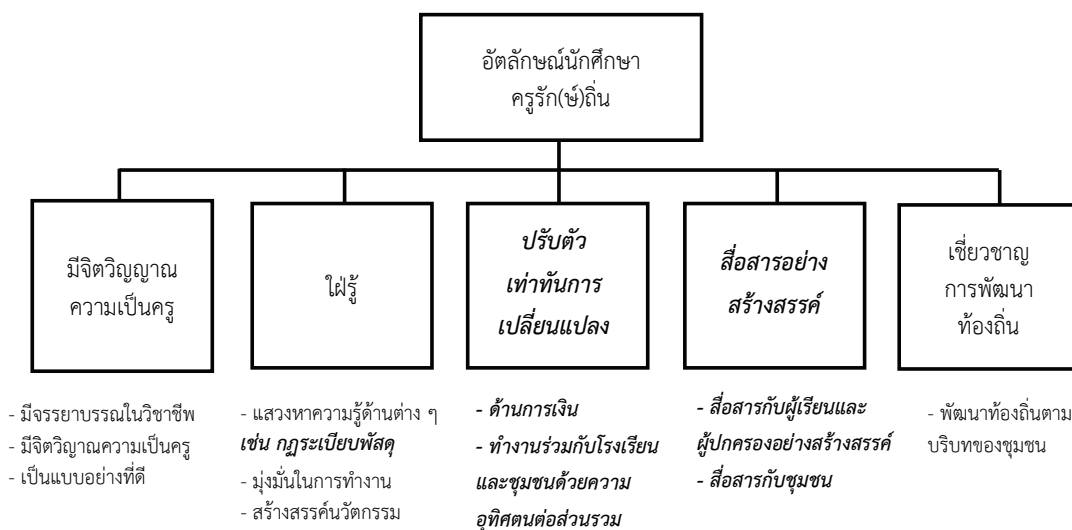
อันดับที่ 2 ทักษะด้านการเงิน

อันดับที่ 3 ทักษะการสื่อสาร

อันดับที่ 4 การเรียนรู้ระเบียบการเงินและพัสดุ

อันดับที่ 5 อุทิศตน

สรุปประเด็นที่จำเป็น หรือต้องเพิ่มเติมในอัตลักษณ์ใหม่ใน 2 ด้าน คือ 1. ด้านการปรับตัว ขอบข่ายด้านการปรับตัวจะหมายรวมการปรับตัวทางด้านการเงิน การทำงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชนด้วยความอุทิศตนต่อส่วนรวม และ 2. ด้านการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ สำหรับด้านการเรียนรู้ระเบียบการเงินและพัสดุ ควรอยู่ในคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ที่ต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของอัตลักษณ์ครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
ที่มา : ภาพโดยผู้วิจัย (2566)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบของอัตลักษณ์ที่ได้พัฒนาขึ้นใหม่ คือ “มีจิตวิญญาณความเป็นครู ใฝ่รู้ ปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เชี่ยวชาญการพัฒนาท้องถิ่น” มีรายละเอียดองค์ประกอบดังนี้

1. ด้านการมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีองค์ประกอบย่อยดังนี้
 - 1.1 มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ
 - 1.2 มีจิตวิญญาณความเป็นครู
 - 1.3 เป็นแบบอย่างที่ดี
2. ด้านใฝ่รู้ มีองค์ประกอบย่อยดังนี้
 - 2.1 แสวงหาความรู้
 - 2.2 มุ่งมั่นในการทำงาน
 - 2.3 สร้างสรรค์นวัตกรรม

3. ด้านปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มืองค์ประกอบย่อยดังนี้

3.1 ปรับตัวทางด้านการเงิน

3.2 การทำงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชนด้วยความอุทิศตนต่อส่วนรวม

4. ด้านสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มืองค์ประกอบย่อยดังนี้

4.1 สื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครองอย่างสร้างสรรค์

4.2 การสื่อสารกับชุมชน

5. ด้านความเชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน มืองค์ประกอบย่อยดังนี้

5.1 พัฒนาท้องถิ่นตามบริบทของชุมชน

2. ผลการศึกษาขอบข่ายของกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในสภาพที่ผ่านมาและการนำประเด็นที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมนำเสนอกิจกรรมเสริมศักยภาพเพื่อการยกระดับการพัฒนาไปสู่การพัฒนาครูมืออาชีพ สรุปประเด็นที่เห็นพ้องกัน ดังนี้

2.1 การคงไว้เกี่ยวกับลักษณะสำคัญของกิจกรรมเสริมศักยภาพที่มีความเข้มข้นในการปฏิบัติจริงในแต่ละชั้นปี เช่น กิจกรรมเสริมศักยภาพด้านจิตวิญญาณความเป็นครูในกิจกรรมย่อยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การออกแบบกิจกรรมย่อยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
1. เพิ่มความรู้แนวทางขับเคลื่อนสู่เศรษฐกิจพอเพียง	1. สร้างความรู้ความเข้าใจในการทำโมเดลโคกหนองนา	1. ปรับปรุงบ้านไร่รักษ์ถิ่นสู่โคกหนองนาบ้านไร่รักษ์ถิ่น	1. ปรับประยุกต์ใช้องค์ความรู้โดยใช้โรงเรียนปลายทางเป็นฐาน
2. ศึกษาดูงานโมเดลโคกหนองนาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2. ฝึกปฏิบัติการเขียนแผนโมเดลโคกหนองนาบ้านไร่รักษ์ถิ่น	2. ปฏิบัติตามแผนโมเดลโคกหนองนาบ้านไร่รักษ์ถิ่น	

2.2 สรุปประเด็นที่จำเป็น หรือควรเพิ่มเติมในกิจกรรมเสริมศักยภาพเพื่อไปผลักดันให้เกิดอัตลักษณ์ครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงเพื่อการยกระดับการพัฒนาไปสู่การพัฒนาครูมืออาชีพ

ตารางที่ 2 กิจกรรมเสริมศักยภาพที่จำเป็นต้องเพิ่มเติมให้กับนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นเพื่อการยกระดับการพัฒนาไปสู่การพัฒนาคู่มืออาชีพ

ประเด็น	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
1. ด้านการแสวงหาความรู้/ใฝ่รู้	1. สร้างเข้าใจและปลูกฝังให้ตระหนักถึงวิธีการแสวงหาความรู้ 2. อบรมเทคนิคการเข้าถึงแหล่งข้อมูลออนไลน์	1. กำหนดขอบเขตเนื้อหาต่าง ๆ ให้แสวงหาความรู้ และให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง 2. นำเสนอแหล่งข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ	1. อบรมเกี่ยวกับกฎระเบียบต่าง ๆ และนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาจากกรณีตัวอย่าง	1. เรียนรู้จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2. การพัฒนาตนเองและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านที่เป็นความต้องการของตนเองและโรงเรียนปลายทาง
2. ด้านการปรับตัว	1. ให้ความรู้เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะความฉลาดทางด้านอารมณ์ 2. สร้างความตระหนักและปรับพฤติกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นผ่านการทำกิจกรรมบ้านไร่รักถิ่น	1. ประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะทางสังคมและอารมณ์และใช้เครื่องมือในการสังเกตผู้เรียน 2. ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมผ่านการทำกิจกรรมบ้านไร่รักถิ่น	1. ประเมินตนเองเกี่ยวกับทักษะภาวะความเป็นผู้นำและทักษะความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม 2. จัดทำแผนการพัฒนาด้านตนเองด้านการปรับตัว และด้านอื่น ๆ	1. อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการปรับตัวเพื่อรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่
3. ด้านการเงิน	1. อบรมและฝึกปฏิบัติการทำบัญชีรายรับรายจ่ายโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่	1. อบรมและฝึกปฏิบัติการทักษะการลงทุนและวางแผนการพัฒนาโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. วางแผนการพัฒนาโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทักษะการออมไปยังกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน
4. ด้านการสื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครองอย่างสร้างสรรค์	1. อบรมทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร และฝึกปฏิบัติการจากการทำกิจกรรมของคณะครูศาสตร์ และมหาวิทยาลัย	1. ฝึกปฏิบัติการส่งสารและรับสารอย่างมีวิจารณญาณจากกรณีตัวอย่างและหากรณีตัวอย่างจากการลงพื้นที่โรงเรียนสาธิตอนุบาลทันทะวัน	1. ฝึกปฏิบัติการสื่อสารกับชุมชนผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	1. ฝึกปฏิบัติการสื่อสารกับชุมชนผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
5. สื่อสารกับชุมชน	1. อบรมทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร และฝึกปฏิบัติการจากการทำกิจกรรมของคณะครูศาสตร์ และมหาวิทยาลัย	1. ฝึกปฏิบัติการสื่อสารกับชุมชนผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	1. ฝึกปฏิบัติการสื่อสารกับชุมชนผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	1. นำเสนอชิ้นงานหรือโครงการของโรงเรียนปลายทางที่เป็นผลลัพธ์จากการสื่อสารกับชุมชน

จากตารางที่ 2 พบว่ากิจกรรมที่จำเป็นจะต้องเพิ่มได้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่
1. ด้านการแสวงหาความรู้/ใฝ่รู้ 2. ด้านการปรับตัว 3. ด้านการเงิน 4. ด้านการสื่อสารกับผู้เรียน
และผู้ปกครองอย่างสร้างสรรค์ 5. สื่อสารกับชุมชน

2.3 รูปแบบของกิจกรรมควรมีความหลากหลาย สอดคล้องกับความเข้มข้นในการปฏิบัติ
จริง แต่อย่างไรก็ตามควรพิจารณาความเหมาะสมของระยะเวลาประกอบด้วย เพื่อให้นักศึกษาได้
เรียนรู้กิจกรรมอื่น ๆ ในฐานะนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

2.4 มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการประเมินกิจกรรมโดยนักศึกษา และผลการ
ประเมินโดยคณะกรรมการโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น มาทบทวนเพื่อปรับปรุง พัฒนากิจกรรมเสริม
ศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง นอกจากนี้อาจพิจารณาให้มี
การประเมินโดยผู้ประเมินภายนอกที่ไม่ใช่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโครงการเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับ
การตัดสินใจสำหรับคณะกรรมการโครงการครูรัก(ษ์)ถิ่น หรือผู้บริหาร

สรุปผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์ครูรัก(ษ์)ถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง คือ “มีจิตวิญญาณความเป็นครู ใฝ่รู้ ปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เชี่ยวชาญการพัฒนาท้องถิ่น”
มีรายละเอียดองค์ประกอบ 1) ด้านการมีจิตวิญญาณความเป็นครู มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่
1.1) มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ 1.2) มีจิตวิญญาณความเป็นครู 1.3) เป็นแบบอย่างที่ดี 2) ด้านใฝ่รู้
มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 2.1) แสวงหาความรู้ 2.2) มุ่งมั่นในการทำงาน 2.3) สร้างสรรค์
นวัตกรรม 3) ด้านปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลงมี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 3.1) ปรับ
ตัวทางด้านการเงิน 3.2) การทำงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชนด้วยความอุทิศตนต่อส่วนรวม
4) ด้านสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 4.1) สื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครอง
อย่างสร้างสรรค์ 4.2) การสื่อสารกับชุมชน และ 5) ด้านความเชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชนมี
1 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 5.1) พัฒนาท้องถิ่นตามบริบทของชุมชน

2. กิจกรรมเสริมศักยภาพที่จำเป็นต้องเพิ่มเติมให้กับนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น เพื่อการยกระดับ
การพัฒนาไปสู่การพัฒนาครูมืออาชีพ และเป็นกิจกรรมที่จะช่วยสร้างให้เกิดอัตลักษณ์นักศึกษาครู
รัก(ษ์)ถิ่น ที่ชัดเจน เช่นกิจกรรมการประเมินตนเองและจัดทำแผนพัฒนาตนเองด้านทักษะทางสังคม
และอารมณ์ การพัฒนาทักษะการปรับตัวเพื่อรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ วางแผนการพัฒนา
โรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทักษะการออมให้กับผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น “มีจิตวิญญาณความเป็นครู ใฝ่รู้ ปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เชี่ยวชาญการพัฒนาท้องถิ่น” เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่ความเป็นครูมืออาชีพของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ได้มาจากการวิเคราะห์เอกสารอัตลักษณ์ของ กสศ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษาและได้มีอัตลักษณ์ส่วนกลางที่เหมือนกันในทุกมหาวิทยาลัยที่ได้รับการสนับสนุน และได้ศึกษาโดยการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการที่ผ่านมาในการพัฒนานักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น ให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ และการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูมืออาชีพเพื่อเป็นต้นแบบของการพัฒนาครูในพื้นที่ห่างไกลไปในอนาคต สะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการสร้างอัตลักษณ์ได้ถูกกำหนดขึ้นจากวัฒนธรรมและสังคมในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ซึ่งเป็นไปตามที่ ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2550) ได้กล่าวถึงอัตลักษณ์ไว้ว่า อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับคนหรือสิ่งของแต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งบ่งบอกถึงลักษณะเฉพาะพิเศษที่จะบ่งบอกตัวตนของสิ่งนั้นหรือบุคคลนั้น และอัตลักษณ์ยังมีความสำคัญต่อระบบสังคมทำให้รู้สึกว่าเป็นตัวเราหรือพวกเราที่แตกต่างจากคนอื่นโดยไม่จำเป็นต้องมีเพียงหนึ่ง แต่อาจมีหลายลักษณะที่ประกอบขึ้นมา นอกจากนี้การสร้างอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นที่กำหนดขึ้นมานั้นสอดคล้องตามคุณลักษณะบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่กำหนดไว้ว่า “ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน” ด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์บุคคลและอัตลักษณ์องค์กรที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ตามที่ศุภฤกษ์ รักชาติ (2554) กล่าวว่า อัตลักษณ์องค์กรมีส่วนในการสร้างอัตลักษณ์บุคคล และอัตลักษณ์ร่วมของสมาชิกภายในองค์กร ในขณะที่เดียวกันอัตลักษณ์บุคคลและอัตลักษณ์ร่วมก็มีส่วนในการสร้างอัตลักษณ์องค์กรด้วยเช่นกัน

2. จากผลการวิจัยได้ข้อสรุปอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น มีรายละเอียดองค์ประกอบ

- 1) ด้านการมีจิตวิญญาณความเป็นครู มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1.1) มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ 1.2) มีจิตวิญญาณความเป็นครู 1.3) เป็นแบบอย่างที่ดี 2) ด้านใฝ่รู้ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 2.1) แสวงหาความรู้ 2.2) มุ่งมั่นในการทำงาน 2.3) สร้างสรรค์นวัตกรรม 3) ด้านปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 3.1) ปรับตัวทางการเงิน 3.2) การทำงานร่วมกับโรงเรียนและชุมชนด้วยความอุทิศตนต่อส่วนรวม 4) ด้านสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มี 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 4.1) สื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครองอย่างสร้างสรรค์ 4.2) การสื่อสารกับชุมชน และ 5) ด้านความเชี่ยวชาญการพัฒนาชุมชน มี 1 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 5.1) พัฒนาท้องถิ่นตามบริบทของชุมชนแสดงให้เห็นได้ว่า อัตลักษณ์ที่ได้สร้างขึ้นมานั้นเป็นอัตลักษณ์บุคคลที่จำเป็นต้องกำหนด

ให้ชัดเจน เนื่องจากจะเป็นกรอบแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมของนักศึกษา ครูรัก(ษ์)ถิ่นต่อไป และสอดคล้องตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ได้กำหนด อัตลักษณ์บัณฑิตไว้ในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ทั้งในเรื่องด้าน คุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lairio, Puukari และ Kouvo (2013) ที่พบว่า อัตลักษณ์ที่สถาบันอุดมศึกษาสร้างให้เกิดแก่ผู้เรียนแบ่งเป็น สองด้าน คือ อัตลักษณ์ทางวิชาการและอัตลักษณ์ทางวิชาชีพและเมื่อพิจารณารายละเอียดกิจกรรม เสริมศักยภาพนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น เพื่อให้มีอัตลักษณ์ที่กำหนด จะเห็นได้ว่ากิจกรรมมีลักษณะเป็น กิจกรรมทางวิชาการและทางวิชาชีพเช่นเดียวกัน

3. จากผลการศึกษากิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูรัก(ษ์)ถิ่น แสดงให้เห็นว่ามีกิจกรรม ที่หลากหลายในการส่งเสริมให้เกิดอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น ที่ชัดเจน เช่นกิจกรรมการประเมิน ตนเองและจัดทำแผนพัฒนาตนเองด้านทักษะทางสังคมและอารมณ์ การพัฒนาทักษะการปรับตัว เพื่อรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ วางแผนการพัฒนาโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านทักษะการออมให้กับผู้เรียนซึ่งเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาครูรัก(ษ์) ถิ่นโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงทั้งกิจกรรมในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนอย่าง ครอบคลุม โดยข้อค้นพบดังกล่าวนี้ได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษา พ.ศ. 2560 – 2564 ในประเด็นการบูรณาการทักษะวิชาชีพและทักษะคนและสังคม เพื่อ ให้สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่ดี และสามารถสร้างความสำเร็จของตนเองได้ สถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องมุ่งปัจจัยที่นอกเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non - Cognitive Factors) ที่ผสมผสานกับการ เรียนการสอนในชั้นเรียนที่มุ่งการสร้างทักษะวิชาชีพ (Hard Skills) ตามสาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษา สังกัด และการผนวกการสร้างทักษะด้านคนและสังคม (Soft Skills) ให้นิสิตนักศึกษาในสังกัดของ ตนเพื่อให้ได้ทักษะเพิ่มเติมด้านการคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่น และในประเด็นการบูรณาการให้เป็น ประสพการณ์ประจำวันของนิสิตนักศึกษา โดยได้พยายามส่งเสริมความสำเร็จของนักศึกษาจากมุมมอง ทั้งกิจกรรมในและนอกห้องเรียน และการส่งเสริมให้เกิดปัจจัยความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Factors) และปัจจัยเหนือความรู้ความเข้าใจ (Non-cognitive Factors) ที่สร้างสมรรถนะของ นิสิตนักศึกษาให้มีทั้งทักษะวิชาชีพ และทักษะวิชาคนและสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้าง ขวางลุ่มลึก (Comprehensive) เป็นองค์รวม (Holistic) นอกจากนี้ ในงานวิจัยของนันทพงศ์ หมิแห้งหมั่น และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกับข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้คือ กิจกรรม ที่สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษามีการพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยอาจจะทำผ่านกิจกรรมได้หลายแบบ เช่น การใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ

ที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย 6 ด้าน 1) กิจกรรมด้านวิชาการ 2) กิจกรรมด้านความมีวินัยและความรับผิดชอบ 3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ 4) กิจกรรมส่งเสริมความมีสุขภาพกาย สุขนิสัยและสุขภาพจิตที่ดี 5) กิจกรรมด้านสุนทรียภาพทั้งทางด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา 6) กิจกรรมด้านความกตัญญูทวดเทวี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนานักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่นรุ่นต่อไปให้ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากที่สุด
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนาการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนาอัตลักษณ์ในแต่ละด้าน
3. ควรมีการวิจัยเชิงประเมิณผลเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น แต่ละชั้นปีว่ามีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ที่กำหนดหรือไม่เพียงพอ เพื่อเป็นการทบทวนผลการปฏิบัติและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น สู่ความเป็นครูมืออาชีพต่อไป
4. ข้อค้นพบจากผลการวิจัยครั้งนี้ควรมีการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อต่อยอดและพัฒนาอัตลักษณ์นักศึกษาครูรัก(ษ์)ถิ่น และกิจกรรมเสริมศักยภาพความเป็นครูได้ตรงตามเป้าหมายที่แท้จริงและเกิดคุณค่าที่พึงปรารถนาของมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- ฉลาดชาย รมิตานนท์. (2550). *อัตลักษณ์วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลง*. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ฐิติวณิช ทองแก้ว และประสพชัย พสุนนท์. (2561). *การวิจัยเชิงเอกสารเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของแนวคิดการจัดการสมรรถนะการประกอบอาชีพของคณาจารย์:บริบทของสถานการณ์กระบวนการทัศน์ และแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะของมนุษย์ทุกคน*. Verdian E-Journal, 11(3). 2162-2192.
- นงลักษณ์ ใจฉลาด. (2560). *แนวทางพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในจังหวัดพิษณุโลก*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2560. หน้า 129-138
- นันทพงศ์ หมีแหล่หมั่น และคณะ. (2563). *การใช้กิจกรรมนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไทย*. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2563. หน้า 559-567.

- วิจารณ์ พานิช. (2556). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ศุภฤกษ์ รักษาติ. (2554). *การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์โรงเรียนและกระบวนการกำหนดอัตลักษณ์โรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Lairio, M., Puukari, S. & Kouvo, A. (2013). *Studying at university as part of student life and identity construction*. Scandinavian Journal of Education Research, 57(2), 115-131.

แบบนำส่งบทความ
วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

1. ชื่อบทความ

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ.....

2. ข้อมูลผู้พิมพ์หลัก (โปรดให้ข้อมูลที่สมารถติดต่อได้สะดวก)

ชื่อ - สกุล.....

หน่วยงาน

เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต..... จังหวัด โทรศัพท์

โทรสาร E-mail

3. ชื่อผู้พิมพ์ร่วม (กรณีเป็นนักศึกษาให้ระบุชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาและสาขาวิชาของหลักสูตร)

ชื่อ - สกุล (ภาษาไทย)	ชื่อ - สกุล (ภาษาอังกฤษ)	หน่วยงาน	Email

4. ตรวจสอบตามรายการต่อไปนี้

- ☐ ส่งบทความผ่านระบบ ThaiJO
- ☐ ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ (ถ้ามี กรุณาแนบใบรับรองจริยธรรมฯ)
- ☐ บทความย่อภาษาอังกฤษ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา (ถ้ามี กรุณาแนบหลักฐาน)

ขอรับรองว่าบทความต้นฉบับนี้ไม่เคยได้รับการเผยแพร่และตีพิมพ์ที่ใดหรืออยู่ระหว่างกระบวนการของวารสารใดมาก่อน

ลงชื่อ..... ผู้พิมพ์หลัก
(.....)

(กรณีที่เป็นวิทยานิพนธ์) ขอรับรองว่าได้ทำการตรวจสอบเนื้อหา และรูปแบบการอ้างอิงที่ถูกต้องของบทความฉบับนี้
ก่อนนำส่งเพื่อตีพิมพ์ในวารสารฯ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(.....)

การเตรียมต้นฉบับ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ได้กำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบสำหรับการเตรียมต้นฉบับสำหรับการตีพิมพ์ ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

- 1) บทความที่ส่งมาต้องไม่เคยเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
- 2) บทความที่ส่งมาต้องไม่อยู่ระหว่างเสนอขอตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น
- 3) เนื้อหาในบทความเป็นการสังเคราะห์ความคิดโดยผู้เขียน ไม่ได้คัดลอกหรือดัดทอนมาจากงานวิจัยของผู้อื่น หรือบทความอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ได้อ้างอิงอย่างถูกต้อง
- 4) ผู้เขียนต้องแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)

2. ความยาวของบทความ

จำนวนหน้าของบทความอยู่ระหว่าง 10 – 15 หน้า ขนาดกระดาษ A4 (รวมตาราง รูปภาพ และเอกสารอ้างอิง)

3. ส่วนประกอบของบทความ

บทความจะต้องมีส่วนต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้

- 1) ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) ชื่อผู้เขียนบทความ ให้ระบุหน่วยงานที่สังกัด (กรณีที่เป็นนักศึกษา ให้ระบุชื่อหลักสูตร สาขาวิชา คณะ และชื่อสถานศึกษา) (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) พร้อมทั้ง E-mail address เบอร์โทรศัพท์มือถือ (ผู้ส่งบทความ/ผู้ประสานงาน)
- 3) บทคัดย่อภาษาไทย ไม่เกิน 250 คำ และคำสำคัญ
- 4) บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) ไม่เกิน 250 คำ และ (Keywords)
- 5) บทนำ
- 6) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 7) ขอบเขตการวิจัย
 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 2. ตัวแปรที่ศึกษา
- 8) วิธีดำเนินการวิจัย
 1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
 3. การวิเคราะห์ข้อมูล
- 9) ผลการวิจัย
- 10) สรุปผลการวิจัย
- 11) อภิปรายผลการวิจัย
- 12) ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้
- 13) เอกสารอ้างอิง

4. ข้อเสนอแนะในการพิมพ์

- 1) การตั้งขอบกระดาษ (Margin) ให้เป็นไปดังนี้ คือ ขอบบน 3.8 ซม. ขอบล่าง 2.5 ซม. ขอบขวา 2.6 ซม. ขอบซ้าย 3.8 ซม.
- 2) หมายเลขกำกับหน้าให้อยู่บริเวณมุมขวาบน ห่างจากริมกระดาษส่วนบน 2.5 ซม. ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้า ยกเว้นหน้าแรก
- 3) พิมพ์โดยไม่เว้นบรรทัด หากจะขึ้นหัวข้อใหม่ให้เว้นหนึ่งบรรทัดและย่อหน้า 1.5 ซม.

5. ขนาดและแบบตัวอักษร

- 1) รูปแบบตัวอักษรทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษใช้แบบ TH SarabunPSK
- 2) ขนาด ลักษณะตัวอักษรและตำแหน่งการพิมพ์

หัวข้อ	ขนาดตัวอักษร	ตำแหน่ง	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้เขียน	14	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ที่อยู่ของผู้เขียน	14	กึ่งกลาง	ตัวธรรมดา
หัวข้อ	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อเรื่อง	16	ชิดซ้ายและขวา	ตัวธรรมดา
คำบรรยายภาพ/ที่มา	14	กึ่งกลาง/ใต้ภาพ	ตัวธรรมดา
ชื่อตาราง/ที่มา/เนื้อหาในตาราง	14	ชิดซ้าย/เหนือตาราง	ตัวธรรมดา

6. ภาพประกอบ (รูปภาพ ภาพลายเส้น แผนภูมิ กราฟ)

- 1) ภาพประกอบมีความกว้างไม่เกิน 16 ซม.
- 2) ตัวอักษรในภาพประกอบจะต้องชัดเจนและมีขนาดที่อ่านได้
- 3) ภาพประกอบแต่ละรูปต้องมีหมายเลข และคำบรรยายประกอบสั้น ๆ ด้านล่าง
- 4) ภาพประกอบที่เป็นลายเส้นควรเป็นเส้นสีดำ

7. รูปแบบของตาราง

- 1) การพิมพ์ตารางใช้ตารางแบบปิด
- 2) ตารางแต่ละตารางต้องมีหมายเลขกำกับ
- 3) ชื่อตารางอยู่ด้านบน ชิดขอบซ้ายเหนือตารางนั้น ๆ
- 4) ขนาดของตัวเลขและตัวอักษรในตารางไม่ควรเล็กกว่าตัวอักษรในเนื้อเรื่อง

8. ภาษาในบทความ

- 1) การใช้ภาษาไทยยึดคำศัพท์และชื่อบัญญัติตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน
- 2) ควรหลีกเลี่ยงภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น ในกรณีจำเป็นให้เขียนคำศัพท์ภาษาไทยก่อน แล้วตามด้วยคำภาษาอังกฤษในวงเล็บ
- 3) คำศัพท์ภาษาอังกฤษคำแรกให้ขึ้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรและคำที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่
- 4) คำศัพท์คำเดียวกันที่ใช้ภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษ ให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรก ครั้งต่อไปใช้เฉพาะคำศัพท์ภาษาไทยเท่านั้น

9. บทคัดย่อและคำสำคัญ

- 1) เป็นข้อความสรุปงานวิจัยที่สมบูรณ์ในรูปแบบสั้นและกระชับ ภาษาไทยไม่เกิน 10 บรรทัด และภาษาอังกฤษไม่เกิน 250 คำ

2) ให้มีคำสำคัญ 3 – 5 คำ ด้านล่างถัดจากบทคัดย่อ

10. การอ้างอิง

ใช้การอ้างอิงตามรูปแบบของ "Publication Manual of the American Psychological Association (APA 7th edition)

(รูปแบบหนังสือ)

ผู้แต่ง 1 คน

[ไทย] ชื่อ สกุล. (ปีที่พิมพ์)*. ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่*).** สำนักพิมพ์.

[อังกฤษ] สกุล, อักษรย่อชื่อ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สำนักพิมพ์.***

ตัวอย่าง

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2560). *การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง* กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

Hickey, A. J. (2020). *Pharmaceutical Process Engineering*. Boca Raton: CRC Press.

ผู้แต่ง 2 คน

[ไทย] ชื่อ สกุล และ ชื่อ สกุล. (ปีที่พิมพ์)*. ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่*).** สำนักพิมพ์.

[อังกฤษ] สกุล, อักษรย่อชื่อ., & สกุล, อักษรย่อชื่อ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สำนักพิมพ์.***

ตัวอย่าง

บุญร่วม เทียมจันทร์ และ ศรีัญญา วิชาธรรม. (2560). *ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พร้อมหัวข้อเรื่องกฎหมายตรา 99 ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: THE LAW GROUP.

Fisher, 4., & Lapp, D. (2024). *Handbook of Research on Teaching the English Language Arts*. New York: Routledge.

ผู้แต่ง 3-20 คน

[ไทย] ชื่อ สกุล¹, ชื่อ สกุล² และ ชื่อ สกุล³. (ปีที่พิมพ์)*. ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่*).** สำนักพิมพ์.

[อังกฤษ] สกุล, อักษรย่อชื่อ¹, สกุล, อักษรย่อชื่อ², & สกุล, อักษรย่อชื่อ³. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สำนักพิมพ์.***

ตัวอย่าง

อีดงกี, ชนฮาริม และ คิมชอยยอง. (2560). *แต่คุณ...ที่อยากให้อย่างเพอร์เฟกต์*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ How to.

Ghanem, R., Kang, O., & Kostromitina, M. (2024). *L2 Spoken Discourse Linguistic Features and Analyses*. New York: Routledge.

หมายเหตุ:

* กรณีไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

** กรณีพิมพ์ครั้งที่ 1 ไม่ต้องระบุครั้งที่พิมพ์

*** กรณีไม่ปรากฏเมืองหรือสำนักพิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (n.p.)

(รูปแบบวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์)

[ไทย] ชื่อ สกุล. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้า. *

[อังกฤษ] สกุล, อักษรย่อชื่อ. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้า. *

ตัวอย่าง

ทมนี สุขใส. (2567). พฤติกรรมผู้บริโภคต่อการเลือกซื้อสินค้าเกษตรอินทรีย์บนสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก แพนเพจ กรณีศึกษา ไร่เกษตรอินทรีย์เอปซี. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 12(1), 30-37.

Auewong, P., & Rhekhalilit, K. (2023). A Study of Criticism Strategies in a British Reality Show “The Great British Bake Off Season 11”. *Journal of Language, Religion and Culture*, 12(1), 24-48.

Herbst-Damm, K.L., & Kulik, J.A. (2055). Volunteer support, material status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology*, 24, 225-229.

<http://doi.org/10.1037/0278-6133.24.2.225>

หมายเหตุ: กรณีมีเลข DOI ให้เว้นวรรค 1 เคาะ ติดต่อท้ายเลขหน้า

(รูปแบบหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์)

[ไทย] ชื่อ สกุล. (ปี, วัน เดือน). ชื่อคอลัมน์. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, เลขหน้า.*

[อังกฤษ] สกุล, อักษรย่อชื่อ. (ปี, เดือน วัน). ชื่อคอลัมน์. *ชื่อหนังสือพิมพ์*, เลขหน้า.*

ตัวอย่าง

นิติการุณย์ มิ่งรุจิราลัย. (2567, 12 มกราคม). เปิดฟ้าส่องโลก. *ไทยรัฐ*,
<https://www.thairath.co.th/news/foreign/2754340>

Bridy, J. E. (2007, December 11) Mental reserves keep brain agile. *The New York Times*.
<http://www.nytimes.com>

หมายเหตุ: *กรณีที่เป็นเอกสารออนไลน์ ให้เติม URL ต่อจากเลขหน้า

ดาวน์โหลด รูปแบบการเขียนอ้างอิง แบบ APA 7th

11. การส่งต้นฉบับ

- 1) ส่งต้นฉบับบทความ
- 2) กรอกข้อความในแบบนำส่งบทความให้ครบถ้วน
- 3) ส่งเอกสารในข้อ 1 และ 2 ทางออนไลน์ที่ <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hssj>

12. การพิจารณาต้นฉบับ

บรรณาธิการจะพิจารณาต้นฉบับและทางกองการจัดการวารสารจะแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านช่องทางการติดต่อที่ให้ได้

13. ติดต่อสอบถาม

- 1) สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
นางสาวสมัชญา พูลศักดิ์
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
เลขที่ 46 หมู่ 3 ต.จอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี 70150
โทรศัพท์ 032-261790-7 ต่อ 1084 E-mail: hssj.mcru@gmail.com
- 2) ดาวน์โหลดแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ที่
 - 2.1) เว็บไซต์ของวารสารฯ
<https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hssj/about/submissions>
 - 2.2) เว็บไซต์ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
<http://rdi.mcru.ac.th>

วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

MUBAN CHOMBUENG RAJABHAT UNIVERSITY RESEARCH JOURNAL (HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2567 Vol.12 No. 2 July – December 2024)

ข้อกำหนดเฉพาะของวารสาร

1. บทความที่ลงตีพิมพ์ทุกเรื่องต้องผ่านการพิจารณาคุณภาพทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ ประจำศาสตร์ (Peer Review) แบบ Double blinded จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกจากหลายสถาบัน ต่อ 1 บทความ
2. ข้อความหรือข้อคิดเห็นในวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ฉบับนี้เป็นของผู้เขียนบทความ คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
3. กองบรรณาธิการวารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านจอมบึง

46 หมู่ 3 ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี 70150

โทรศัพท์ 0-3272-0536 ต่อ 1084

Website : <http://rdi.mcru.ac.th>

Online : <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/hssj>